

BABEL

Edna
O'BRIEN

SCĂUNELE ROȘII

EDNA O'BRIEN

SCĂUNELE ROȘII

Traducere din limba engleză de
Nadine Vlădescu
EDITURA NEMIRA
2018
colecție coordonată de Dana Ionescu
BABEL

Edna O'Brien
THE LITTLE RED CHAIRS
Copyright © 2015

© Nemira, 2018
Coperta colecției: Răzvan COMACHE
Redactor: Cristina CRĂCIUN
Lector: Oana IONAȘCU
Tehnoredactor: Alexandru CSUKOR
Tehnoredactor ebooks: Mihai Eftimescu

Acest volum a apărut cu sprijinul Literature Ireland.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
O'BRIEN, EDNA

Scăunele roșii / Edna O'Brien; trad. din lb. engleză: Nadine Vlădescu. - București: Nemira Publishing House, 2018

ISBN print: 978-606-43-0194-9

ISBN epub: 978-606-43-0266-3

ISBN mobi: 978-606-43-0267-0

I. Vlădescu, Nadine (trad.)

821.111

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări, fără acordul scris al editorului, este strict interzisă și se pedepsește conform Legii dreptului de autor.

EDNA O'BRIEN, născută în 1930 în Tuamgraney, Irlanda, este considerată una dintre cele mai valoroase scriitoare contemporane. Pentru romancierul american Philip Roth, de exemplu, este chiar „cea mai talentată autoare care scrie în limba engleză”. Într-o carieră de peste cincizeci de ani, a publicat multe romane, povestiri, piese de teatru și poezii. *Country Girls* (1960), debutul ei în roman, care avea să devină mai târziu o trilogie (în pregătire la Editura Nemira), a avut curajul să rupă tăcerea în care erau învăluite teme-tabu legate de sexualitate și societate în Irlanda după Al Doilea Război Mondial. Cartea a fost interzisă și denunțată de la amvon, autoarea părăsindu-și țara natală și locuind de atunci la Londra. Au urmat multe

volume recompensate cu premii importante, printre care *The Light of Evening* și *The Love Object*. *Scăunele roșii* este cel mai recent roman al său și s-a bucurat de un succes remarcabil.

Pe 6 aprilie 2012, pentru a comemora 20 de ani de la începutul asediului de la Sarajevo, organizat de forțele bosniaco-sârbe, 11541 de scaune roșii au fost așezate rânduri-rânduri pe cei 800 de metri ai bulevardului principal al orașului. Câte un scaun gol pentru fiecare locuitor din Sarajevo ucis în cele 1425 de zile ale asediului. 643 de scăunele îi reprezentau pe copiii uciși de lunetiști și de focurile de artilerie grea trase din munții dimprejur.

Personajele și întâmplările din prezentul roman sunt ficțiune.

Orice asemănare cu o persoană reală, în viață sau decedată, este pură coincidență.

*Mulțumirile mele lui
Zrinka Bralo, Ed Vulliamy,
Mary Martin*

„Un singur ins nu se poate măsura cu istoria.”

ROBERTO BOLAÑO

„Lupul are dreptul la miel.”

Cununa muntelui
(legendă sârbă)

Partea întâi

Cloonoila

*Ghilgameș și-a spălat colbul
călătoriilor din păr, și-a lepădat toate
veșmintele murdare, și-a înfășurat
trupul în haine noi, curate, apoi și-a
pus pe umeri o mantie cu franjuri,
peste care a petrecut banduliera-i
strălucitoare.*

*

Orașul își ia numele de la râu. Șuvoiul, iute și periculos, se umflă cu o bucurie nebună, aducând cu el bucăți de lemn și sloiuri de gheață. Pe malurile joase, unde apa rămâne prinsă, pietrele, albastre, negre și violet,

strălucesc din albia râului, netezite și rotunjite perfect, și totuși parcă ai vedea o grămadă de ouă măricele într-o găleată cu apă. Zgomotul te asurzește.

De pe crengile cele mai subțiri ale copacilor din Folk Park zăpada cade și se topește, scoțând un sunet moale, susurat, iar sculptura aceea nereușită, din metal, un spin în ochii multor localnici, arată mai bine cu un colier răzleț de țurțuri, albăstrie în noaptea înghețată. Dacă s-ar fi aventurat mai departe, străinul ar fi văzut steagurile câtorva țări, semn că locul a devenit acum cosmopolit, și, ca o reverență față de nostalgie, există și mașinării de la o fermă veche, o combină secerătoare, o roată de moară și copia unei colibe irlandeze, de pe vremea când țăranii locuiau în bordeie și mâncau urzici ca să supraviețuiască.

Se oprește la marginea apei, pare hipnotizat de ea.

Bărbos, îmbrăcat într-o haină lungă, neagră, stă pe podul îngust, se uită în jos la șuvoiul învolburat, după care privește în jur, puțin pierdut, prezența lui fiind singura curiozitate în monotonia unei seri de iarnă dintr-un colț îndepărtat de lume, care trece drept oraș și se numește Cloonoila.

După ce va fi trecut multă vreme unii vor fi povestit ciudățeniile care se întâmplaseră în aceeași seară de iarnă; câini lătrând înnebuniți, ca atunci când trăsnește, și sunetul privighetorii, ale cărei cântec și triluri nu se auziseră niciodată atât de departe înspre vest. Copila unei familii de țigani, care trăia într-o caravană la malul mării,

s-a jurat că l-a văzut pe Pooka Man¹ intrând pe fereastră, cu o toporișcă îndreptată spre ea.

* * *

Dara, un tânăr cu părul făcut țepi și dat cu gel, radiază când aude că încearcă cineva încuietorea la ușă și se gândește: „În sfârșit, un client”. Din cauza nenorocitelor de legi despre consumul de alcool la șoferi, afacerea merge groaznic, bărbaților însurați și burlacilor din ținuturile mai izolate și mai îndepărtate de coastă le arde gâttele după câteva halbe de bere, dar le e prea frică să riște să le și bea, pentru că poliția locală le urmărește fiecare înghițitură, confiscându-le și bucuriile simple ale vieții.

— Bună seara, domnule! spune el și deschide ușa, scoate capul afară, face o remarcă despre vremea îngrozitoare și apoi, ca un fel de început al unei prietenii, rămân amândoi în picioare și-și umplu bărbătește plămânii cu aer.

Dara simți că trebuie să îngenuncheze când se uită mai atent la apariția aceea care semăna cu un sfânt cu barba și părul albe, într-o haină lungă și neagră. Purta mănuși albe, pe care și le scoase încet, deget cu deget, și se uită stingher de jur împrejur, de parcă ar fi fost urmărit. Fu invitat să ia loc în fotoliul cel bun, din piele, de lângă șemineu, iar Dara azvârli în foc câțiva cărbuni și un vârful de

---

¹ Spirit din folclorul irlandez, care își schimbă forma și înfățișarea, cel mai adesea fiind văzut sub forma unui câine ori iepure, a unui spiriduș sau a unui bătrân. Are darul vorbirii și este cel mai temut spirit supranatural, deoarece se arată numai noaptea, face rele și dă totul peste cap (n. tr.).

zahăr ca să întetească flacăra. Măcar atâta lucru putea face pentru un străin. Venise să se intereseze de o cameră de închiriat și Dara spuse că o să se gândească. După aceea prepară un whisky cald cu miere și cuișoare și ca fundal sonor pune The Pogues, din perioada cea mai nebunatică a trupei. Apoi aprinde câteva capete de lumânare pentru „atmosferă”. Străinul refuză whiskyul și întreabă dacă n-ar putea bea un coniac, pe care-l tot învâртеște în paharul larg și apoi îl dă pe gât, fără să spună un cuvânt. Fiecar din fire, Dara își spune povestea vieții, doar așa, ca să țină lucrurile în mișcare:

Maică-mea, o sfântă, taică-meu, mare amator de cluburi de tineret, dar foarte împotriva drogurilor și a alcoolului, nepoțica mea, mândria și bucuria mea, tocmai a început școala și are o prietenă nouă, pe care-o cheamă Jennifer, lucrez în două baruri, aici, la TJ's, și la „Castelul” în weekend, la „Castelul” vin fotbaliști, niște domni adevărați, mi-am făcut și-o poză cu unu', am citit autobiografia lui Pelé, tare cartea, peste ceva timp o să mă duc în Anglia, pe Wembley, la un meci amical cu Anglia, ne-am luat biletele de avion, șase dintre noi, cazarea la un hostel, o să fie beton, mă duc la sală, fac un pic de cardio și ceva mișcări de plank, îmi place jobul meu, „Dă chix cu pregătirea, pregătește-te să dai chix”, ăsta e mottoul meu, nu beau niciodată la muncă, da' îmi place o halbă bună de Guinness când ies cu băieții, iubesc fotbalul, îmi plac și filmuțele, am văzut un filmuț grozav cu Christian Bale, păi, nu e el Cavalerul întunecat², dar alea horror nu-mi plac, nici vorbă.

Vizitatorul s-a însuflețit oarecum, se uită în jur, pare intrigat de obiectele vechi răspândite prin colțurile și

---

² Personajul principal din filmul omonim american, cu supereroi, The Dark Knight (2008, regia Christopher Nolan), inspirat de seria de benzi desenate Batman (n. tr.).

cotloanele încăperii, lucruri pe care Mona, proprietărea, le-a strâns de-a lungul anilor – sticle de bere blondă și bere neagră, cartușe de țigări și de trabucuri înscrise cu litere ornamentale, un butoiăș din ceramică, având un robinet aurit și numele regiunii producătoare de sherry din Spania de unde provine, iar, în amintirea unei zile triste, un semn din lemn sculptat, care spune: „Pericol: Noroi Adânc”. Semnul cu pricina, îi explică Dara, aducea aminte că într-o noapte întunecoasă un fermier din Killamuck căzuse în harnaul din curte, iar cei doi băieți ai lui intraseră după el să-l salveze și-apoi și câinele lor, Che, și se înecaseră cu toții.

— Groaznic de trist, absolut trist! spune el.

Habar n-are ce să mai zică, se scarpină în cap cu un creion și-și notează repede numele diferitelor pensiuni, cu părere de rău că majoritatea sunt închise în extrasezon. Încearcă să sune la „Diarmuid și Grainne”, dar nu răspunde nimeni și în alte trei locuri intră robotul, spunându-le în față apelanților că nu trebuie să lase niciun mesaj. După care își amintește de Fifi, care se făcuse cam ciudată după ce stătuse un timp în Australia, dar nu era acasă, probabil că, zice el, o fi la vreo întâlnire cu meditație sau cu incantații, vreo porcărie New Age cu prana și karma și chestii de-astea. Ultima lui șansă e hotelul „The Country House”, deși știa că e închis și că soțul și soția aveau să plece într-o călătorie lungă în India. Îi răspunse Iseult, soția. Nu se poate, nu se poate. Dar vorba dulce o înmoaie, o noapte, o singură noapte. O cunoștea el bine. Livra chestii acolo, vin și pește proaspăt, chiar și homari de prin împrejurimile cheiului. Strada lor se întindea pe câțiva kilometri, era răsucită și cotită, umbrită de copaci bătrâni, uriași, cu un parc cu câprioare pe o parte și un mic braț al râului ce curgea în oraș, un pod cocârjat și-apoi iar strada, chiar până la peluza din față,

unde păunii călcau țanțoș și-și vedeau de treabă. Odată, când tocmai coborâse din camionetă, se întâmplă să dea peste privestea asta minunată, un păun tocmai își deschidea coada, ca o concertină³, verdele și albastrul ei aveau bogăția unui vitraliu, o adevărată ceremonie spectaculoasă. Unii vizitatori, pare-se, se plâneau de cântecul păunilor noaptea, seamănă cu plânsul jalnic al unui bebeluș, ziceau ei, dar era adevărat, adăugă el, și că oamenilor le trec prin cap tot felul de idei.

Un tinerel intră să se holbeze la ciudatul cu ochelari întunecați și ieși râzând în hohote. Apoi veni una dintre surorile Muggivan și încercă să intre în vorbă cu el, dar el era pierdut în lumea lui, printre propriile lui gânduri, și vorbea singur, în altă limbă. După ce ea plecă, tipul deveni mai relaxat, își lăsă haina să-i alunece de pe umeri și zise că e pe drumuri de multe zile, dar nu și dincotro vine. Dara îi turnă încă un păhărel, de data asta mai îngăduitor cu măsura, și spuse că ar putea să-l treacă pe „condicuță”, pentru că spera că o să tot vină pe la ei.

— E-o onoare să vă primim la noi, domnule, și-l lăsă pe bărbatul obosit cu gândurile lui, notând în caietul de datorii ziua și cele două pahare de coniac.

Vizitatorul spuse că în partea lui de lume coniacul se face din prune obișnuite și din prune goldane, e cunoscut drept *rakija*, și are o tărie de cel puțin 40%. Se bea obligatoriu la botezuri, la nunți și la înmormântarea războinicilor.

— Obligatoriu.

Lui Dara îi plăcu rotunjimea aceluia cuvânt pe limbă.

— Și pe unde vine partea dumitale de lume? îndrăzni el să întrebe.

---

³ Instrument muzical, asemănător cu acordeonul, de formă hexagonală (n. tr.).

— În Muntenegru.

La auzul cuvântului „Muntenegru”, își aduse aminte de un alt străin de-acolo, unul cam pustnic, care trăia într-o casă spațioasă, cu vedere la mare și-și plimba câinii de rasă încrucișată cu noaptea-n cap. De moartea lui prematură, petrecută la doar șaiszeci de ani, puțin cam dubioasă. Numai trei persoane îndoliate veniseră la mormântul lui din Limerick, toate trei încovoiate sub o singură umbrelă. Nu-l cunoscuse niciodată, dar auzise de la sergent diverse povești despre cum ar fi fost căutat prin alte părți. Nu i se părea o anecdotă inspirată pentru vizitator.

Ieșise de după teighea, uluit, cum avea să spună mai târziu, de agerimea străinului, de cunoștințele lui, era ca o universitate ambulantă într-un singur om. Află despre peisajele frumoase din Muntenegru, despre munți care rivalizau cu Alpii, despre canioane adânci, despre lacuri glaciare numite „ochii munților” și despre văi înverzite. În stânci erau cioplite biserici și mănăstiri mici, fără ferestre, unde oamenii veneau să se roage în același fel în care se știa că se roagă irlandezii. Celții trăiseră în defileurile Munților Dolomiți și de-a lungul râului Drina în secolele de dinainte de Hristos și legătura dintre Irlanda și Balcani era de netăgăduit. Cărturari care studiaseră hieroglifile de pe pergamentele și artefactele din mai multe muzee găsiseră urme ce atestau asemănarea dintre armele și armurile pe care le purtaseră.

— Deci poporul tău a suferit nedreptăți la fel ca poporul meu, spuse el.

— O, da, am suferit... Mama mea, care se trage din Kerry, povestea despre masacrul de la Ballyseedy, nouă oameni legați unul lângă altul, cu o grenadă între ei. Un singur supraviețuitor, bunicul meu, și el i se arăta în

fiecare an, la aniversarea lor, pe 24 martie, jur pe Dumnezeu... i se arăta la capătul patului.”

Auzind asta, vizitatorul căzu pe gânduri și-apoi înclină capul în semn de simpatie.

— Știi povestea lui Siddhartha? Întrebă el după o pauză lungă.

— Păi... nu tocmai, răspunse Dara.

Siddhartha, află el, trăise cu mii de ani în urmă și într-o zi, la o întrecere de arat pământul, avu o viziune în care i se arătară suferințele întregii omeniri și i se spuse că trebuie să facă tot ce-i stă în putință ca să le ușureze. Deși nu era Siddhartha, după cum preciză vizitatorul degrabă, și el o luase pe alt drum la jumătatea vieții. Se retrăsese la diverse mănăstiri ca să mediteze și să se roage. Ce-l frământa acum era cum să redobândească lucrul pe care-l pierduse. Acel ceva pierdut pentru omul modern, că-i spui „suflet”, că-i spui „armonie”, că-i spui „Dumnezeu”. Retrăgându-se din lume și dedicându-se covorului fermecat al învățăturii, intră, după cum spuse, în grădina de trandafiri a cunoașterii, a ezoterismului, a oniromanției și a transei. Prin studiu atent, ajunsese la o observație simplă, care este analogia contrariilor, și de-acolo îi venise ideea de a combina medicina străveche cu știința modernă, o sinteză a vechiului cu noul, fiecare îmbogățit de celălalt.

— Și acum vă stau la dispoziție, spuse el, ca o întărire la cele spuse.

— Iisuse Hristoase! fu singurul lucru pe care-l găsi Dara de zis.

— M-a adus aici o femeie, vorbi el atunci cu un licăr malițios, povestind cum într-o noapte, la o mănăstire, îi apăruse în față, palidă și cu lacrimile curgându-i pe obraji,

o femeie, spunând „Sunt din Irlanda” și rugându-l stăruitor să meargă acolo.

Dara, cu bruma lui de cunoștințe de istorie, îi zise că femeia înlăcrimată e bine-cunoscută, se află în caietul fiecărui copil și o cheamă Aisling, adică „vis”. Apoi vizitatorul îi întinse cartea lui de vizită, pe care scria „Dr. Vladimir Dragan” cu litere negre, apoi urmau o droaie de titluri. Sub nume, citi „Vindecător” și „Terapeut sexual”.

— Dar sunt cunoscut drept Vuk, spuse bărbatul cu un zâmbet timid.

Vuk era un nume de băiat popular din țara lui, datorită legendei despre o femeie căreia îi muriseră mai mulți copilași în scutece, unul după altul, drept care ea se hotărâse să-și numească nou-născutul Vuk, adică „lup”, pentru ca vrăjitoarele care mâncau bebelușii să fie prea speriate ca să poată sta față-n față cu copilul-lup. Se înțelegeau de minune, când, spre marea supărare a lui Dara, sună afurisitul de telefon. Era lseult de la Hotelul „The Country House”, care voia să știe când sosește vizitatorul și dacă se mulțumește cu clești de crab la cină.

Rămase în ușa și, sub o așchie de lună, îl urmări cu privirea pe nou-venit, care cobora scările ca să iasă spre stradă, gheața trosnindu-i sub tălpi și pașii auzindu-i-se din ce în ce mai încet când traversă podul, departe de vuietul râului, spre un râu înrudit, dar nici pe departe atât de iute. Inspiră adânc, pregătindu-se, știind că barul se va umple imediat și va trebui să le facă oamenilor o relatare amănunțită a întâlnirii cu străinul.

Prima sosi Desiree, o fată voinică, în rochia ei roz, scurtă, cu brațele vâjoase goale și cu haina trasă peste cap, murind de nerăbdare să afle veștile.

— Doamne, ce bine mi-ar prinde un tip, n-am mai avut unul de juma’ de an, spuse ea, curioasă să afle dacă tipul

era prezentabil și dacă era însurat sau burlac. Avea verighetă?

Veniră apoi surorile Muggivan, strecurându-se înăuntru în hainele lor gri și cu căciulițele lor croșetate și comandară tonic de mentă. Fifi intră cu câteva prietene și Mona, alertată de veselia generală, coborî din apartamentul ei, se așază ca un client al casei pe unul dintre scaunele înalte de la bar și ceru ce bea de obicei, un pahar mare cu Porto, cu o felie de portocală. Văduvă de mai bine de douăzeci de ani, era mereu îmbrăcată frumos, în rochii de crep, închise la culoare, cu un corsaj cu violete din pânză pe pieptul ei generos și vorbea cu o voce blândă și caldă, guturală. Mona avea două repere constante în viață – primul era Padre Pio⁴, în care avea o încredere nestrămutată, și celălalt erau romanele de dragoste, de care nu se mai sătura. Le devora, așa cum devora ciocolata cu caramel noaptea în pat și așa cum, uitându-se acum în jur, îi plăcu că se umplea barul, mai ales că după Crăciun fusese nespus de trist. Se mai aflau acolo și polițistul Plodder, Diarmuid, fostul director de școală, și Dante, golanul orașului, cu părul lui rasta și hainele lui negre, împreună cu gașca: Ned, care făcuse pușcărie deoarece cultivase marijuana în grădiniere, pe pervaz, și Ambrose, care fusese la închisoare pentru că furase țevi de plumb de la firma de construcții la care lucra. Buna-dispoziție plutea în aer și, cuprins de entuziasm, Dara anunță mândru că străinul e un domn, un adevărat domn, până în vârful pantofilor lui cu bot ascuțit. Nu trecu mult și îi mâncau cu toții din palmă, în timp ce el le povestea întâmplarea, cu câteva înflorituri, cum ar fi ochii lui

---

⁴ Francesco Forgione (1887–1968), călugăr capucin cunoscut și sub numele de Padre Pio sau Sfântul Pius din Pietrelcina, purtător de stigmat și mistic venerat ca sfânt al Bisericii Catolice. A fost beatificat (1999) și canonizat (2002) de papa Ioan Paul al II-lea (n. tr.).

pătrunzători, degetele lui lungi, expresive ca niște degete de pianist, și inelul cu sigiliu cu un blazon vultur, de culoarea cerii roșii. Deși era un snob ferchezuit, după cum ținu să le reamintească, avea și aura asta pe care o au sfinții, pelerinii care umblă desculți și fac fapte bune. Pomeni de *rajika*, coniacul de prune obligatoriu la botezuri, la nunți și la înmormântările războinicilor și despre cum în vremurile apuse Balcanii și Irlanda avuseseră strămoși comuni.

Să fi fost nou-venitul unul dintre rechinii care făceau speculații cu gaze sau petrol, ca să le sleiască ținutul verde și nevinovat?

— Nici vorbă... E doctor, filosof, poet și vindecător.

— Iisuse! Nu-s cam multe? exclamă Plodder, polițistul, și trase propriile lui concluzii.

Aproape de pensionare și luat peste picior prin cazărmi, era trimis pe teren doar în misiuni mărunte, mașini cărora nu le mergeau stopurile sau oi rătăcite, dar el avea o presimțire că vizitatorul e periculos, vreun șarlatan sau poate un bigam.

— De unde e? întrebă Mona.

— Din Muntenegru, răspunse Dara și-apoi le spuse povestea despre celții irlandezi și cei din Balcani care erau frați de cruce și despre cum artefactele găsite pe câmpuri etcetera seamănă cu cele descoperite la săpăturile din jurul râului Boyne.

— Aiureli! răspunse Desiree.

— Stai... vorbi Dara, încântat că a prins momentul, și apoi aruncă bomba că tipul voia să înființeze o clinică în calitate de vindecător alternativ și de terapeut sexual.

— Sfinte Iisuse! exclamară doamnele Muggivan, făcându-și cruce.

— O, o, o... terapeut sexual!

Atmosfera se încinse. Unii miroseau viciu și pervertire, iar câteva voci insistau ici și colo că ar putea fi o cale spre bine. Țipau, acoperindu-se unii pe alții. Era prea mult pentru fostul director de școală Diarmuid, care le ascultase trângăneala și îi ruga acum, vă rog frumos, să-i dea o șansă să-și exprime o părere rațională și împăciuitoare:

— A fost odată un bărbat pe nume Rasputin, începu el și făcu câțiva pași împrejur, muștrător și bățăios, același director de altădată, doar că nimeni nu-l mai privea acum cu admirație, care, venind din pustiurile Siberiei, a pătruns în inima Curții imperiale ruse, dându-se drept vizionar și vindecător. Avea să scoată Rusia din letargia ei și din beznă, avea să-l vindece pe copilul bolnav al țarinei, pe viitorul moștenitor, de leucemia de care suferea și avea să facă minuni *ad infinitum*. L-a vindecat el pe moștenitor? Nu. A salvat el familia imperială rusă de plutonul de execuție? Nu. Era un curvar și-un impostor care se îmbăta în fiecare seară și le cunoștea carnal pe majoritatea femeilor de la Curte.

Auzi chicotelile și foiala picioarelor, dar hotărî să-și spună cuvântul și, mergând spre ușă, îi preveni că ultima cină a lui Rasputin a fost o farfurie cu biscuiți garnisiți cu cianură.

— Asta-i o poveste extraordinară, Diarmuid! strigă Mona după el, rugându-l să rămână, pentru că niciodată nu-i plăcuse să plece clientul supărat.

Dante ascultase și, dând din cap spre Mona, începu îndată să cânte la bohrain⁵, părul castaniu și moale căzându-i peste față, în timp ce trupa lui aștepta să-i dea intrarea. Toată lumea comanda *irish coffee*. Dara primea felicitări că poate să vorbească, deși îi alunecă frișca pe

---

⁵ Instrument de percuție, înrudit cu tamburina, popular în Irlanda (n. tr.).

dosul lingurii, elegant, înainte să se scurgă tremurând în cafea. Muzica se dezlănțui, mai apăsată, mulțimea însoțind *scherzo*-urile și *tremolo*-urile cu zgomotul lingurilor, în timp ce Desiree își improviza imitația de striptease. Dante se ridicase în picioare și se învârtea pe vârfuri, aplecându-se deasupra fiecăruia, el, Șamanul, și șoptindu-le profeția:

Moș Crăciun n-a venit

Fra' - su l-a-nlocuit

Moșu' a murit

Moșu' a murit

Asta a rostit

În sanie cherchelit

Asta a rostit

Deci, fiule, s-a terminat

S-a terminat

Ce căcat întunecat!

Ușor abțiguită pe scaunul pe care era cocoțată, de-acum nostalgică, Mona își apăsă violetele pe piept și spuse:

— Poate o să aducă puțin romantism în viețile noastre.

Afară, termometrul de pe poarta de la intrarea în Folk Park arăta minus trei grade, iar înăuntru se încălzeau la focul ce ardea încă de dimineață. Prin încăpere pluteau spirale de fum, iar fețele oamenilor erau curioase, vesele, visătoare, învăluite într-un fum ca de cărbune, ca și cum ar fi fost niște ființe pradă unei stranii orgii nocturne.

Fifi

Fifi se trezi auzind voci. Nu putea fi decât John, John, care era mort de aproape trei ani, dar încă o vizita regulat, „venind pe fir”, cum spunea el. Dar la fel de bine se putea să fie încă în viață, putea să și-l imagineze atât de limpede, cu părul lui negru și ciufulit, cu ochii negri și

sălbatici și cu puloverul verde, învechit, din mânecile căruia atârnavă fire deșirate, declamând tainele Divinului, în care fusese inițiat.

Ei nu-i era niciodată teamă de stafia lui, influența lui nu putea fi decât bună. Erau suflete pereche ei doi, amândoi călătoriseră prin lumea largă și se întorseseră din peregrinările la țăturile mării și ale uscatului, la întunericul⁶ monștrilor, după cum îl numea el. Nu era nimic romantic, firește, căci ea recunoștea în mod jalnic că el e „o poamă trecută și uscată” de la tot soarele ăla din Australia, în timp ce cu ciuful lui și ochii sălbatici rămăsese tot un Orfeu, cel care-i cânta vreunei Euridice singurate, oricine ar fi fost ea.

A, prostiile glorioase ce nu mai conteneau odinioară!

Timp de doi ani, el trăise sub acoperișul ei, în dormitorul din spate, pe care îl numise Manaan Mac Lir, Fiul Mării și Zeul Mării. Se ocupa de muncile mai dure, săpa în grădină și prășea și era chiar mulțumit, pentru că rămânea în contact cu natura, iar noaptea își continua studiile mistice. Înțelegerea inițială fusese pentru casă și mic dejun, dar, cu timpul, lucrurile se schimbaseră, căci el se întorcea acasă cu un iepure de câmp sau cu vreun păstrav prins, iar ea îi gătea, după care se așezau la masa din bucătărie și stăteau de vorbă, John expunându-i teoriile lui despre Dumnezeu, păgânism, Gaia și Sfântul Ioan al Crucii. Se contrazicea adesea singur, spunând că ajungi la religie dacă nu ai nicio religie și aproape că se luau la bătaie la masa din bucătărie, reducându-se la tăcere unul pe altul prin țipete și urlete, lansându-se într-o dispută legată de autenticitatea nașterii din fecioară și chiar a învierii lui

---

⁶ Fomorian darkness, în engl. Fomorian este un termen care denumește, în mitologia irlandeză, o rasă de ființe supranaturale, înfățișate adesea ca monștri de apă și de uscat (n. red.).

Hristos. Ea era credincioasă, dar, pentru John, poezia era adevărata credință.

El nu era de acord cu vizitatorii ei de peste vară, care campau în mlaștină sau pe malul mării și țineau câte un seminar ciudat la școlile de vară, la care ea era prea ocupată ca să se ducă. Vizitatorii ei se întorceau an de an, unii pentru pescuit, alții pentru vânătoare sau pentru festivalurile care se țineau lanț tot anul, precum și pentru plimbările prin natură sau Dumnezeu știe pentru mai ce.

Ea făcea un mic dejun intrat în legendă, cu toată trupa, mai puțin John, stând la masa lungă, din lemn de stejar, pe care ea întinsese cel mai bun serviciu pe care-l avea, cel din porțelan alb, cu cenușă de os, șervetele de bumbac, calde, pe care tocmai le călcase, după care le împăturise ca să arate ca un plic mare, cu colțul cu monogramă îndoit deasupra, rânduite între tacâmurile de argint. Musafirii coborau la masă dimineața, când îi întâmpina mirosul de pâinie cu cartofi, fierbinte, brișe cu fructe, miere din proprii ei stupi, diverse marmelade și gemuri.

Plecarea din micul „ashram”, cum îi spunea John, fusese greșeala vieții lui, pentru că murise la scurt timp după aceea și ea susținuse întotdeauna că dorul de casă îl omorâse. Întâmplarea face că un pub din apropiere, închis de mulți ani, se scoase atunci la licitație, se renovă și se redeschise, iar gălăgia mașinilor și a petrecăreților până târziu în noapte îl scotea din minți. Îi auzea de la el din dormitor, unde înjura și țipa pentru că fusese smuls din visările lui paradiziace. Plecă în sud, unde crezu că avea să-și găsească liniștea, dar descoperi că în zonă se redeschisese o carieră de piatră și după aceea nu se mai auzea ziua întreagă decât zgomotul oamenilor și al utilajelor.

— Deci ce ai să-mi spui, John? întrebă ea, ridicându-se în capul oaselor în pat și trăgându-și pe ea o jachetă, pentru că era un frig crunt.

Cu degetul mare de la picior apăsă pe întrerupătorul de la lampadar și apoi își puse papucii roz, confortabili. Coborând în bucătărie să-și facă prima ceașcă de ceai a zilei, și-o imaginează pe Bibi, cățelușa ei teckel cu șiretlicurile ei, așteptând prima farfuriuță cu lapte a zilei, cu un strop de ceai în ea. Bibi simțea lucrurile ca o ființă umană și știa că stăpâna ei avea să plece în curând, așa că, ori de câte ori prindea o ocazie, dădea bir cu fugiții. Ianuarie era luna în care trăgeai obloanele și te duceai o săptămână la Leenane, la Mickey împletitorul de coșuri, ca să înveți iarăși să faci leagăne și coșuri din nuiiele de salcie.

Soneria de la intrare o luă prin surprindere – *Închis pe durata sezonului* era mesajul imprimat pe un afiș din carton, lăsat pe pervazul interior al ferestrei de la seră. Ieși cu oul maroniu în mână, pe care urma să-l prăjească sau nu pentru micul dejun, și, văzând chipul bărbos din ușă, ca un Moise pictat, își aduse aminte de bârfele de la bar de cu o seară înainte și se căi că turnase gin în cafelele cu whisky și frișcă.

— Bună dimineața... M-a trimis Dara, spuse el încet, pe o voce curtenitoare.

— Bună dimineața... Nu trebuia să vă trimită, răspunse ea acru.

Se lăsă tăcere o clipă, iar el admiră priveliștea, râul care se întindea într-un cot larg, năvoadele pentru țipari, coșurile pentru crabii și homarii și două lebede atât de placide, încât păreau din porțelan. Orizontul încețoșat părea să se odihnească pe vârfurile munților.

— În ianuarie mă ocup de zugrăvit și de reamenajat, explică ea, ca un fel de scuză pentru că urma să-l refuze.

- E o casă foarte neobișnuită, zise el.
- A, stă să cadă, zise ea, dar se simți mândră auzindu-l.

Casa ei avea un etaj într-o parte, iar în celelalte părți un singur nivel, o seră în formă de semilună și ruinele unor dependințe pe una dintre laterale. Avea o grădină în față, cu arbuști decorativi, și una în spate, ridicată pe un povârniș de la marginea pădurii. O avea de cincisprezece ani, era căsuța de la strămoșii ei, cu pereții din care răsăreau ciuperci comestibile și otrăvitoare, gândaci la tot pasul, dar ea știa că undeva, cândva, existase un bărbat sau o femeie care se născuse acolo, în miezul greutăților, și îi lăsase moștenire sclipirile năbădăioase din ochii căprui și firea aprinsă.

Era o dimineață proaspătă și sclipitoare, soarele strălucea peste tufișuri și peste câțiva trandafiri împrăștiați și îndărătnici, care supraviețuiseră iernii, bobocii brândușelor răzbind la suprafață prin pământul reavăn. Îi făcu un tur al locului ca să-i arate aleea cu lămâi, livada cu meri și frumosul cadran solar cu gnomul lui coclit, în formă de păun, care provenea dintr-un conac din comitatul Wicklow. Arătând cu degetul spre ruinele celor trei colibe, îi spuse că într-o zi avea să le transforme în ateliere pentru artiști. Dar se uită dintr-odată și nici urmă de Bibi. Își luase tălpășița și, ca o snoabă mică ce era, probabil că fugise la Castel să se amestece cu gloata. Întâi sună la castel, de unde află că nici urmă de Bibi pe-acolo, după care alergă de colo până colo, dând telefoane și rugându-se insistent, după care suflă într-un fluier, care scoase un sunet strident și poruncitor. Poate că Bibi, se temea ea, a fost răpită sau otrăvită, pentru că mulți o râvneau.

El o ajută s-o caute și în curând se treziră sus, în pădure, unde se mișcau tiptil, ascultând orice freamăt, oricât de mic. La poalele unui mesteacăn, el observă că frunzele fuseseră mișcate și o brazdă mică de pământ se deschidea

înainte. Se aplecă să asculte cu urechea și zise că aude o mișcare.

— E înăuntru, spuse el.

— De ce nu iese?

— Mama natură, îi răspunse și o lămură că, cel mai probabil, ea coborâse în viziună atrasă de mirosul de șoarece sau hermină, cu toate simțurile ascuțite, ca să poată trece prin urechile acului, pentru că asta voia. Dar să se întoarcă la suprafață era cu totul și cu totul altceva.

Adrenalina dispăruse. Ce noroc, spuse el, că veniseră atât de repede, pentru că, dacă ar fi rămas acolo mai multe zile, până slăbea și se putea strecura afară, ea ar fi murit probabil de sete.

El mânuiește lopata blând, până ce pământul înghețat începu să se miște și apoi continuă să sape atent cu o mistrie, ca să nu-i rupă vreun os câinelui și, când gaura se lărgi suficient, băgă mâinile înăuntru și o scoase de acolo. Arăta ca o zdreanță, plină de noroi, cu o ureche sfâșiată și tremura toată.

— A fost la război, spuse el.

— Micuța mea hoinară! exclamă Fifi și o legănă în brațe, după care se întoarseră în tăcere.

O puseră în cada plină cu apă caldă, Fifi o spală și o săpuni, în timp ce el îi tăie toate ghearele care i se rupseseră de la atâta scurmat în pământ. Încă tremura, ca și cum n-ar fi știut unde se află, și tresări când îi scoaseră clisa din nări cu o pensetă.

El se simți îndată ca acasă, admiră lucrurile din bucătărie, dulapul demodat, vopsit verde, feluritele cești și boluri, farfuriile înghesuite în spatele lor și borcanele pentru dulceață, din sticlă lăptoasă și unsuroasă, care participaseră la mic dejunurile copioase.

Ea se așeză la masă în fața lui și tăie nuielușele de salcie în bucăți aproape identice, măsurându-l din priviri. Era un bărbat frumos și, fără doar și poate, un fercezuit, batista din mătase purpurie din buzunarul de la piept asortându-se cu roșul mai puțin aprins de la cravata din mătase. Cumva, se apucă să vorbească despre John și despre ce inspirație fusese el pentru ea și îi veni deodată să se ducă după cutia de pantofi în care păstra pozele cu John, în care el zâmbea cu zâmbetul lui de menestrel și în care mai ținea zicători pe care el le copiasese din *Upanișade* sau lucruri pe care le scrisese chiar el.

Vizitatorul le citi, vizibil impresionat, după care le reciti cu voce tare:

Dacă repar puțin din mine, repar puțin din tine, căci suntem cu toții uniți în Legea Cosmică a Divinului.

O, mamă Asia a Sutrelor Inimii, călăuzește-mă!

Să ne întoarcem la Domnia Omului-păsăre Conaire Mór⁷, în care trăiesc toate lucrurile

Ecumenic, unele împreună cu altele, omul și fiara unindu-se cu natura în alcătuirea Divină a lucrurilor.

— A locuit aici? Întrebă el.

— A locuit, da... zise ea mândră, dar, înainte ca lucrurile să devină prea spirituale, adăugă că John putea deveni un demon când bea și îi povesti cum se îmbăta criță vineri seara, cu Fergal, alt Orfeu, amândoi pe o bicicletă, și se opreau la poalele dealului, în dreptul mătcii țiparilor, Fergal spunea „Aproape c-ai ajuns acasă, John”, iar John răspundea „Da, da’ oare acum sunt și pe calea vidrei?”

În camera Manaan Mac Lir, se uită pe fereastră, cum se uita și John adesea, la meri, la ruinele colibelor și la

---

⁷ Personaj dintr-o legendă medievală irlandeză și din tradiția orală. Ca mare rege al Irlandei, apare și în străvechile saga (n. red.).

pădurea în care mestecenii pitici se opriseră ca niște soldați, după ce suportaseră pustiirea atâtor ierni.

— Acum suntem în Tăcere, spuse el și imaginea lui, stând acolo în picioare, atât de solemn, atât de episcopal, și totuși atât de masculin, o mișcă într-un fel pe care-l uitase.

Iar atunci el zise că dimineața fusese așa de plăcută, așa de satisfăcătoare și că nu avea s-o uite niciodată. Asta și nimic mai mult o cuceri imediat.

Se învoiră la o sută de euro pe săptămână și, dacă așa îi fusese norocul, putea să aibă de-acum grijă de Bibi și de cele șase găini ale ei, iar ea urma să se țină de cuvânt și să se ducă la Johnny, la Leenane.

Îl urmări cu privirea cum cobora pe cărare, zvelt, cu spatele drept și se gândi că doamnele din Cloonoila, măritate sau nemăritate, și-ar scoate bonetele în fața lui.

— Fac asta pentru tine, John, spuse ea, într-un rar moment de tandrețe.

Slujitorii Domnului

— *Șocantă... șocantă dimineață pe de-a-ntregul!*

Valurile care se lovesc de stânci își aruncă răzbunarea arcuită peste faleză, udându-i până la piele pe toți cei din fața lor.

Și totuși, le înfruntă doi cavaleri, părintele Damien, numai tinerețe, în sandale maro și în sutană, și doctorul Vladimir, în haina lui lungă și largă – în haină, cu eșarfă roșie, mănuși albe și ochelari cu lentile fumurii și rame din oțel strălucitor. Vântul îi ridică sutana tânărului preot, ea i se-nfoaie în jurul feței, înăbușindu-i cele câteva cuvinte stângace.

E nou-venit în parohie, după ce a fost brusc rechemat acasă, pentru că unul dintre preoți a murit din cauza unui anevrism, iar celălalt, prea atașat de ogari, se ducea mai mult la curse decât își îndeplinea îndatoririle duhovnicești și, în cele din urmă, se și mutase în altă parte. Cât îi lipsește munca lui din suburbiile orașelor Leeds și Manchester, aceea era vocația lui adevărată, să-i ajute pe oamenii sărmani, să le dea speranță, nu viața asta ca un meci de box.

Trec de cutia cu pungi pentru adunat mizeria câinilor de companie, în timp ce valurile mari, negre și posace se rostogolesc biciuind cele două bănci deja ude learcă, și se îndreaptă către dune. Mai devreme căzuseră de acord că e mai înțelept să rămână afară, deoarece la TJ's sau la Castel era foarte probabil să fie unii care trag cu urechea sau, după cum spusese amabil părintele Damien: „Acolo, pereții au urechi.”

— Abuz, rostește doctorul încă o dată, cu vocea melodioasă, dar pe un ton tăios.

Prima dată când îl auzise, cuvântul îl înțepase, atunci când tânărul preot îi făcuse o vizită neașteptată și grăbită, trântindu-i-l în față, în sala de consultații.

Pe loc, atunci și acolo, îl căutase în dicționar, citise definiția și știuse că nu prevestea vreo amabilitate.

„Abuz – Abatere sau fărădelege, mai ales din partea unui funcționar public; acțiune voită și intenționată, care aduce prejudicii unei părți.”

Îl copiasse în carnetelul lui, din care citește acum și pe a cărui pagină deschisă cad picături de ploaie.

— Episcopul are unele temeri, spune fratele Damien îndatoritor.

— Îmi pare rău să aud, răspunde doctorul calm.

— Chestia e că... umblă vorba că dumneavoastră aveți de gând să vă faceți meseria de terapeut sexual, iar aceasta este o țară catolică, unde castitatea este porunca noastră de căpătâi.

— Fără îndoială...

Își liniștete prietenul că în țara lui, în Balcanii lui iubiți, de mii de ani s-au tot pornit războaie pentru a apăra credința de necredincioși.

— După cum vede lucrurile episcopul, continuă părintele Damien, trebuie să fim neîncetat vigilenți și denumirea de terapeut sexual trimite semnale negative... a experimenta... fiori... devianțe... și-aici vocea îi tremură de rușine.

Este prins între deferență și datorie și, cu bâlbâitul lui și mai ales cu aura mistică a doctorului, care stă ascuns sub ochelarii cu lentile fumurii, ochii nu li se întâlnesc niciodată, așa că nu știe dacă mesajul se face înțeles.

— Nu uitați că am depus Jurământul lui Hipocrate, și doctorul se-apucă să-i vorbească despre jurământul față de Apollo și față de nenumărați zei și nenumărate zeițe tămăduitoare, despre menținerea standardelor etice și în materie de intimitate, despre a nu face rău niciodată, a te ține departe de seducție sau de plăcerile iubirii cu pacienții, fie ei bărbați sau femei, liberi sau sclavi.

— Da, dar dumneavoastră practicați medicina alternativă și asta presupune o grămadă de idei... noi și îndrăznețe și poate chiar un strop de darwinism, spune părintele Damien, încercând să pară stăpân pe sine.

Practicile curente și cele alternative (i se spune) merg mână-n mână, un salt, de la descoperirile neuroștiinței și ale fizicii cuantice la rezonanța acustică, un dans între particulele corpului, prin care boala poate fi oprită brusc, celulele bune, asemenea soldaților devotați, care se luptă

cu celulele rele. E mesianic în entuziasmul lui, citează minunile ce se află în plante, în ferigă, în cojile de semințe de floarea-soarelui, în miezul unui sămbure de nectarină, prezicând că va veni o vreme când, datorită medicinei, pacienții vor putea să-și asculte sunetul propriului suflet.

— E extraordinar! spune preotul.

În momentul ăsta, e absolut uluit. *Defixi*. Țintuit. Cuvântul episcopului îi sună în urechi, latinescul *fix*, care înseamnă „țintuit locului”, provenit de la cuiele folosite pe vremea romanilor ca să fixeze tăblițele cu blesteme pe corpurile dușmanilor lor. *Defixi*. E pe jumătate orbit de ploaie și terenul e plin de gropi, astfel încât se clatină, deși ar trebui să se țină drept.

— Nu-mi place să insist, spune el, dar, dacă ar fi să ne imaginăm un bărbat sau o femeie întinși pe canapeaua dumneavoastră și dacă denumirea de terapeut sexual le tot vine în minte, nu s-ar aștepta ei la ceva (și aici rămâne fără aer pronunțând cuvântul) *pervers*?

— Mulțumesc că ați sintetizat atât de bine, dar dați-mi voie să spun că nu mă aflu aici ca să înhaț suflete sau corpuri din rândul credinței... mă aflu aici ca să fac bine.

— Vezi dumneata, mulți simt un vid în viața lor... căsnicii care și-au pierdut aplombul... întâlniri pe internet... nuditate... hedonism... ce lucruri am auzit eu la spovedanie...

— Ei, bine, astea sunt lucruri pentru spovedanie, între ei și tine, nu între ei și mine.

— Ortodocșii oare nu se spovedesc? Întrebă preotul, făcându-și puțin curaj.

— Da și nu... În jurisdicția antiohiană de care aparținem, fiecare preot este investit cu puterea de a asculta spovedanii, dar nu toți preoții aleg s-o facă.

— Episcopul meu n-o să fie convins de asta... regretarea păcatelor și căința sunt înscrise în ADN-ul nostru.

— Ar trebui să vă reamintesc că și noi recunoaștem cele șapte sacramente, inclusiv penitența, pe care voi o numiți „spovedanie”, și ungerea cu Sfânt Mir.

— Dar dumneavoastră lansați un mesaj incendiar... cârpa roșie fluturată în fața taurului galic, spuse preotul direct.

— A! exclamă doctorul.

În sfârșit înțelege, i se aprinde beculețul, nu mai vede ca printr-o sticlă întunecată denumirea de Terapeut Sexual=Baubau.

— De ce să nu renunțăm la ea? i se adresează prietenului nedumerit.

Nimic mai simplu. Își va face noi cărți de vizită, care vor stabili clar disciplinele și metodele riguroase ale cabinetului său.

— Aleluia... Episcopul va dormi neîntors la noapte, spune părintele Damien, mult prea laș.

— Cu toții vom dormi neîntorși la noapte, răspunde doctorul în timp ce-și șterge picăturile de apă de pe lentile cu o batistă curată și uscată.

Aproape că s-au înțeles, cu excepția unui ultim obstacol. Părintele Damien se închipuie în palatul episcopului, în salonul de primire, în fața episcopului cu ochii reci ca țurțurii de gheață și cu nasul ascuțit, a preotului parohial care transpiră și a tuturor celorlalți preoți care stau ca pe ace și-l țin pe el ca pe jar. Important este acum să clarifice diferența între Biserica Creștină și Biserica Ortodoxă.

Doctorul răspunde cu bunăvoință, admitând că diferențe mai mari sau mai mici au dus, de-a lungul secolelor, la schisme și dualism, adăugând că multe au fost o simplă chestiune de interpretare, dar cărturarii de ambele părți

au ezitat să se dea bătuți. Spuse, de pildă, că pentru unii Dumnezeu era esență, iar pentru ceilalți, experiență, dar și pentru unii, și pentru alții, Platon e hoțul adevărului, iar Hristos, mesagerul lui. Apoi ridică în slăvi căsătoria indestructibilă între cele două Biserici, petrecută în 1963, la Conciliul Vatican II, când Papa Paul al VI-lea s-a întâlnit cu patriarhul Athenagoras ca să rezolve o dată pentru totdeauna diferențele dintre ele și să proclame în fața întregii lumi: „Acum respirăm cu ambii plămâni.” Biserica Catolică, după cum continuă el, e mai empirică, iar Biserica Ortodoxă, mai mistică, Iadul era un loc fizic pentru unii, în timp ce pentru ceilalți el însemna disperarea sufletului odată cu excluderea lui de la vederea chipului lui Dumnezeu.

Pentru cina mistică a comuniunii, Biserica Catolică folosește pâinea din aluat dospit, adică *prescura*, iar pentru ortodocși există pâinea din aluat nedospit sau *azima*⁸. Ambele Biserici însă ar putea să-și caute rădăcinile în Sfânta Scriptură, la Nicomedia, în anul 310 d.Ch., când împăratul Constantin a văzut pe cer semnul *Chi-Ro*, „XP” fiind primele două litere ale cuvântului grecesc pentru „Hristos”. De-atunci avea să fie călăuzit să lupte sub stindardul creștin, ceea ce a și făcut, învingându-l pe Maxențiu și cerând apoi să fie botezat.

Dovada convertirii lui este că rămășițele sale pământești au fost depuse, alături de cei doisprezece apostoli, într-un sarcofag în Patmos, și de aceea poate fi numit al treisprezecelea apostol.

Auzind de Patmos, părintele Damien se gândește la locuri scăldate de soare, la ape turcoaz-albăstrie, la codrii de cedru și la rămășițele pământești ale sfinților, care stau confortabil sub sticlă și aur, cu satin alb aranjat cu grijă

⁸ Aici personajul face o confuzie între cele două moduri de preparare a pâinii, inversându-le (n. red.).

sub bărbie ca să le mascheze pielea galbenă și încrețită ce emană Sfințenie.

Rămâne șocat când află că toate acele rămășițe au dispărut, că după secole de războaie, jafuri, migrații și pustiire n-a mai rămas nici măcar un oscior sau vreo şuviță de păr.

— Și relicvele? întreabă el pierit.

— Și relicvele! vine răspunsul și oftează amândoi.

Părintele Damien își compune deja în gând raportul pentru episcop și ceilalți Părinți. Vor accepta chestiunea respirației cu ambii plămâni, vor protesta puțin la afirmația că Infernul e un loc fizic pentru Roma, iar pentru ortodocși, disperarea în fața excluderii de la vederea chipului lui Dumnezeu, dar Vatican II va fi asul lui din mânecă. De Platon n-o să pomenească. Vor afla intrigați de faptul că rămășițele împăratului Constantin fuseseră puse de loc de cinste alături de cele ale celor doisprezece apostoli, Constantin, care a mai avut și viziunea Schimbării la Față pe Muntele Tabor, aceeași viziune ce li s-a arătat și apostolilor care l-au urmat pe Hristos.

— Mă întreb... spune el cu voce tare și doctorul se întreabă pentru el și împreună cu el.

Iată cum stau lucrurile. El, Damien, ar dori o rămurică de măslin întinsă către comunitate.

Să zicem că ar organiza o întrunire publică, nu de la altar, ci să zicem în camera din spate de la TJ's, unde credincioșii ar putea să-l bombardeze cu întrebări și să primească răspunsuri, să clarifice orice chestiuni nelămurite care ar putea persista.

— Adică o sesiune de întrebări și răspunsuri, spune doctorul cu entuziasm.

E nerăbdător să-i cunoască pe localnici, deoarece are de gând să se stabilească la Cloonoila, unde deja a descoperit

atâta pace, regăsind inocența aceea primordială care în majoritatea locurilor din lume s-a pierdut.

Asta e prea mult pentru părintele Damien. Simte imboldul brusc de a-l lua în brațe pe acest bărbat, dar și-l reprimă, îngenunchează pe iarba udă, recitând din Crez – „Dumnezeu din Dumnezeu, Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, de-o ființă cu Tatăl”. Doctorul repetă rugăciunea pe limba lui, mai mult întru edificarea cățelului răpciugos care pe moment nu mai scheaună.

Apoi se ridică amândoi, își șterg genunchii și, cu camaraderia bărbaților care s-au înțeles în sfârșit unul pe celălalt, încep să respire, pe mantra papei Paul și a patriarhului Athenagoras: „Acum respirăm cu ambii plămâni.”

Cerurile s-au deschis.

Se întorc în tăcere, li se aud doar pașii prin iarba udă și, când ajung pe faleză, dau peste Fidelma, soția negustorului de postavuri, înfăolită toată într-o pelerină de ploaie gri, cu guler din blană de veveriță, cu o strălucire umedă pe chip.

— Ce faceți afară într-o dimineață mizerabilă ca asta? o întreabă părintele Damien.

— Îmi place... Îmi place ploaia, spune ea în timp ce trece pe lângă ei și doctorul, recunoscând-o târziu, se înclină adânc în fața ei.

— Încântătoare femeie... Încântătoare familie creștină, zice preotul când ea s-a îndepărtat suficient cât să nu-i mai audă și ei merg mai departe, împinși de colo până colo de furtuna dezlănțuită.

În parcare, își găsesc amândoi parbrizul smuls de pe mașină și aruncat pe jos, iar preotului i s-a furat radioul cel nou.

— Tinerii... n-au nimic mai bun de făcut, spune el, ca și cum ar fi responsabil pentru moravurile întregii comunități.

Cu mândrie, scoate din buzunar un celular micuț și sună la un garaj din Sligo, unde cunoaște pe cineva. Ascultă, zâmbește, termină convorbirea și spune, pe tonul unei incantații grandioase:

— *El își va trimite îngerii și ei se vor aduna*⁹.

Sora Bonaventure

Fără surle și trâmbițe, nici măcar un singur reporter de la ziarul local și cu siguranță nicio fotografie, pentru că Doctorul credea că aparatul de fotografiat fură sufletul omului. Așa că au pus doar un anunț elegant, cu litere negre pe hârtie albă, de pergament, care anunța deschiderea clinicii doctorului Vladimir marți, 22 februarie. Cu litere mai mici, scria: *Vindecare holistică prin discipline orientale și occidentale*.

El era tot un fel de străin, o curiozitate, deși dimineața devreme îl vedeai cu pantalonii suflecați, adunând pietre din râu, în alte dimineți se ducea să strângă alge cu cei care tundeau oile, pentru masajele și împachetările cu alge pe care le făcea. Ierburi din toată lumea i se livrau din China, India și Burma și diriginta poștei, Sfinxul orașului, spunea că unele lucruri din aceste colete aveau un miros rănced.

Mergea mult pe jos și uneori, după o distanță mai lungă, se așeza malul abrupt din Strand Hill, în haina lui largă, lângă cutia cu pungi pentru adunat mizeria câinilor de

---

⁹ Citare incompletă a versetului 27 din Sfânta Evanghelie după Marcu, capitolul 27: „Și atunci El va trimite pe îngeri și va aduna pe aleșii Săi din cele patru vânturi, de la marginea pământului până la marginea cerului.” (n. tr.).

companie, și stătea acolo recitând versuri în latină, în timp ce valurile mari veneau credincioase la mal. Nimeni nu-i întrerupea reveria, până când, într-o zi, Taig, un elev dornic de cunoaștere, a îndrăznit să-l întrebe din ce poezie recită.

Una de Ovidiu, i s-a răspuns, un poet din secolul al III-lea, exilat din orașul natal, Florența, și trimis pe țărmurile Mării Negre și care în poemele lui îi blestema pe cei care-l alungaseră, dar le și adresa rugăminți fierbinți, cerându-le mereu să-i fie îngăduit să se întoarcă acasă. Asemenea lui Ovidiu, și el era un poet și un exilat.

Fifi, al cărei chiriaș era, se obișnuia cu gusturile lui, friptură sau ficat cu varză roșie, pe care o cumpăra în borcan de la un supermarket, și clătite cu diferite umpluturi, printre care și caș cu zahăr. Vinul pentru el era comandat de la un negustor de vinuri din Galway. Noaptea studia atent jurnalele lui medicale și enciclopediile și uneori, foarte târziu, se ducea în pădure cu o lanternă mare ca să dea telefoane. Avea două celulare, unul de serviciu și altul personal, și în timpul acestor convorbiri ce aveau loc târziu în nopți îl auzea adesea țipând acolo sus, în pădure, și alteori râzând când vorbea cu câte un tovarăș. Cânta la un instrument cu o singură coardă numit guslă¹⁰ și-și recita unele poezii sâmbătă seara în camera din față, ea fiind singurul lui spectator. Unele versuri le traducea pentru ea:

*Lumea lui se întoarce cu susul în jos,
Iar prin memoria lui, ca printr-un fagure de miere,
Un singur glonț,
Un glonț zvelt, glonț maiestuos.
Și jumătate din dimineață-i dusă.
Coborând dealurile,
Un lup puternic și zdravăn*

¹⁰ Vioară sârbească, având o singură coardă (n. tr.).

Mușcă jumătate din dimineață.

N-o emoționau ca poeziile lui Yeats despre păstrăvul argintiu și ochiurile de apă de mai sus de Glencar.

Pe coșul de la clinica lui ieșea fum și stive de lemne fuseseră puse frumos unele peste altele în holul de la intrare, dar nimeni n-avea curaj să-i calce pragul. În cele din urmă, sora Bonaventure a fost cea care s-a hotărât să fie cobai. Călugăriță fiind, nu se temea deloc de el sau de farmecul lui latin și se mândrea că e deschisă la minte, emancipată de învățăturile omenești ale papei Ioan. Ioan era omul ei. Da, și călugărițele, ca toată lumea, trebuie să țină pasul cu vremurile.

Locuia împreună cu alte trei călugărițe, într-o aripă a vechii mănăstiri; cea mai mare parte a ei îi fusese vândută unei școli și, cum spunea ea, citând din Scriptură, „Și vrabia și-a găsit acoperișul ei”, și-așa s-au așezat și ele la casa lor. În fiecare zi, cu fidelitate, doar dacă nu se întâmpla să umble pe undeva, își cumpăra masa de prânz de la cantina școlii cu trei euro, cât plăteau și copiii; carne sau pește cu vreo legumă, cartofi fierți sau piure, și ce altceva ți-ai mai putea dori? Nu bea niciodată alcool. Văzuse răul și jalea provocate de el, familii distruse și ferme scoase la licitație pe nimic. Astfel încât, spre a da un bun exemplu, avea prins de guler un ecuson care îi înștiința pe toți că se află în fața unei pioniere a abstenenței. Nu se mai îmbrăca în rasa călugărească, cu excepția vălului, pe care îl numea „boneta” ei. Purta o fustă bleumarin, un pulover bleumarin, ciorapi negri și pantofi negri, rezistenți, pentru toate drumețiile pe care le făcea în locuri izolate, pe șosele și drumuri de țară, unde nu îndrăznea să riște să intre cu mașinuța ei Mini, carul libertății ei. Cele patru călugărițe aveau îndatoriri diferite, ea făcea munca de caritate, îi vizita pe bolnavi, le ducea Sfânta Împărtășanie în artofor celor care aveau un

handicap și nu se puteau deplasa de acasă, sora Austin se ocupa de împrejurimi și de grădini, iar Rosario lua lecții de Științe și Geografie, adică era cea mai serioasă dintre ele. Sărmana Pius, cea mai mare, avea grijă de altare și de sacristie, îi ajuta atât pe preotul parohiei, cât și pe vicar, le pregătea veșmintele bisericești și aprindea lumânările pentru slujbă și pentru binecuvântare. Lui Bonaventure îi plăcea mult munca ei de caritate și era neobosită în a strânge bani pentru diverse cauze. Colecționa timbre. Tot timpul bătea oamenii la cap să-i trimită timbre, mai ales din locuri îndepărtate, pe care le vindea apoi unui oficiu din Dublin, folosind banii pentru o schemă de întrajutorare pentru apa din Africa de Est, de unde primea scrisori cu profunde mulțumiri și fotografii cu copii care zâmbeau cu gura până la urechi. Mai făcea și gemuri, pe care le vindea duminica în târg. La început, părea o ciudățenie, cu vâlul ei de măicuță, în picioare în spatele unei tejghele încropite, dar odată ce oamenii încercau gemurile pe care ea le oferea spre degustare, pe pătrățele minuscule de biscuiți făcuți doar din făină și apă, afacerea a înflorit. „Apogeul”, după cum fusese el descris în ziarul local, era pasta ei de măduvă cu bucăți de ghimbir cristalizat.

Avea programare la ora unsprezece și toată dimineața se rugă să facă alegerea bună și să nu-și mânjească trupul. Făcu duș cu mai multă atenție decât de obicei și cu pământul mare de pudră se tamponă cu puțin talc cu parfum de lăcrămioare, cadou de Crăciun de la Mona.

Îi deschise chiar el și îi făcu o plecăciune, invitând-o înăuntru. Era îmbrăcat într-o salopetă albastră, largă, care îl făcea să semene cu un călugăr. Focul ardea în șemineul mic al anticamerei și mai întâi făcură puțină conversație, ea spunând că nimic nu pare atât de gol ca un șemineu gol, iar lui părându-i rău că fumegă hornul, dar zicând că l-a asigurat zidarul că, odată ce se va depune un strat gros

de funingine pe latura din spate a hornului, fumul se va duce în sus. Ea se opri în fața unei vitrine, uitându-se la toate medicamentele – picături în sticlute cu dop, borcane albastre, cu interiorul argintiu de la prafurile cu care erau umplute, pungi transparente cu diferite ierburi, bucățele de coajă de copac și rădăcini bifurcate, care îi amintiră de o imagine din manualul lui Rosario de științe naturale, cu o mătrăgună care țipă când o smulgi din rădăcină. Dintr-odată, se simțea nelalocul ei. Chestia asta era mai riscantă decât își imaginase. Camera de tratament în sine era un templu, cu luminile atât de slabe și de curioase și cu muzică sacră, ce se revărsa din cele patru colțuri. Din gurile deschise și din orbitele goale ale statuetelor de lemn înfățișând zei și zeițe curgeau panașe de lumină, acum aurii, peste o clipă albastre și apoi trandafirii, la simpla atingere a unui buton minuscul pe care el îl ținea în mână, el, Magul, cum îl numise fostul învățător.

El ieși din cameră pentru ca ea să se poată dezbrăca, spunându-i că poate să rămână cu chiloții pe ea, dacă vrea, sau poate să-i dea el unii de hârtie. Ea alese să și-i păstreze pe ai ei, flaușați, și-și scoase hainele cu grijă, așezându-se pe un taburet să-și scoată ciorapii. Fu cât pe ce să cadă de pe taburet de două ori, din cauza felului în care se rotea. Pe o băncuță de la perete se aflau două tigăi mari, una prevăzută cu o rezistență electrică, pentru a încălzi apa, iar cealaltă plină cu pietre, un morman de pietre, șlefuite în diferite forme și mărimi, netede ca piatra pumice, și mai erau și niște pietricele de marmură albă.

Se întinse pe spate, trăgând cu ochiul printre pleoapele întredeschise, de teamă să nu cumva s-o pipăie. Semăna cu un diavol sau poate cu o Piele Roșie, fiindcă-și legase un batic pe frunte ca să nu-i cadă părul în ochi. Dar, când o atinse și căută diferitele noduri, gâlme și crampe, din mâinile lui venea căldură. Când se aplecă peste pieptul ei,

care se relaxă sub greutatea lui, ea se temu că avea să se dizolve întru totul. Mâinile îi erau atât de îndemânatice și ajungeau în atâtea locuri, încât părea că are mai mult de două și, treptat, ea simți că nu-i mai opune rezistență, în timp ce el o convingea să cedeze. Așeză pietre pe carnea flască a abdomenului ei, pe care nu-l atinse, și plimbă marginile altor pietre de-a lungul venelor ei, iar căldura lor aproape că o arse și, pentru că își simțea măruntaiele calde și lichefiate, ca o precauție, călugărița murmură iute o invocație către Corpus Christi și către Sfinții Prunci nevinovați:

Cântă, limbă a mea, slava Mântuitorului,

Cântă taina cărnii Lui,

Taina sângelui neprețuit

Vărsat de Împăratul nostru nemuritor.¹¹

Când să se întoarcă pe partea cealaltă, se bucură pentru că avea mai multă intimitate, departe de luminile pulsând din orificiile zeilor și zeițelor de lemn.

Departă și de ochii lui atât de sfredelitori. Tresări când simți ceva cald în palmă și își dădu seama că e o piatră, pe care o întâmpină așa cum ar fi primit îmbrățișarea unui prieten încercat. Apoi el puse diferite pietre pe corpul ei, în timp ce îi masa picioarele, o ținea de glezne și le răsucea rapid în ambele direcții.

Ea n-ar fi vrut să se mai termine. Dar de terminat, avea să se termine în curând, își dădea seama după scăderea presiunii și din faptul că pietrele îi cădeau de pe corp pe pat și pe podea. În cele din urmă, el îi puse pietricelele de marmură înghețată pe pleoape și fiorul rece o străpunse în spatele ochilor, îi pătrunse mintea, ea simți un fulger de

---

¹¹ Autoarea citează varianta în limba engleză (Sing, My Tongue, the Saviour's Glory) a unui cunoscut imn religios din Evul Mediu (Pange Lingua Gloriosi Corporis Mysterium), ale cărui versuri au fost scrise de Sf. Toma din Aquino (n. red.).

lumină orbitoare și ajunse în al nouălea cer. Apoi, dintr-o cădelniță, el o stropi cu apă asemenea picăturilor de ploaie, dar mirosind a mosc, ceea ce avea scopul de a o trezi, doar că ea voia să mai zăbovească.

O lăsa singură ca să se îmbrace. Incantația divină încă răzbea din cele patru colțuri, iar pietrele pe care i le pusese pe corp stăteau adunate într-un morman colțuros.

Când îi plăti, o impresionează că el refuză bacșiișul și, mai mult, o conduse până la ușă, pe scările abrupte. Acolo, cu mâinile împreunate, îi ură multă sănătate, repetând cuvântul *Namaste, Namaste*, până când o pierdu din ochi.

Cinci femei o așteptau în cafeneaua cunoscută drept „Salonul”. O cameră rustică, în care se aflau scaune de răchită și o masă improvizată dintr-o dală de gresie, iată locul în care localnicii puteau să-și expună desenele sau schițele și să lase poveștile pe care le scriseseră ca să fie citite de ceilalți, și unde, o dată pe lună, se întruneau membrii clubului de lectură organizat de Fidelma, soția negustorului de postavuri.

Le va povesti despre luminile colorate care taie în felii aerul din încăpere și despre efigiile de zei și zeițe și le va spune despre muzica sacră, oferta de chiloți de hârtie și minunata stângăcie a mâinilor lui. Dar nu le va spune că, atunci când s-a ridicat de pe patul de masaj, după ce el ieșise din cameră, energia ei era deplină, dezlănțuită cum nu mai fusese din tinerețe, când se pișa pe câmp, pe câte un copac, cum se pișau bărbații, fără rușine. Asta nu le va spune.

Cu-cu

Cu-cu, cu-cu, cu-cu.

Hăitașii alungau păsările din ascunzătoare în pădurea de vizavi, care scoteau țipete ascuțite și ușor isterice, venind de aproape și de departe, intermitent, împușcăturile auzindu-se slab în depărtare, odată cu lătratul vesel al ogarilor.

Era plimbarea preferată a Fidelmei, pe o cărare unduitoare de-a lungul râului, în împrejurimile Castelului. Știa drumul și-n somn, pe podul cu iederă, apoi cobora trei trepte, pe lângă un semn pe care scria „Vă rugăm închideți poarta” și apoi, dintr-odată, sunetul râului strecurându-se pe sub pod și-apoi izbucnind când se revărsa într-un cot larg, făcându-și drum în sus, ca un brâu în jurul insulițelor pe lângă care trecea. Sunetul acela era ca atunci când i se rupe apa unei femei înainte de naștere sau, cel puțin, așa îi zisese odată o femeie care născuse mulți copii și ea își aduse aminte.

Iubea pădurea, mai ales iarna, când copacii nu mai aveau frunze, trunchiurile erau mohorâte și gri, crengile căzute se încâlceau și era liniște, în ciuda vuietului râului, a zgomotelor îndepărtate și a chiuiturilor scoase de vânători și gonacii lor.

Acolo se simțea ea cel mai bine, mai bine decât în grădina ei cu nalbe și trandafiri sau în camerele pe care le amenajase cu atâta dragoste, imaginându-și o altă viață, una mai strălucitoare. Rar se întâlnea cu cineva, în afară de vizitatorii care veneau la Castel și o salutau politicos, după care treceau mai departe. Cărarea în sine era noroioasă, presărată cu pietre sfărâmate și cu rădăcini de pom bifurcate strâmb, ieșite la suprafață. Poteca o ducea până la capătul îndepărtat, unde se întâlnea cu râul și îi ieșea în cale un gard viu și gros, de trestii. La întoarcere se așeza întotdeauna pe o bancă, pe unde zbura un măcăleandru anume sau unul identic cu el, după care plana atât de jos deasupra ei, că putea să-i atingă pieptul

micuț și dolofan, rozaliu și aripile maro, moi, ca de piele întoarsă, dar el se ferea în ultimul moment și zbura înapoi între rododendronii care creșteau din abundență pe sub desişul copacilor.

Banca aceea și măcăleandrul acela erau martori la numeroasele ei secrete. Acolo vărsase lacrimi când pierduse magazinul „Boutique”, după cum era cunoscut. Nu crezuse niciodată că avea să-l piardă, era imperiul ei, salonul ei. Soțiile constructorilor și dezvoltatorilor bogați veneau de departe ca să încerce ultimele modele și se plimbau de colo până colo prin fața oglinzilor lungi, prefăcându-se că ezită, dar hotărâte deja să le cumpere și inventând minciunile pe care aveau să le spună soților. Era renumită pentru colecțiile ei de modă, pentru pălăriile de ocazie și cele pentru curse de cai și petreceri în grădină (deși nu se dădea niciodată nicio petrecere în grădină), pentru tricotajele indigo sau violet și șalurile de mătase care tânjeau după pocnetele castanietelor. O dată, ca să-i provoace pe mulți, pusese în vitrină un corset roz, din broderie englezească și cu ștrasuri. Îl cumpărase de la Paris, din Place Pigalle.

Mai erau și clientele cu mai puțină dare de mână, care plăteau în rate, știind că ea avea să cedeze și să le lase să-și primească gâteliile cu mult înainte să se achite suma întreagă. Mai era și Deirdre, care lucra la Castel și care a trebuit să probeze o rochie pentru o americană pe nume Mary Lou, pe care iubitul ei pădurar voia să i-o trimită în Connecticut. Cu toate astea, Deirdre credea că el pusese ochii pe ea, din moment ce-i lăsase rochia săptămâni în șir, timp în care ea o probase pentru el în fiecare seară în apartamentul ei de vizavi de curtea interioară a hotelului. Apoi, într-o dimineață de sâmbătă, venise la magazin în lacrimi, spunând „Urăsc bărbații, urăsc bărbații”, pentru că rochia fusese făcută colet și trimisă în Connecticut.

Dar apoi buticul n-a mai prezentat interes. Ea și Jack și-au dat seama în ziua în care au citit că urma să se construiască o autostradă la zece kilometri de ei. Asta însemna că doamnele vor putea să meargă cu mașina în oraș ca să-și cumpere îmbrăcăminte și, mai mult, că vizitatorii de peste vară nu aveau să se mai oprească să admire noutățile din vitrina ei. Știa de ceva vreme că zilele le erau numărate și ascunse facturile de la angroșiștii de la Londra și Paris, amăgindu-se că, odată cu noul sezon, afacerile aveau să se revigoreze sau că ar fi putut să-și facă un magazin cu vânzare prin poștă.

„Doamne sfinte, suntem săraci lipiți!” spusese Jack în ziua în care găsisse extrasele de cont și o certase pentru firea ei cheltuitoare, după care stătuse supărat zile în șir, recunoscând în cele din urmă că trebuie să închidă magazinul, să le vândă stocul de produse angroșiștilor din Galway și să doneze restul de marfă magazinelor caritabile.

Din momentul acela începuse să observe o schimbare la el. Petrecea mai puțin timp lucrând în grădina în care ani întregi plantase diverse și pe care o îngrijise cu atâta dragoste. Rezolva cuvinte încrucișate și apoi rămânea cu ochii pe geam, cu rozul scalpului atât de trist sub părul alb și rar, iar în privire i se citea un fel de reproș.

Diferența de vârstă dintre ei începuse să conteze, ea tocmai împlinise patruzeci de ani, iar Jack trecuse de șaizeci, nu mai era „Heathcliff melancolicul”, cum se semna el pe felicitările de ziua ei. Voia din ce în ce mai puțin să cunoască oameni noi, ținând-o pentru el, lăsând lumea pe dinafară, trăgând prea devreme draperiile grele, de catifea într-o seară luminoasă. Dacă ea îl anunța că e posibil să invite câțiva prieteni, el se îngrijora, întreba la ce oră o să vină prietenii ăștia și, mai important, la ce oră o să plece.

Numai în dimineața de Crăciun redevenea el însuși, cel de demult, în haina de la costumul maro, cu focul aprins în ambele șeminee, stând pe șezlong cu bătrânul doctor Carmody, depănându-și poveștile despre peripeții de la pescuit, petrecute mai ales noaptea, în timp ce, pe scaunele lor de campanie, așteptau ca peștii să muște, o, și momeala, o, da, momeala, mușca pe întuneric, ca dragostea însăși. Momentul acela al povestirii era indiciul pentru Jack, care deschidea chiar atunci cele câteva sertare ale micului birou, sertare ca pentru bijuterii, în care avea o tăviță plină cu muște, pe care le striga pe nume ca un copilandru: Cascada, Terrierul, Collie, Munroe și Pescarul sclipeau în izolarea lor aerisită. Mai târziu își interpreta momentul artistic cu doctorul Carmody, cântând duetul de dragoste al lui Molly Bawn și Brian Og, în care Jack era Molly cea înșelată:

*O, Brian, ai băut, Brian Og,
După cum faci cu ochiul, Brian Og,
Iară de când te-ai înrolat
Ochii nu m-au mai fermecat
O, cât te urăsc, o, Brian Og!*

Apoi se jurau că la primăvară aveau să se ducă la Lough Corrib, cel mai întins arhipelag de albastru, cu cele trei sute șaizeci și cinci de insule ale sale, una pentru fiecare zi a anului, și aveau să arunce undița după păstrăv brun și somon ocazional, ajuns acolo după ce străbătuse numeroasele râuri.

Vizavi de unde stătea ea, apa era maronie ca nămolul, dar nu foarte departe se făcea violet și se schimba mereu, așa cum se schimba cotul curentului, dar, din câte-și dădea ea seama, propria ei viață nu se schimba deloc – aceeași rutină, același dor, aceeași singurătate.

Doar părintelui Eamonn îi putea mărturisi. Era din sud și fusese răspopit, o rușine pe care și-o atrăsese pentru că

iubise o femeie. Ea știa cât de izolat se simte el în bungaloul acela, privind ceața de afară, oblojindu-și păcatul, incapabil să meargă din cauza artritei și a gutei.

S-a întâmplat să se întâlnească la bibliotecă și să stea puțin de vorbă, după care au început să discute despre bogățiile literaturii și și-au împrumutat unul altuia cărțile preferate. El avea volumele tuturor scriitorilor catolici noi pentru ea – Bernanos, Gide, Mauriac – , iar ea i-a dat povestea de dragoste dintre Abélard și Heloïse, amanții din secolul al XII-lea, preotul și călugărița care, din pricina pasiunii lor interzise și înflăcărate, au fost siliți să se retragă în sânul unui ordin monahal contemplativ, fără să se mai poată întâlni niciodată.

O dată pe lună se duceau cu mașina la Strand Hill și se așezau pe banca cu fața la stâncile care stăteau parcă să mârâie amenințător, valurile se loveau de ele și surferii în negru, furișându-se ca niște foci, ieșiți în larg, se întrezăreau când și când în scobiturile valurilor. Discutau despre scriitorii ruși și ea copiasse uneori câte un paragraf pe care să i-l citească lui, iar într-o zi el îi spuse că iubesc cărțile deoarece în literatură fărădelegile din inimile oamenilor sunt redată cu mai mult patos și cu mai multă îngăduință. În ziua aceea sau poate în altă zi ea îi zise cât își dorește un copil și cum dorința se intensifica odată cu trecerea timpului atât de mult, încât se vedea ținându-l în brațe și auzindu-i primele plânsete sălbatic.

În timpul căsniciei fusese însărcinată de două ori și Jack îi cumpărase bijuterii, iar apoi, după ce pierduse ambele sarcini și deoarece credea că se întâmplase din cauza ei, suferise în tăcere. Într-o vară Jack a rezervat o vacanță în Italia și, oriunde se duceau, ea vedea numai tablouri cu Nașterea Domnului, mama și pruncul înfățișați în culori atât de somptuoase, cu expresii atât de serene, lipiți unul de altul, încât, atunci când au ieșit în strada fierbinte și

marchizele erau trase în fața magazinelor închise pentru pauza de prânz, a descoperit că are lacrimi în ochi și pe obraji.

O dată luase în calcul chiar posibilitatea de a se duce în China să adopte un copil. De ce în China nu putea să spună, doar că într-un vis era deja în chinurile facerii și moașa de la căpătâiul ei era chinezoaică și ținea în mână o nuia de bambus, cu trei muguri verzi. Bănuia că mai are la dispoziție doar câțiva ani, motiv pentru care s-a dus la un medium ca să o sfătuiască. Femeia a ascultat-o cu atenție și i-a spus că trebuie să se roage mai mult, să se roage la Îngerii pământului, afară, aproape de natură, și ruga îi va fi ascultată. N-avea cum să nu fie. Fără să se gândească, se uită în stânga și-n dreapta, apoi își croi drum prin stufăriș, peste tufele de ferigi pline de apă și la marginea mlăștinoasă îngenunche, simțind șocul apei reci pe care o luă în palmele făcute căuș și o duse la față, iar și iar. Pentru ca rugăciunea să funcționeze, îi zisese mediumul, trebuia să-și bage fața în apă și așa și făcu, uitându-se țintă prin spiralele dense și întunecate, rugându-se cum nu se mai rugase în viața ei. După aceea se ridică, își netezi cutele de la genunchi, își șterse mâinile de iarba udă, în van, și se îndepărtă, cu părul încă ud și apa șiroindu-i din ochi.

În locul în care un copac tânăr căzuse pe cărare, păși într-o parte și aproape se ciocni de o siluetă care se apropiase de ea pe nesimțite, țișatul ei brusc despicând liniștea înserării. El își ceru scuze. Era doctorul Vladimir. Ea îi recunoscuse vocea atât de joasă și de specială, foarte diferită de toate vocile cu care era obișnuită. Se cunoscuseră în dimineața în care Dara îl adusese la magazin să întrebe dacă au camere de închiriat pentru cabinetul doctorului. Se dusese acolo să facă puțină curățenie, să ridice broșurile cu reclame și fluturașii de

hârtie care se adunaseră pe jos, descurajată de goliciunea locului. Sertarele încă aveau etichete cu scrisul ei ordonat – espadrile, șosete pentru copii, dresuri de damă și lenjerie.

Cei doi bărbați o luaseră prin surprindere, Dara sufla în palmele înmănușate, iar străinul avea o privire atât de fixă, că o neliniștea. Dara o întrebase din prima, în timp ce doctorul se plimba încolo și-ncoace, admirând câteva antichități, pe care aveau de gând să le vândă la licitație – lampadarele înalte, din argint și sticlă, oglinzile, tapiseria flamandă, în culori palide, cu păunii și cupidonii ei și cufărul bărbătesc de călătorie, care părea să-l intrige atât. Inițial, făcuse pe modesta, apoi spusese că au intenția să vândă, nu să închirieze, și Dara răspunse că locul ar fi rămas încălzit și aerisit și fără șobolani până ce cumpărătorii s-ar fi materializat din neantul mare și albastru.

„Va trebui să vorbesc cu soțul meu”, spusese ea, ceea ce și făcuse și atâta tot. Jack fusese de acord, făcuse toate aranjamentele, felicitându-se pentru buna judecată, căci laudele la adresa doctorului nu mai conteneau.

Următoarea dată se întâlniseră în parcare din fața Castelului. Ea stătea în picioare și se uita pe cer, un cer rece, cu câteva stele, palide și departe una de alta.

Vânătorii se întorceau, cabotini și guralivi, unii cu armele la subraț, cu piedica pusă, și împreună cu gonacii cu armele lor, au coborât cele trei trepte către intrarea laterală, deasupra căreia se vedea un semn: „Bar”. Câinii se zbăteau în lesă, știind că ajung într-un coteț, în timp ce stăpânii lor își potolesc setea.

Edmond, managerul, stătea în prag, urând bun venit trupei și, văzând-o pe ea, ieși și o strigă pe nume, spunând că ea și Jack deveniseră niște singuratici de când

vânduseră buticul și muștrând-o că nu venise la cea mai recentă seară de poezie. Îl întâmpină călduros pe noul venit, zise că e o onoare să-l primească la el și, în timp ce-l conducea înăuntru, le făcu istoria pestriță a celor trei sute de ani ai Castelului, povestindu-le despre clanurile cărora le aparținuse și despre clanurile care îl pierduseră, despre pădurile lui, flora și fauna, veverițele roșii, jderii de pădure, șoimii călători, numai bogății, după cum spuse el. În hol era o agitație de nedescris, bărbați care își dezasamblau și-și curățau armele înainte să fie duse peste noapte în depozitul de arme. Îi conduse prin bar și-i așeză la locul lui special de la fereastră, de unde aveau o priveliște frumoasă asupra sălii, în care vânătorii și localnicii erau atât de binedispuși și-și înșirau poveștile palpitante și aventurile zilei. Printr-o fereastră laterală se zărea fâșia de râu întunecat strecurându-se printre malurile împădurite și apoi dispărea, lărgindu-se spre călătoria aceea finală înainte de a se vărsa în mare.

„Acolo e maternitatea”, zise Edward, arătând spre un loc de jos și foarte departe, și le povesti despre femela-somon venită din oceanele singuratice și dinspre vânturile și alizeele reci ale Groenlandei, care făcuse tot acest drum periculos ca să-și depună ouăle în exact același loc în care se născuse. El și grădinarul o urmăriseră îndeaproape și ce mai lucrare fusese, s-o vezi cu câtă grijă își pregătise culcușul, ca o dansatoare din buric, mișcându-se înainte și-napoi ca să-l netezească, să-l golească de lut și de pietriș, făcându-l apoi poros ca să pătrundă apa proaspătă înăuntru și, odată ce fusese gata, se relaxase și își evaluase pețitorii. Câțiva înotaseră în jurul ei, înotaseră fără încetare până când specimenul cel mai puternic, cu cea mai mare cantitate de spermă, o acoperise cu ea și, cum spusese el atunci cu un regret prefăcut, luna de miere fusese întreruptă brusc. Chestia amuzantă era că bieții

masculi, moleșiți și extenuați, încă dansau în jurul ei, încă sperând, ca idioții care încă își pierdeau vremea la curtea Penelopei în Ithaca.

— Unii dintre noi i-am prins pe idioții ăia și i-am mâncat, se auzi o voce din mulțimea gălăgioasă.

— Așa am făcut, i se alătură altă voce.

— Se numea ceaunul de Crăciun... E mâncarea cu care se mulțumeau săracii, zise primul bărbat și camarazii încuviințară, după care urmă o ciondăneală prietenească: dacă săracii încălcaseră legea în vremurile acelea, braconând pește dintr-un râu care le aparținea nobililor.

Asemenea lor, Fidelma era în elementul ei, bucurându-se de căldură și de hazul general.

Iată-i cu toții acolo, localnicii pe care-i cunoștea bine, cocoțați pe scaunele pe care stăteau de obicei, lângă casele de sticlă în care erau expuși păstrăvii trofeu și fotografiile bărbaților care îi prinseseră.

Deasupra celor două casete erau trecute, cu litere argintii, greutatea fiecărui păstrăv și cât timp îi luase pescarului să-l prindă. Din când în când o strigau din celălalt capăt, în timp ce Edmund și doctorul schimbau impresii despre expediții de vânatoare în Europa, în Africa și peste tot prin lume. Dintr-odată, îl auzi pe Edmund întrebându-l pe doctor dacă nu crede că femeia asta, născută și crescută în vestul Irlandei, seamănă ca două picături de apă cu o nobilă din Spania sau din Italia. Îi pomeni de părul ei negru, de tenul de porțelan, de gâtul lung și zâmbetul de Giocondă.

— Ei, asta-i, spuse ea, roșind violent, culoarea urcându-i și coborându-i pe gât în unde, ca și cum cârmăzul ar fi picurat prin ea.

O seară care nu semăna cu niciuna de până atunci: mai întâi își băgase fața în apa înghețată, apoi îl întâlnise,

țipătul ei de banshee¹², și acum, aici, el, care o privea fix, cu ochii lui negri și impenetrabili. Ea se uită la el în acel dulce și prim schimb de priviri și simți brusc o mulțumire, iar de dorul ei toate celelalte lucruri fură date uitării.

Când ieșiră, el se înclină și o luă pe aleea din spate, către poarta dinspre stradă, care ducea la casa unde el era chiriașul lui Fifi. De-abia dacă schimbase câteva vorbe cu el la bar, dar își făcuse o idee despre el, despre cât de atent e, cu mâinile atât de expresive, de parcă și ele ar fi grăit, absorbind tot din jurul lui, infinit de curtenitor, și totuși misterios și de nepătruns.

Erau mai multe stele pe cer decât atunci când intraseră, iar noaptea era rece și argintie, așa că părea să-i facă o promisiune bruscă și neașteptată.

Pe verandă

E trecut de miezul nopții și la Castel domnește liniștea. Musafirii s-au dus la culcare, ferestrele s-au întunecat, draperiile grele sunt trase și întregul loc, cu zidurile pline de iederă, cu turnulețele și cu meterezele late, cu treptele abrupte, e învăluit în noapte. Personalul de la bucătărie s-a reunit pe verandă, ca aproape în fiecare noapte, ca să fumeze, să bea o bere, să se relaxeze. Oamenii se afundă în fotoliile improvizate, cu paltoanele pe ei, strânși în jurul radiatorului înalt, cu gaz, pălăvrăgind și glumind. E un grup amestecat: irlandezi, birmanezi, italieni, spanioli, cehi, slovaci, polonezi. În dormitoarelor lor mici, la care se ajunge prin curtea interioară, se află emblemele țărilor din care vin, poate un steag sau o hartă, chitare electrice și

---

¹² Spirit feminin din mitologia irlandeză, care anunță moartea iminentă a unui membru al familiei, de obicei prin vaiete, lamentații sau țipete stridente (n. tr.).

acustice, fotografii de familie, iar în camera lui Josef, enciclopedii culinare. În camera lui Mugo, mutul, nu există embleme pentru că el nu are trecut și nici familie, după câte știu ei. Știu atât de puțin despre el, doar că a fost trimis din Olanda în Irlanda și a petrecut ceva timp într-un hostel din Dublin. Supraveghetoarea de acolo i-a făcut rost de slujba de la hotel, pentru că era verișoara primară a managerului. I-au spus Mugo, prescurtarea de la „Mahomed” și, cu ochii ăia ai lui mari și triști, rămânea tăcut, ascultând mereu cu încântare ce vorbeau ceilalți. Slujba lui era cea mai mărunță, ajutor la bucătărie, iar îndatoririle principale erau să spele pardoselile și suprafețele, să strângă vasele murdare în mașinile de spălat și să curețe separat toate oalele și tigăile. Uneori nu vorbea cu zilele, dar, în caz de urgență, putea să vorbească. Vorbise când fusese la interviul pentru slujbă și Josef, care împărțea dormitorul cu el, zicea că vorbea în somn și uneori devenea foarte agitat, strigând și lovind cu mâinile și cu picioarele. Porumbeii erau prietenii lui, pe care îi ținea în șopron, se ducea la ei din oră în oră și cheltuia cu ei tot ce câștiga. Trăiau ca niște capete încoronate, cuiburile lor erau niște ghivece din teracotă, căptușite cu paie, grăunțe și porumb cu care îi hrănea. Ce repede se înmulțiseră!

Cinci perechi într-o jumătate de an. Le pusese nume, nume de oameni din țara lui. Dimineața devreme, când le dădea drumul, curtea devenea o cascadă de alb, aripile li se zbăteau, iar porumbeii se pregăteau să se înalțe apoi sus, tot mai sus, spre pădure, unde el îi urma pe acrobații lui, care se mișcau cu precizie și se învârtteau în aer cu mult înainte ca păsările cântătoare să se trezească sau ca pescărușii cu croncăniturile lor reci să se năpustească dinspre țarm.

Într-o cutie de metal își ținea secretul cel mai bine ascuns. Acesta urma să fie deschis în caz că ar fi ajuns vreodată la spital.

Mai devreme, spre seară, în bucătărie era ca la nebuni, se auzeau țipete, ordine și certuri, iar Olive, secundul bucătarului-șef, le zisese tuturor „Căcaților!” Căcați în sus și căcați în jos, personalul urcând și coborând scările înguste, spre sala de mese, unde totul era numai lux și candelabre, și strigau cu toții „vine, vine” ca să evite o ciocnire. Dar tăvile încărcate se atingeau inevitabil unele de altele.

Hedda, chelnerița înaltă și frumoasă din Lituania, a împlinit douăzeci și cinci de ani și a plâns în mai multe reprize din cauza nenorocirii că îmbătrânește. Acum, pe verandă, s-a înveselit, cerându-le tuturor să-i spună o poveste. Cadoul de ziua ei, împreună cu un tort de ciocolată, ornat cu o dantelă complicată, din marțipan roz, pe care Josef, patiserul-șef, l-a făcut pentru ea și l-a aranjat pe un frumos platou pentru torturi. Nimeni nu dorește să înceapă, se tot tachinează unii pe alții și nici măcar Dara, povestitor înnăscut, nu-și poate aminti decât că în copilărie trei băieți și o fată încercau să-și facă săniile din cutii de carton pe șinele de cale ferată dezafectate.

— Asta-i tot... asta-i tot? îl împunseră ei.

— Ah! Și când am cumpărat primele prezervative și le-am trimis mesaje fetelor din Galway... spuse el, după care se opri brusc.

Vine la rând Tommy. În mod normal, ar fi trebuit să fie în drum spre casă până la ora asta, dar a rămas ca să primească o felie din faimosul tort. Ei știu tot despre Tommy, despre cei o sută optzeci de acri de teren arabil ai lui, de-a lungul coastei, despre priceperea lui la dozarea medicamentelor administrate vitelor, despre berbecul lui

rasa Rouge French, pe care l-a cumpărat cu opt sute de euro, despre mieii pe care i-a ajutat să se nască și pe care apoi i-a castrat ca să-i îngrășe și mai mult. Mottoul lui Tommy este „Ține banii în mișcare”. Mai știi și că are o iubită frumoasă, Camilla, jumătate englezoaică, au văzut pozele pe telefonul lui, cu păr închis la culoare, dinți albi ca perlele, care poartă mereu pantofi cu toc foarte înalt și o rochie neagră, cu un umăr dezgolit. Ei știi că el are fițilul mic și că o dată a omorât o oaie care o luase razna, nu voia să intre pe ușa staulului când toate celelalte intraseră și, mamă, cum a trăsnet-o o dată cu un toiag din lemn de porumbar, i-a tras câteva lovituri năpraznice și ea și-a dat duhul. Apoi au mâncat-o câinii și vulpile și la scurt timp au venit pescărușii pentru măruntaie și pentru ce era în stomacul ei, iar Camilla n-a vorbit cu el trei zile.

— Uite care-i treaba, începu el și așteptă până încetară chicotelile, sunt foarte stresat, simt că înnebunesc, conduc toată ziua până la Mayo ca să iau jante noi, din aluminiu pentru Volkswagen. Mă duc cu mașina Camillei. Am măsurătorile și omu' meu, dealerul, scoate ruleta și măsoară și mă asigură că jantele se vor potrivi la fix pe Volkswagen. Batem palma. Trei sute de euro bani gheață. Vin acasă, pun cricul la mașină, o ridic și ale dracului jante sunt mai mari cu un milimetru. Văd roșu în fața ochilor. Camilla zice: „Liniștește-te, liniștește-te, le vindem pe internet pe Dundee.” „N-o să le vindem dracului niciodată pe Dundee”, îi zic și ea-mi zice să mă liniștesc și le face o poză și le măsoară și le pune pe site și în cinci minute jantele se vând cu exact același preț.

Urmează Andre, polonezul. Tușește de câteva ori și se scuza pentru engleza lui, după care începe pe un ton foarte serios:

— La mine, în orașul meu mic, se zice că Irlanda loc bun este, salarii bune. Stat pe stradă o lună când ajuns la

Dublin. Dus la un adăpost și la altul și la altul, întrebat pot să petrec noaptea aici, vă rog. Saltele pe jos, bărbați mulți în cameră. Țin un ochi întredeschis, de teamă să nu rămân fără lanternă, singurul meu bun. Dimineața, îngrijitorul ne dă farfurii mici cu cereale și plecăm cu toții să ne căutăm de lucru. Orice, orice. După două săptămâni, găsesc de lucru la Limerick, la vaci. Locul foarte singuratic. Numai vaci și staule, unde dorm. O sun pe mama și ea zice: „N-o să rezști, Andre... Vino acasă!” dar pentru că zice asta eu hotărât să reușesc. Târziu, într-o seară mă sună de la agenție să-mi spună „Vino mâine-dimineață la opt pentru interviu ca să începi lucrul la un restaurant din Finglas”. Nu tu trenuri la ora aia. Nu tu autobuz. Pornesc de cu noapte și, când ajung la drumul mare, fac autostopul. Merg. Merg. Merg. La benzinărie, o femeie în cizme de cauciuc mă întreabă unde merg. Îi zic că trebuie să fiu la Finglas înainte de opt pentru interviu pentru lucru. Ea îmi zice lu’ tipu’ care-i făcea plinu’ la mașină că du-l pe băiatu’ ăsta la Finglas, eu urc în mașină și el îmi ia o cafea de la cafeneaua din O’Connell Street și îmi dă bani să iau un taxi. Un an pus bani deoparte acolo și acum, prieteni, iată-mă aici.

Hedda ezită să spună o poveste, deși e rândul ei. Le zice că idolul ei este Baudelaire, dar a murit și ea nu poate să scrie poezie acum, pentru că nu există iubire în viața ei. Le spune că plânge mult și că nu se poate relaxa decât făcând curățenie în apartamentul ei micuț. N-are noroc în dragoste. De-aia a plecat de la slujba de dinainte și a venit aici, ca să fie departe de Milos, ca să se gândească.

— S-a întâmplat așa, spune și-apoi începe, puțin timidă, reținându-și lacrimile. Milos și cu mine lucrăm în același hotel în Country Waterford, ajungem să ne cunoaștem și ne dăm seama că ne-am îndrăgostit unul de altul. El se duce acasă la el în vacanță și eu mă gândesc când vine

Înapoi și mă rog să nu găsească altă femeie. Îmbrățișez la el când apare. Fac marțipan. Aprind lumânări. Marțipan tăiat bucățele și alături de el, brânză și vin. El zice hai să facem o plimbare, Hedda. El foarte insistent. Ne ducem pe malul râului, el mă oprește și zice: „Nu te mișca!” Apoi zice: „Nu sări în apă!” Tremur ca o fetiță mică-mică. Zic că ce e. Zice nu întreba, după care se lasă în genunchi și scoate din buzunar o cutiuță, o deschide și zice: „Mărită-te cu mine!”. Eu sunt înmărmurită. O parte din mine simte „Stai!”, și altă parte din mine spune: „Fugi spre autostradă, Hedda!”. Atâtea sentimente diferite. El pune inelul pe deget. În clipa aia, aproape soț și soție. Două luni ne bucurăm de sentimentele noastre. După care ne hotărâm să plecăm în vacanță în Caraibe și începem să ne certăm. Totul în legătură cu pregătirile. Eu aleg hotel, și el spune că nu suficienți palmieri. Următorul hotel – zice că se vede mucegai pe rama pozei din hol. Trântesc laptopul pe masă și zic la el fă tu. Ce face el atunci, o sună pe maică-sa. Ea găsește hotel cu mulți palmieri și ne ducem. Când suntem acolo, zice că se uită bărbații la mine, zice că zâmbesc la ei pe la spate la el. Temperatura treizeci de grade. Prost merge tot. Fac rezervare o masă pentru cină și el nu vine. Vacanța ne-a despărțit. Ne întoarcem și lucrăm împreună și gelozia lui devine din ce în ce mai rea. Zice că vorbesc cu fetele mai mult decât vorbesc cu el. Din clipa în care mă trezesc dimineața, mă critică, mă toacă mărunț. Tot ce fac eu e greșit. Dacă spun că ajung într-o oră și întârzii cinci minute, țipă la mine. Se plânge la maică-sa. Ea zice că, dacă n-ar fi fost mama lui, l-ar fi luat de bărbat. Eu spun de ce ne certăm noi doi, dacă ne-am logodit, e din cauza bucății de metal și el zice că da și eu îi arunc inelul în față și plec din hotel și îmi găsesc o slujbă aici. Știam cine sunt, dar acum nu mai știu.

După ce termină, își lăasă capul pe fotoliu și Josef, care își consultase carnețelul între timp, se sprijini de spătarul scanului pe care stătea, îndemnându-i pe toți să-l asculte.

— Țara mea Cehoslovacia. Familia mea nouă sute de ani în același loc. Noi, aristocrați. Așa scrie în cronicile din muzeu. Sunt puțin rus după mamă. Mama zis că bunica bea în fiecare seară un păhărel de rachiu de prune ca să adoarmă. Apoi venit războiul. Familia pierdut tot, domeniile, mutat loc mic, apoi altul, și iată-ne într-o căsuță pe o stradă dintr-un oraș și mama văduvă. Eu foarte apropiat de ea tot timpul, o spăl pe cap și ea pe mine. Ea trei slujbe are. Eu învăț singur să gătesc. Fac prima mea prăjitură la șapte ani. Are trei culori, ciocolată, blat cu brânză și vanilie. Un unchi mai îndepărtat a plătit pentru mine ca să merg în Austria la un colegiu de mâncare. Absolvit după doi ani și primit de lucru la Graz, nu departe de Viena. Mai târziu, lucrat în Italia, apoi în Franța. În fiecare țară învățat ceva nou, în Franța bagheta. Nu avut viață personală, dar apoi într-un hotel din Elveția, unde m-am mutat, vine o fată, și ea din altă parte, Cehoslovacia, tot aristocrată, poze cu castele în albumul ei. Plăcut unul la altul, vorbit pe limba noastră, dus la ski două weekenduri iarna. După un an, hotărât mers noi acasă și spus la rudele noastre că dorit să ne căsătorim, să ne așezăm la casa noastră. Ai ei la unsprezece kilometri de ai mei. După două zile, ea vine la mine.

Găsit la mine în livadă curățând pomi și eu foarte fericit că sunt la mine în țară. Ea zice la mine: „Josef, familia mea crede că tu prea bătrân pentru mine.” Eu zic: „Fii cinstită, Wanda!” și ea uitat la mine foarte tristă și zis nu, nu e ea de vină, e familia ei. Eu nu crezut la ea. Nu știut de ce s-a răzgândit ea. Zis mulțumesc, la revedere și noroc. Dus înapoi la Elveția și sunt singur. Cu timpul, îmi revin. Gândesc că în pivnița la casa lu' vărul am rachiu de prune

din 1967, 50% alcool. Zis la mine că atunci când avut un fiu dus acolo și deschis sticla aia și îmbătat. Când avut un fiu. Hotărât să vin la Irlanda pentru că îmi place Tolkien și lui Tolkien place Scoția, Noua Zeelandă și Irlanda. Vorbit deloc engleză. Adus rețete din Cehoslovacia, Austria, Franța, învățat câteva aici, de exemplu brișele cu fructe. Mutat de la oraș aici pentru că am pădure, iubesc pădure, pădure și râu. Nu știu cât o să rămân aici.

Prietenii, așa vă spun, suntem un grup vesel, dar pune-ne în uniformă și toate se schimbă. În război, eu nu știu cine fratele meu. În război, eu nu știu cine prietenul meu. Războiul face toată lumea sălbatic. Cine poate spune ce zace în inima fiecăruia dintre noi când ni se ia tot?

Apoi a venit rândul lui Mugo. Ne! Ne! Ne! Se face ghem și Hedda se lasă în genunchi lângă el să-l consoleze, dar el o respinge. Nu putea să-și spună povestea cum făcuseră ceilalți, pentru că se opriseră cuvintele înăuntrul lui. Era mut, împietrit.

În pădure

Doctorul cel nou ne-a adus în pădure ca să călcăm pe urmele druizilor și să învățăm proprietățile curative ale plantelor în natură. Eram cincisprezece cu toții, băieți și fete, și umblam în perechi prin oraș, peste pod și încă vreo milă mai departe, către Killooney Wood. Cântam în timp ce mergeam și nu ne mai aduceam aminte alte cântece. Doctorul cânta cântece populare din țara lui, pe limba lui. Toată lumea voia să fie cel sau cea care pășește alături de el. Eram un grup așa de vesel, că oamenii ne făceau cu mâna din mașinile care treceau pe lângă noi.

Era o zi cu soare și era plăcut să te afli în pădure, unde era umbră. Frunzele începeau să înmugurească și, după

cum ne-a spus el, erau la momentul la care aveau cel mai bun gust. Băieții alergau care-n-cotro, se cățărau în copaci și unul a făcut pipi de sus, de pe o culme, dar Doctorul pur și simplu nu i-a dat atenție. Arăta un pic caraghios în parpalacul lui lung și negru, cu barba albă și părul alb prins în vârful capului într-un moț. Lena Lally îl întrebă dacă e însurat, el se mulțumi să zâmbească și spuse că poate se gândește ea la o nevastă pentru el. Adusesese cărți ilustrate, una cu poze cu copaci și alta cu ciuperci și în coșul de răchită avea două cuțite, o foarfecă de grădină și o mistrie. Apoi veni timpul să adunăm frunze. Aveam voie să le mâncăm sau să le punem în coș pentru salată. O fată, Cliodhna, spuse că a ei e untoasă, așa că toată lumea zise *untoasă*, ne puserăm cu toții pe râs și ne luarăm la întrecere ca să descrie gusturile – lămâios și caisos și piersicos și portocalos și nucos. Micuțele violete sălbatice de sub copaci erau minuscule, noi le-am adunat și le-am hăpăit, dar n-aveau niciun gust. Ne-am notat în caiet proprietățile fiecărui copac, frunza, floarea, dacă e un copac cu inflorescențe și cum arată rădăcina. Frunza de stejar era fibroasă, așa că toată lumea a notat fibroasă. Apoi el ne-a spus valoarea medicinală atribuită fiecărui copac.

Păducelul e bun pentru inimă, altceva pentru ficat, salcia pentru vezica biliară. Acele de cedru înalt sunt uleioase, bune pentru împrespătat respirația, dar prea intense pentru a fi ținute în gură. Să mănânci mătîșori a fost ca și cum am fi mâncat viermi. Florile de tei, jilave și mucilaginoase, sunt bune ca tonic răcoritor pentru *yin* și în special, cum a spus el, potrivite pentru femeile la menopauză. Câțiva au chicotit când au auzit.

Apoi sosi momentul să culegem ciuperci. Înainte să ne apucăm, el ne avertiză: „Să nu atingeți niciodată o ciupercă de care nu sunteți siguri, pentru că multe sunt

foarte otrăvitoare.” Ne uitarăm la ilustrațiile cu ciuperci din cartea lui, inclusiv la cele otrăvitoare, și toate păreau identice cu cele inofensive. Aveau tulpini foarte subțiri și instabile și o pălărioară albă, cu pete, de parcă ar fi avut scarlatină. Ciupercile pe care am avut voie să le culegem se numeau bureți. El îngenunche și scoase un cuțit să taie tulpinile, apoi și pe al doilea, ca să le reteze de la rădăcină, ca să poată crește alte ciuperci și anul următor. Creșteau în mănunchiuri, strânse unele în altele. În timp ce le tăia, moțul de păr din vârful capului i s-a desfăcut, i-a căzut peste față și arăta ca o vrăjitoare din povești, care fură copii și-i gătește într-un ceaun mare și negru. Bureții erau de mai multe feluri și se sfărâmau ușor în mâinile noastre, ca biscuiții moi, așa că ne-am tot ghiftuit cu ei.

* * *

Mai târziu, ne aflam pe o culme, văzând întreaga pădure de jur împrejur, copacii erau așa de frumoși și de răcoroși și cerul de deasupra era albastru ca în tablourile sfinte ale Fecioarei înălțându-se la ceruri. Ne așezarăm în cerc, cu fustele aranjate frumos în jur, iar băieții rămaseră în picioare sau se așezară pe vine, doar ca să ne-arate cât de șmecheri sunt. Două fete mai mari care se ocupau de picnic întinseră o față de masă de plastic și apoi pahare de plastic pentru limonadă. În vremurile de demult, spuse Doctorul, regii și reginele își construiau întotdeauna castelele și turnurile în locuri înalte să-i zărească pe dușmanii care veneau pe furiș să le cucerească pământurile și apoi, din ambrazuri, fantele din ziduri, își aținteau asupra lor arcurile și săgețile deja înmuiate în otrăvuri făcute din plante. Spuse că oamenii abia dacă-și dau seama de puterea din lumea vegetală și apoi ne vorbi

despre otrăvire, otrăvirea ca politică de stat, și despre otrăvirea individuală, spunând că în ordinea generală a lucrurilor toate relele sunt răzbunate și există o răsplată cosmică pentru fiecare faptă rea.

De exemplu, în China străveche oamenii se debarasau de persoanele indezirabile la dansuri ceremoniale. Se aruncau pene înmuiate în mai multe otrăvuri peste cărbunii încinși și vaporii îi asfixiau pe cei fără noroc, care cu câteva minute înainte dansaseră veseli. Pe vremea romanilor, împărații romani își omorau rudele tot în timpul banchetelor. Uneori cu un cuțit cu vârful otrăvit și folosit de obicei la tăierea cărnii, deși otrava era cel mai adesea pusă în vin, stropit cu arsenic, care nu avea nici gust, nici miros. Suspiciunile se înteteau, firește, acesta fiind și motivul pentru care nefericiții eunuci și servitori erau puși să guste ei întâi vinul. Cu șiretenie, pocalurile cu vin pentru condamnați erau așezate într-un loc anume. Suspiciunea era așa de mare, încât regii și reginele erau tot timpul precauți. Un anume rege Henric al IV-lea al Franței se temea atât de tare să nu fie otrăvit, că-și gătea singur ouăle pe o sobă mică, portabilă și-și aducea singur apa de băut din Sena. Napoleon credea că tapetul din celula lui de pe Insula Sfânta Elena conține arsenic și, convins că are să moară de la vaporii de gaze otrăvite, insistase să fie mutat în altă celulă.

Într-o străveche saga nordică, un anume trib a mâncat o ciupercă atât de dăunătoare, că și-au pierdut toți mințile și adevăratele sentimente. Au luat-o razna și până și prinții, cărora le erau supuși, erau îngroziți de ei. Nu se dădeau în lături de la nimic. Mușcau din propriile scuturi, smulgeau copacii din rădăcină și-i măcelăreau pe toți care le ieșeau în cale. Posedații, așa li s-a zis.

— Atenție, un Posedat, spuse Cliodhna și atunci ne întoarserăm cu toții și văzurăm un paznic ciudat, în

uniformă, care urca dealul, cu capul bălăngănindu-i-se într-o parte și-n alta.

Doctorul se ridică, ne spuse să ne continuăm picnicul, apoi coborî repede panta și se întâlnește la jumătatea drumului.

* * *

— Ce faceți aici, în pădure, cu copiii ăștia? întrebă paznicul, cu un pronunțat accent rural.

E roșu la față, și-a pierdut suflul din cauza urcușului și e un tânăr imberb și arogant, puțin cam gras, pe care uniforma stă să pocnească. Repetă întrebarea pe un ton mai amenințător și în curând Doctorul își dă seama că această întâlnire întâmplătoare ar putea să-l bage în bucluc.

— Tocmai țineam o oră de științe naturale... Studiam diferitele proprietăți ale diferitelor feluri de copaci și le-am spus copiilor valoarea medicinală a fiecăruia în parte.

— Aveți nevoie de permisiunea Poliției ca să mergeți undeva cu copiii.

— Păi, n-am știut...

— Numai părinții, bunicii și profesorii au voie să scoată copiii în natură... Asta e legea aici, în țara asta, și noi o luăm în serios, zise anchetatorul lui, plesnind de importanța propriei autorități.

Întrebările nu îi sunt atât adresate, cât aruncate în față. Cine e el? E profesor? Cu a cui permisiune a avut inițiativa?

— Sunt doctorul Vladimir Dragan Dobic. Locuiesc aici de ceva vreme și am un cabinet de terapeut în oraș.

— A, unul dintre vracii New Age! spune țăranoiul cu un rânjel și îl întreabă dacă are calificarea necesară să fie terapeut și certificatele care s-o ateste.

Doctorul își propune să-și păstreze calmul cu orice preț. Se uită în jos și în momentul acela un viermișor roz și zemos înaintează zvârcolindu-se peste o bucățică de coajă de copac desprinsă de trunchi, ca să ajungă la prada lui, și el simte un impuls teribil să calce pe el, să-l strivească sub talpă cum i-ar plăcea să-l strivească și pe neobrăzatul ăsta. Își imaginează sabia bunicului înfundându-se frumos în cutele gâtului ăstuia gros. Transpiră și dă vina pe umiditate.

— Care umiditate? e întrebat.

— Arătați-mi cartea de identitate!

Cu grijă, scoate din portofel actele pe care le are la el mereu, inclusiv o carte de identitate și permisul de conducere. Urmărește fiecare mușchi de pe fața țăranoiului, în timp ce le citește, holbându-se la ele ca și cum ar vrea să găsească ceva incriminatoriu. Apoi i se cere să se întoarcă, pentru ca paznicul să se uite la el din profil, să se uite în spatele urechilor, să-l compare pe bărbatul din fața lui cu bărbatul din fotografia din pașaport. Cusurgiu până la capăt. Cunoștea bine genul, cunoștea toate genurile.

Cu câțiva ani în urmă ar fi putut să-l execute.

— Știți că ați încălcat legea, i se spune.

— *Mea culpa*, răspunde el cât poate de îndatoritor, apoi se șterge din nou cu batista și comentează încă o dată că e o zi foarte caldă.

— Bate un vânticel plăcut dinspre vest, zice țăranoiul și apoi îl întreabă dacă profesorul care i-a dat voie să facă plimbarea în natură are permisiunea Poliției.

— N-aș putea să vă răspund la întrebarea asta.

Paznicul explodează, întreabă cu voce tare la ce s-a ajuns în țara asta, funcționarii publici și oficialii guvernamentali stau pe cur și nu-și fac treaba ca lumea, neglijându-și responsabilitățile civice. Oare profesorul nu cunoaște legea?

— E o femeie.

— Femeie sau nu, legea e lege.

Pe Doctor îl apucă furia, aceeași furie ucigașă care i-a băgat în pușcărie pe tatăl lui și pe tatăl tatălui lui. Dar reușește să se stăpânească și, drept dovadă a sfințeniei, apucă pendulul de cristal de la gât și-l leagă înaintea și înapoi spre adversar, ca și cum ar fi o binecuvântare. Paznicul îl ignoră, scoate telefonul mobil și se duce puțin mai departe să-și sune superiorii, firește, și să alerteze toată țara.

În momentele acelea, în care Doctorul Vlad a privit și a așteptat, și-a amintit ultima scrisoare a soției lui, în care spunea că nu trebuie să mai corespundă, deoarece devine prea periculos. Își amintește de cum îi povestea ea în scrisoare despre perchezițiile din diferitele case în care locuise el de când dispăruse și, în final, despre cum îl implora să se predea. Nu, nu, Ljilena. Dacă e să mă predau, n-o să mă predau unui imbecil într-o pădure din Irlanda.

Își amintește atunci de amanta lui cu cozi negre, împletite, pe care o cunoscuse datorită intereselor lor oculte, își amintește de tandrețea ei, de canișii ei albi, pe care-i plimba pe străduțe lăturalnice și pe care și-i plimba probabil chiar în momentul ăsta, gândindu-se la el. Acei ultimi doi ani împreună fuseseră fericiți, sărbătoriți prin baruri, întâmpinați cu brațele deschise, cu pozele lui pe toți pereții, în uniformă de luptă și cunoscut de toată lumea.

Țărănoiul s-a întors și mai pornit, pentru că, evident, nu are semnal la telefon în pădure și nu a reușit să dea de sediul central.

— Dați-mi să mai văd o dată buletinul.

Și de data asta, după ce se uită la actele lui, scoate un carnețel și un pix ca să dea inculpatul o declarație.

— De ce trebuie să dau o declarație?

— Pentru că așa zic eu.

Cu o siguranță totală, Doctorul își declară numele, vârsta, ocupația, orașul unde s-a născut, Alexandria, diferitele țări în care a fost educat, țările baltice în care a locuit, academiile unde a studiat, orașele în care a primit diplome și data când a sosit la Cloonoila. Apoi înșiră din memorie, în latină, franceză și engleză, numele diferitelor medicamente pe care le-a adus în țară și pentru care are permise de trecere corecte. Mama natură, firește, i-a furnizat și ea diverse leacuri, culese chiar din aceste păduri și din împrejurimi. Le enumeră: salcie, păpădie, valeriană, mușchi, să nu uităm de alge, pe care el, asemenea altora, le culege dimineața devreme și le folosește pentru băile cu alge marine. De câteva ori trebuie să repete ce a spus, deoarece scribul nu e familiarizat cu cuvintele, iar apoi, pentru ca spectacolul să fie și mai comic, pixul îi rămâne fără pastă, îl linge ca să mai scrie câteva silabe și, în cele din urmă, se vede silit să împrumute stiloul captivului.

Aceasta ar putea fi o farsă, dacă ar fi de la sine înțeleș că descoperirea lui atârnă de un fir de păr.

— Te arestez! spune vocea și sună ca un tunet. Te arestez!

Se sprijină de un trunchi de copac și în felul cel mai convingător cu putință, ca un tată blând care-i vorbește unui copil neascultător, face apel la clemență, spunând că,

dacă ar fi fost genul de om care să vrea să facă rău, nu ar fi scos cincisprezece copii afară, ziua-n amiaza mare. Ar fi luat unul singur în mașină și asta, la adăpostul întunericului.

— Dragan, repetă paznicul, întrebând dacă e un nume neobișnuit și i se răspunde că există mulți Dragan, împrăștiați peste tot prin Balcani, Transilvania și Ucraina.

— Are legătură cu Dracula? e întrebat.

— Nu... dar este o ipoteză interesantă, și apoi, cu o îndrăzneală nerușinată, zice: Am luat acest nume în cinstea unui amărât de păstor de lupi.

„Am luat acest nume”, în loc de „Port acest nume”, dar idiotul impetuos nu se prinde. Înăuntrul lui, o voce prudentă îi spune „Ferește-te de aroganță!” și el se gândește la un avertisment codat, primit recent, cum că inamicii lui l-ar putea încolți.

— Nu putem face asta într-un fel mai matur? întreabă el.

— La ce fel matur te-ai gândit?

— Mă gândeam la copii... la ce șoc vor avea, la trauma lor, să mă vadă atacat și luat pe sus în situația asta. De ce nu mă lăsați să mă întorc pe jos cu ei și să-i duc cu bine acasă, după care mă pot întâlni cu profesoara și cu dumneavoastră ca să mergem la poliția locală.

Cu fiecare clipă care trece, ștreangul se strânge tot mai tare.

Foarte curând, nu va mai fi amabilul doctor Vladimir Dragan Dobic, ci cel mai căutat bărbat din Europa, pe capul căruia s-a pus un preț. Vede toate astea cu o claritate stranie, pe ei doi intrând în secția de poliție locală, pe tinerel explicând gravitatea situației, în timp ce actele lui false sunt date mai departe.

Un polițist le va studia, un al doilea va transfera informațiile pe calculator, apoi vjjj, informațiile vor trece prin spațiul cibernetic și vor ajunge la sediul central de la Dublin sau în Europa. În câteva minute, când informația va fi descărcată, verificată și considerată falsă, i se vor pune cătușe, va fi urcat pe bancheta din spate a unei mașini, transportat prin ținutul verde și placid, în care credea că e în siguranță, la întâlnirea cu călăii lui.

Fără rușine, acum dă din mâini, ocărându-se pentru superficialitate, rostește scuze umile, spunând că și cei din oraș vor garanta pentru el că e vindecător.

— Ce fel de vindecător?

— Energie cuantică... Radiestezie... Sensibilitatea umană la diferitele câmpuri energetice...

— Nu mai spune? zice paznicul, prinzându-se că e îmbrobodit.

— Și duminică îi antrenez și pe băieți la fotbal, spune Doctorul.

— Deci îți place fotbalul, conchide individul surprins și îl întreabă ce fel de antrenamente face.

— Păi, alergăm, după care îi pun să se așeze și le vorbesc despre motivație... despre visul lor de a ajunge într-o zi să joace pentru țara lor.

— Urmărești fotbal la televizor?

— Da. Îmi place să mă uit pe ecranul plat de la TJ's... la toate meciurile, bineînțeles. Asta, dacă nu ești hotărât să mă bagi la închisoare.

Nu s-a topit gheața, dar s-a schimbat ceva. Își scoate cristalul de la gât și-l mișcă de mai multe ori, pierdut în rugăciune.

— Mie îmi pari un militar, i se spune, iar el râde și zice că ce ar putea fi mai puțin milităresc decât un bărbat cu

părul alb, cu o barbă crescută la-ntâmplare și un moț de păr pe cap.

Joacă o ultimă și îndrăzneată carte, chiar în timp ce-și dă seama de risc. Se hotărăște că, recunoscând deschis că a înșelat o dată, va fi văzut ca un om care spune adevărul.

— M-am sustras serviciului militar, anunță el cu un zâmbet conspirativ.

— Cum așa?

— Aveam optsprezece ani și trebuia să mă înrolez, dar din fericire au uitat de mine... Așa că, datorită banilor de la un unchi care nu avea copii, am plecat în Japonia, unde am avut norocul să cunosc un maestru zen. El a fost cel care m-a îndrumat pe calea credinței. Am învățat medicina alternativă și am studiat și limba, atât scris, cât și oral, dar am uitat-o aproape pe toată. Peste un an m-am întors acasă și, din nefericire, un funcționar scrupulos a observat eroarea și am fost mobilizat. La momentul acela, eram hotărât să-mi dedic viața medicinei, nu să mă înrolez în armată sau să mă duc la război, așa că am aflat de la un prieten că pot evita recrutarea dându-mă surd. M-am dat surd.

— Continuă! spuse anchetatorul, cu gura pe jumătate căscată de uimire.

— A fost o examinare îndelungată, a durat o zi întreagă, ei mi-au vorbit, mi-au pus întrebări și apoi, cu un diapazon care vibra, mi-au testat urechea mijlocie, urechea internă, la care eu am susținut că nu aud nimic. Apoi mi-au ciocănit osul craniului și eu știam din studiile mele că sunetul circulă direct prin os, independent de ureche, și este transmis ascultătorului. Dacă aș fi spus că nu aud nimic, ar fi știut că mint, dar m-au crezut și mi-au dat drumul.

— Așa cum crezi că o să-ți dau și eu drumul acum, spune paznicul, dar nu foarte agresiv.

— Fiind cel mai în vârstă, pot să propun următoarele?
Mergem împreună la polițistul local, acasă la el, și îi explicăm totul.

— Adică la Plodder Pat ăla... care e mai interesat de bungaloul pe care-l construiește decât de lege... Mă iei de prost?

— Dimpotrivă... te felicit... ai văzut o situație potențial periculoasă... ai oprit mașina și m-ai supus unui interogatoriu.

— Ca să fiu sincer, mă duceam la o înmormântare...era să nici nu opresc...

— O rudă?

— Un văr de-al doilea... a murit subit... pune benzina unui tip la benzinăria lui, vorbea cu ăla și a căzut... și a murit.

Apoi vorbesc despre legături de familie, despre legături de sânge, despre necesitatea doliului și despre nebunia de a lua de bună viața. Pericolul a trecut. Paznicul spune că trebuia să facă ce a făcut de dragul copiilor, copiii sunt sfinți pentru el.

— Chestiile pe care le-am văzut ar rupe inimile-n două, zice.

Neștiind un moment ce decizie să ia, se hotărăște să plece, dar nu înainte de a comenta că poate mamei lui, cu artrita ei, i-ar face bine un pic din energia aia cuantică. I se răspunde că va fi bine-venită.

* * *

Dr. Vlad făcu o baie în golfulețul lui secret în noaptea aceea, o baie pe care și-o promisese, ca să spele

tulburarea de peste zi. După aceea se întinse pe malul râului și așipi: *Nevinovatul somn, cel ce desface fuiorul încâlcit al griji...*¹³, apoi adormi adânc. Curând, visează vremurile de mult trecute, mămăliga făcută de mama lui, râurile verzi ca gheața, care se prăvăleau vuind dinspre defileuri, copiii din pădure, vocile lor strigându-se unii pe alții, bureții pe care i-au rupt și înfulecat, dimpreună cu imberbul de paznic, care lingea pixul ca să mai stoarcă încă un cuvânt din el. Dintr-odată, pășește în vis vechiul lui prieten, K, dar nu în haina lui obișnuită, din tweed, cu petice de piele la coate, ci în negru din cap până-n picioare, schimbat din cauza morții.

— Radovan, spune el, arătând spre el cu degetul, te-ai scăpat ca prin urechile acului azi, sigur te-ai căcat pe tine de frică și, neinvitat, se așază și începe să vorbească. Asediul ăla a frânt multe inimi, dar nu și pe ale noastre, în fortăreața noastră dintre dealuri. Auzeam turuitul neîncetat al artileriei și vedeam avioanele deasupra capului cum *eliminau scursurile jos, în oraș*. O mie trei sute cincizeci și nouă de zile și de nopți a durat asediul. Spiritul omenesc este îndărătnic. Acestea erau sentimentele celor de pe margine care nu-și puteau totuși imagina carnajul, corpurile putrezinde, gunoiul putrezind, câinii hălăduind sălbatici și pe cei câțiva curajoși care se furișau pe alei ca să caute pâine.

De atunci au tot ținut o comemorare, un mod de a-și aduce aminte, o orchestră și scaune roșii ridicate în orașul iubit, „bijuteria” voastră, după cum îi spuneai. Da, unsprezece mii cinci sute patruzeci și unu de scaune roșii în amintirea celor căzuți.

---

¹³ William Shakespeare, „Macbeth”, actul II, scena II, traducere de Ion Vinea, în volumul William Shakespeare, Opere complete, Editura pentru Literatura Universală, București, 1964 (n. tr.).

Turiștii, se zice, nu au început să plângă decât atunci când au dat peste cele cincisprezece mii de scăunele roșii ale copiilor morți. Da, cei vii, cei schilodiți, cei plini de cicatrice, cei cu dementa răspundere de a-și aduce aminte totul, totul. În seara în care ni s-a spus despre masacrul din piață am ciocnit paharele, am ciocnit multe pahare. Niciun cântec fără suferință, cum ai zis. Ce priveliște sinistră trebuie să fi fost acolo jos, suprarealistă chiar, membre, brațe, capete, trunchiuri, toate amestecate cu cartofi, verze, cepe și gulii. Un conglomerat. Chelnerițele au fost invitate să bea cu noi. Erau topite după tine, tu, cu părul tău negru, des și strălucitor și cu vocea ta atât de profundă și de vibrantă. Ți-au scris pe șervetul tău și tu ai tras-o de codițe pe preferata ta, Helga. Un alt incident care a atras atenția lumii întregi a fost o fetiță de doisprezece ani care se dădea cu skateboard-ul, neatentă, când a lovit-o un obuz și i-a țâșnit sângele, un laitmotiv de roșu, o baltă de trandafiri sângerii pe zăpada gălbuie.

Da, asta a atras atenția lumii din afară și unii intelectuali străini s-au înhăitat și au făcut un spectacol cu *Așteptându-l pe Godot* ca să le ridice moralul oamenilor. Asta te-a enervat. La urma urmei, tu erai Comandantul, conducătorul suprem, creierul la care veneau diplomații și toți grangurii ca să te implore să oprești asediul. Cum îi mai zăpăceai cu farmecul și cu tergiversările tale și uneori cu firea ta aprigă! Ai insistat că ești gata să negociezi, în timp ce cereai și respectarea drepturilor omului, te puneai, pe tine și pe poporul tău, pe poziția de victimă: „Suntem șoricei în fălcile pisicilor care se joacă.” La început, acești demnitari primeau întotdeauna o lecție de istorie, despre poporul nostru nedreptățit, de la Bătălia de la Kosovo¹⁴ din 1389. Când îți puneau întrebări despre atrocități, aveai

---

¹⁴ Bătălia de la Kosovo Polje (sau Bătălia de la Câmpia Mierlei) purtată între o coaliție de boieri sârbi și Imperiul Otoman (n. red.).

întotdeauna un răspuns. Fie nu avuseseră niciodată loc, fie fuseseră scornite de inamic și când te întrebau despre cadavrele de jos, din piață, insistai că erau manechine pe care le plantase acolo inamicul ca să păcălească lumea. Ai spus chiar și „Îmi repugnă războiul” și poate că e un dram de adevăr aici. Ai promis cerul și pământul, fără să vorbești serios. Ai promis că asediul va înceta, bombardamentul se va opri și convoaiele umanitare cu alimente și cu ajutoare vor fi lăsate să intre, doar că nimic din toate astea nu s-a întâmplat. Totul era o minciună, dar, în vremuri disperate, minciunile pot fi la fel de convingătoare și de acceptabile ca adevărul. Așa că acești diplomați și granguri au plecat suficient de liniștiți și, în orice caz, erau mereu grăbiți să ajungă la aeroport, ca nu cumva tu să fi ordonat deja bombardarea lui. Cam pe atunci ai încetat să scrii. E de înțeles, cu toate că te întâmplau, nu aveai timp să reflectezi și poate nici nu-ți doreai. Îți spun, am citit mult în timpul asediului. Am recitat *Hamlet* și m-am gândit că, în ciuda insistențelor lui că o iubea pe Ofelia mai mult decât pe patruzeci de mii de frați, și el era un specialist în macabru. Treaba mergea mai puțin bine jos, în oraș, adică erau mai puține cadavre. Ai urlat, ai tunat și ai fulgerat, Utopia ta, orașul acela de diamant, înconjurat de dealuri începea să-ți scape din strânsoare. Toată lumea te trăda, planeta întreagă era împotriva ta și tu erai hotărât să faci cuceriri și mai mari. Existau și mai multe teritorii de cucerit. Purificarea etnică trebuia să aibă loc, chiar dacă în cele din urmă aveai să domnești peste o țară numai de stafii. Cu siguranță ți-ai adus aminte de Shakespeare – „Știm valul cum ne bate”¹⁵,

---

¹⁵ Brutus în „Iuliu Cezar” de William Shakespeare, actul IV, scena 3, traducere de Tudor Vianu, în volumul William Shakespeare, *Hamlet. Antoniu și Cleopatra. Iuliu Cezar*, Adevărul Holding, București, 2009 (n. tr.).

totuși, ți-ai stăpânit orice îndoieli vei fi avut. Așa a venit următorul noroc neașteptat. Măcelul din Srebrenica. Șapte mii de bosniaci urcați în autobuze, primind asigurări că sunt în siguranță și-apoi duși într-un antrepozit de beton, unde umblă vorba că împușcăturile au început după ce s-a întunecat, secerați de mitraliere și de grenadele aruncate prin ferestre în timp ce țintașii reîncărcau. Cadavrele au fost lăsate pe mâna inginerilor, de unde și noianul de morminte secrete care ne împânzesc defileurile. O noapte fierbinte și sângele atâtor oameni, într-un timp atât de scurt. O orgie. Nu mi-am imaginat-o și nici nu am vrut să mă gândesc la asta. Dar, trecând vremea, a ajuns ea la mine, m-a mânjit de moarte, de duhoarea sângelui, în gură și mai ales pe cerul gurii. Nu aveam cum să scap. Furia criminală părea să fi meritat, dar apoi, cum s-a tot întâmplat pe parcursul secolelor, ni s-a schimbat norocul. Am pierdut fâșii întregi de pământ la est și, nu după mult timp, inamicul a devenit la fel de însetat de sânge ca noi. A învățat, s-a spus, din măcelul nostru. Curând, diplomații și ștabii n-au mai fost atât de creduli și au apărut până și zvonuri aici, acasă, că tu ai mers prea departe și poate că ai întrecut măsura, căci pentru tine nimic nu era niciodată suficient.

Sus, în fortăreața noastră, era nemulțumire. Tu, în cămășile tale cu mânecă scurtă, umblai de colo până colo, urlai, simțind trădarea din toate părțile, îți strigai raționamentul, ca toată distribuția de monștri demenți care au trecut prin istorie înaintea ta. Alteori te așezai undeva ca un copil nedreptățit, tăcut, rozându-ți unghiile, mușcând, mușcând, până la sânge. Eu eram cel căruia i se încredințase sarcina să vorbească cu tine. Și de ce n-aș fi fost? La urma urmei, între noi stătea un jurământ, eram frați, eram cei mai buni prieteni din tinerețe și din studenție, puțin în competiție unul cu altul, în semn de

respect față de William Shakespeare. Îi iubeam pe Goethe și pe Musil, dar Shakespeare era Dumnezeu. Te botezaseră Tânărul Torless din cauza celor două laturi extraordinar de contrastante ale firii tale: latura sănătoasă, rezonabilă, și cea atât de întunecată, de răzbunătoare. Ne petreceam vacanța de vară împreună, ne întindeam pe malurile râurilor, prin pajiști pline de flori, și vinișoare de zăpadă mărgineau frumos vârfurile munților, în timp ce dedesubt noi inspiram mirosul florilor nou-născute. Iarna plonjam în râurile verzi ca gheața ce curseseră din chei și ne întindeam pe spate îndurând frigul, iar câteodată mergeam cu bicicleta prin orășele rânduite și, spre mirarea oamenilor, declamam din Shakespeare. Ne iubeam țara și juram să o lăsăm mai departe o țară mai bună decât cea în care ne născuserăm. Dar poezia era pe locul întâi. S-a întâmplat pe munte, unde ne duseserăm să tocim pentru examene. Într-o noapte, m-ai chemat afară, în zăpadă, și cu briceagul tău mic, cu mâner de sidef ne-ai tăiat pe amândoi la deget și am făcut schimb de sânge. Aproape că a înghețat când l-am gustat, temperatura fiind de minus douăzeci și opt de grade Celsius acolo sus, pe munte. Frați de cruce din momentul acela, fiecare păstrător al sufletului celuilalt și fiecare conștiința celuilalt. Așa ai zis. Și ai mai zis ceva ce n-o să uit niciodată. Că noi suntem ca niște alpiniști cu o singură coardă și, dacă unul îi dă drumul corzii, celălalt cade în prăpastie. Tu ai spus asta. Așa că eu am început, în timp ce lucrurile se limpezeau acolo, sus, în bârlogul nostru, să vorbesc cu tine ca pe vremuri, despre literatură și despre câte și mai câte, din moment ce asta ne plăcea așa de mult amândurora. Te-am întrebat: Ți-l amintești pe domnul Kurtz¹⁶, și tu ai zis, bineînțeles, pentru că atunci, pe munte,

---

¹⁶ Kurtz, personaj principal din cunoscutul volum Inima întunericului de Joseph Conrad, un charismatic și enigmatic negustor de fildeș din

pe lângă Goethe, Musil și Shakespeare, am citit fiecare cuvânt din *Inima întunericului*. Cine n-ar fi citit? Am urmărit patul de paie pe care era transportat muribundul Kurtz și mi-am imaginat-o pe nebuna care venise pe vapor, cu incantațiile ei sălbatice, cu colierele de sticlă, te-am întrebat „Ții minte ultimele cuvinte ale lui Kurtz?”, și tu ai tăcut și eu ți le-am zis, „Oroarea, oroarea”, și te-am întrebat dacă nu cumva Kurtz încerca să-și ispășească păcatul propriei orori și dacă nu cumva își cerea iertare. Tu te-ai uitat la mine și pe mine m-a apucat tremuraturul, căci am știut că pentru tine moartea mea era la fel de necesară și de inutilă ca toate celelalte morți care avuseseră loc înainte. Dăduseși drumul corzii. Pe măsură ce trecea timpul, îmi tot venea în minte, și greața mi se înrăutățea. Depozitul ăla, cu cei șapte mii de bărbați aflați la vârsta reproducerii, împreună cu laitmotivul trandafirilor împrăștiți în piață. Am început să cred că aș fi putut respira mai bine mort decât viu. Vezi tu, cu toții o luăm razna în bastionul nostru. Aș vrea să zăbovesc puțin asupra felului în care am murit. N-a fost din frică de tine. S-a mai spus și că eram beat când mi-am zburat creierii, dar nu eram noi adesea beți, în semn de respect pentru alpinistul de la Kremlin?

N-ai scris niciodată cartea pe care speraseși să o scrii. Ce mai carte ar fi ieșit! Pentru că doar tu știai întreaga poveste. O Carte a Noptii. Nefericiții ăia, „scursurile de jos din oraș”, în apartamentele lor fără lumină, fără căldură, fără apă, fără speranță, fără nimic. Ce carte ar fi fost aceea, despre iubitul tău Sarajevo, cu cele unsprezece mii cinci sute patruzeci și unu de scaune roșii, goale, fără a pune la socoteală scăunelele copiilor. În cvasimisticismul

---

Africa neagră, care capătă statut de semizeu printre băștinași. Multitalentatul Kurtz, pictor, muzician, scriitor, politician, devine tiran și sfârșește tragic, bolnav de malarie (n. tr.).

nostru, care sigur nu te-a părăsit, cartea pe care nu o vei scrie niciodată va fi plină de plânsete. Lamentațiile morților care-și caută apropiatii pe lumea cealaltă, neștiind dacă sunt deja morți sau se află încă pe tărâmul viilor. Da, o Carte a Noptii. În timp ce ieși de pe scena lumii, iar Îngerul Morții așteaptă să-ți regleze conturile ori, cum le-ai spus tu azi, mai devreme, copiilor în pădure, cu „plata cosmică pentru răul făcut”, până și tu vei tremura. Noapte bună, prietene și Frate, și *Viva Sarajevo!*

Îl trezi o limbă de câine care-l lingea pe frunte. Era un câine mare, cu o limbă mare și șfichiuitoare, dar când se ridică în capul oaselor să-l lovească văzu că nu era nimic acolo.

Apoi deschise ochii spre o noapte de un calm infinit, cu multe stele scăldate în aur.

Fidelma

Numele lui e pe buzele tuturor, Vlad în sus și Vlad în jos. A făcut minuni pentru oamenii ăștia, femeile pretind că au întinerit după numai două tratamente. Ce a făcut el pentru nevasta lui Hamish e un miracol. Femeia suferea de atacuri de apoplexie și o duseseră la mai mulți doctori, inclusiv la un specialist din Dublin, dar degeaba. Boala, li se spusese, e psihosomatică și vine, în parte, de la tensiunea dintre soți.

Acolo, la clinica lui, după ce tăcuse ca o stană de piatră în primele douăzeci de minute, pe nevastă o apucă una dintre crizele pentru care veniseră să se consulte cu el. Căzu jos și soțul ei se grăbi s-o prindă. Doctorul Vlad preluă însă controlul. „N-o ține... Îi face mai rău.” Trebuia să-i dea voie să se întindă pe jos, s-o supravegheze ca s-o poată ține, la nevoie, și doar să fie de față. Astfel, criza

avea să treacă de la sine, ceea ce se și întâmplă. Apoi urmară o examinare amănunțită, timp în care Hamish aștepta afară, și concluzia că boala ei e neurologică, pentru că era alergică la atâtea lucruri. El îi propuse diferite remedii – drenaj limfatic de două ori pe lună, băi regulate cu sulf și magneziu și o dietă specifică. Trebuia să evite mâncărurile cu conservanți, produsele de curățare, detergentul pudră și locurile publice în care, în camere sau pe perdele, se pulverizase ceva chimic. Începu un regim de viață strict, nu se mai duse la coafor săptămânal sau la vreo cafenea, dar, după spusele lui Hamish, zâmbea din nou și ei credeau că în curând avea să fie vindecată sută la sută. Asemenea lui Iisus, doctorul Vlad avea să meargă în curând pe ape.

După seara aceea de la Castel doar îl mai zărisem trecând pe stradă sau pe malul râului, dis-de-diminează, adunând pietre pentru masajele lui vindecătoare. Se întâmplase fără să-mi dau seama. O obsesie. Începusem să-l visez.

În primul vis, intra cu tupeu în bucătăria noastră și lua cana de cafea preferată a lui Jack de pe bufetul unde stă mereu. O cană albă, de porțelan, mare și lată, cu toarte și pe buză cu un blazon auriu, tocit. O căutarăm peste tot, în casă și afară, în magazie și până și în găurile din gardurile vii, unde ar fi putut să alunece. E o chestie serioasă, spunea Jack în vis, și vinovatul trebuie găsit. Aveam senzația că el știa că și eu luasem parte la furt.

În alt vis, mă ajuta să nasc la mine în dormitor. Pruncul era alunecos și el îl scoase cu grijă, răsucindu-l ușor, până ce îl eliberă, și apoi îl bătu cunoscător pe spate ca să-i pună circulația în mișcare și eu auzii atunci țipătul. Un țipăt ascuțit, unul pe care nu-l puteam uita. Copilul nostru, comoara noastră trădătoare. El îl ridică să mi-l arate, Jack stând în pat, lângă mine.

Dido

Clubul de lectură intrase în al doilea an de existență și Fidelma fusese numită recent președintă. Se ținea într-o cameră de la parter, pe la jumătatea străzii, unde fusese altădată o cafenea, dar se închisese. Flossie le închiriasse lor spațiul. Mobila era șubredă, două canapele vechi, scaune de bucătărie, fără spătar și o băncuță lungă la intrare, pentru întârziați.

Membrii fideli se aflau acolo, alături de câțiva nou-veniți și de familia arțăgoasă, pe care o botezaseră, dintr-un anumit motiv, „Zurbagiii”. Erau acolo tatăl, orb, cu ciobănescul lui german, soția lui țâfnoasă, câteva dintre ficele mai mici și fiii vagabonzi. Urau cărțile. Le detestau și veneau aici doar ca să facă scandal. Își aduceau mereu băuturi răcoritoare, chipsuri, sticlute cu gin sau votcă, apă tonică și o pungă mare, cu gheață. Îi aruncau ciobănescului german cuburi de gheață, pe care el le rodea până se topeau pe covorul lui Flossie.

Fidelma fu surprinsă la venirea doctorului Vlad, care rămase în picioare la peretele din spate, și dintr-odată încăperea se umplu de prezența lui. Ca de obicei, seara se deschise cu o scurtă lectură pentru a le aduce aminte oamenilor ce avuseseră de citit. Fidelma întrebă dacă lui Bridget i-ar face plăcere să citească și, din scaunul ei cu rotile, în hainele vechi și ponosite și în cizmele verzi, de piele întoarsă, ea citi capitolul intitulat „Dido”, din cartea a IV-a a *Eneidei*, cu toată siguranța și solemnitatea pe care le merita textul:

Fiecare câmp, toate animalele de la fermă și păsările colorate erau tăcute, toate viețuitoarele care trăiau de-a lungul întinsului eleșteu sticlos rămăseseră nemișcate în

noaptea liniștită, cuprinse de un somn care alunga orice grijă din inimile ce uitaseră de tumultul vieții. Dar nu și regina feniciană, cu spiritul ei torturat, căci chinul ei se întee și iubirea reveni iar și iar s-o bântuie.

— Futu-i! a fost prima reacție, urmată de o serie de „futu-i” și asta dădu tonul la invectivele ce aveau să urmeze.

— Ce m-a mai enervat!

— N-are nimic de-a face cu viețile noastre...

— Exact, Moira... sunt oameni ai străzii... mame singure...

— Îhî, îhî!

— ...oameni care militează... ticăloșii ăia din guvern ne-o trag, și nouă ni se cere să îi plângem de milă lui Dido...

— Ar trebui să dea un anunț la ziar, în „Ecoul din Leitrim” – *Pierdută la Leitrim* – și băieții ar lăsa-o imediat grea.

Apoi, cea mai neobrăzată dintre surorile Zurbagii, în fustă scurtă și ciorapi-plasă, se urcă în picioare pe băncuță, imitând-o pe Dido, care se ridica din patul ei de șofran, stropindu-se cu apă de la râu, turnând vin printre coarnele unei juninci albe și vorbind deasupra măruntaielor unei oi sacrificate, ca să găsească un răspuns la chinul iubirii ei.

— Penibilă! sună verdictul ei.

— Ești sigură? o întrebă Mona, fierbând de furie.

— Al dracului de sigură! răspunse și unii dintre cei mai tineri membri ai publicului se declarară în asentimentul ei, povestea părându-li-se mult prea demodată și fără nicio relevanță pentru lumea modernă, fiindcă Dido nu era un model pentru nimeni și, oricum, dragostea era o chestie expirată.

— Nu-i de mine, frate! strigă Fifi.

— Eu sunt cea mai bătrână de aici, spuse atunci Bridget, ridicându-se de pe scaun ca o împărăteasă în zdrențe.

Se uită împrejur și spuse hotărâtă:

— Iubirea este totul... Iubirea este ultima voastră șansă.

— Ooo, Mamaie a fumat ceva... Mamaie se freacă singură... se auzi printre numeroasele ocări, dar Bridget, neabătută, îi privi pe agresorii ei și zise: Dacă nu ați simțit-o niciodată... nu aveți niciun drept să vă bateți joc de ea.

Phoebe, care tricota, ca de obicei în timpul întrunirilor, aruncă andrelele pe jos, pentru că venise și momentul ei:

— O dată, când eram mică, mă întorceam acasă pe jos de la școală prin ploaie, udă learcă... Tata ieșise să mâne vitele pe câmp, m-a văzut, a intrat în casă, mi-a zis „Scoate-ți hainele alea și pune haina maică-tii pe tine”, a făcut focul și un sendviș cu pâine și melasă pentru mine, înainte să se întoarcă afară la vite. Dacă asta nu-i dragoste, atunci ce e?

Prea mult pentru Zurbagii, care se ridicară în grup și ieșiră tropăind, câinele smucindu-se în lesă de parcă ar fi trebuit să amușine ceva în cameră și fata certăreață țipă în telefon:

— Am plecat din căcatul ăsta de la 1900 î.Hr...Hai, pa!

În timp ce atmosfera aluneca în haos, Fidelma, simțind că trebuie să facă puțină ordine în felul în care decurgea seara, îi întrebă ce cred despre caracterul lui Enea.

— Enea cel adevărat, strigă cineva în bătaie de joc.

— Enea trădătorul, și astfel ura prăvălită asupra lui o depăși cu mult pe cea care căzuse pe capul sărmanei Dido.

Aici era vorba de un bărbat, de un semizeu care, împreună cu oamenii săi, își luase tălpășița noaptea și atât de bine se furișaseră ei, încât pe vâslele aspre ale marinarilor încă erau lipite frunze din pomi.

În mijlocul unui val de neliniște și de invective se rostiră lucruri prostești și mărunte, în numele iubirii. Desiree avea un prieten care îl văzuse pe Placido Domingo într-un avion și se priviseră ochi în ochi, Monei nu îi fu rușine să le spună că ea și defunctul ei soț comunicau de dimineată până seara și o fată lăudăroasă îi anunță că se hotărâse să devină bisexuală, pentru că nu fusese niciodată cu-adevărat fericită cu vreun tip.

Un student care-și luase notițe se întoarse spre Fidelma și, deși era foarte timid, o întrebă care e definiția iubirii. Ea ezită, dar știa că e de datoria ei să-i răspundă cumva

— E... un sentiment... dincolo de cuvinte... e ceva ce simți pentru altă persoană și în același timp pentru ceva mai mare de atât... când ești îndrăgostit știi că trăiești... fiecare nerv din tine e viu...

Învățătorul Diarmuid se ridică în picioare, cu chipul prelung plin de dispreț, cu ochii strălucitori, și spuse că, fără a insista prea mult, clubul lor de lectură nu mai e o culme a culturii. Dar ce puteau aștepta de la cineva cu mentalitatea Emmei Bovary, care avansase de la scăunelul de muls direct în salonul literar?

Asta era prea de tot. Se auziră icnete sonore, iar studentul, bâlbâindu-se, îi ceru să-și retragă remarca, iar Bridget, dând din deget întruna, îi spuse că e un copilandru și, în plus, și unul prost-crescut. El râse satisfăcut și, de dragul Fidelmei, răspunse că doar îi luase peste picior.

Mary Kay, o asistentă ieșită la pensie, spuse că nu se va coborî la nivelul lui, pentru că dorea să scoată în evidență legătura dintre iubire și singurătate.

— Aveam vreo treizeci de ani pe vremea aceea și datorită slujbei mele călătoream în tot felul de locuri uitate de Dumnezeu. Lucrurile pe care le-am văzut acolo erau ciudate, uneori triste, alteori ilare, soți și soții care-și ascundeau testamentele unul de altul, dar o întâmplare anume mi-a rămas în minte. Erau doi gemeni, Michael și Finbar, și Michael avea epilepsie. Mă duceam din când în când să mă asigur că își ia medicamentele și încercam să-i încurajez să facă puțină curățenie în bucătărie. Era totul vraiste. Într-o seară, chiar înainte să se întunece, fratele Michael m-a condus la mașină. Când m-am urcat, a strecurat mâna prin geamul deschis și m-a pipăit pe sâni prin bluză. N-am reacționat în niciun fel. Așa era cel mai înțelept. Finbar se uita la noi de la vreo zece metri, dar nu puteai să-ți dai seama ce cred el ori fratele lui. Când a terminat cu pipăitul, Michael și-a scos mâna și eu am coborât muntele gonind nebunește cu mașina.

După povestea ei se lăasă o tăcere stânjenită. Ploaia răpăia pe acoperișul neted, din gudron și picura în găleata lăsată în gang, iar sora Bonaventure, uitându-se la ceruri, spuse:

— Am crezut că sunt ploi răzlețe, dar văd că s-a dezlanțuit iarăși Potopul.

Dorind ca întâlnirea să se încheie într-o notă veselă, Phyllida își scoase telefonul și îl trecu prin fața tuturor, ca să se vadă poza cu un mânz nou-născut, de culoarea biscuiților, care se ridicase pe picioarele nesigure

— Dădeam de mâncare la cai acum câteva săptămâni și mă gândeam că iapa aia, Tessie, e groaznic de grasă... Habar n-aveam că stă să se-nmulțească, așa că l-am

botezat Brio pe nou-venitul cel mic, pentru că a sosit cu brio și e plin de viață și vreau să vă spun că nu m-aș fi descurcat fără Samantha, nu suntem noi prea avuți, dar suntem plini de iubire, ne iubim animalele, găștele și găinile și puișorii și câinii și ne iubim unii pe alții și aș dori să închei dezbaterile, să vă dau din dragostea mea și la naiba cu cârcotașii!

Spre supriinderea tuturor, Dr. Vlad luă cuvântul și făcu un pas spre locul din mijloc. Cu plecăciune, îi ceru Fildelmei permisiunea să le adreseze câteva cuvinte.

Începu prin a spune că înțelege de ce unii cititori sunt dezamăgiți de Dido, de autodafé-ul ei, de pesimismul ei, dar le sugerează să fie mai atenți la poveste și s-o judece în contextul ei istoric. Dido, după cum le reaminti el, rămăsese văduvă de tânără, soțul îi fusese otrăvit de un frate hrăpăreț și ea fusese alungată de pe pământurile din Tir și nevoită să-și croiască drum până la Cartagina. Acolo, după spusele lui, folosind bucăți de piele rupte din spinarea unui taur, ea desenă și împărți harta teritoriului ei. Antrenă armate, construi ziduri și metereze, puse guverne și dădu ordine bărbaților. Femeia din ea le oferă adăpost lui Enea și troienilor și putea ea oare să fie condamnată că o mistuise flacăra iubirii, iubire pe care, cu toată seriozitatea, ea o considerase un fel de căsătorie? Iată pieirea ei și scuza pentru toate căpeteniile triburilor africane, oricum invidioase, ca să-și recapete teritoriile și să-i uzurpe puterea. În plus, crima ei fusese și că se îndrăgostise de un străin.

Când Enea a părăsit-o ca să-și continue expediția în căutarea unei patrii, ea nu l-a pierdut numai pe el, ci și admirația cetățenilor Cartaginei.

— „Îndurare pentru cetatea mea ce se scufundă”, au fost printre ultimele ei cuvinte pline de credință, spuse el.

Le sugeră că poate, condamnând-o, se pripiseră și că iubirea are consecințe mult mai ample decât consideraseră ei. Le reaminti că, atunci când trăise printre femei, Ahile, eroul troian, își luase alt nume, din cauza influenței liniștitoare a dragostei.

Se lăsă așa o liniște, că ai fi auzit și o muscă.

Cei care o disprețuiseră pe Dido îi găseau acum merite și unele femei simțiră în discursul lui un compliment voalat la adresa Fidelmei. Spre surprinderea ei, el mai rămase în timp ce ea strângea lucrurile și o ajută să adune paginile xeroxate despre Dido, care fuseseră aruncate pe jos.

— De ce atâta dușmănie? o întrebă el.

— O... Așa e pe-aici... Noi trăim... minciuni... ipocrizie... amărăciune... Nu avem încredere unii în alții... Suntem deprimați... Dăm vina pe vreme... Rezervăm o vacanță undeva la soare... Ne întoarcem acasă... Dar nu e vremea de vină... Noi suntem.

— Deci literatura nu e de ajuns, spuse el.

— Mi-aș dori să fie... Dar nu e... Uneori am impresia că mă sufoc... și zicând asta, duse mâna la gât ca să-și rețină un icnet.

El o privi mult timp, apoi veni în fața ei când ea-și frângea mâinile, iar o roșeață îi apăruse din V-ul decolteului și i se ridica, în valuri, spre gât și față, atâtea nuanțe de roșu, de o fascinație șerpuitoare, marmorată.

— Cu riscul de a vă părea prea verde-n față... Mi se pare, doamna McBride, că ceea ce vă doriți este un iubit.

— Așa e, zise ea, surprinsă de propria ei îndrăzneală și punând-o pe seama felului în care se desfășurase discuția din seara aceea.

Leșiră împreună și ea puse cheia sub un ghiveci de pe pervaz, unde s-o găsească Florrie.

Chiar lângă școala din capătul de sus al orașului, trecură pe lângă o mlădiță de forsiția, prima din anotimpul acela, care crescuse peste zid, și el rupse o floare.

— Ce nume își luase Ahile când trăia printre femei? îl întreabă ea.

— Nu se știe... Va trebui să ne gândim la unul, răspunse el și puse floarea în pieptenele cu care ea își strânsese părul.

Rendez-vous

Fidelma stătea singură pe bancă. Era pe Strandhill, unde el venea des, după cum îi spusese părintele Damien. La orizont, apa era albastră ca ochii de nou-născut, ca seninul cerului, dar, pe măsură ce înainta, se făcea gri, iar și mai aproape, unde valurile veneau repede și se adunau, era indigo ca vopseaua din șalurile acelea minunate care fuseseră atât de prețuite la ea la magazin.

Surferii își așteptau momentul ca să dispară, să nu mai fie văzuți și-apoi să reapară, ca niște marionete, cu brațele, picioarele și trunchiurile zburând și agitându-se când se întindeau după plăcile de surf. În scurtul răgaz, spuma albă continua să vină pe malul stâncos, se spărgea și apoi se retrăgea, lăsând în urmă ochiuri de apă leneșe și desene, ca și cum s-ar fi vărsat la țărm ligheane cu apă cu săpun.

Un surfer alunecos ca o focă și șiroind de apă e aproape de locul unde stă ea și studiază oceanul, o ultimă privire înainte să plece.

— Nu ești de prin partea locului, spune ea.

— Nu, doamnă. Sunt din Statele Unite ale Americii...

— Și ai bătut tot drumul până aici...

— Plaja asta atrage oameni din toată lumea... Vedeți, locul ăsta... pământul de sub mare de aici e perfect pentru valurile de surf.

— Pot să-ți pun o întrebare... Ce simți când te bagi sub val?

— E înfricoșător... Simt teamă.

— Atunci, de ce faci asta...

— E ceva mistic... E sentimentul cel mai aproape de Dumnezeu pe care-l cunosc.

În clipa aceea se ivi Dr. Vlad, iute ca o nălucă, și-i aruncă o singură privire, cu înțeles. Nu se opri să stea de vorbă, dar asta nu conta.

Ciclopi

Nori albi și gri, asemenea unor pachetoturi, străbăteau cerurile și la intrarea în hotel crengile joase ale unei sălcii o atinseră pe umăr când trecu pe lângă ele.

Ușierul în vârstă îi ieși în întâmpinare și o salută călduros. Purta un frac gri și un joben tot gri, iar la rever avea numeroase decorații și o momeală pentru pește, o muscă turcoaz.

— De o sută de mii de ori bine ați venit, doamnă! spuse el, traducând direct din irlandeză, apoi, cu o deferență exersată, îi atinse brațul și o conduse înăuntru.

Sala din față era pardosită cu dale de piatră gălbuie, străjuite de romburi *teracotta* și, cum abia trecuse de patru, holul era cuprins de agitația de dinainte de ora ceaiului, chelnerii cărau tăvi, împingeau cărucioarele cu prăjituri și produse de patiserie, în timp ce ușierul ridica în slăvi preparatele *haute cuisine*. În vitrine înalte erau expuse accesorii, perle și pandantive așezate printre

câteva fotografii înrămate cu Grace Kelly, care purta la rândul ei perle.

Fidelma venise și ea. Așa se înțeleseseră.

Apartamentul era opulent, ferestrele în stil francez se deschideau spre o grădină cu vegetație luxuriantă, arbori de tuia se găseau în cele patru colțuri, copaci înfloriți și tufișuri în pâlcuri de diferite forme, iar zidul de piatră dinspre o grădină, de lângă bucătărie, era plin de petice groase de iederă.

Prin fereastra deschisă, ca o amintire îndepărtată, ea auzi trilurile și strigătele copiilor. Fetițe în rochiile albe pentru Prima Împărtășanie, cu brâuri colorate și panglici asortate în păr, alergau de colo până colo la umbra copacilor, ascunzându-se de băieți, și ei îmbrăcați în hainele cele mai bune, tot pentru Prima Împărtășanie. La început, fetițele se ascundeau și băieții pretindeau că nu le văd, după care, brusc, într-un moment de edificare, le vedeau, le prindeau și le ciupeau, printre strigăte de triumf și de groază jucată. Apoi inversară rolurile, băieții se ascunseră și fetele îi căutau, prefăcându-se că nu îi văd, după care îi vedeau și îi luau prizonieri, printre hârjonelile în care băieții se prefăceau că se opun și insulte. Când începu să picure, frații mai mari îi chemară înăuntru, rugându-i să intre, dar ei alergau bezmetici în timp ce ploua cu stropi mari pe hainele lor cele mai bune și pe numeroasele răsaduri de flori albe și mov. Ploua și peste o statuie din ipsos ivoriu, reprezentând o femeie ce stătea în siguranță pe un pedestal, cu faldurile rochiei înfoiate, o siluetă pe care ușierul o declarase mai devreme „greacă și romană în esența sa”.

Se uită împrejur ca să se familiarizeze cu lucrurile, unde sunt întrerupătoarele, cum se închid ferestrele, cum se deschide dulapul de haine, cu sertarele lui laterale și unde sunt diferitele măsuțe din cameră. Cineva pusese

trandafiri galbeni într-o cană albă, din email, pe care era scris numele unei brutării, exact ce și-ar fi dorit ea. Baia era aproape la fel de mare ca dormitorul, cu oglinzi peste tot, oglinzi care îi urmăreau fiecare mișcare. Diverse uleiuri, săpunuri și pudre erau așezate lângă fiecare dintre cele două chiuvete, într-un fel aparte, ca niște mici truse de cusut în săculeți brodați. Pe marginea căzii se aflau trei bureți de baie și se întrebă dacă el avea să se spele acolo sau în camera separată pe care o închiriasse pentru el. Toate aranjamentele ea le făcuse.

Apoi se așază pe unul dintre scaunele înalte, mult prea agitată ca să citească din cartea pe care o deschisese, *Sonata Kreutzer*. Nu-i venea să creadă că se întâmpla, că aveau să se întâlnească într-adevăr acolo, incognito, că el acceptase până la urmă, după atâtea refuzuri. Își aminti de scrisoarea pasională pe care i-o scrisese, în care îi ceruse să-i facă un copil, de visul în care el o ajuta să nască acel copil și de diferitele surprize, de grisinele cu brânză, de plăcintele și de fleacurile pe care ea le lăsase pe treptele din fața cabinetului lui, știind că el are să ghicească că sunt de la ea. Apoi, spre uimirea ei, primise semn de la el că e de acord, semn pe care îl așteptase cu înfrigurare și care sosise fără nicio avertizare. Era o piatră cenușie, pictată într-un alb strălucitor, cu doi ochi de sticlă, înfricoșători, dispuși vertical dinspre frunte, ca o întrebare, motiv pentru care ea o numise Ciclopul.

O cumpărase dintr-un magazin de suveniruri din Galway și i-o dăduse lui, spunându-i că, dacă răspunsul lui va fi vreodată da, să-i lase piatra pe scaunul din mașină, unde ea o va găsi.

— Nu încui niciodată, îi spusese ea și fugise, iar el scuturase din cap, trist.

Ce îl făcuse să-și schimbe hotărârea? Rugămințile ei, franchețea, sau poate faptul că și el se simțea singur fără

compania unei femei? El zisese că vor fi trei-patru întâlniri, pentru că nu era timp să înceapă o relație clandestină și stânjenitoare și făcuse aluzie la angajamentele lui. O pusese să jure că va păstra secretul, ceea ce ea făcuse, cu o cruce peste inimă, deși era plină de speranțe fără temei și de fericire. Nu-l auzise ea pe Jack spunând de atâtea ori că o casă fără un copil e un cuib gol? Da, o luase valul. Se îmbrăcase deja pentru cină, cu o rochie roșiatică, dintr-o mătase care făcea ape-ape, având jos o despicătură ce se deschidea și se închidea la întâmplare. Broșa camee, prinsă de decolteu îi aparținuse lui tanti Violet, mătușa lui Jack.

În cameră era aproape beznă când auzi ciocănitul în ușă, sări în picioare și se întâlnește aproape pe întuneric, iar ea auzi vocea de care era vrăjită:

— Sunt aici, Fidelma. Am venit.

În lumina piezișă de pe hol, văzu ploaia fină din părul lui și se gândi ce întinerit pare, aproape sprintar, departe de imaginea vrăciului în haine largi, cu baticul legat pe frunte, arătând acum ca un vânător, în cizmele lui negre, înalte și bine lustruite. Nu avea cămașă, doar o vestă verde, împletită, și ea bănuie că atunci când își va scoate haina, îi va vedea brațele și subsuorile și, pentru prima dată, o apucă o timiditate teribilă. Întârziase pentru că indicatoarele erau puse anapoda, arătând la stânga când ar fi trebuit să indice la dreapta și, în plus, toate numele erau scrise în gaelică. Îi vorbi despre peisajul schimbător, despre solul sărăcăcios din locul de unde pornise la drum, despre zidurile din piatră fără mortar, care separau câmpurile înguste și, mai la sud, despre pământul plin de verdeață, despre vacile negre și albe, cu ugerile lor roz, grele, care de-abia puteau să meargă până la locul unde aveau să fie mulse.

Cu brațele larg deschise, el încearcă să ghicească lățimea patului cu patru stâlpi, atât de ispitor, cu baldachinul lui din mătase moale, roz și o tăblie la perete, albă ca zăpada. Apoi observă o crosă de golf în miniatură și o minge de golf, pe care acum o lovește, mingea ajungând pe o tăviță care servește drept gaură și ea îl urmărește cu privirea. Așa mică, crosa de golf îi reamintește îngrijorător de Jack, înțepenit în colțul camerei de zi de acasă. Spune că pentru cină trebuie să se îmbrace cu o cămașă frumoasă, scoate una din geantă și îi dă ei sarcina de a-i scoate vesta împletită și de a-l ajuta să-și pună cămașa albă, curată și apretată. Ea îi fixează butonii, îl încheie la cei doi nasturi mai mici care îi țin gulerul strâns, după care el îi zice să-i îndese în pantaloni poalele cămășii peste „bijuteriile de familie” și ea i se supune. Roșește, acoperindu-și fața cu cotul și, văzând-o, el observă cât e de frumoasă, ca o contesă, cu tot misterul unei amante.

Sticla era deja destupată și, după ce toarnă vin în două pahare, el îl ridică pe al lui în cinstea ei și spune:

— Să sperăm că vom avea rezultate bune, Fidelma.

Apoi se așază pe fotoliu și-și ridică picioarele pe un taburet, pentru ca ea să-i scoată cizmele. Ea își închipuia că, dacă s-ar fi uitat cineva pe fereastră, ar fi văzut o scenă ca un tablou dintr-un conac, cu vânătorul sosit acasă de la vânătoare, iar soția, cu mânecile suflecate, îndeplinind dorința stăpânului, într-o atmosferă de intimitate ca un preludiu al dragostei.

— Dacă vrem să facem un copil, îndrăznește el, lăsându-se pe spate în fotoliu, trebuie să știm câte ceva unul despre altul, care ne sunt rădăcinile, rasa și pânțelele din care am ieșit.

— Tu știi câte ceva despre mine, răspunde ea, rămânând dintr-o dată fără cuvinte.

— Bun! Atunci, încep eu, zice el mândru. Femeile din viața mea au fost cele mai puternice, figuri totemice care n-au ridicat niciodată tonul, și totuși eu știam că nu trebuie să le ies din cuvânt. Bunica mea era catolică și în fiecare zi își spunea rugăciunile și asculta la radio slujba ortodoxă de la șase seara. Orice s-ar fi întâmplat, nu trebuia să fie întreruptă niciodată în timp ce asculta slujba. Într-o zi, câțiva musafiri, veri de-ai noștri, au condus cale lungă din Ucraina și au sosit la noi acasă. Bat la ușa ei și-i spun „Bunico” și ea spune „Pleacă de-aici, Vuk! Ascult slujba”. Se învârtea toată casa cu ea. Făcea un soi de brânză, o brânză moale, nu mult diferită de mozzarella. O făcea într-o cameră anume. O văd acolo cu șorțul ei mare, în dungi, încălzind laptele pe soba micuță, la temperatura potrivită, după care îl turna în vase de email, albastre, cu capace albe. După un timp, lua laptele prins și-l puneă în forme pătrate de muselină, ca să se închege. Nimeni nu avea voie să intre în camera aceea. Ușa nu era niciodată încuiată deoarece cuvântul nostru era jurământ. Într-o noapte, fac ceva ce nu trebuie, mă furizez înăuntru și, prin muselină, pipăi crusta care crește în jurul calupurilor de brânză, scot unul și-l mănânc. Sunt prins. Sunt pedepsit. La micul dejun, trebuie să rămân în camera de la etaj, în timp ce jos ei mănâncă brânza moale cu pâinea caldă pe care bunica a copt-o, precum și șunca de la propriii noștri porci. Simt mirosul de cafea fierbinte și știu ce se întâmplă, căni cu cafea pentru adulți și puțină cafea în laptele celorlalți copii, doar că eu sunt pedepsit. Mama mea era leită bunica, toate fiicele la fel. Și mama făcea aceeași brânză pe care o făcea și mama ei, deși ea nu asculta slujba ortodoxă. Tata m-a făcut din băiat bărbat. Un lup a venit odată prin părțile noastre. Noi nu-l

văzuserăm, dar fuseserăm preveniți. Știm că vine de pe partea opusă a muntelui, unde trăiesc dușmanii noștri. Două nopți la rând ne dă târcoale casei. Îi auzim urletul, un urlet ca niciun altul, lătratul lui la lună atât de feroce. Într-o noapte, câinii noștri schelălăie în hambar și tata ia pușca de pe perete și-mi face semn să-l urmez. Am zece ani. Zăpada e mai înaltă decât mine. Mergem pe o cărare deszăpezită și zărim lupul pe un dâmb deasupra, nemișcat, privindu-ne cu ochii lui gălbui. Tata s-a uitat prin vizor și până și în ziua de astăzi mai aud șuieratul glonțului care i s-a înfipt lupului în umăr, chiar lângă inimă. Ce mai trăgător experimentat era tata! Apoi încă unul, și încă unul, și lupul se clatină și cade pe panta dealului, sângele lui fiind mai aprins decât roșul vinului roșu. Tata mă pune să merg până unde zace mort. „Privește-l în ochi. Privește-i coasta. Acum atinge-l!”

Apoi m-a pus să ling sângele de pe degetul meu și el a făcut la fel. Mi-a făcut semnul războinicului pe frunte și m-a inițiat în taina de a ucide. Vezi tu, în adâncul bărbatului există instinctul de a ucide, așa cum în adâncul femeii există instinctul de a ocroti. Și-acum, tu! spune el și ea ezită, deoarece povestea pe care dorește s-o spună este despre seara în care întâmplarea i-a făcut să se întâlnească pe cărare, după ce ea își băgase fața în apa râului și când, cumva pe nesimțite, începuse totul. Dar aceasta era o poveste mult prea periculoasă ca s-o spună și care i-ar fi apropiat prea mult.

— În oraș, începe ea cu detașare, femeile se ceartă pe culoarea ochilor tăi.

— A ochilor mei? Întreabă el, incapabil să-și ascundă vâlvătaia bruscă de vanitate.

— Eu le-am zis că sunt verde-închis, pe care noi îl numim verde de sticlă.

— Și-acum, că suntem singuri?
— Zic același lucru – verde de sticlă.
— Și ce înseamnă asta, Fidelma?
— Înseamnă că-și schimbă culoarea...
— Tu mă crezi un Don Juan.
— Nu.
— Atunci, de ce tremuri?
— Mi-e puțin frică în clipa asta.
— Vrei să anulăm toată chestia?
— Nu, îmi doresc prea mult ca să nu-mi doresc.
— Atunci, înseamnă că am trecut Rubiconul, spune el, întinzându-i mâna, pe care ea i-o scutură, după care coboară amândoi curând la masă.

* * *

Deoarece coborâseră târziu, sala de mese era pe jumătate goală, așa că li se oferă mai multe mese din care să-și aleagă. Perdele din mărgel de sticlă atârnav de stâlpi, ecrane luminoase separau diferitele zone ale încăperii și, în timp ce mergeau, o ploaie de lumini roz și violet dansa peste orice le ieșea în cale. O lume de sclipici, flori înalte și frunze în urne de metal uriașe, tablouri, desene, o încăpere în care un astfel de gust fusese revărsat.

El vorbi cu șeful de sală, care îi conduse la o masă din colț, lângă un rastel cu vinuri plin cu sticle goale de vinuri de colecție, care se băuseră la ocazii festive. Vlad le trecu în revistă numele, *les chateaux* – Mersault 1962, Chassange Montrachet 1972, Lynch-Bage, Margaux, în timp ce tânărul chelner care aștepta, dornic să le facă pe

plac, îl felicită pentru franceza lui excelentă. Ușa dinspre grădină era întredeschisă și ea simți sau crezu că simte copacii, iarba și pământul care absorbeau umezeala.

Totul se desfășura ceremonios.

Vlad se uită la coșul cu pâine, numind diferitele sortimente, și luă o felie de pâine de secară, spunându-i că o combinație gustoasă era cea cu pâine de secară caldă, înmuiată în usturoi și coajă de lămâie. El făcuse pâine cu mâinile lui, deoarece crescuse într-o casă plină de femei, mai mulți strămoși muriseră pe câmpul de luptă și tatăl lui, cândva partizan, fusese închis drept trădător. Pentru ea, toate astea erau foarte exotice. Nu puse la îndoială nimic din ele.

Nu puse la îndoială faptul că el se născuse la Alexandria, dar că familia trebuise să plece de acolo în timpul revoltei din 1956. Nu puse la îndoială faptul că el parcursese patru ani de seminar, dorindu-și să se facă preot și să pășească pe pământul sfânt, *terra sacrata*.

Tot ce-și dorea ea era s-o ia în brațe.

— Așa că întâi pâinea și vinul, Fidelma, și o privi în ochi ca și cum i-ar fi citit dorurile și ar fi văzut în sufletul ei.

Pentru început, comandară scoici pe un pat de spumă de arpagic, despre care chelnerul îi asigură că sunt delicioase, „ca și cum ai fi mâncat funigei”.

— Bineînțeles, gătitul a devenit o știință acum datorită tuturor aparatelor pe care le avem, spuse el cu mândrie.

— Dar libidoul e în papilele gustative, zise Vlad și băiatul plecă repede, roșu la față.

Mânca cu poftă, spunându-și că e o matahală, în timp ce însoțitoarea lui ciugulea ca o vrăbiuță. Ușierul în vârstă era hotărât să nu-i lase singuri și tot venea ba cu una, ba cu alta, mai întâi cu o broșură pe care o printase, cu o poză a scărilor pe care le admiraseră, arătându-le stâlpii de

mahon, scândurile din lemn de frasin și vitrinele laterale, umplute cu fân moale. Data următoare veni să le vorbească despre o serie de sculpturi numite „Scriitori de dragoste” de pe o pășune din apropiere și despre cum avea să-i repeadă până acolo în dimineața următoare, ca să arunce un ochi, dacă aveau chef. Bizar era că, după cum zise el, în ciuda titlului, nu exista nicio literă, numai niște cercuri din bronz, îndoite în fel și chip. Fidelma avea o bănuială că el ghicise că nu sunt căsătoriți, ceea ce îi făcea seara mai picantă.

— Nu mi-ai spus povestea ta, vorbi Vlad, ea se uită la el și dintr-odată turui.

— Întotdeauna mi-am dorit un tată... un tată cu care să pot să stau de vorbă și să mă plimb cu bicicleta, ca fetele care ieșeau cu bicicleta duminica, împreună cu tații lor, fără să le fie frică. Asta m-a atras la soțul meu Jack... un om atât de bun... Întotdeauna aducea o umbrelă când ieșeam să ne plimbăm, știa că am grijă să nu mă ud la pâr. Aveam cam cincisprezece ani când ne-am cunoscut într-o grădină de zarzavaturi din West Meath. Zmeura se copsese pe araci și Moira, fiica proprietarilor casei, mă invitase s-o culeg. El a venit cu un alt bărbat, ne-a vorbit și m-a întrebat ce vreau să mă fac. I-am spus că poate poetă, pentru că scrisesem câteva poezii scurte. El mi-a zis că mai târziu o să aibă grijă să ajung o doamnă a literelor. A așteptat trei ani până să le ceară voie părinților mei să mă scoată în oraș. Ei au fost foarte surprinși. Lucra la o bancă, în timp ce noi eram foarte săraci, de-abia ne duceam zilele. Mă plimbam cu el pe malul râului și după un timp mi-a cerut mâna. M-a rugat să mă întâlnesc la prânz cu el și cu un prieten care lucra și el la bancă și acolo, pe treptele băncii, i-a spus colegului „ea e cea care vreau să-mi fie mireasă”, după care s-a uitat la mine, așteptând un răspuns.

Logodna a fost anunțată în rubrica *Sociale și personale* din ziare. Părinții mei s-au rușinat să vină la nunta de la Dublin, care a avut loc într-o biserică frumoasă și la care eu am purtat o rochie albă și o coroniță din flori de portocal. Vezi tu, eram necoaptă pe-atunci, plecasem în lume și nu mă gândeam prea mult la sărmanii mei părinți, pe care nu i-am vizitat îndeajuns de des când erau bolnavi sau când au fost pe moarte. Tăiasem legăturile cu ei. Îmi amintesc de carcasa în putrefacție a unui cal care ne murise, cu oasele albindu-se pe câmp și cumva părinții mei sunt amestecați cu imaginea asta a lui și lăsați pe dinafară. Dar, odată cu trecerea timpului, m-am schimbat. La început, nu mi-am dorit copil, dar, pe măsură ce trecea timpul, dorința a crescut în mine. Într-o zi eram într-un avion spre Londra și lângă mine stătea o mamă cu un bebeluș în brațe. Era din nordul Irlandei, dar soțul ei era din Fiji, unul dintre puținii care alcătuiau micul pluton de străini care erau înrolați în Armata Britanică de acolo. Copilașul avea o privire pe care n-am s-o uit niciodată. Părea așa de frumos și de știutor, era o corcitură, cu pielea maronie și catifelată, iar mama lui mi-a spus „L-ați hipnotizat”, și eu am spus „Nu, el m-a hipnotizat pe mine”. Voiam să-l mângâi pe cap, aproape că-mi venea să-l mănânc și am întins degetul arătător spre el și degețelele lui m-au apucat și a început să-l sugă, uitându-se la mine în continuare cu zâmbetul lui frumos și cunoscător și am rămas așa tot restul drumului, uitându-se lung la mine și eu uitându-mă la el și m-am gândit atunci că, dacă aș putea avea copilul acela, viața mea ar fi altfel, viața mea ar fi completă. I-aș frânge inima soțului meu dacă el ar ști că eu mă aflu aici și-ți spun ție asta.

* * *

leși din baie, cu părul desfăcut, în halatul ei personal, liliachiu, nu într-unul dintre halatele din prosop aranjate teanc pe un scăunel. Dormitorul era aproape cufundat în întuneric. Lumânările pâlpâiau pe un birou înalt, iar în semineu, sub bușteni, săgeți de lumină pulsau, înroșind obraznic obiectele din alamă.

— Întâi știința, apoi erosul, spuse el când se aplecă asupra ei și începu să traseze cu un instrument ceea ce numea calea ei neuronală, chakrele ei, din creștetul capului și până la cortexul frontal, lobii urechilor, gâtul, pieptul și pânțele.

După care turnă picături de ulei rece ca gheața peste fiecare punct, lăsând căldura corpului ei să îl topească. Apoi, întorcând-o cu fața în jos, îi plimbă un bețișor fierbinte, de culoarea cafelei peste vertebre, fierbinte până la limita suportabilității. Nu așa își imaginase ea că o să fie și nu așa voia să fie. Era pacienta lui, marioneta lui. El o întoarse la loc cu fața în sus, îi ceru să se întindă pe spate și o legă la ochi cu o eșarfă neagră, care mirosea a verbină. Cu ajutorul unui pendul, căută diferitele energii pe care le degaja ea. N-o atinse nici măcar o dată. Ea îi întinse mâna și, când el nu o luă, își scoase eșarfa de la ochi și îl întrebă de ce se teme așa de tare.

— Să mă tem? răspunse el, iritat de întrebarea ei.

— Nu e bine, spuse ea.

— Cum adică nu e bine, doamna McBride?

— E ca un experiment... tu nu simți nimic... Ai doar puterea și pendulul.

— E o procedură, zise el rece.

— E o procedură foarte bizară... Ți-e frică de iubire, asta e?

— De ce mi-ar fi frică de iubire? replică el și se dădu înapoi, ca și cum ea ar fi fost o paria.

La scurt timp, începu să-și bage toate lucrurile în geanta de doctor.

Ea se ridică în capul oaselor, strângând eșarfa la piept, incapabilă să se uite la el, incapabilă până și să se certe cu el. Erau dușmani acum și aveau să se întoarcă la Cloonoila. Ca atunci când era fetiță, începu să cânte, pentru a se liniști când lucrurile se înrăutățeau:

Sunt fiica unui rege din orașul Cappaquin

Și-l caut pe lordul Gregory

O, Gregory, deschide-mi poarta...

Când terminase ea de cântat versurile, el plecase deja:

Ploaia îmi cade peste cap, roua îmi udă pielea

Copilul e rece în brațele mele, iubire,

O, Gregory, deschide-mi poarta!

Îi cântă grădinii, nopții, oricui ar fi putut s-o asculte.

În cămașa de noapte, coborî treptele în spirală până în grădină, prea rușinată ca să mai rămână în camera aceea. Grădina era goală, fără ecouri ale celor din grupul vesel ce sărbătoreau Sfânta Împărtășanie sau ale grupului care ieșise după cină, în hohote de râs. Iarba era umedă și rece sub tălpile ei goale și în aer pluteau câteva mirosuri, de la iarba însăși, de la pământul rondurilor cu flori și, mai ales, de la florile parfumate ale nopții, care înfloreau peste tot. Lilieci zburau cu mișcări haotice, la întâmplare, și aerul era plin de insecte minuscule și de țânțari.

Cămașa lui albă părea un drapel în lumina lunii noi, dacă nu cumva cel care venea acum spre ea, într-o cămașă albă, identică, era alt bărbat. Oare de cât timp se afla acolo? O auzise cântând în dormitor și venise să-i spună ce voce frumoasă are, ce voce obsedantă. Neinvitat, se așeză pe bancă și, asemenea statuetei cu falduri de ipsos, rămaseră tăcuți amândoi.

— Am crezut că aş putea fi omul de ştiinţă, nu bărbatul, spuse el în cele din urmă.

Ea nu răspunse. El mai zise şi altele, dar ea nu răspunse deloc. Oare îl crezuse un bărbat fără dorinţă, mai ales faţă de o femeie încântătoare ca ea? Îi povesti când se simţise atras de ea prima dată şi cum în multe nopţi în care înotase de unul singur în Golful Killooney se gândise că ea ar fi putut fi acolo şi ar fi putut să se întâlnească sub apă, ca nişte creaturi marine. O luă în braţe şi îi zise „Acum eşti a mea şi pot să fac orice cu tine”, şi o duse în braţe traversând grădina, în sus, pe scara în spirală, până la patul şifonat. Lumânările încă ardeau şi ea îl rugă să le aprindă pe cele înalte în suporturile de pe birou. Reuşise să ajungă la el, el, bărbatul care simţea, despre care ea ştiuse mereu că e acolo. Îl luă de barbă şi trase, cum făcuse de multe ori în gând, trecându-şi degetele prin ea ca şi cum ar fi fost frunze de tutun. El o întrebă ce poezie sau ce operă literară din ţara ei exprimă cel mai bine momentul în care faci curte unei domniţe.

Exista o poveste, răspunse ea, despre un anume Năzdrăvan¹⁷, care spusese că-şi omorâse tatăl şi răţacea acum prin ținutul Mayo ca să se laude cu isprăvile lui, unde femeile din Connaught se îndrăgostiră de el. Alese o fată, imaginându-şi clipele pe care aveau să le petreacă împreună lângă Vârful Neffin, unde avea să o sărute „pe colier”. „Pe colier”, zise el. O sărută şi o culcă pe pat, întinzându-se lângă ea, căutând-o cu mâinile, cu gura, cu întreaga lui fiinţă, ca şi cum în numele iubirii sau al sentimentului pe care ea îl numea iubire n-ar mai fi putut să se sature de ea. Răsuflarea ei se auzea sacadat, în timp

---

¹⁷ Năzdrăvanul Occidentului (The Playboy of the Western World), piesă a dramaturgului şi poetului irlandez John Millington Synge (1871-1909), a cărei premieră a avut loc la Abbey Theatre din Dublin, în ianuarie 1907 (n. tr.).

ce membrele li se încolăceau, vraciul și ea, acum ca niște amanți, ca într-o poveste sau ca într-un mit. În clipa sacrificiului, el strigă „la, ia tot din mine!” și ea îl făcu să tacă astupându-i gura cu încheieturile degetelor ei, pe care el le mușcă, cuprins de o foame chinuitoare, primordială.

După aceea el îi răsfiră șuvițele de păr negru pe pernă, ca un evantai, pe care îl mirosi, îl sărută și îl gustă. Ea n-avea să uite niciodată camera cu lumânările care se topeau, mirosul de ceară caldă, trandafirii galbeni ce-și desfăceau petalele la căldură, în timp ce afară cerul era de un albastru adânc, albastrul acela moale și mătăsos din clipa în care noaptea își aparține sieși.

— Te las să dormi acum, spuse el și-și adună lucrurile, cu cizmele și laptopul la subraț.

Era devreme când bătu la ușa ei, deja îmbrăcat de plecare. Nu avea să rămână la micul dejun. Ea bănuia că din precauție, dar nu spuse nimic.

Era fericită, încă pe jumătate într-un vis când se dădu jos din pat și rămase în picioare pe treptele de la pat, astfel încât el s-o poată săruta și să adulmece diferitele miresme ale nopții rămase pe corpul ei și pe cămașa de noapte șifonată.

— Săptămânile următoare ne vor răspunde la toate întrebările, zise el.

— Dar ne vom întâlni, spuse ea.

— Nu trebuie să amestecăm povestea ta cu povestea mea, Fidelma, vorbi el.

— Și care e povestea ta, Vlad?

Nu reușea să-și ascundă descurajarea.

— Datoria mea sacră față de Dumnezeu și față de poporul meu, răspunse el, cu vorbe de profet.

Mai târziu, ea s-a dus cu ușierul, așa cum promisese, să vadă sculpturile.

Erau în fața unui zid, niște cercuri de bronz, negre și chihlimbarii, prinse de o încâlcitură de fire, dar nu aveau nimic special, nici urmă de pasiunile care le dăduseră naștere și în jurul lor creșteau ierburi înalte, păstrându-le tăcerea măcinată de vreme.

* * *

Jack o aștepta în prag, cu o privire plină de reproș, fiindcă întârziase o oră. El credea că ea se dusesese la o mănăstire carmelită pentru două zile de tăcere, post și meditație, pentru că așa îi spusese ea. Își pusese o mănușă veche, din piele maro, care stătea de obicei pe un raft din cămara cu unelte pentru grădinărit și, aruncându-i-o în brațe, îi spuse: „Privește, privește!” Apoi o desfăcu și-i arătă mizeria pe care o făcuse un liliac pe care îl omorâse strivindu-l. Intraseră doi noaptea, cum spuse el, și când se trezise și se dusesese să se spele pe mâini îi găsisese în lighean, strânși unul în altul ca niște vampiri. În clipa în care îi atinsese zburaseră, în cercuri mari, din baie în hol, până la tavan, înainte și înapoi pe sub ochii lui, în cercuri întortocheate și nefaste. Trebuisse să se ducă afară să aducă scara, după care se urcase pe treapta cea mai înaltă, aruncând în ei cu un papuc ca să-i ademenească jos, unde putea să îi omoare. În cele din urmă, îl plesni pe unul dintre ei, care căzu peste scrinul pe care se afla planta Părul Maicii Domnului și, apucând ghiveciul de porțelan, îl strivi până îl omorî, sângele și puroiul țâșnind ca o mazăgă neagră și însângărată, în timp ce al doilea liliac, o femelă, afurisita, scăpase prin fereastra deschisă.

— Aș fi făcut-o chiseliță și pe ea, zise el.

Astfel de cuvinte clocotind de ură, din gura unui bărbat care nu făcuse niciodată rău nimănui.

— Of, sărmanul Jack! comentă ea.

— Of, sărmanul Jack! mormăi el acru, adăugând că nu închisese ochii toată noaptea.

Ea se auzi spunând că vor lua masa în oraș, la Renvyle, unde se duceau în fiecare iunie, de aniversarea căsătoriei lor. El spuse că nu-și permit. Ea îl contrazise. Găsise cumpărători pentru oglinzile antice și pentru candelabrele de argint din magazin. Discutase cu ușierul, care îi promisese că are să încerce să-i găsească un cumpărător. În cele din urmă, Jack cedă și ea îl conduse la etaj, trase storurile în dormitorul lor, îl înveli cu un pled de lână și ieși. De-abia când ajunse iar jos, se confruntă cu ea însăși. Crimă la lumina zilei. Imaginile i se tot învălmășeau în minte, cizmele înalte ale lui Vlad, carâmbul uneia prăvălindu-se peste cealaltă, crosa de golf în miniatură, eșarfa care mirosea a verbină, cojițele de ceară ca petalele de trandafiri, căzute pe biroul de lemn și cele două laturi ale lui, bărbatul pasional și fugarul necruțător.

Își aminti visul pe care-l avusese când el tocmai bătea la ușă, mai întâi la ușa de afară, apoi la cea de dinăuntru, și cum sărise în picioare. Se făcea că e într-un loc muntos, un teren atât de real, încât tufișurile o înțepau și îi zgâriau pielea până la sânge. Apoi veniseră trei câini s-o scoată din bârlogul ei, încercuindu-l, lătrând, dar, în loc să încerce să-i alunge, începuse să se gândească la planuri și tactici ca să-i păcălească. I se părea că noaptea pasională cu el o făcuse atât de înșelătoare și de animalică. Îi dispăcea bruschetea cu care se despărțise de ea – *Nu trebuie să amestecăm povestea ta cu povestea mea, Fidelma.*

Cu mult înainte să fie gata de plecare, Jack coborâse în hol cu haina pe el, mergând de colo până colo ca un leu în cușcă, zăngănind mărunțișul din buzunare, cum făcea întotdeauna, zorind-o să se grăbească. Cât de tare o dezgustau sunetul pașilor lui, zăngănitul mărunțișului, punctualitatea, efuziunile lui. În viața dublă în care intrase, avea să fie asemenea acelor câini vicleni care îi apăreau în vis.

Sala din restaurant unde se așezară la masă, atât de diferită de cea din seara dinainte, în care totul era mai sărăcăcios, cu broderii zdrențuite, praf în pliurile draperiilor de tafta, poze învechite ale strămoșilor și mici nimicuri, toate căzute într-o stare de uitare și melancolie, ca lumea din care ea se retrăgea acum. După cele două pahare de sherry, lui Jack i se încetșoră ochii și se aplecă spre ea cu o ardoare grozavă și lacrimogenă, spunând prea tare că niciun bărbat nu avea o soție atât de frumoasă și de cinstită. Începu să depene amintiri, lecțiile de dans pe care le luaseră în Nassau Street din Dublin, seara petrecută la Formentor, când ea își pierduse inelul în nisip și cum săpase el și săpase până-l găsisese, arborii de tisa pe care îi plantaseră împreună și faptul că ei aveau să existe și după ce ei doi nu vor mai exista.

Mujo

Sfidare în bucătăria de la Castel, cu puțin timp înainte de ora cinei.

— Nu urc acolo, le zice Mujo, rămân aici, jos... I-a ridicat pe toți băieții. O mie într-o zi. S-a dus la televiziune și a zis că nu s-a întâmplat nimic. Mama și surorile mele spun că frații noștri s-au dus. Și verii noștri la fel. Sunt sub pământ,

dar nu sunt morți. Mama și surorile, ele luate cu căruța. Nu mă duc acolo sus.

Pentru un om mut, acesta a fost cel mai lung discurs pe care l-a rostit vreodată și nici că ar fi putut să se întâmple într-un moment mai prost.

— E o țicneală totală, spuse Carmel și tigaia pe care o aruncă în sus de nervi căzu cu un zăngănit pe pardoseala de piatră.

Două evenimente importante. Aniversarea de șaiszeci de ani a Surorii Bonaventure și petrecerea unui grup de vânători englezi, și Mujo nu vrea să ducă tăvile, pentru că bărbatul de la masa 17 e un om rău. Mujo a fost trimis sus mai devreme, cu cutiile cu lumânări, și l-a văzut pe omul rău. Dar, după cum i-a reamintit ea, și săptămâna trecută bărbatul de la masa 17 era un om rău și se dovedise că era de fapt un misionar care se întorsese acasă din Africa.

— E nenorocita de masă, spune ea, dar el e de neclintit.

— A făcut mult rău.

— Ce rău...

— A luat tot.

— Nu-ți amintești.

— N-am nevoie de amintiri... Așa a fost...

— Ooo... A dracului clarviziune!

Mujo izbucnește în lacrimi.

— De ce plângi, Muj?

Tommy îl duce în cămară ca să-i bage mințile-n cap.

— Nu plâng.

— Uite ce e, fiule, ți se cere doar să cari sus tăvile grele, nu să servești la mese, și dacă nu faci asta nu mai ai familie nici aici... și te întorci la vreun hostel de rahat, la dracu-n praznic...

Se ajunge la un armistițiu. Va duce tăvile sus, dar nu se va apropia de masa unde vinul omului rău respiră deja, într-o carafă specială, iar cercurile roșii sunt deja vizibile pe fața de masă albă.

— Slavă ție, lisuse! spune Carmel, în timp ce aruncă homari în cazanele cu apă fiartă și se roagă pentru odihna sufletului ei.

— Faceți loc... Faceți loc! se aud acum vocile de pe scări când trec unii pe lângă alții, urcând și coborând, în sus și-n jos, atenți să evite o coliziune.

Sus, toți sunt în vrie. Sticlele cu vin și cu apă sunt așezate pe toată masa și culorile de pe marginea paharelor și a sticlelor dansează de nu-ți vine să-ți crezi ochilor. Sora Bonaventure a rămas fără cuvinte și e îngrijorată și din cauza palpitațiilor. Nu-i vine să creadă. O petrecere-surpriză, și ea credea că se duce la capelă să-și spună rozariul. Mona i-a pus pe mai mulți oameni din oraș să contribuie la petrecere și a ales meniul.

Supă de țelină și măr sau paté de ficat la aperitiv și fazan sau homar la cuptor cu sos de smântână, la felul principal.

A doua mare petrecere era a unui grup de englezi veniți la vânătoare, iar mama sau poate bunica îi strânsese pe toți în jurul ei și le povestea mai multor bărbați tineri cum căzuse în propria ei casă din Devon. Se întâmplase așa: tocmai pusese amestecul de flori și frunze parfumate în camera de oaspeți, după care ieșise în capul scării și, cumva – trebuie că fusese neatentă sau poate extenuată – , ratase o treaptă. Da, căzuse chiar pe scările din casa ei, fără să-i dea drumul din brațe cățelușului, micuțului ei Winston, deși ieșise la iveală că de-asta își sucise gâtul și-și dislocase umărul drept. I se aude gura în toată sala, dar

ea nu-și dă seama nici de asta, nici de faptul că oamenii râd de ea.

Mujo e acolo, cu tava în mână, și grupul de la masa Surorii B. se minunează la vederea homarilor încinși, cu tentaculele lor roz ieșind în afară, strâns lipiți unii de alții. Se ridică de la masă în grupuri de doi sau trei, ca să li se facă poze.

Desiree făcea fotografii cu smartphone-ul ei. Apoi, după ce au fost fotografiați toți, el i-a ajutat să treacă farfuriile de la unul la altul, în timp ce Hedda s-a dus la bufet să aducă platourile cu cartofi *dauphinoise* și legume, ținute la cald, deasupra arzătoarelor.

Mujo este acum rugat să le immortalizeze chipurile și buna dispoziție, pe când ei admiră festinul ce se petrece sub ochii lor. Întâi îi refuză, spunând că nu vrea să facă asta, dar ei insistă și de aceea i se spune să se dea în spate și să cuprindă un cadru mai larg. Masa doctorului se află în lateral, ceea ce înseamnă că și el poate intra în poză. Dintr-odată, începe să strige „Stani Stani” – „Ne Ne Ne”, în timp ce încearcă să apuce telefonul, doar că e prea târziu, blițul s-a declanșat deja. Mujo nu vrea să i-l dea, pentru că telefonul e al lui Desiree, nu al bărbatului ăstuia.

— *Glupal budale* — idiotul dracului!

— *Jan inam ku Si Ji* — Știu cine ești, spune Mujo și așa și e.

Vocea e inconfundabilă. E vocea de dinainte, vocea pe care a auzit-o la televizor când avea trei sau poate patru ani, vocea care i-a umplut pe oameni de groază și pe el de frică înainte să știe prea bine ce e aia frică. Dar acum nu-i mai e deloc frică. Va lupta. Pentru toată lumea, pentru morți. Se ridică la luptă, ca pe front – bărbați și băieți laolaltă. Lui Mujo i se pare că ceva ce nu știe sau mai

degrabă ceva ce știe pe jumătate se întâmplă chiar acum. Cel căutat, ucigașul în masă.

— Karadzic, spune el, recunoscându-l instantaneu.

Vraciul se rezezi dintr-odată, într-o furie dezlănțuită, și-i trase băiatului câteva palme zdrene peste obraz. Apoi îl apucă de păr și-l învârti de mai multe ori, ca într-un număr de la circ, Mujo lovind și el cum apuca. Se împiedică, în acel scurt moment de acalmie el se smulse, lăsând un smoc de păr în pumnul bărbatului, i se agăță de bretele ca o capră și începu să dea din picioare, lovituri strașnice, atletice, iuți ca ale unei năluci. Se luptară, unul dând din mâini, celălalt din picioare, într-o încheștare care ar fi putut fi comică, dacă n-ar fi fost atât de aprigă, și apoi se prăbușiră amândoi peste masă, unde vinul roșu începu să se prelingă nevinovat din carafa răsturnată. În mijlocul țipetelor și al urletelor disperate și înfricoșătoare, Salvatore și Plodder Pat îi despărțiră și un grup de chelneri îl înconjură pe vraci, scuzându-se umili, în timp ce Mujo fu aruncat în mâinile lui Carmel, în cealaltă încăpere. Ea îl trage de-o ureche în jos, pe scări, el încă dă din picioare și, pe ultimele două trepte, îl aruncă la pământ.

El rămâne acolo unde a căzut, chelnerii trebuind să sară peste el, cu tăvile în brațe.

Bucătăria vuieste de bârfe, cum a plecat vindecătorul val-vârtej, refuzând orice scuze sau orice dovadă de ospitalitate, cum i s-a confiscat telefonul lui Desiree și cum a venit managerul restaurantului de acasă și le-a oferit tuturor cafea irlandeză gratis, înfuriind tot personalul.

Un fel de calm se pogoară atunci peste ei, se luară tacâmurile, sarea și piperul de pe mese, fețele de masă se strâng, frigiderul cu băuturi, închis și numeroasele mașini de spălat vase huruie de zor. Tămbălăul va fi uitat în scurtă vreme, dar Josef nu s-a gândit așa, pentru că

mintea sărmanului băiat e plină de demoni. O dată, într-o duminică, a deschis un carnețel al lui și a văzut aceleași cuvinte, scrise iar și iar și iar – *Sânge. Sângerează. Frate. Sângerează ca un porc. Frate.*

Krv. Svinja. Brat. Sânge. Porc. Frate.

Mujo a zăcut acolo mai bine de o oră, ghemuit ca un arc și, din când în când, corpul îi zvâcnea într-un spasm brusc și înspăimântat.

— Pentru numele lui Dumnezeu, ridică-te de jos!

Tommy îl ajută să se ridice și să se așeze pe un scaun. Apoi îi spălară rănilor și creștetul capului de unde i se smulsese părul și îi dezinfectară zona. Ei parcă n-ar fi fost acolo. Era de unul singur, cu ochii îngroziți și rătăciți și cu privirea fixă a celor care și-au pierdut mințile.

A doua zi e chemat la biroul din curtea Castelului, unde îl așteaptă managerul și tânărul lui asistent, Conor. Îl invită să se așeze. Într-un scaun rotativ, de piele, în care el se simte pierdut. Îi spun omenește că acest incident nefericit trebuie lămurit. Îl roagă să le dea o explicație și să le spună de ce se purtase ca un mardeiaș. El e incapabil. Aproape că amuțește iar. Câinele managerului tot rodea limba de la cizma la care stăpânul nu-și legase legăturile. Oare-și pierduse mințile când îl insultase pe domnul acela? Căutaseră pe internet poze cu un anume doctor Karadzic, pe care i le arătară acum, și nu era ca vrăciul cu părul alb, îmbrăcat în straie negre. Nici pomeneală. Numai un nebun ar putea să vadă vreo asemănare. Nu. Ne. Ne. Deci de ce a făcut asta? De ce l-a insultat? Îl confundase cu altcineva? Nu știa. Nu era sigur. Nu era sigur de nimic. Poți, te rog frumos, să ne explici de ce și de ce ai acționat așa de violent? Ridică privirea către ei, cu chipul gol și tragic. Mereu lucruri rele, lucruri rele acum mult timp și lucruri rele noaptea trecută și lucruri rele și în urmă cu câteva

minute doar. În clipa în care ei au spus că dau chestiunea pe mâna poliției, el începu să tremure încontrolabil. Ne Ne Ne. Ceru permisiunea să se ducă înapoi la bucătărie, pentru că începuse curățarea legumelor pentru cină.

Își ziseră că toată tărașenia fusese doar o neînțelegere nefericită, o nălucire, din partea unui băiat predispus la jocuri ale închipuirii.

Se încheie cu iscălirea numelui lui pe o scrisoare în care-și cerea scuze și care fusese deja tipărită, chiar și în eventualitatea în care el n-ar fi putut s-o citească. Urma să i se trimită doctorului, împreună cu o ediție princeps a cărții lui Yeats, *Istorisirile lui Hanrahan cel Roșu*. Marginile paginilor erau aurite ca într-o carte de rugăciuni și managerul spuse că urăște că trebuie să se despartă de cartea asta.

Când se întunecă, se întoarse acasă printre flori și confetti căzute de la o nuntă care avusese loc în urmă cu două zile, călcate în picioare pe iarba udă, și știu în inima lui că e sigur că știe cine e bărbatul acela, dar că nimeni din toată lumea asta, nici măcar Tommy, nici măcar Josef, nu l-ar fi crezut.

Jack

Era un plic maro, din cele în care vin reclamele. Numele meu, Jack Colbert McBride, era trecut complet, cu litere de tipar, ceea ce mi s-a părut ciudat, deoarece Colbert, numele de fată al mamei, nu-l știau mulți. Înăuntru, un plic mai mic, pe care, la fel, era numele meu complet, de data asta scris cu cerneală.

Cineva, scria acolo, are un secret important pe care vrea să mi-l împărtășească și discreția era esențială. Trebuia, după cum spunea scrisoarea, doar să trimit un răspuns la

o căsuță poștală trecută mai sus, cu permisiunea ca o scrisoare post restant să fie trimisă la poșta mea locală, de unde s-o ridic. Secretul, scria acolo, e șocant. Era mai bine să-l aflu înainte să fie prea târziu. Avea legătură cu Fidelma, cu feblețea ei pentru noul doctor, pe care toate femeile o aveau, dar pe care eu o ignoram, știind că nu e decât o fantezie trecătoare. Mi-a displicut amenințarea asta atât de șiret mascată. Eram furios pe cine îmi trimisese scrisoarea și instinctul meu cel mai profund era s-o protejez de calomnie. Dar m-a tulburat. Mi-am adus aminte că la scurt timp după ce ne-am căsătorit, Malachi, cavalerul meu de onoare, și cu mine ne-am dus noaptea la pescuit pe un lac din Longford și el îmi spusese din senin: „Dacă-ți cumperi un canar, trebuie să-l lași să cânte”. Mai târziu ne-am strâns toate firele, am pus undițele deoparte și ne-am întins hainele pe iarbă pentru discuția de la bărbat la bărbat care are loc înaintea unei căsătorii. Amuzant e că n-am vorbit deloc despre asta. Știam că vrea să spună niște lucruri, dar ezita, din loialitate și poate și din cauza diferenței mari de vârstă dintre mine și ea.

Prima dată am văzut-o pe Fidelma într-o livadă, o fată care tocmai înflorea, cu o coamă de păr negru și cea mai albă piele. Un chip și niște trăsături despre care ceilalți spuneau că sunt semn al descendenței din cavalerii veniți odată cu Armada Spaniolă. Era cu prietena ei Catherine, culegeau zmeură de pe crenguțe. Era în casa mare, unde eu jucam tenis cu Aubrey fiul și cele două fete au chicotit când ne-am apropiat, pentru că eram mai mari decât ele, eram niște domni. Am întrebat-o pe Fidelma cu ce se ocupă și a zis că lucrează la un cabinet de cosmetică, dar că e ceva temporar. Catherine a fost cea care a dat lucrurile pe față și mi-a spus că Fidelma scrie poezii și speră să devină poetă într-o bună zi. Timiditatea ei era contagioasă. Nu se purta timid, pur și simplu așa era ea,

îndepărtându-se de noi ca și cum n-am fi fost acolo. I-am scris și, surprinzător, a răspuns, așa că prietenia noastră a fost epistolară mai bine de un an, până le-am cerut voie părinților ei să ies cu ea în oraș. Ne întâlneam mai mult duminică după-amiază, mergeam kilometri în șir, ne urcam pe munți, căutam brebenei pe stânci și mai târziu beam ceai într-o cafenea din vreun oraș, unde nu ne cunoștea nimeni. A fost greu s-o fac să se deschidă. Vorbea în reprize precipitate, cum vorbesc timizii, și poate și pentru că era așa o fată încrezătoare, care avea o reținere încântătoare. Dacă ea scria un poem și eu o întrebam despre el, îl îndesa în buzunarul meu când ne despărțeam, spunându-mi că nu trebuie să mai pomenim niciodată de el. Luna de miere ne-am petrecut-o la Roma, unde încă era cald în noiembrie și o plantă agățătoare înflorise deasupra intrării în hotel. Era un hotel vechi, de pe o străduță laterală, unde se auzea vuietul unor fântâni din apropiere și unde aruncaserăm înainte câțiva bănuți pentru fericirea noastră conjugală. Angajații hotelului erau atât de serviabili, încât în timp ce așteptam să fim cazați, în loc să ne lase să stăm la coadă la recepție, ne-au poftit să ne așezăm și ne-au servit cu cafea și prăjiturile, în timp ce pașaportul meu, cu numele soției trecut în el, era studiat cu atenție.

Fidelma era în extaz, se uita fix la tablouri și la o icoană pictată pe un lemn închis la culoare, așezată într-o nișă chiar deasupra noastră, care înfățișa o mamă și un copil. Tot locul emana grandoare, fotoliile erau acoperite cu catifea roșie, cu șnururi cu fir de aur și măsuțe, pentru ca oaspeții să se simtă confortabil.

Mai târziu în noaptea aceea, la etajul al treilea, am ieșit din cameră și m-am așezat pe unul din scaunele de catifea, în timp Fidelma se dusesese înăuntru să se

pregătească. Holul de la etajul acela mi-a rămas viu în minte.

Era acolo un bufet căptușit cu mătase brodată, care avea tipsii pe rafturi, cu desene cu Cupidoni și fauni. Pe una dintre ele, în culori vii, scria *Picasso*. Ardeam de dorință.

Când am intrat în cameră, Fidelma nu era acolo. Unde se dusesese? Cum evadase? M-am uitat în baie, apoi pe balconul îngust, unde o lumină cu senzor se aprinse în momentul în care am pășit acolo. Frunzele de la un arbust, poate un lămâi, se încolăciseră pe balustrada peste care m-am aplecat ca să văd dacă ea coborâse pe acolo sau se întâmplase ceva mai rău. Întors în cameră, căut-o din nou și, în cele din urmă, iat-o pe soția mea înspăimântată și ghemuită într-un colț, în spatele unui șezlong, deasupra căruia era un panou mare, îmbrăcat în catifea. Se făcuse mică de frică precum un copil și tot ca un copil și plângea. M-a rugat să-i înnod șnurul cămășii de noapte, cerându-mi astfel să n-o violez, și eu m-am suspus, după care am dus-o în brațe până în patul mare, cu baldachin.

A insistat să spele cearșaful în dimineața următoare, foarte devreme. Ne-am luat micul dejun pe balcon și conturul vag al petei pe cearșaful altfel alb, pe care ea îl întinsese să se usuce, era pentru mine și un triumf, și o dojană.

Ne-am întors acasă. Am închiriat un magazin de covoare gol de ani buni și l-am remobilat pentru ca Fidelma să-și deschidă un magazin. Toată lumea i-a remarcat imediat flerul pentru modă și articole laudative despre ea au apărut în ziarele locale și naționale. Am început să organizăm gustări în diminețile de weekend, eu m-am înscris într-un club de golf și toți se simțeau dezarmați atunci când o cunoșteau pe Fidelma.

Dar, când rămânea singură, se retrăgea în ea. Simțeam că niciodată nu reușesc să o cunosc cu-adevărat. Era greu de prins, ca puful de scaieți.

Am împăturit scrisoarea anonimă și am pus-o în sertar, între cămășile mele de vară, nedorind nici s-o investighez, nici s-o distrug, ca un nehotărât, în timp ce în urechi îmi răsunau cuvintele lui Malachi: *Dacă îți cumperi un canar, trebuie să-l lași să cânte.*

Unde se coțăie lupii

Fidelma se holba la scrisul acela, cuprinsă când de fierbințeli, când de sudori reci la vederea vopselei încă proaspete, care strălucea – *Unde se coțăie lupii*. Cuvintele erau mâzgălite pe trotuar, în fața magazinului lor, care era acum clinica lui Vlad. Literele erau înclinate într-o parte. Roșu-aprins: *Unde se coțăie lupii*. Primul ei impuls fu să calce pe ele, doar că dârele vâscoase de vopsea udă i se lipiră de pantofii cei mai buni. Era în drum spre slujba de dimineață, spre capela aflată la opt kilometri distanță, și venise în oraș, ca în fiecare duminică, numai ca să ia două ziare din teancul de ziare lăsat în gang, legat cu sfoară și acoperit cu folie de plastic. Avusese o înțelegere cu Nora, vânzătoarea de ziare, să și le ia singură și să-i plătească lunar. Știa că duminica Vlad antrena puștani la fotbal pe terenurile de pe dealuri, dimineața devreme, și ea se grăbea într-acolo. Trecând prin fața barului TJ's, văzu Opelul lui albastru cu cauciucurile tăiate și geamurile sparte, sticla împrăștiată pe stradă, ca gheața zdrobită. Continuă să alerge și, în momentul acela, chiar când se apropia de pod, îl zări venind pe drum în hainele lui obișnuite, cu o pelerină de ploaie pe braț.

Ultima dată se văzuseră pe Insula Muck, când el îi spusese că nu se mai pot întâlni, căci devenea prea periculos. În ziua aceea, el adusese o barcă pe portbagajul de pe mașină ca să se poată duce până la insule. Se așezase pe pod, îl urmărise în timp ce desfăcea frânghiile și lăsa barca la apă și-și aminti plescăitul apei când se urcă în barcă și o ajută să se așeze pe locul ei. Erau singuri pe lac. Libelule, asemenea unor așchii albastre, țâșneau deasupra apei și chiar dedesubt, ca într-un miraj, plutea o vegetație verde și luxuriantă, languroasă. Arătând spre ruinele căsuțelor de pe maluri, el spuse că întregi comunități trăiseră pe insule și comunități întregi zăceau acolo, oasele lor fiind îngropate adânc în pământ. Se documentase la bibliotecă, intenționând să scrie într-o bună zi o istorie a locului, un loc de care se atașase atât de mult. Ea știa că aceea era seara în care are să conceapă un copil.

Ancorară lângă o insulă mai îndepărtată, unde iepurii de câmp, cete-cete, se fugăreau într-o joacă sălbatică și sprintărească. Dar la sosirea lor hârjoana încetă, iar iepurii ridicați pe picioarele din spate, cu urechile închise la culoare acum ciulite, priviră tot ce se întâmplă, dând târcoale corpurilor lor pe jumătate dezbrăcate, întinse într-o văgăună.

Mai târziu, el vâslea de-a lungul malului, trecând pe lângă cele câteva insulițe, și când ajunseră la un pod extrem de jos se întinseră în barcă, iar el o apucă de mână în timp ce barca se mișca leneșă în ceea ce avea să fie ultima lor lagună. Era deschis cum nu fusese niciodată. Rădăcinile sălciilor se prăbușiseră în apă pe jumătate și nuferi pluteau pe suprafața pătată de mătisoare de salcie vechi de ani, ce căpătaseră o culoare maronie odată cu trecerea vremii. Era atâta liniște acolo și totul părea

suspendat în timp, în natura cea mai fecundă, departe de lumea iscoditoare.

Cum i se întâmplase și lui Dido, păsările cântau în mintea ei când se întoarseră la mal, dar ea se întunecă deodată. Pe pod stătea așezată o siluetă, o prezență ce i se păru dintr-odată, într-un fel incert, amenințătoare. Un străin într-un costum închis la culoare, cu ochelari de soare, care fuma o țigară. Felul în care se uita fix la ei o neliniște, pentru că le urmărea fiecare mișcare. Îl urmări pe Vlad cum trage barca pe pământul uscat și o ridică pe suportul metalic cu ajutorul frânghiilor, în timp ce ea ținea de celălalt capăt al frânghiei pentru ca el s-o lege cu diferitele noduri. O clipă se gândi să i se adreseze acestui bărbat misterios, dar Vlad îi spuse să urce în mașină.

De-atunci trecuseră zece săptămâni și dimineața ea cobora până la marginea grădinii ca să n-o vadă Jack când vomită.

Îi spuse tot dintr-o suflare, despre geamurile sparte de la mașina lui, despre cauciucurile tăiate și mai ales despre graffiti. Când îi zicea toate astea, el o luase deja la fugă.

Unde se coțăie lupii. Se aplecă deasupra scrisului, se uită lung la el, apoi îngenunche și îl miroși, ca și cum i-ar fi putut ghici pe făptași.

— E cineva care ne cunoaște, spuse ea.

— Trebuie să negi tot, Fidelma.

— Nu pot... Eu aici trăiesc.

— Am crezut că pot avea încredere în tine să fii discretă, zise el cu un dispreț rece.

— Sunt discretă, răspunse ea, mult prea tare, urând nota isterică din vocea ei, din ființa ei, din eșarfa cu care își acoperise capul, din toată făptura ei.

— Trebuie să ne ducem la Poliție, spuse ea.

— Nu fi proastă! zise el.

Planul lui era deja făcut. Trebuia să-l trezească pe unul dintre vagabonzii din preajmă și să-l pună să aducă vopsea neagră pentru garduri, cu care să acopere totul. El se va duce acasă la polițistul Plodder, va raporta stricăciunile suferite de mașina lui, dar va insista că nu va depune plângere, din moment ce, fără doar și poate, era opera unor huligani care trecuseră pe-acolo în timpul nopții.

— Ce le spun? întrebă ea.

— Nu s-a întâmplat nimic... niciun geam spart... niciun graffiti... niciun *rendez-vous*... nimic... *nicht... nein*.

— Dar noi suntem...

— Uită... Fidelma!

— Ce să uit?

— Tot...

Își ștergea mâinile cu un gest care însemna că o ștergea și pe ea. Gata cu scrisorile. Gata cu comunicarea. Fără lacrimi. E o doamnă matură, poate să aibă grijă de ea însăși.

Apoi se făcu nevăzut. Dispărut undeva unde ea să nu-l mai găsească. Așa că acest copil, acest copil-lup, era al ei și numai al ei și singură trebuia să-l nască. O, lisuse și Marie! exclmă ea, îndreptându-se spre văgăuna unde trăiau Dante și ceilalți băieți. *Uită*, Fidelma!

Fără *rendez-vous*-uri. Fără scrisoari. Fără comunicare, *Nein*.

Dante veni cu tot calabalâcul într-o roabă: unelte, pensule, trafalet și câteva cutii cu vopsea. Ea rămase la marginea trotuarului ca să îndepărteze trecătorii, dar din fericire nu era niciun suflet prin preajmă, doar o pereche de motani scrijeleau zidul unei creșe. Îl privi turnând întâi

băltoace de vopsea neagră peste roșul ofensator și apoi, cu mișcări rapide și sigure, trecu cu trafaletul din nou pe deasupra, negru peste negru, și după aceea cu o pensulă subțire insistă și insistă, până dispăru orice urmă de roșu.

Oare cine ar fi putut face asta? se întreba Dante. Firește, se întâmplase la primele ore ale dimineții, când erau cu toții în bar, unde rămăseseră până după trei, Diarmuid, Plodder Pat, surorile, Fifi și o gașcă mare, care se întorsese de la o înmormântare în Manor Hamilton. Ticăloșii ăștia sigur veniseră după aceea.

— Aveți vreun dușman, doamnă... Cineva care are ceva cu dumneavoastră? o întrebă el.

— Nu credeam că am... răspunse ea și izbucni în plâns, uitându-se în jos, la dalele negre, ca la un catafalc, și Dante, prefăcându-se că nu bagă de seamă, se apucă să picteze următoarea dală din pavaj, apoi și pe următoarea, astfel încât să pară că toată strada fusese devastată noaptea de huligani.

Nu pomeni de Vlad nici măcar o singură dată, dar ea înțelese atunci că el știe, așa cum știuse ea, în ziua în care venise acasă de la prima întâlnire amoroasă și Jack îi întinsese mănușa pătată de puroiul însângerat al liliacului, că el îi ghicise fapta necurată.

Prinderea

Când doctorul Vlad se dădu jos de pe bancheta din spate a mașinii închiriate, oamenii observară șocați cât de mult se schimbase. Arăta ca un om al peșterii, cu părul neîngrijit și murdar și purta ochelari negri, cu rame foarte groase.

Seara de poezie fusese planificată cu luni înainte, el urmând să-și citească poeziile la piciorul lui Ben Bulben,

de ziua de naștere a lui Yeats, și să se acompanieze la guslă. După aceea venea un picnic, ceilalți fiind invitați să cânte sau să recite după bunul plac. Dar după dispariția lui bruscă întâlnirea își pierduse avântul. Dacă n-ar fi fost Fidelma, Fifi și actrița de la Dublin, evenimentul ar fi fost anulat de tot.

Autobuzul fusese închiriat pentru ocazia asta și pe ambele părți avea stropit cu auriu numele McDonagh. Șoferul, un polonez, era foarte afabil. „Vă voi arăta frumusețea lui Ben Bulben”, le spunea el tuturor când se urcau, mai ales femeilor în hainele lor cele mai bune, în rochii înflorate și jachete asortate, cele mai tinere în tricouri și jeans, în timp ce actrița venită special de la Dublin să recite poezii era într-un costum-pantaloni crem și purta un colier gros, de culoare verde.

Fusese chemată ca înlocuitor să recite poeziile lui, pe care le considera „mistice și aproape filosofice”.

Se așezară câte doi. Vlad, care alesese locul singur din spatele șoferului, stătea aplecat deasupra teancului lui de hârtii și făcea corecturi. Fidelma continua să sperie că el are să mai apară măcar o dată și să-i arate umbra unui zâmbet. Din dimineața în care găsisse graffitiul nu mai auzise nimic de el.

Erau un grup animat. Fifi și ajutoarea ei, Maggs, prezentau deliciile pregătite pentru picnic, aduse în coșul verde, ieftin – chifle cu cârnați, aperitive cu brânză și sendvișuri cu ou și cresson, învelite în șervete umede, care să le păstreze proaspete. Cora, supraveghetoarea de la spa-ul cu alge marine, o adusese și pe mama ei, iar sărmana femeie, distrată și pierdută, se tot uita la fețele nefamiliare și, văzându-l pe Vlad, îl arată cu degetul și întrebă: „E diavolul?” Borul larg al pălăriei ei de paie, prins cu două clame de metal, îi dădea un aer ușor copilăresc și bosumflat. În jur se șoptea ce îngrozitor de trist e că ea,

care fusese învățătoare aproape patruzeci de ani, îi întreba acum pe oameni cum îi cheamă, după care le uita numele și spunea că soțul ei, adică soțul ei mort, petrece prea mult timp în fața computerului. Phyllida le arată cele mai recente poze cu mânzul ei, Brio, care, din nefericire, își pierdea frumoasa culoare de biscuit și acum era mai mult kaki.

Se împărtășea băuturi acidulate și emoția deveni palpabilă.

Cei din alte cartiere se așezară laolaltă, dar pe măsură ce ziua trecea, toată lumea spera că până la urmă se vor amesteca cu ceilalți. Doi bărbați tăcuți se așezară împreună, ca în zilele frumoase, pe băncile din oraș, arareori schimbând o vorbă.

— Era un semn cu „Urcarea interzisă”, dar eu m-am urcat, le spunea șoferul, fălindu-se că ajunsese până în vârful Ben Bulben și scormonise după scoici și corali pe post de suvenir pentru fiica lui.

Da, stătuse acolo privind la întreagă Irlandă care i se desfășura în fața ochilor ca o masă verde de snooker.

Leșiră din oraș și după câțiva kilometri intrară în pădurea de fagi, cu coroane care se întâlneau și se împreunau deasupra lor, ca o oază de verdeață. Ceva mai departe, frasinii creșteau în pâlcuri mici și soarele se prăvălea prin geamuri, dând naștere unor momente diferite de lumini și umbre, aceeași lumină a soarelui care lăsa gropițe de aur în băltoacele ce își făcuseră culcuș pe câmpuri după ploaia torențială din seară dinainte.

— Nu-i așa că e o binecuvântare ziua asta? tot repetau două bătrâne cu ochii în lacrimi, recunoscătoare că fuseseră primite într-o companie atât de selectă.

Aveau o priveliște frumoasă, căci drumul era la înălțime și fusese construit pe mormane de pământ pentru

prevenirea inundațiilor, dar era și plin de hârtoape și, spuse Cora, păcat că nu au și ei un politician care să-i reprezinte la Dublin și să le facă drumuri bune. Mama ei tot avea impresia că vede marea, pe care nu avea cum s-o vadă, căci încă treceau pe lângă câmpii, pe lângă oi care ciunteau iarba de-abia crescută și trifoiul și miei care sugeau și-apoi fugeau, după care se întorceau aproape imediat, ca și cum s-ar fi temut să nu fie abandonați.

— Ia uite, acolo e marea, spunea mama ei și Cora se tot scuza pentru ea, iar zâmbetul nevinovat al mamei dispărea, ca și cum cineva i l-ar fi șters de pe față cu un prosop.

Avea o expresie ostilă, ca și cum ar fi vrut să spună: „Văd ceea ce văd, înțeleg ceea ce înțeleg. Într-o zi o să fiți cu toții bătrâni.” Unul dintre bărbații tăcuți făcu schimb de locuri cu Cora și îi arătă mamei poze din cartea lui ilustrată despre păsări, iar ea își imagina că vede toate păsările astea în aer, înălțându-se și zburând în cercuri.

Leșiră pe o autostradă cu mai multe benzi, unde mașinile treceau pe lângă ei cu o viteză nebună. Era o șosea periculoasă, pe care numeroasele cruci mici, albe, pe care crescuse crețușca și care se aflau la distanță una de cealaltă, aminteau de cei care își pierduseră viața. Nu ajunseseră încă la mare, dar aerul căpătase un iz de sare și de alge. Vlad nu intrase deloc în vorbă cu ei, neridicându-și nicio clipă ochii din hârtiile lui, iar Fidelma se întreba dacă după lectura de poezie avea să schimbe o vorbă cu el în particular. Tânjea după asta. Știa că nu trebuie să mai comunice deloc și acceptase, dar spera, măcar de dragul copilului, că el avea să rămână acolo, la marginea existenței ei. Nu-i spusese încă lui Jack. Cum să-i spună. Ce să-i spună. Când să-i spună. Acestea erau întrebările care nu-i dădeau pace oră de oră, în timp ce acasă se prefăcea că e veselă și gătea ce-i plăcea lui,

plăcinte, budinci la aburi și cremă de zahăr ars, mâncăruri la care nu mesteca prea mult.

Dar pânțelele umflat avea să i se vadă în curând și ea nu se mai putea ascunde nici de el, nici de nimeni altcineva.

— Iisuse Hristoase! țipă Fifi prima când șoferul frână brusc, autobuzul se opri și oamenii se pomeniră aruncați unii peste alții, cutia cu dulciuri care fusese deschisă rostogolindu-se de-a lungul culoarului și caramellele și bomboanele de ciocolată vărsându-se pe jos.

Un polițist în uniformă ridicase o mână, făcând semn autobuzului să oprească, apoi schimbase câteva cuvinte cu șoferul prin geamul deschis. Traficul se aglomera în spatele lor și șoferului i se ceru să mute mașina într-un refugiu, ceea ce el și făcu.

Toată lumea presupunea că e vorba despre permisul lui de conducere sau că poate nu are asigurare să conducă un autobuz. Apoi doi polițiști care nu erau de prin partea locului se urcară în vehicul, amândoi cu pistoale în toc, și trecură repede în revistă pasagerii de pe ambele părți.

Se apropiară de Vlad și îi cerură un act de identitate. El căută în servietă și după un timp care păru interminabil scoase pașaportul, într-o copertă de culoarea vinului. Amândoi polițiștii îl studiară atent și dădură din cap unul spre celălalt, în tăcere.

Apoi unul din ei, care vorbea cu un accent de la țară, spuse:

— Mă tem că va trebui să ne urmați la secție.

— Mă tem că e imposibil, pentru că ne îndreptăm spre un recital de poezie, răspunse el cu destulă nonșalanță.

— Nu se poate, domnule... Vă arestăm, zise al doilea polițist, care era mai în vârstă decât primul.

— Domnule dragă, v-ați pierdut mințile... Mă arestați... Vânați himere, răspunse Vlad, în continuare perfect stăpân pe sine însuși.

— Ați avut un nume fals, zise unul dintre ei și colegul, care nu era chiar atât de înțepat, adăugă, în timp ce îi arăta ordinul de arestare, că ei nu fac decât să urmeze instrucțiunile primite.

— Dar e strigător la cer! răspunse Vlad și, întorcându-se către ceilalți, ridică din umeri ca și cum ar fi vrut să spună: „Am căzut în mâinile bandiților la drumul mare.”

Diriginta poștei, atentă la orice nuanță, oricât de mică din parohie, rămăsese cu gura căscată.

Cum de-i scăpase – tocmai ei – acumularea de elemente, supravegherea masivă, menținerea legăturii cu grangurii de la Dublin și neimplicarea niciunui polițist local? Se simți privată de importanța pe care o avea în comunitate. Unii începuseră deja să facă poze cu telefoanele mobile și Cora bănuia că poate toată povestea are de-a face cu cabinetul lui de tămăduitor, pentru care nu avea calificările necesare. Fifi credea altceva. Era o treabă mai sinistă. O dată, când găsisese cheia de la seiful lui și-l deschisese, descoperise arme, muniție, bani în diferite valute și mai multe pașapoarte, fiecare fotografie total diferită de celelalte, cu barbă, proaspăt ras, și într-una dintre ele, cu o neverosimilă perucă roșie. Fidelma se repezi prea umilă ca să garanteze pentru el, dar el îi făcu semn să stea pe loc, timp în care al doilea polițist îi puse cătușele la mâni și le închise strâns.

Ultima imagine fu silueta lui înaltă, nesupusă, dar umilă, coborând pe scara autobuzului, iar soarele reflectat în frunzele frasinilor tineri sclipea acum și în brățara de metal care îi lega încheieturile.

Se întâmplase atât de repede și atât de „fără tam-tam”, cum spuneau, încât toată lumea rămăsese fără cuvinte. Faptul că el nu se opusese și nu încercase să fugă era cu siguranță un semn că nu putea să fie ceva foarte serios. Totuși, starea generală se schimbase, toată lumea se simțea stingheră, iar șoferul transpira și-și blestema ghinionul. O zi irosită. Fidelmei îi părea rău că sărise în picioare și pentru prima dată îl apucă o spaimă fatalistă.

Șoferul, care nu mai lăuda frumusețile lui Ben Bulben, ridică mâinile și spuse:

— Cu cât trăiesc mai mult în comunitatea asta dementă, cu-atât o înțeleg mai puțin.

Ridică mâinile ca să voteze și conveniră să-i ducă înapoi la stația de lângă Folk Park, de unde îi luase.

* * *

Orașul era în haos, fierbea, cum ziseră surorile, întâi una și apoi cealaltă.

Oamenii ieșeau din magazine și din case ca să-și repete unii altora ceea ce știau deja, vorbind pe un ton grav, pomenind de oroarea, de ororile care ar fi putut să se abată asupra copiilor lor. Veneau cu mașina sau pe scuter, bătrânii cu bastoane sau cu preambulatoare și până și rațele, deranjate de toată nebunia, ieșeau cu mersul lor legănat din Folk Park în strada principală.

O cameră de televiziune fusese instalată acolo și un reporter cu un microfon în mână îi aborda pe trecători să le pună întrebări, dar majoritatea ezitau să vorbească. Copiii se strâmbau în fața camerei.

Barul TJ's era ticsit, oamenii își suceau gâtul să-l vadă mai bine la televizor pe falsul lor vindecător, despre care

aflau acum că e poreclit „Bestia din Bosnia” și că pe capul lui se pusese o recompensă de milioane. Văzură imagini cu el de pe vremea când era un războinic fudul și una cu el și un poet rus trăgând amândoi cu pușca prin orașul Sarajevo, ca și cum ar fi fost un joc, iar imaginea era însoțită de versuri din poeziile acestuia:

*Când vine vremea ca țevile pistoalelor să vorbească
Despre zilele eroice și nopțile de glorie,
Când o armată străină îți invadează țara,
Provoacă haos și face prăpăd,
Situția trebuie îndreptată:
Apoi începi să-ți cutreieri patria,
Și cizmele tale luptă cot la cot cu tine.*

La televizor, unul-altul vorbeau despre el ca despre poetul războinic, care avusese întotdeauna o convingere mistică privind rolul lui în istorie. De la un doctor obscur ajunsese la notorietatea internațională după care tânjise mereu și se afla acum în drum spre Tribunalul de la Haga, urmând să fie condamnat pentru infracțiuni ca genocid, epurare etnică, masacre, torturi, lagăre de concentrare, precum și pentru sute de mii oameni strămutați cu forța. Prima lui dorință în centrul de detenție, unde aștepta să fie extrădat, fu să vină un bărbier, așa că pletele și barba albe se aflau acum pe podeaua bărbierului.

Ce maimuțe mai erau și ei, captivați de aerul lui fascinant, de faptul că îmbrățișa copacii, de aura și de scamatoriile lui. Un tânăr ciudat năvăli, spunând că după ce fusese prins se eliberase imediat din arest și împușcase un gardian, iar altcineva povesti că se sinucisese cu acid prusic. Un delir general îi înfrânsese. Era o stare de șoc, dezgust și neîncredere. Plodder Pat era neobișnuit de tăcut și se gândea ce ar fi putut să facă el, dacă nici măcar sergentul nu fusese informat despre operațiune. Băieții din Dublin voiau toată gloria pentru ei. Fifi se văita în gura

mare, întrebându-l pe John de ce, pentru numele lui Dumnezeu, nu-i trimisese un semn sau un indiciu de pe lumea cealaltă. Ar fi aruncat nenorocita de gulșă în râu, doar că poliția o ridicase, după ce răscoliseră casa și găsiseră scheletul șarpelui, revolverul și cartușele. De ce nu se dusesse ea direct la ei după ce văzuse cuvintele acelea foarte grăitoare mâzgălite pe asfalt – *Unde se coțăie lupii*. De ce? Adevărul e că avea o slăbiciune pentru el. Își aduse aminte cum adusesse odată acasă o cutie cu lăptuci și când, în mod surprinzător, el venise s-o ajute, făcând observații despre sol, spunând ce sol bun e acesta și cum habar n-are ea că în țara lui sunt în pământ toate miile alea de cadavre din care se înfruptau viermii. Îi păcălise pe toți. Nu avea să se mai încreadă într-un bărbat curtenitor, cu vorba dulce.

Văzură scheletele caselor arse, peisaj eviscerat, familii înfricoșate care mășcăluiau, un băiețel pe un maldăr de zdrențe, care striga un nume și, în spatele gratiilor dintr-un lagăr de concentrare, tineri emaciați, care se uitau la ei cu o disperare costelivă.

Pe ecran, o femeie căruntă vorbea un calm nefiresc despre apele turcoaz ale iubitului său râu Drina, care în gândul ei avea să rămână mereu roșu de la sângele celor uciși, care fuseseră împușcați și azvârliți în ele. Fusesse chirurg veterinar la Sarajevo, devenit în timpul asediului un oraș al morții, unde oameni erau captivi în propriile case și câinii vagabonzi înnebuniseră de foame, iar sarcina ei era să-i anihileze.

— Dacă e adevărat, e trist... e foarte trist, spuse Hamish.

— E adevărat... foarte adevărat și foarte trist, răspunse Fifi.

Momentul în care îl prinseseră era descris în amănunt, peisajul rural idilic, un autobuz care gonea, o adunare ipocrită, mai ales femei, care se îndreptau către Ben Bulben, loc ales datorită asocierii lui orgolioase cu marele poet național W.B. Yeats.

Intrase în Irlanda făcând un ocol. După ce stătuse ascuns în mănăstiri în propria sa țară, trecând neobservat, dar apoi deveni evident că autoritățile aveau să-l încolțească în curând. Prin Italia și Malta, prin Golful Biscaya către Spania, călătorise sub diferite nume, pe vapor și apoi pe un vas de pescuit, înainte să ajungă în Portul Clegger, un golfuleț din dreptul coastei de lângă Wexford. Portul bine-cunoscut contrabandiștilor și paramilitarilor, pentru că acolo, din cauza formațiunilor stâncoase, marea se retrăgea mereu și bărcile mici și luntrele puteau să acosteze.

— Cine calcă în căcat... strigă cineva și părintele Eamonn, care nu mai pusese niciodată piciorul în bar, intră, se sprijini în baston și aproape că izbucni în lacrimi, în timp ce era condus la scaunul cel bun de lângă foc. Era și el la fel de uimit ca toți ceilalți.

Mona era cea mai nervoasă dintre toți, din pricina rolului ei întâmplător în desfășurarea evenimentelor din acea zi. De-abia se descurca. Dara nu se întorsese încă de la meciul de fotbal din Anglia, așa că trebuie să-l sune pe Dante să toarne berea în halbe și în pahare cât timp ea se ocupa de băuturile tari, iar mâna îi tremura necontrolat, vărsând pe alături. Dacă ar fi fost singură, ar fi închis blestematul ăsta de loc. Dar întâlnirea de dimineață era cea care o tot frământa. La ora zece, când deschisese magazinul, trei bărbați, care arătau ca niște bătauși, așteptau să poată intra. Erau neciopliți, se purtau ca în coteț, aveau nevoie de o baie bună, își schimbau chiloții în fața ei și apoi cereau brusc cafea și sendvișuri cu pâine

prăjită. Unul era tuns periută, al doilea avea o șapcă în carouri, pe care trebuie că și-o cumpărase de la aeroport și și-o tot aranja în oglinzile de la bar, al treilea purta o pălărie lăsată pe spate și avea o mustață roșcată. Ceilalți doi i se adresau cu „Medico”. O întrebare la ce oră se întoarce autobuzul cu doctorul Vuk. Ea spuse că n-are habar, doctorul Vladimir se mutase din zonă cu săptămâni în urmă. Ei știau și chiar ei o informară că de când plecase locuise într-o rulotă, pe o insulă izolată, în largul coastei Galway.

Vorbeau între ei când un șofer de camionetă intră pe ușă val-vârtej și anunță entuziasmat că vindecătorul fusese scos din autobuz cu cătușe la mâini și că știrea e difuzată la toate posturile de radio, și cum se ascunsese el în cătunul lui izolat din Irlanda. Ea dădu drumul la radio și Medico traversă încăperea să asculte, apoi le dădu vestea și celorlalți doi, care începură să se certe și să strige, fiecare dând vina pe ceilalți pentru ceva rău despre care ea nu înțelegea nimic.

Deveniseră atât de turbulenți, încât ea îl rugă pe Medico să-i calmeze și el îi trimise afară, unde ei începură să strige și să vorbească tare în mijlocul străzii. El se duse la bar și ceru o cafea cu coniac. Se așeză pe un scaun înalt, cu capul în mâini, plângându-se că nu ajunseseră la timp să-și salveze prietenul. Conduseseră sute de kilometri și o făcuseră asumându-și un mare risc, deoarece le divulgase cineva că autoritățile, din motivele lor mizerabile, aveau să-l predea Tribunalului de la Haga. Boscorodiră rata în care se urcaseră la Rosslare, pentru că, dacă n-ar fi fost nenorocita aia de pană, l-ar fi condus chiar acum înapoi pe ruta secretă pe care veniseră. Îi cerea să-l scuze că varsă lacrimi, dar prietenii sunt prieteni. Știrile astea îngrozitoare îl dăduseră peste cap. Deveni sentimental și vru să știe cât de popular era Vuk printre localnici. Ea îi vorbi elogios

despre el, pomenindu-i pe cei pe care îi vindecase, incluzând-o și pe nevasta lui Hamish, și mai spuse că uneori el venea să bea ceva în barul ei. Le arată fotoliul de piele în care obișnuia să stea, adăugând că e un om destul de retras.

O întrebă dacă el avusese prietene femei. Un bărbat chipeș, fără soție sau amantă, sigur se simțea singur și dornic de ceva păsărică. Ea îl corectă, atrăgându-i atenția să aibă grijă cum vorbește. În momentul acela căzu în capcană. O dădu în vileag pe Fidelma, soția negustorului de postavuri, frumusețea orașului. Prinzând repede firul, el începu s-o descoasă, întrebând-o cu cine e căsătorită femeia, dacă sunt bogați și dacă era posibil ca ea să fi cedat la insistențele lui. Apoi sugeră că poate e pe drum un sârb mic sau o sârboaică mică.

— Poate, spuse ea și în clipa în care cuvântul îi zbură de pe buze știu că zisese prea mult.

Dintr-odată, el se agăță de asta, voind să știe unde stă doamna asta și care e numele ei de familie, căci ar fi vrut să-i prezinte condoleanțe. O întrebă din nou unde locuiește Fidelma și ea se eschivă, răspunzându-i că stă la țară, la kilometri distanță, dar el aflase deja destul și se și ridicase, luându-și pălăria ca un domn, doar că nu era un domn. După protuberanța ca de lamă a omoplaților lui în timp ce ieșea pe ușa întredeschisă, ea simți că el și ceata lui au un plan și se gândi că probabil are de-a face cu valoarea recompensei puse pe capul lui Vlad.

* * *

Pubul era atât de plin, atmosfera, atât de frenetică, încât Mugo trebui să se strecoare până la bar. Într-o mână

ducea niște cuști și în cealaltă avea un mic diplomat alb-murdar. Purta o haină galbenă, prea mare pentru el și rânjea. Era foarte grăbit, nu putea să stea. Mona încerca să-l facă să se așeze, dar el nu voia.

— Bea asta! îi spuse ea și el luă păhărelul de votcă, dădu capul pe spate și-l bău cavalierește dintr-o singură înghițitură, ca un fruntaș, după care puse paharul la loc.

Ea îl cunoștea bine, avusese grijă de el ca o mamă, deoarece în ziua lui liberă el îi aducea pământ din mlaștină și lemne pentru ambele focuri, cel din bar și cel din dormitorul ei. Era singurul care-i văzuse vreodată hainele împrăștiate prin jur și tapetul mov, care atârna ca niște limbi desprinse din cauza igrasiei.

— Cred că vorbesc în numele tuturor... zise Mona timidă și privi în jur, în căutare de confirmare.

— Ar fi trebuit să te credem, Mugo... dar nu te-am crezut... I-am luat partea răufăcătorului fiindcă ne era mai ușor. Ți-am greșit.

— Mă duc acasă, spuse el.

— Dar casa ta nu mai există, răspunse Mona.

— Mă duc acasă, repetă el și-i înmână cutia de metal în care era un secret, pentru ca ea să i-o dea prietenului lui, Dara.

Ei l-ar fi ridicat și l-ar fi purtat pe umeri acum, dar era mult prea târziu.

Voia să se întoarcă în satul lui, în livada lui, unde porumbeii lui erau liberi să zboare spre cerurile care le aparțineau.

În ultima imagine cu el pe care o văzură pe ecran, Vlad mergea, în haina lui lungă și neagră, spre Folk Park, în noaptea spectacolului de operă în aer liber, iar Fidelma alerga pe stradă, în urma lui.

— Ei, bine, acum l-au prins... Ce e mai rău a trecut, spuse Mona.

— Dar contaminarea a avut loc, vorbi învățătorul Dermot și era atât de liniște, că se auzea musca.

Părintele Eamonn, care nu se mișcase de lângă foc, se uită la ea și dădu din cap trist.

* * *

Fidelma nu era în bar. Se uitase cu Jack la televizor în camera din față, într-o tăcere deplină. Îi era prea frică să se uite la el, nu cumva să se dea de gol. Un vers dintr-o poezie a lui Vlad o destabilizase total:

*Ceva rece ca frigul s-a cuibărit în tine,
Sulița aceea, mâna aceea întinsă strălucește în mintea ta,
Simți metalul acela mortal, prezența lui...*

— Închide-l, închide-l! spuse ea disperată.

— Du-te în bucătărie dacă te dezgustă! i-o tăie Jack și ea fugi acolo unde totul, zgomotul frigiderului, magneții idioti, elfii de porțelan dintr-un vas, telul murdar de ou, lăsat nespălat pe marginea chiuvetei, totul o judeca.

Apucă telul cu care îi făcuse lui omleta și-l aruncă furioasă în aer.

Nu se mai putea elibera acum. Cum să-i mai poarte copilul? Cum să nu-l poarte? Era înăuntrul ei, sângele ei îl hrănea. O parte din ea se gândea să fugă, să iasă înainte să fie prinsă și, în același timp, glasul firav al rațiunii o îndemna: „Du-te înapoi, aruncă-te la picioarele și la mila lui și mărturisește-i tot!”

* * *

Soneria îi făcu pe amândoi să tresară. Fidelma spuse că veniseră femeile din vecini să strângă bani pentru un tată care se sinucisese înecându-se și lăsase un bilet în care zicea că îi e rușine că nu poate să-și întrețină tânăra familie. Sunaseră și mai devreme și ea le ceruse să vină mai târziu, pentru că trebuia să scoată bani de la bancomat. Jack se duse să răspundă și se întoarse înțepat, zicând că o așteptau afară trei străini și voiau să schimbe câteva vorbe cu ea.

În lumina de deasupra verandei, îi văzu pe cei trei bărbați. Purtau geți de piele, unul avea o șapcă de baseball și altul, un individ corpulent, o șapcă nouă, în carouri, pusă cu cozorocul la spate. Cel înalt purta o pălărie dată pe spate și ceilalți îi spuneau „Medico”. Vorbea engleză destul de bine.

— Cum vă simțiți în seara asta? o întreabă el.

— Bine, răspunde ea.

Voiau să discute ceva cu ea. Cel mai tânăr, care arăta ca un albinos, cu pielea roz și aproape fără gene, rânjea în timp ce o măsura din cap până-n picioare, salivând la colțul gurii.

— Avem niște întrebări... spuse numitul Medico.

— Ce întrebări? replică ea, încercând să pară foarte calmă. Știa că toate astea au legătură cu Vlad.

— Vino cu noi! zise el.

— Puteți să-mi spuneți aici ce vreți să-mi spuneți, replică ea, frica strecurându-i-se în suflet.

— Nu cât timp e soțul acasă.

— Trebuie să mergem... Avem discuție, zise corpulentul și o apucă de brațul gol, chiar de deasupra cotului.

— Cine sunteți? întrebă ea.

— Frații lui de cruce, răspunse unul dintre ei și despături un ziar care avea pe prima pagină o poză mare cu Vlad, cu cătușe la mâini, în timp ce era coborât din autobuz.

— Știu foarte puține lucruri despre el... A închiriat camerele de deasupra magazinului nostru, spuse ea mult prea repede.

Ei dădură din cap, scoaseră câteva râsete înfundate și anunțară că petrecerea e în plină desfășurare și ea e invitata de onoare.

Intră din nou în casă să-și ia haina și-i zise lui Jack că se duce cu ei să ia niște lucruri ale lui Vlad de la clinică, pentru că ei erau verii lui, dar știa că și el știe că minte, după privirea plină de dezgust pe care i-o aruncă.

— Hai la TJ's, le propuuse ea bărbaților când închidea încet ușa de la intrare, cu un presentiment înspăimântător.

— Prea mulți ochi, prea multe urechi... Toate ascultă, spuse Medico.

— Atunci, să mergem la Castel... Sunt multe încăperi acolo și, în timp ce spunea asta, își dădu seama cât de simandicos îi sunau vorbele.

Taxiul spre care o împingeau arăta mai mult a furgonetă și podeaua lui era foarte înaltă. Muzica se auzea la maximum.

— la loc, zise unul dintre ei brusc și derutant de curtenitor.

Văzând că îi e greu să se urce, șoferul sări din mașină și scoase o treaptă de plastic galben ca s-o ajute.

Era negru și probabil că ei îi închiriaseră serviciile la Sligo. Husele scaunelor erau rupte și în mașină mirosea a băutură, a țigări și a kebabul pe care îl mâncaseră. O înghesuiseră între doi dintre ei, iar tipul corpolent se așezase în fața lor. Nimeni nu vorbea.

Când ajunseră în oraș, ea se aplecă în față să-i dea instrucțiuni șoferului, zicându-i s-o ia la stânga, dar Medico strigă:

- Fă dreapta!
- Mergem în direcția greșită, ridică ea tonul.
- Te duci la biserică în fiecare duminică? o întrebă unul dintre ei.
- Ce legătură are? răspunse ea.
- Bambi... Bambi, spuse albinosul, suflându-i fum de țigară în față.

Încercând să rămână cât se poate de calmă, ea întrebă despre ce e vorba de fapt. Iar ei îi răspunseră:

— Barul Luda Kura... O casă de nebuni. Acolo obișnuia să bea iubitul ei, acasă la el în țară, înainte s-o cunoască pe ea.

- Tu te fuți cu el, spuse tipul corpolent.
- Nu puteți să-mi vorbiți așa! replică ea.

Deci ei știau, știau tot.

— Ea speriată... Crede că o să i se întâmple ceva rău, vorbi el și toți trei râseră cu poftă.

- Nu mi-e frică, spuse ea, sfidătoare.
- Poate că nu place la ea muzica asta, zise albinosul și îi ceru șoferului să dea muzica mai tare.

Erau deja în câmp, la câteva mile, și ea întrezări locuri familiare, o benzinărie și o clădire care costase foarte mult și care se voise odată un club de noapte, dar nu se deschisese niciodată. O biserică pe un deal, mai departe de drum, cu un cimitir alături. Taximetristul era și el nervos, își dădea seama după felul bezmetic în care conducea și evită la timp un accident la sensul giratoriu principal.

Îi făcură observație pentru săculețul parfumat agățat de bord, spunând că pute.

— Voi sunteți șefii, frate, se supuse șoferul și îl smulse de acolo.

Îl chema Tyrone. Era scris lângă poza lui, un negru care zâmbea nesigur. Îl întrebară dacă are soție, cum arată ea, dacă are dinți falși și dacă și-i scoate când se fut. Apoi îl întrebară de ce venise în vestul Irlandei, iar el zise că îi plac mult frumusețea locului și turlele ascuțite ale bisericilor, deoarece asta însemna că Iisus ocrotește acest pământ. Ei își băteau joc de el, dar el nu le răspundea, pentru că îi era prea frică de ei.

— Mă scuzați... Dar trebuie să mă concentrez, spuse el, uitându-se înainte la drum.

Se întoarseră atunci spre ea ca să-și bată joc. Albinosul o întrebă dacă îi place mustața lui Medico. Îi zise s-o atingă. Fetelor de acasă, din barul Luda Kura, susținea el, le plăcea foarte mult. Ea întrebă din nou unde merg.

— Îți arătăm peisajul de țară, răspunse corpulentul.

— Știu peisajul de țară... Aici trăiesc.

— N-ai maniere, replică albinosul și o plesni peste genunchi, iar ea tresări, după care el repetă gestul ca s-o neliniștească.

Mirosurile erau sufocante și de două ori crezu că avea să vomite, dar reuși să se abțină. Continua să caute pe geam semne pe care să le rețină – o reclamă la un spectacol cu ponei, una pentru caiace sau pentru un motel numit „Wilderness”¹⁸. Câteva alte semne trecură fără să le poată identifica, căci șoferul mărise viteza, deoarece ei îi tot spuneau să se grăbească.

---

¹⁸ „Pustietate”, „sălbăticie” – în lb. engl. în orig. (n. tr.).

Trecuseră dintr-un ținut în altul și se aflau acum într-o zonă izolată, străjuită de mlaștini de o parte și de alta și cu stufăriș ce tremura pe tulpini înalte, semințele lui maronii, ca de piper, împrăștiindu-se în jur. Medico scoase o foaie de hârtie și începu s-o studieze, ca să afle cum se ajunge acolo unde merg.

Ajunseră la un drum de acces, cu o clădire lungă și joasă pe un deal și un semn de teren de golf, apoi coborâră până unde drumul se îngusta și se transforma într-un făgaș. Văzu un câmp plin de ciulini și, absurd, un semn care spunea „Trecerea interzisă. Sancțiuni legale”. Se vedeau stâlpi de lemn, cu sârmă ghimpată, în care rămăseseră șomoaige din lâna oilor. Apoi Medico coborî geamul și-i spuse șoferului să iasă de pe făgașul acela și să urce pe terenul accidentat, ceea ce el făcu, mașina balansându-se dintr-o parte în alta, în timp ce ei erau aruncați unul în altul. Întrezărea ruinele unui castel, turnurile maro care se prăbușeau peste marea de dedesubt și jos, foarte departe, un far. Nu se întunecase încă, dar avea să se întunece curând. Șoferului îi alunecară mâinile pe volan, trase de el într-o parte și derapă, iar mașina se afundă într-o groapă, unde făcu praf o oaie care se adăpostise acolo. Auzeau behăitul celorlalte oi din turmă, care fugeau îngrozite. Mașina făcu un salt și continuă grăbită, după care încetini, la pândă pentru următorul deal, iar apoi, ca și cum ar fi fugit de la sine, ajunse chiar în dreptul unei case care era o ruină părăsită, unde, în mod clar, se adăposteau animalele. Pe câmp erau vaci, negre și albe, care întâi se holbară în lumina farurilor, după care o rupseră la fugă.

Săriră din mașină și, după ce îi luă șoferului cheile de la mașină și telefonul, tipul corpolent îi ordonă să deschidă portbagajul. Albinosul se ușură la rădăcina unui copac cu țepi care creștea în crăpătura unei stânci. Nu era nici țipenie în jur, nimic, doar oi, vite și un hârdău din care

ieșea fân. Văzu toate astea cu o limpezime extraordinară, ca și cum ar fi fost ultimele lucruri pe care le vede.

Rămasă singură cu șoferul, se agăță de gulerul lui. Cine erau bărbații ăștia și ce aveau de gând să-i facă? O, Doamne, beți mai erau! Băuseră de când îl angajaseră pe el, la ora zece dimineața, prima lui cursă, și acum se ruga la Domnul să-i cruce viața.

— Am patru copii și unul e pe drum... Nu vreau să am necazuri cu poliția... Poliția o să mă trimită acasă, spune el și scoate din torpedou o Biblie veche, lipită cu scotch.

Citește încet din Psalmul 91, îi cere ei să repete cuvintele după el și ea se conformează:

*Nu trebuie să te temi nici de groaza din timpul nopții,
nici de săgeata care zboară ziua,
Nici de ciurma care umblă în întuneric.*

Muzica se revarsă din casă, parcă ar fi o discotecă înăuntru. Ea e din ce în ce mai îngrozită, cere lucruri nebunești, irealizabile. Dintr-odată, creierul lui Tyrone e străbătut de un impuls electric. A venit de la Dumnezeu. A venit pentru că ea ține Biblia în mâini. Ea are resursele femeiești să se salveze, pentru a-i salva pe amândoi.

— Viața omului îi stă pe limbă, spune el și apoi: Fii drăguță... fii blândă... nu te certa... Dumnezeu iubește femeia și el salvează pe tine... Dumnezeu a făcut femeia pentru ca Adam să fie fericit. Eva are mintea emoțiilor... Adam are mintea logică... Adu-i la mintea emoțiilor... Vorbește cu ei... Ai vocea blândă, adu-le aminte de femeia aceea care a mers după trupul lui Hristos la mormântul lui... Toți apostolii se zice că sunt bărbați... Atunci, cum de nu s-au dus ei după trupul lui Hristos la mormânt... Roagă-i să aibă milă... Fii înțeleaptă cu ei și o să le treacă nebunia.

Albinosul ieși din casă.

— Salonul de aur, zice el și o trage din mașină.

Se aude un cântec, tare și deșănțat, pe care ea îl recunoaște vag, din barul TJ's – *I can't get enough of you; When I see you I go out of my head.*¹⁹

Se oprește în prag, gândindu-se că acum, în ultima clipă, va interveni soarta.

* * *

Mona era irascibilă și nu putea să doarmă. Avea un presentiment groaznic, ca acum douăzeci de ani, când soțul ei nu se mai întorsese de la cursele de la Galway și ea știuse, chiar dinainte să-i bată Plodder Pat la ușă, că Tim deja murise la volan. Încercă să se roage și se plimbă de colo până colo și, în cele din urmă, trebui să coboare în bar și să-și facă o cană fierbinte cu vin de Porto. N-avea niciun rost să mai încerce să alunge gândul, trebuia să acționeze urmându-și intuiția. Nu curiozitatea, ci mai degrabă o stare generală de nervozitate o făcuse să deschidă cutia de metal lăsată de Mugo. O scrisoare cu antetul unui centru pentru refugiați din Düsseldorf, cu un scris de mână foarte chinuit. „Aceasta este povestea mea”, începea ea, „În ajunul Anului Nou am aflat ce s-a întâmplat cu familia mea. O doamnă mi-a spus. Credea că știu, dar eu nu știam. În ziua în care au venit soldații la noi la fermă, m-am ascuns într-un stup gol. Am auzit țipete și plânsete și apoi furgoneta a plecat și unchiul meu Emer și cu mama dispăruseră. După multe zile, m-au găsit în stup, îmi pierdusem memoria. Cineva de la Crucea Roșie m-a luat cu el. Cred că unchiul meu Emer a murit, dar știu că

---

¹⁹ Just Can't Get Enough, cântec celebru al trupei Depeche Mode, de pe albumul de debut Speak and Spell din 1981 (n. tr.).

mama e încă în viață, că mă așteaptă și că ne vom regăsi.”

Apoi, lipită pe o altă foaie, era dovada, copiată după un document judecătoresc, care îi fusese trimis –

E o zi fierbinte. Gardienii fac de pază cu mitralierele. Sute de bărbați se află într-o cameră unde sunt bătuți și le e frică. Unui tată i se spune să-și trimită fiul în camera următoare, unde erau duși pentru bătaie și mai aspre și de unde nu se mai întorceau toți. Dacă tatăl nu-și trimite fiul înăuntru, nimeni din lagăr nu va fi lăsat în viață. Un al doilea nume e strigat și cei doi tineri sunt împinși în camerele unde sunt bătuți deținuții. Unchiul meu Emer zace întins pe o masă de metal, cu corpul plin de sânge.

Gardienii îl taie deja cu cuțitele și alt gardian toarnă apă peste el ca să-l țină în viață, ca să-l omoare din nou. Tinerii îl recunosc pe unchiul meu, sunt prieteni din același sat, joacă baschet împreună și aparțin aceluiași club columbofil. Unuia dintre ei i s-a ordonat să-l țină și celui de-al doilea să se lase pe vine și să-i smulgă testiculele cu dinții că, dacă nu, nimeni din lagăr nu va fi lăsat în viață. Îi dau cu ulei pe buze celui căruia i s-a ordonat să muște. A făcut ce a trebuit să facă. Gardienii strigau: „Mușcă mai tare, mușcă mai tare!” Unchiul meu nu murise încă, dar era aproape inconștient. Un gardian a adus un porumbel și unchiul a întins mâna să-l mângâie, crezând că e un animal de companie. Apoi gardianul i l-a îndesat în gură, cu pene cu tot. Mușcă mai tare! a strigat el până ce unchiul meu chiar a murit. Celor doi tineri li s-a ordonat să scape de cadavru.

Mona era rece ca gheața. Reciti tot de mai multe ori. Cu Dumnezeu sau fără, trebuie să facă ce trebuie să facă. Fidelma nu poate să aibă un copil cu bestia. Cât de limpede își amintea dimineața aceea proaspătă în care, după o noapte de insomnie, ieșise să se plimbe înspre râu.

Fidelma tocmai se dădea jos din micul ei Mini, cu un buchet de crini în brațe, probabil că se dusese cu mașina până la Slig să-i cumpere, crini albi, cu stamine maro-cărămizii, și era euforică. O femeie îndrăgostită, care purta un dar. Știind că Fidelma își dorise de atâția ani un copil, Mona presupuse: „Cred că ți s-a întâmplat în sfârșit.” „Așa este”, răspunse Fidelma, o luase în brațe și o pusese să jure că păstrează secretul. Tatăl copilului nu era Jack, ci alt bărbat și ea jurase să nu spună cine. Alerga, ținând la piept un buchet de flori ca și cum ar fi ținut deja un copilăș.

Mona ghicise bine când o văzuse intrând pe ușa lăaturalnică a ceea ce fusese odată magazinul ei, pentru că de dimineață Vlad venea mereu foarte devreme ca să mediteze. Văzând-o pe Fidelma înduioșător de fericită, simțise că nu poate s-o trădeze, că o femeie fără copii cum era ea însăși nu putea să facă asta, pentru că nici ea, nici ceilalți nu știau nimic despre istoricul bărbatului. Acum trebuia să facă ceva și mai grav. Se va duce la ei acasă imediat ce se luminează de ziuă, o va striga pe Fidelma să iasă afară, sub un pretext sau altul, și îi va spune ce trebuie să facă. Trebuia să se ducă în Anglia, deoarece, cu Dumnezeu sau fără, copilul acela nu putea fi lăsat pe lumea asta.

* * *

E o încăpere mare, cu pământ pe jos, în care miroase a animale și a bălegar uscat. Lumina de la torțele mari, aprinse strălucește fără milă. Când albinosul o împinge înăuntru, ceilalți, în mânecă scurtă, dansează un fel de

conga, învârtindu-se și făcându-se că-și dau capete în gură.

— Cum te simți în clipa asta? o întreabă el.

— Se simte bine... E o gagică bună și o ticăloasă plină de bani, răspunse unul dintre ei.

Apoi începură un fel de dans în care se tot scuza că o împing de la unul la altul ca pe o păpușă de cârpă.

Flirtează cu ea, uneori într-un fel insultător, alteori nu.

— Ți-e dor de prietenul tău? o întreabă Medico.

— Nu știu despre ce vorbești.

Luă o înghițitură din sticla de votcă, după care le-o trecu prietenilor și ea ceru și ea o gură, că avea nevoie să se îmbete ca să treacă prin asta. Ea credea că au s-o violeze, dar se înșela. Pe Vlad îl voiau ei, pe el veniseră să se răzbune.

— Credeam că sunteți frați de cruce, spuse ea.

— Am fost... Am luptat alături de el... Prieteni la cataramă... Am pierdut tot, pe tata, pe tovarășii noștri, pământurile... Apoi a venit pacea, pacea asta nenorocită și totul s-a schimbat... El face afaceri... Piața neagră, țigări, benzină, alcool... El are ciment și lemn să construiască multe case... Noi n-avem nimic... El e marele șef... Și-a asigurat spatele, dar nu și pe al nostru.

— Asta nu e vina mea, răspundea ea.

— Da' și tu te-ai distrat, nu?

— Încetați cu jocul ăsta! spune ea.

— De-abia am început, cățea!

— Dacă îmi faceți mie rău, n-o să aveți nimic de câștigat.

— Ucidem tot ce e al lui... Îi ucidem pisoiașul, zise el și trecu o lamă imaginară peste gâtul ei.

— Nu-l ucideți! se opuse ea, acoperindu-și instinctiv pântecul cu mâna și în clipa aceea știu că se dăduse de gol că e însărcinată și încercă instantaneu s-o întoarcă.

O pipăiau acum, își puneau etichetele pe ea, întrebând-o dacă are un tatuaj cu Bambi pe burtă, întorcând-o s-o vadă din profil. Dintr-odată, amintindu-și de sfatul pe care i-l dăduse Tyrone, să fie drăguță cu ei, le spune că a văzut ecografia și craniul fetei nu s-a format încă, e ca un mormoloc, care nu face niciun rău nimănui.

— Blablablablablabla.

— Avortează! aude ea de două ori cuvântul, care rămase în aer ca și cum ar fi fost rostit de un oracol, pândind din unul dintre colțurile neluminate.

Apoi se aude soneria de la mobilul lui, care imită lătratul unui câine, și Medico răspunde, ascultă și închide brusc. Dintr-o pungă de plastic scoate o rangă de fier și se încinge cu un șorț de plastic. Ea se dă înapoi. I-a sosit ceasul. Aleargă într-un colț, unde ei vin după ea și o țin, ea dă din mâini și din picioare, și Medico le strigă s-o țină acolo. În cameră se dezlănțuie iadul, ei strigă, ea urlă, muzica bubuie, toate astea ies afară și ajung la Tyrone, care, deși nu-l vede, recită din memorie psalmul 91.

— Vă dau bani, vă dau casa mea, vă dau orice! le strigă ea, dar degeaba. Spune-le să nu facă asta! îi zice ea albinosului, crezând că, dacă el e cel mai tânăr dintre ei, va ceda.

El o privește impasibil, ca și cum s-ar uita în gol.

— Ai o mamă, continuă ea.

— O iubesc pe mama, replică el, simțindu-se jignit, o cheamă Vyjella, care înseamnă „violet”.

Ei îi zic s-o dezbrace. El îi trage fusta în jos și apoi, mai încet, ciorapii și chiloții, apoi se uită lung la albeața pielii ei și la cuibul gros de păr negru, cu o privire de mire.

— O fac eu... o fac eu, spune el foarte întărâtat și apoi apucă ranga și îi îndepărtează picioarele.

Îi vedea picioarele în blugi și îi simțea mirosul.

— O să-ți pară rău dacă faci asta... O să te bântui mereu, zice ea, acum fără să mai țipe, ci cu convingere, astfel încât el se dădu înapoi, cutremurat de cuvintele ei și le vorbi celorlalți:

— E vrăjitoare... E nebună.

Medico, furios că pierde timpul, făcu schimb de locuri cu el, apucă ranga, o ținu între picioarele ei desfăcute și apoi o înfipse în ea, răsucind-o și mișcând-o violent, după care greblă cu ea, ca și cum ar fi întors pământul. Durerea fu atât de violentă, încât ea nu putu să țipe, scoase numai gemete de teroare, iar țipetele îi amuțiră. Vaietul unui animal pe moarte, doar că ea nu moare suficient de repede. Prinsă și ținută în locul ăla, îl strigă pe Iisus, pe Hristos, cu mâinile desfăcute jalnic, rugându-l degeaba pe ucigaș să fie salvatorul ei. Gânduri pe jumătate lucide, pe jumătate delirante îi trec cu iuțeală prin minte cu fiecare lovitură, una mai rea decât alta, și-și amintește că a citit cum în clipa morții prinzi curaj, dar nu prinde niciun pic de curaj. El țipă la ei să țină torța mai sus și o clipă e orbită de lumina puternică, după care se pornește – scurgerea – , ca și cum măruntaiele i-ar fi fost mutate de la locul lor, iar cei doi huligani izbucnesc într-un strigăt victorios, în timp ce sângele țâșni în șiroaie.

Scoase ranga din ea cu aceeași sălbăticie cu care o băgase, o aruncă cât colo dezgustat, iar ea lovi și apoi răsturnă a doua torță și cele două căzură împreună cu un zăngănit.

Se pregăteau să plece, muzica se opri dintr-odată și-și strigau ordine unul altuia în timp ce-și strângeau lucrurile. O lăsară în beznă.

Auzi mașina plecând și totul rămase tăcut pentru scurt timp, după care urmă foșgăiala șobolanilor veniți să se înfrupte, pe care-i auzea lipăind bălțile de sânge cald.

* * *

Avionul de la Londra aterizase pe aeroportul mic și oamenii coborau într-un șir subțire. Tyrone stă la pândă într-un colț de lângă cafeneaua Mavourneen, încercând să se facă invizibil, incapabil să-și sune nevasta, deoarece i-au luat telefonul și toți banii. Îl așteaptă pe Dara, știe că Dara și ceilalți s-au dus în Anglia să vadă un meci amical între Irlanda și Anglia.

Dara apare cu amicii lui, cu toții în verde, hanorace verzi și eșarfe verzi, care se împrăstie, pentru că pe unii îi așteaptă mamele sau iubitele. Îl vede pe Dara venind spre el cu ochii împăienjeniți, zâmbind cu toată gura acum, că e sigur că are cine să-l ducă acasă.

— Irlanda a înscris întâi... A fost o nebunie... Oamenii țopăiau... Au cântat *Fields of Athenry*²⁰... Un meci grozav, una peste alta... A fost remiză, dar parcă am fi câștigat noi... Au fost zece de la noi într-un hostel din Greek Street... Ne-am culcat la patru dimineața, ne-am trezit la cinci... O zi fantastică, din toate punctele de vedere.

---

²⁰ „Câmpurile din Athenry” – în lb. engl. în orig. Titlul unei balade populare irlandeze, care vorbește despre Marea Foamete din Irlanda (1845-1850) și despre un personaj fictiv, Michael, originar din Athenry, din ținutul Galway, condamnat să fie deportat în Australia fiindcă furase mâncare pentru familia lui, care murea de foame. Este foarte populară ca imn al suporterilor irlandezi, în special al celor de fotbal (n. tr.).

— S-a întâmplat ceva rău... Cred că a murit, spune Tyrone când ies amândoi și Dara presupune că are legătură cu Vlad, pentru că știrile despre el au apărut pe toate posturile.

Tyrone conduce ca nebunul și simte nevoia să vorbească încontinuu, pentru că, dacă nu vorbește, își pierde mințile:

— M-au angajat pentru toată ziua... Seara am luat-o pe femeie, era speriată ca o vrăbiuță. Mi-am dat seama că vor fi probleme, dar trebuia să-i duc. Hai, hai, hai, au zis ei. Drumul era îngust. Am încetinit. Unul m-a apucat pe la spate, eu i-am spus să aibă milă. Înainte fusese OK, m-a întrebat ce carne îmi place, i-am zis carnea de căprioară și de antilopă care trăiesc în savană și care mănâncă lucruri dulci, mango. După aia a luat-o razna. Am văzut o fâșie lată de apă și apoi drumul s-a înfundat într-o văgăună. M-am rugat la Dumnezeu să mă ajute. Ei au zis stop, *Achtung*, și eu am oprit și au sărit din mașină. Au luat cheile. Curând s-a auzit muzică de parcă eram la club. Apoi au luat-o pe femeie, am auzit țipete, multe, multe țipete. Cred că ea a murit. Am necazuri dacă mă duc la poliție, mi-e frică să nu-mi pierd permisul de conducere sau să nu mă trimită la închisoare ori acasă. În drum spre aeroport, ei aruncă bagajele în lac și se spală pe față și râd și râd și râd.

Era întuneric beznă când ei intrară în colibă și auziră un foșnet.

— Mi-e cam frică de șobolani, spuse Dara și se ținură unul de altul, pășind cu grijă într-un colț, unde zăcea cadavrul.

Pentru că nu văd, nu-și dau seama dacă ea respiră sau nu. Tyrone aprinde bricheta, dar flacăra se tot stinge, rămasă aproape fără gaz.

— Stinge-o! strigă Dara și dă fuga, întorcându-se cu un mănunchi de fân căruia îi dau foc și arde instantaneu, scânteii zboară în aer, o lumină orbitoare de fosfor scoate la iveală o siluetă din care curge ceva ce poate la fel de bine să fie un corp fără viață.

Dara îngenunchează, ascultă, după care o așază pe haina ei și apoi își va aminti despre noapte aceea neagră căldura hainei în care a cuibărit-o el și a purtat-o în brațe până pe bancheta din spate a mașinii. Nici el, nici Tyrone nu au schimbat niciun cuvânt pe tot drumul ăla lung. Tyrone a trebuit să conducă încet, fiindcă ea părea să se dezmembreze la fiecare zdruncinătură.

* * *

Își revine. E zdrobită, dar în viață. Zilele sau poate săptămânile petrecute în spital sunt neclare, e ridicată și coborâtă pe și de pe targă, aude vocile doctorilor și ale asistentelor care vorbesc între ei, ca prin eter, ca și cum ori ea ar fi moartă, ori ei. Ce au văzut ei. Ce au trebuit să-i facă, ca s-o pună la loc. Nu va ști niciodată.

Știa doar ce se întâmplase pe munte și respingea amintirea asta de fiecare dată, ca și cum ar fi împins o ușă grea.

O asistentă cânta pieptănând-o, pregătind-o pentru întâlnirea cu vizitatorii importanți, VIP-urile, cum le spunea ea.

*Hei, tu, Eileen O'Grady,
Paddy²¹ și o lady,
Tânjesc să fii a mea,*

---

²¹ Paddy – nume peiorativ, xenofob, dat irlandezilor de către englezi, derivat de la „Pádraig”, Patrick (n. tr.).

*N-o să mă las, jur, nici pic
Până ce nu va fi consimțit
Să fie doamna Barney Malon.*

E un salon mic, cu vase cu flori îngrămădite pe raftul din fața televizorului.

Asistenta îi vorbește despre următoarea etapă a însănătoșirii ei, despre procesul de recuperare, o învață să se descurce din nou și să-și recapete controlul asupra ei și asupra corpului ei. Personalul medical se află acolo pentru ea, ca s-o îngrijească și s-o îndrume. Vorbe. Vorbe. Există un loc înăuntrul ei la care nu poate ajunge niciun psiholog. Dar ea tot zâmbește cu zâmbetul recunoscător al omului constrâns.

— Cine vine? întreabă ea agitată.

— Poliția, doctorul, medicul anatomopatolog, chirurgul de gardă care te-a examinat la internare, toată lumea.

Copilul nu e pomenit. Nu va fi niciodată, nici de ei și nici de ea, un cheag păcătos, care a fost înlăturat. Pe pervaz se află câteva felicitări pe care scrie „Însănătoșire grabnică!” Membrii clubului de lectură îi trimiseseră inimioare decupate din carton auriu și argintiu și Peggy îi împletise o păpușă de lână. Capul ei era făcut din fire groase, de lână, iar corpul i se termina chiar sub buric, mai degrabă un ciot pe care ea-l ținea în brațe ca să prindă curaj.

Dante și băieții îi trimiseseră un mesaj: „Nu-i lăsa pe ticăloșii ăia să te doboare.”

— Ce o să vrea de la mine? o întreabă ea pe asistentă.

— Mărturia orală... Ce ți s-a întâmplat pe munte.

— Nu pot să le spun.

— Trebuie să le spui... Trebuie... ca Justiția să-și facă datoria.

- Nu am... vocabularul necesar.
- Va trebui să-l găsești.
- M-au măcelărit... zise ea și scoase un râset nefiresc.
- Fidelma, și-acum vocea e aspră, colaborezi sau nu?
- O să fie și soțul meu printre ei?
- Bietul om... prin ce-a trecut... umblă năuc... și-a tras pantalonii peste pijama, fără să știe dacă e noapte sau zi...
- Mă urăști, soră?
- Mă rog pentru tine, răspunse asistenta.

Intrau, o falangă de bărbați cu halate albe peste costume, ei, inchizitorii, și Jack printre ei. Avea un plasture minuscul pe bărbie, unde se tăiasse când se răsesse. Înconjurară patul, spunând că le pare bine să vadă că ea se poate ridica în capul oaselor, iar medicul de gardă îi citi temperatura de pe tăblița de la capătul patului.

— Aș putea să rămân câteva clipe singură cu soțul meu? întrebă ea nesigură și ei ieșiră în șir indian, ca niște recruți.

Rămași singuri, el se aplecă mult deasupra ei, apropiindu-și fața la câțiva centimetri de a ei, bătaia de ciocan a inimii lui izbindu-se de a ei în timp ce el scoase pe gură un vârtej de obscenități. Cuvinte atât de urâte, încât ei nu-i venea să creadă că sunt rostite de el, așa că se făcu mică sub pătură. Ar fi fost mai bine dacă ar fi lovit-o, ar fi fost și mai bine dacă ea ar fi murit, pentru că astfel el ar fi jelit-o acum și ar fi strâns din dinți deasupra mormântului ei, în doliu.

- Nu mă întorc acasă, spuse ea.
- O, ba da, o să te întorci acasă, răspunse el, țintuind-o cu sclipirea nebună din ochii lui albaștri.
- O să plec departe...

— Cu ce bani... cu ce bani... striga el acum și cei care ieșiseră din respect se grăbiră să se întoarcă.

Asistenta, afișând o veselie falsă, întrebă dacă nu e timpul să-și bea cu toții cafeaua de dimineață.

— S-o ia dracu' de cafea de dimineață! zise Jack și medicul de gardă îl apucă de rever, îl luă deoparte și îi vorbi, conducându-l afară, unde el continuă să vocifereze.

Ceilalți stăteau în jurul patului, judecând-o.

Știa ce gândesc ei, un bărbat de treabă, un stâlp al comunității, un soț fidel, care fusese târât în noroi.

* * *

— Domniță dragă... Nu-i nicio problemă și știți asta.

Dara a venit s-o ducă până la Sligo pentru o treabă. O conduce cu grijă pe coridor, în lift și afară, în parcare plină-ochi. Își simte tot corpul ca și cum ar sta să se rupă în bucăți. În mașină, tace întâi, ascultând-o sau făcându-se că o ascultă pe Enya, pe care el a pus-o pe CD, gândindu-se că o va liniști. Dintr-odată, își aduce aminte de ceva de care a uitat să-și aducă aminte – de unul din șobolanii de lângă lobul urechii ei. El oprește mașina și-și aprinde o țigară, apoi se asigură că sunt încuiate ușile. Îi spune că, dacă vrea să vorbească, să vorbească. Ea zice că asta n-ar face decât să înrăutățească lucrurile. Este aceeași călătorie pe care ea a făcut-o cu autobuzul, doar cu două săptămâni în urmă, și totuși fiecare colțișor al peisajului s-a schimbat. Copacii sunt aceiași, dar ea simte o amenințare venind dinspre ei.

Văzând oile care pasc, își amintește dintr-odată oaia strivită atunci de mașina lui Tyrone, când se avântase într-o groapă, și behăitul turmei când oile fugeau care încotro.

O lasă la podul din Sligo. Îl va aștepta în exact același loc peste o jumătate de oră. Merge de parcă ar putea să cadă ceva din ea. Îi e groază de prezența celorlalți oameni. Se oprește brusc, după care se uită în jur. Da, chiar acolo, lângă muzeu, s-a întâlnit cu el o dată, întâmplător, și au intrat să vadă expoziția. Atingându-și mâinile și schimbând priviri. În vitrine de sticlă erau expuse câteva dintre poemele lui Yeats, scrise chiar de mâna lui, cu cerneală maro, care ruginise cu timpul și pe hârtie care se încovoiasse la colțuri. Sala era goală, erau doar ei și o fată prostuță care le luă biletele. El îi ceruse să-i citească una dintre poezii, special pentru el.

*Vino, dară, pui de om,
Către ape, în pustie,
Mână-n mână cu o zână,
Câtă jale-i-n astă lume
Să-nțelegi nu va să fie.*²²

Ziua aceea avusese așa o sfințenie sau așa credea ea, un fel de sfințenie senzuală care învăluia toate lucrurile. Nu bănuise nimic nicio secundă, se aruncase în brațele lui ca și cum s-ar fi aruncat în fălcile nedreptății.

Mai sus, pe stradă, se împiedică, dar imediat se redresă, ținându-se de un stâlp ce susținea o parte a copertinei din fața unui magazin. Ezita dacă să se întoarcă la pod, dar Dara nu avea să fie acolo, se plimba cu mașina primprejur, până ce se făcea timpul să se reîntâlnească. Oamenii stăteau într-un colț, pe terasa unei cafenele, unde mesele erau înghesuite unele în altele și se auzeau hohote de râs, unii își scoteau tricourile și urmau fiori apoplectici, grosolării, și spuma berii îngălbenea halbele de Guinness, iar chelnerițele jonglau cu trei farfurii într-o singură mână. Mirosea a cartofi prăjiți și prăjituri și băutură.

---

²² The Stolen Child („Copilul furat”) de W.B. Yeats (n. tr.).

Era sezonul reducerilor. Magazinul unde voia să ajungă era într-un complex comercial și un băiat tânăr și frumos cânta la *bodhrán* lângă intrare, iar sunetul instrumentului era dulce și vibrant: *Ea e departe de ținutul unde tânărul ei erou doarme*. El cânta minunat și ea se ridică în picioare să-l asculte. Purta un basc alb, tras pe o ureche și avea un zâmbet timid, cuceritor. Ea aruncă monede în cana lui și el se opri o clipă din cântat și-și ținu respirația, cu o recunoștință plină de curtoazie.

De pe un stativ cu paltoane înșirate pe umerase alese o haină groasă și grea, cu un guler larg și un rând dublu de nasturi până jos. Costa toți banii pe care-i avea. O probă imediat, mai ales că venise de la spital doar într-o jachetă. În oglinda înaltă, vorbi cu imaginea ei, și vânzătoarea, deși observă lucrul acesta bizar, nu pomeni de ciudățenia de a proba o haină groasă într-o zi atât de fierbinte.

Pe drumul de întoarcere, îl întrebă pe Dara dacă pot să se ducă la Cloonoila într-o scurtă vizită, pentru că avea o chestiune personală de rezolvat.

O luă pe o stradă, pe lângă fabrica de nutreț, brutărie, primul bar și poștă, apoi pe lângă propriul ei magazin gol, în care broșuri și reclame de la supermarketuri erau împrăștiate pe podeaua goală. Traversând strada, trecu pe lângă rândul de case cu perdele de dantelă la ferestrele de la parter și merse încet pe a doua stradă, pe care se aflau o măcelărie, al doilea bar și o grădiniță. Prin fereastra deschisă auzea glasurile copiilor care cântau într-o clasă, umplând-o de un dor pierdut. Se mișca asemenea unei somnambule, cu mâinile întinse în față, ca o oarbă care simte drumul cu mâinile. Nimeni nu aruncă în ea cu nicio piatră și nimeni nu trase cu ochiul din spatele perdelelor, dar ea știa că vestea apariției ei avea să circule în curând. În caz că i s-ar fi adresat cineva, avea un răspuns deja

pregătit – Am fost bolnavă, dar acum îmi revin... Și mulțumesc.

De ce mergea pe acolo? Avea legătură cu haina nouă, care o înlocuise pe cealaltă, cea pătată de sânge. Era un fel de ispășire și un fel de sfidare. Și, în același timp, un soi de rămas-bun. Nu avea să mai pășească pe aceste străzi niciodată.

Partea a doua

Sudul Londrei

Întâi un metrou, apoi un tren de suprafață și după aceea vreo douăzeci de minute de mers pe jos pe o stradă aglomerată, către apartamentul lui Jasmeen, undeva în sudul Londrei.

Blocurile înalte erau dispuse pe trei laturi, cu un dreptunghi de iarbă în față și dincolo de el o poartă spre o stradă aglomerată. Apartamentele de la etajele superioare aveau balcoane de un alb izbitor în întunericul înserării. Jasmeen, viitoarea ei proprietară, mergea înainte și Fidelma o urma, neștiind ce avea să găsească acolo. În iarbă erau câteva veverițe cenușii, care ronțăiau coaja de pe castane căzute dintr-un copac masiv.

„Vreau să fiu aproape de pomi sau măcar de unul singur”, rostise ea dintr-un foc la interviu. Era o organizație caritabilă dintr-un mic complex de locuințe fără etaj, nu departe de Gara Victoria. Acolo așteptau mulți oameni, cu toții tăcuți, cu excepția unui bărbat cu un petic negru peste un ochi, care vorbea fără încetare – Eu Sierra Leone, război, război, *guerre guerre guerre*, noi vrem să

credem că nu s-a întâmplat, așa ne descurcăm, încercăm să scăpăm de acolo, venim aici, țipăm la cine se bagă în față la coadă și trăim din greu. Vărul la mine el mutat înapoi, el urăște aici, zice vino la vacanță și eu mă duc pentru o lună și după o săptămână devin nervos.

Zugrăvesc un perete, plivesc buruieni, joc fotbal cu copiii de pe stradă și fac o grădină mică de zarzavaturi pentru mătușa mea. Vin înapoi în orașul ăsta unde nu cunosc pe nimeni și unde îmi văd de ură de unul singur.

Din când în când, se striga numele ei. Mai multe persoane o interviewaseră și îi puseseră aceleași întrebări, în repetate rânduri. De ce era pe stradă? Unde dormise în cele șapte nopți anterioare? De ce plecase din Irlanda? În ce relații era cu soțul de care se separase? Avusese probleme cu poliția? Dormise pe stradă? Cât avea de gând să rămână? Câți bani avea la ea? În cele din urmă, o conduseseră la Jasmeen, care se afla la cantină, unde plutea un miros de șuncă prăjită și ouă; oamenilor străzii li se dădea gratuit micul dejun. Rolul lui Jasmeen, cum îi explică ea, era să le găsească o casă familiilor cu copii care erau în stradă și apoi să le viziteze periodic ca să se asigure că s-au adaptat și să le găsească o școală la care să-și poată da copiii.

Din nefericire, pentru că era singură, Fidelma nu se încadra în acea categorie privită cu indulgență, așa că, din păcate, nu avea cum să o ajute. Ieși de acolo și urcă niște trepte până în stradă, descumpănită total, și merse fără țintă. Restaurante, magazine, alte restaurante și alte magazine, cu manechine care păreau bolnave, în ținute decolorate, din cauza luminii crude din vitrine.

În cele din urmă, ajunsă pe o alee lăturalnică, dând spre o catedrală, unde intră, se așeză mai în spate și încercă să se roage. Lumina blândă care cobora prin vitralii încălzea

naosul, iar în stranele de pe laterale șiruri de lumânări pâlpâiau cu o bucurie sprintară și jucăușă.

La galerie, cineva exersa la orgă, cântând aceleași note iar și iar, care se potriveau acelorași gânduri din mintea ei, unde să se ducă, unde să doarmă în noaptea aceea. Peste trei sau patru ore, când încă se plimba și încă mergea fără țintă, întâmplarea făcu să dea peste Jasmeen, care tocmai pleca de la serviciu la patru și jumătate și care, văzând-o atât de pierdută, o invită la ea acasă.

Apartamentul se afla la parter și holul era slab luminat. La baza scărilor era o baltă, pipi de câine sau apă vărsată. Din lift o voce înregistrată de femeie care părea dintr-un alt mediu, unul mult mai exclusivist, spunea întruna: „Urcă! Urcă!” În fața ușii era o bicicletă medicinală, plină de haine și în spatele ei erau cutii și o plantă înaltă, care părea să se fi ofilit.

Intrară și se duseră întâi în camera de zi, unde se aflau un televizor uriaș și fotografii înrămate cu Jasmeen și fiicele ei îmbrăcate în tot felul de rochii și o poză a fiicei ei celei mari, cu robă și tocă, din ziua în care absolvise facultatea. Apoi îi arată dormitorul. Era camera fetei mici, cu haine peste tot, haine în cutii, haine pe umerase, CD-uri pe calorifer și pe măsuța de toaletă, brățări strălucitoare, farduri în borcănele, un ursuleț și felicitări de ziua ei, cu semnul zodiacal al Scorpionului. Tăblia patului era îmbrăcată în catifea cu nasturi, verde-pal, și ea se întinse pe el cu fața în jos, închizându-și mintea la tot, spunându-și că trebuie să fie recunoscătoare pentru acest mic răgaz. Dintr-un oarecare motiv, vederea lui o emoționă, se întinse cu fața în jos și începu să plângă. Ciudățenia tuturor lucrurilor o neliniștea atât de tare. Va fi mai bine când va învăța rutina locului, să știe când e liberă baia, unde să-și pună lucrurile, precum și rutina bucătăriei și când i se va da voie să gătească.

Dintr-odată, auzi o ciocănitură în ușă; fiind prima ei seară acolo, era invitată să i se alăture la cină. Jasmeen spuse că în țara ei exista obiceiul de a-i oferi ospitalitate unui musafir.

Era o mâncare de pește, dar nu semăna cu niciun alt fel din pește pe care-l gustase vreodată. Jasmeen îi spuse cum îl pregătise, cum marinase peștele patruzeci și opt de ore, după care îl gătise cu banane, nu din cele obișnuite, de la supermarket, ci banane verzi, ce nu se puteau cumpăra decât de la piață, sâmbăta, de destul de departe. Apoi îi povesti că fiica ei din fotografie, care purta robă și tocă absolvise Facultatea de Biologie și se întorsese acasă, în Africa, să predea. Îi arată un telefon, telefonul ei special, cu care suna în Africa, de două ori pe săptămână și trăia pentru acele conversații. Cealaltă fiică, Emelia, se mutase în estul Londrei, un loc mai la modă și mai aproape de locul unde locuia prietenul ei, Ronnie. Ambele fiice din fotografii erau frumoase, înalte, cu păr negru și piele strălucitoare, iar ochii le erau umezi de la anticiparea lucrurilor minunate care le așteptau.

Emelia, o avertiză mama ei, se mutase la extremitatea estică a Londrei, dar putea să reapară în orice clipă, căci era posibil să fie obligată să elibereze apartamentul pe care-l închiriasse cu cele trei prietene ale ei sau după o nouă ceartă monstru cu prietenul ei. Cum era fiica cea mică, i se făcuseră toate poftele și fusese mai ales încurajată în visul ei de a deveni actriță.

Dintr-odată, Jasmeen sări în picioare și scoase o sticlă, încă ambalată ca un cadou de Crăciun, din dulapul pe care se afla televizorul. Era vin de Cava, din care turnă repede, în pahare mari, fără picior.

Era fericită că are cu cine să vorbească.

Îi saluta pe vecini fără să vorbească niciodată cu ei, că așa e la bloc în orice oraș din lume. Își cunoștea vecinii doar superficial. Tânăra pe care o întâlniseră când intraseră în clădire, cea cu fetița care mânca un măr, scăpase de un soț bețiv și violent, iar tânărul cu glugă era, în mod clar, noul ei prieten, astfel încât copila vedea un nou-venit în mica lor bucătărie și în patul mamei. Bărbatul care se mutase în apartamentul de alături era sud-african, nu mergea foarte bine din cauza unei răni de război și avea un copil, o fetiță de vreo zece ani, dar nici urmă de mama ei.

— Te întrebi de ce te-am adus acasă, i se adresă ea Fidelmei și apoi mai zise că pentru că nu-și uitase niciodată propria situație dificilă de când venise la Londra prima dată și nu uitase nici cât de singură și de înfometată fusese.

Apoi începu să-și povestească viața. Biserica locală o ajutase când ajunsese aici. Soțul ei făcea parte din armată, destul de sus-pus, cu un venit bun și ea fusese obișnuită cu avantaje, servitoare, șofer și croitoreasă, dar când căsătoria n-a mai mers și s-a ivit la orizont perspectiva unei mirese mai tinere, a luat drumul Angliei cu două fiice, una de opt ani și una de trei și jumătate. Avea în geantă un cec de la bancă, în valoare de două sute de dolari. Cu ajutorul primăriei, găsiseră cazare, o cameră, cam la trei mile de unde locuia acum. În locuința aia de o cameră se afla un pat mare, cu o pătură înflorată și în patul acela se strecurau ele în fiecare zi, pe la trei după-amiaza, fiindcă le era atât de frică de întuneric. Nu cunoscuseră niciodată așa un întuneric sau așa un frig, așa cum nu cunoscuseră nici necazurile ascunse în întunericul acela. Nu aveau de mâncare decât pâine. O primise într-unul din locurile caritabile unde intrase, cu un copil de mână și cu fata cea mică într-un marsupiu, ca un cangur. O altă femeie din

Africa, pe care o întâlnise pe stradă, văzând-o cu fetele îmbrăcate în haine atât de subțiri, o oprise și le adusese la magazinul Armatei Salvării. Acolo primiseră haine călduroase, mănuși și căciulițe împletite. În noaptea sau mai degrabă în seara aceea nu se mai duseseră la culcare la trei după-amiaza, pentru că aveau paltoane și puteau să iasă din casă. Se duseseră la un restaurant de pe un bulevard principal și fetele mâncaseră pește cu cartofi prăjiți, iar ea comandase o porție de pulpe de pui pe care s-o împartă toate trei. Nu scosese o vorbă, simțindu-se prea intimidată, și când să plătească și ea scoase cecul de două sute de dolari, chelnerița nu putuse să-i dea rest, astfel încât chemaseră managerul. Ea întrebase unde se afla banca, ca să i se spună că băncile sunt închise noaptea și, după o discuție dificilă între patru ochi, își scrisese numele, adresa și o declarație prin care promitea că avea să se întoarcă a doua zi de dimineață. Îi citea gândurile și-și dădea seama ce gândește el: „Oamenii ăștia care de-abia s-au dat jos din copac habar n-au de nimic.” Fata cea mare plângea, pentru că intuise prima dată multe umilințe care aveau să se abată asupra lor.

În ziua următoare, din locul unde li se dăduse pâine o femeie o conduse la bancă și, după multe explicații, parlamentări și hârtii semnate, încasă cecul. Plăti masa de la restaurant și, în drum spre casă, le cumpără fetelor de la un vânzător ambulant struguri dulci, pe care ele îi mâncară stând pe pat, după care puseră semințele într-un plic, ca să le planteze în peticul de verdeață de afară. Cu timpul, Sabrina, fata cea mare, merse la școală, unde excela la sport și atletism, făcându-se din ce în ce mai înaltă și mai frumoasă, iar Emelia merse la grădiniță, unde se împrietenii cu copii cu care voia să și locuiască. În timpul ăsta, și ea își căută de lucru din loc în loc și, în cele din urmă, se angajă cameristă într-un hotel din Edgware

Road. Maureen fusese prima Paddy pe care o cunoscuse, cea care o ajutase și de-atunci rămăsese cu o feblețe pentru irlandezi. Maureen, care locuia în apartamentul de vizavi, fusese de acord să aibă grijă de copii, luându-le pe fetițe de la școală și de la grădiniță și ținându-le la ea până la șapte seara, când venea acasă mama lor. Maureen le-a ajutat în noaptea în care le-a aruncat cineva un pietroi prin fereastra dormitorului. Se afla în bucătărie, cu Emelia, pregătind cina, când Sabrina a venit țipând. Își făcea temele pe marginea patului când piatra a fost azvârlită în cameră. S-au dus să se uite la pietroiul uriaș și la cioburile împrăștiate pe podea. Au fugit pe hol, strigând după ajutor, dar, după cum spuse ea, nu e ușor să primești ajutor dacă ești negru; de fapt, ele erau singura familie de culoare din blocul acela cu multe apartamente. Maureen se nimerise să intre în clădire tocmai atunci și o întrebase dacă nu cumva ajunsese la ele, din greșală, o scrisoare pentru ea, după care le luase imediat la ea acasă, de unde sunaseră la poliție. La telefon fusese foarte fermă, explicându-le polițiștilor situația urâtă, spunându-le ce noroc au avut că fetița nu fusese grav rănită și insistând să fie mutate de acolo.

În dimineața zilei următoare, cele două femei se duseseră la secția de poliție, unde ea dăduse o declarație și, după patru săptămâni, primiseră un alt apartament, unde negrii erau văzuți mai bine. Acest incident violent i-a deschis ochii. Și-a jurat că nu avea să rămână cameristă toată viața și a început să studieze, ca să urce pe scara socială și să le asigure fiicelor ei un viitor mai bun. De patru ori pe săptămână se ducea la cursuri, unde, împreună cu alte treizeci de persoane ca ea, învăța engleză, aranjând și analizând cuvintele iar și iar și, în cele din urmă, după trei ani, a obținut o diplomă cu care a putut să-și caute o slujbă mai bună.

Poate că din cauza vinului de Cava, care o făcuse nostalgică, sări în picioare, spunând că trebuie să-i arate ceva Fidelmei. Se întoarse cu o rochie tradițională de ceremonie, agățată pe un umerăș. Era o rochie de mătase, în culori vesele, cu o pălărie asortată, care putea fi purtată în diferite feluri și pe care și-o puse mândră pe cap. Apoi merse prin cameră ținând rochia în față și legănându-se cu ea în brațe, iar faldurile se unduiau moale și pe diferitele tipuri de mătase erau cusute flori mari, de culoarea caiselor.

— Când mă îmbrac cu rochia asta... ies din mine, cea de acum, spuse ea, și făcu o reverență zâmbind, transportându-se înapoi în timpul acela care fusese altfel, în care existaseră camerista, șoferul, coafeza și prestigiul ei și în care lumea toată îi era la picioare.

Visuri

Mă tem de visurile mele. Îl visez ori pe unul, ori pe celălalt în fiecare noapte, la un loc cu toate celelalte încălceli, călătorii, vagoane aglomerate, în subterana de la metrou sunt numai fețe necunoscute, goale, ostile. Îl visez pe Jack și rutina noastră zilnică, terciul de ovăz când e pus în cuptor ca să se gătească peste noapte și uneori îl visez în cu totul alte împrejurări, plimbându-l pe Auburn, setterul roșu care a murit și pe care l-a incinerat la Belfast, păstrând cenușa într-un vas de argint de pe șemineu. Altă dată o plimbă cu o lesă de crocodil, undeva în calda Mediterană, recitând un poem de Walter de la Mare²³,

---

²³ Walter de la Mare (1873–1956), poet, nuvelist și romancier britanic, foarte cunoscut pentru scrierile sale pentru copii, pentru poemul *The Listeners* și pentru povestirile sale de groază (n. tr.).

subliniind versurile lui preferate: – bietul Jack – , care au fost de fapt sloganul vieții sale.

*Spuneți-le că am venit, dar nu răspunse nimeni,
Spuneți-le că eu cuvântul mi-am ținut.*²⁴

Tiradele sale în oraș erau șocante, se plimba cu un pistol încărcat, întrebând pe toată lumea dacă soția lui avusese decența să se înece, astfel încât să-și poată lua și el viața cu demnitate. Sora Bonaventure îmi transmise mie toate astea. Fusesse unul dintre oamenii pe care îi acosta pe stradă, tras la față și cu strălucirea aia albastră, nebună în ochi, vorbind nevrotic cu sine însuși. Măicuțele mă luaseră la ele.

Și vrabia și-a găsit acoperișul ei.

Sora Bonaventure mă conduse în sus pe scările mirosind a ceară de lustruit podele, de-a lungul unui hol, spre singurul lor dormitor de rezervă. Îmi aduceau masa pe o tavă într-o cameră separată, fără ferestre. În ciuda tuturor, plecasem din Cloonoila și nimeni nu știa de mine. Trebuise să mă ocup de câteva treburi practice. Sora Bonaventure se descurcă să vândă micuța mea mașină, câteva antichități din magazin și bijuteriile mele. Am păstrat medalionul cu şuvița din părul mamei și pot spune că atunci am recunoscut prima oară importanța ei în viața mea, ceea ce se cheamă *a fi mamă*. În total, am strâns câteva sute de lire cu care să pornesc în noua viață. M-au dus de acolo noaptea, cu noul meu pașaport și fotografia făcută special pentru el, în care arătam atât de cadaverică, încât aș fi putut să fiu chiar moartă. Părintele Eamonn a venit să-mi asculte spovedania și a îngenunchat pe un scăunel din camera fără ferestre. Și-a ținut ochii plecați pe toată durata spovedaniei și mi-a acordat iertarea, fără să fie nevoie să-mi enumăr păcatele.

---

²⁴ Versuri din The Listeners („Ascultătorii”) (n. tr.).

Primele trei nopți am stat într-un motel de pe Ebury Street, nu departe de Gara Victoria. Acolo era gălăgie, oamenii veneau și plecau la orice oră, trăgând de valizele pe roți pe scările înguste, roți și iar roți, tot mai multe roți, ca și cum lumea întreagă ar fi mărsăluit de zor. Dimineața devreme porumbeii gângureau în curtea mică din spate, mă trezeam de cum aveam acces la baie și ieșeam în stradă, mergând apoi pe o altă stradă mai liniștită și așezându-mă la o masă pe trotuar, unde comandam cafea și briose cu gem de căpșuni. Îmi plăcea să stau în frig. Aș fi putut fi o turistă ca oricare alta, doar că nu eram, trebuia să-mi găsesc de lucru. Părintele Eamonn îmi dăduse recomandări serioase și printre ele era și o notă despre magazin, în care eram felicitată pentru că am un simț al modei atât de dezvoltat. Am mers în mai multe locuri, la întâmplare, dar degeaba, unde mi-am lăsat numele și numărul de mobil. Unul dintre magazine vindea perne și draperii și m-am gândit cum m-aș fi potrivit eu acolo și cum m-aș fi ascuns în toată somptuozitatea aia. Într-un magazin de pe un bulevard mare erau numai vânzătoare tinere, machiate profesionist, cu gene false, și rafturi peste rafturi de haine și muzică dată tare, dar nu aveau niciun post liber. Într-un sfârșit, am încercat și la un magazin de vinuri. Când bărbatul care mă evalua la interviu m-a întrebat dacă aș face față singură patru nopți pe săptămână, spunând că sub tejghea e un buton de alarmă, am ezitat. De-abia după aceea m-am dus la o organizație caritabilă, unde am întâlnit-o pe Jasmine.

La început a trebuit să aștept într-o cameră plină-ochi, cu o mulțime de oameni cu aceeași expresie nervoasă pe chip și cu un tip arțăgos, care avea un plasture pe un ochi.

Îl visez și pe Vlad, umbra lui dispărând pe stradă, ochii lui căutători, sărutându-și inelul o dată ca un episcop, și momentul acela din Strandhill, unde și-a mărturisit prima

dată sentimentele față de mine. Doar că, pe lângă surferi, în visul acela mai sunt și spectatori, bărbați de-ai locului care așteaptă să-l omoare. Îl împung cu furcile, dar el refuză să moară.

În toate visele mele este sânge. Tâșnește din pompa din Cloonoila, unde mai multe femei așteaptă să-și umple gălețile cu apă. Mă învinovățesc pe mine pentru blestemul îngrozitor pe care l-am abătut asupra satului lor. Sângele se revarsă din saltele și curge pe podea, afară, pe hol și pe drumul de la apartamentul lui Jasmeen la poarta de la intrare. Visez la mogâldeța mea, pe care nu mi-o pot închipui și căreia nu-i voi da niciodată un nume sau vreo trăsătură fizică.

Măine mă duc la un interviu pentru o slujbă.

Bluey

Se făcu înghesuială pe măsură ce oamenii se întorceau de la birouri și în curând trotuarul era aglomerat de muncitori cu telefonul în mână ca un talisman pe care tocmai l-au regăsit. Un băiat și o fată care veneau din direcții opuse își făcură loc spre parapet, se urcară pe el și, nepăsători față de ceilalți, începură să se sărute și să se dezmierde lăcomi. Fidelma se așeză pe banca prinsă în șuruburi de trotuar, omorându-și timpul până la interviu. Parapetul era prea înalt ca să ai o vedere bună la râu, dar mai devreme stătuse și se uitase la el, la apa de culoarea caramellei, atât de diferită de cea a râurilor argintii de acasă. Bărci de agrement albe veneau pe un sens și se întorceau pe celălalt și din când în când trecea și o șalupă a poliției, vopsită altfel. Întrebă doi trecători cât e ceasul și ei o priviră chiorâș.

În cele din urmă, se ridică și se duse spre banca de pe o alee, unde câțiva copaci tineri, încinși cu inele de metal, reflectau oboseala orașului. Un ham de alpinist utilitar atârna la unul din etajele superioare ale băncii, unde, în mod evident, cineva spălase geamurile mai devreme și o luă ameteala doar uitându-se în sus la el, la balansul lui. Pipăi din nou în geantă pașaportul și cele două recomandări de acasă. În geamul ușii turnante își întâlni propria reflexie, care nu părea foarte încrezătoare.

Tânărul care îi puneă întrebări avea un zâmbet prietenos, păr scurt și cârlionțat, sprâncene stufoase și răsfirate, buze pline și dinți de cal. Numele lui era Bluey și din primul moment încercă să o facă să se relaxeze, aducându-i o cană cu ceai de la cafenea, cu o cutiuță cu lapte alături. Se aflau la etajul superior al băncii, într-o cameră mică, din care se vedea un birou imens. Brokerii stăteau la birourile lor și totul era atât de tăcut, de discret, solemn ca o biserică. Tura de noapte, după cum spuse Bluey, nu era diferită de cea de zi. Brokeri la telefon, ambarcațiuni pe Tamisa, vapoare, bărci de agrement, șalupe de poliție, vapoare cu marfă, o parte a orașului care nu dormea niciodată. Locul era doar sticlă, pereți de sticlă, oglinzi de sticlă, totul sclipea de curățenie și el îi spuse mândru că echipa lui de oameni de serviciu câștigase trei ani la rând diploma de excelență. Deasupra lui mai erau un manager, un administrator și o menajeră-șefă. Arătând spre peretele de sticlă, o întrebă cum crede că se poate ca el să strălucească așa. Ea nu fu sigură. „Doar apă”, spuse el, apă și-atât, deoarece cu orice fel de chimicale praful se impregna în sticlă și nu mai putea fi scos. El zâmbea tot timpul, vorbea însuflețit și ea știa că e ca s-o facă să se simtă în largul ei. El purta doi cercei în aceeași ureche; aur alb, incrustat cu diamante, un cadou de la soție, îi zise. Era

căsătorit de aproape șase ani cu o englezoaică și făcuse deja rezervarea la restaurant pentru cina aniversară.

— Tu ești armata, Bluey, îmi zice soția, eu sunt amanta, vrea să îi învâț pe copii să se poarte frumos și să aibă respect pentru ceilalți. Bineînțeles, continuă el, când ne-am căsătorit am avut conflicte, ea făcea pește cu cartofi prăjiți în fiecare seară și am încercat s-o conving să fie mai îndrăzneată, îi spun că suntem diferiți, avem gusturi diferite, mâncăruri diferite, politici diferite și o, Doamne, Dumnezei diferiți.

Soția, continuă cu oarecare mândrie, experimenta noi feluri de mâncare și folosea condimente, ardei iuți pe care el îi crește în seră, în mica lui grădină din Kent, cele trei soiuri, roșii, verzi și galbeni, și cumpără fulgi de chilli de la supermarket. Sâmbăta merg la piață. Soția e înnebunită după gablonțuri, iar el îi cumpără o grămadă. Apoi își suflecă mâneca de bumbac ca să-i arate numele mamei lui – *Helena* – tatuat într-o inimă roșiatică, înconjurată de un dragon albastru care poartă noroc. Mama era regina lui, îl învățase tot ce știe, îi spunea: „Bluey, există o mare conștiință printre oameni, dar ei nu știu și de-aia e război.” Mama lui se plânge că n-o mai iubește, pentru că nu mai merge acasă, în Mozambic, și el îi spune când îi dă telefon, în fiecare sâmbătă, că atâta vreme cât o vede în gând înseamnă că o iubește și în ziua în care nu o va mai vedea se va duce acasă în vizită. N-a fost mereu un fiu atât de iubitor. Într-o noapte, când avea vreo doisprezece ani, a deschis fereastra în casa mamei lui și a fugit. Două zile a fost de negăsit. A trăit pe un câmp din apropiere și nevasta fermierului i-a dat să mănânce un cartof și un morcov, un cartof crud și un morcov crud. Curând după ce l găsiseră, bunicul lui, care fusese boxer, îl dusesese într-un loc unde se organizau bătaii în cușcă. Doi oameni într-o cușcă octogonală, goi, și singurul lucru nepermis era să îi

scoți ochii celuiilalt. Înainte de start, nu știi cu cine te bați. E mai înalt? E mai puternic? E mai dur? Când te bagi înăuntru, iei cu tine tot ce e mai rău, îți folosești mâinile, picioarele și după patruzeci și cinci de minute, învingător sau învins, toate lucrurile rele s-au dus și pe moment ești liber. Liber.

Fidelma îl ascultă, prinsă de poveștile lui, dar în același timp foindu-se nervoasă, deoarece nu voia să meargă acasă la Jasmineen să-i spună că n-a primit slujba. Jasmineen o ajutase, căutând anunțuri pe internet noapte de noapte și tot ea o ghidase când completase formularele pentru angajare. Ca și când i-ar fi citit gândurile, el deschise formularul, îl parcurse rapid, apoi o privi și îi rosti numele cu voce tare.

— Fidelma, un nume frumos, o zeiță poate... De ce vrei să lucrezi în banca lui Bluey?

— E complicat, spuse ea și se făcu mică, rugându-l din priviri să n-o întrebe mai multe.

— Irlanda e mereu verde, spuse el. Mi-am dus nevasta și copiii acolo o dată, ca să jucăm golf, cum am văzut la televizor... Verde, verde, verde, și o privi și spuse că știe ce repede putea omul să-și piardă curajul, să-și piardă speranța.

Trăise și muncise în multe țări, plecând de acasă la o vârstă fragedă, cu un rucsac în spate și ceva bani în buzunar, și maică-sa plângea la poartă. Asta nu uitase niciodată. Era un restaurant în Barcelona și el se uita prin fereastră la oamenii care mâncau fructe de mare ce trebuiau descojite și râdeau de mizeria pe care o fac, el era afară și privea înăuntru, când un chelner în frac, urmat de și mai mulți chelneri, a ieșit și i-a spus să plece. În ochii lor, el era un gunoi.

— În momente din astea îmi vine să omor... Ți-a venit vreodată să omori pe cineva, Fidelma?

— Da, răspunse ea, spre surprinderea lui.

Citi apoi cele două recomandări aduse de ea, cea de la Gerry, avocatul ei, și cealaltă de la părintele Eamonn. Gerry era succint și doar confirma caracterul ei, în timp ce părintele Eamonn se desfășurase pe larg. Bluey citi cu voce tare fragmente din scrisoarea lui, despre creșterea ei aleasă, despre familia ei care se trăgea din regi și regine, despre educația ei de la mănăstire, aspirațiile ei culturale, dragostea pentru literatură, magazinul cu tematică franceză, din păcate închis în timpul crizei financiare. Nu pomenise nimic de soțul ei, iar ea își scosese verighele cu mult timp înainte și o pusese la păstrare într-o cutiuță. Scrisoarea se termina cu un citat din Byron – „Ea lunecă-n splendoare...”²⁵

Bluey o privi, măsurând-o din cap până-n picioare, și-i zise că, dacă luneca-n splendoare, nu poate să facă și curat tot în splendoare?

— Deci sunt angajată? spuse ea cu entuziasm.

— Nu încă.

Avea nevoie de sfaturi. Avea nevoie să stea singur, să se gândească și s-o întrebe pe mama lui.

Ea se va așeza undeva la parter și-și va aminti ce zisese Bluey, cum că el le dă tuturor aceleași șanse, fie ei sud-americieni, africani, est-europeni, angolezi, indieni din Indiile de Vest și chinezi, toți sub supravegherea lui.

Rămase în holul mare, unde nu era aproape nimeni, privind în gol la sculptura din ceramică a unui elefant în albastru și alb. Poate că era o pușculiță. Bluey spusese că

---

²⁵ George Gordon Byron, „Ea lunecă-n splendoare...”, în vol. George Gordon Byron, Opere alese, traducere de Virgil Teodorescu, Editura pentru Literatura Universală, 1961 (n. tr.).

dintre sutele de flori care se puneau în vase în bancă în fiecare zi, brokerilor le plăceau cel mai mult „Arginții lui Iuda”, adică „Planta Banilor”²⁶. Credeau că le aduce noroc. Bani, bani, bani. Verde, verde, verde.

Apăru pe neașteptate, coborând din lift. Zâmbea.

— Felicitări! spuse el și o trase într-un colț liniștit, unde se așezară și-apoi, deodată, el își lua mina serioasă de noul ei șef.

Avea să înceapă peste o săptămână, intra în tură la opt seara și ieșea la șase dimineața. Trebuia să-și treacă numele într-o condică, la sosire și la plecare, deși foarte curând sistemul urma să devină digital. Avea să primească un sacou și pantaloni. Sacou albastru-deschis și pantaloni bleumarin. Dacă dorește, poate să-și aducă pantofi. Va începe cu etajul patru și va continua, urcând la celelalte etaje. Superiorul imediat îi va fi și trainer în primele șase săptămâni și o va evalua. Acesta îi va raporta supraveghetorului, deasupra căruia se afla pe scara ierarhică Lukas, managerul.

Trainerul ei era o doamnă de treabă, dar strictă. Purta codițe în vârful capului și i se spunea Meduza când era nervoasă. Codițele i se transformau în șerpi, dar Meduza nu știa. Oricum, nu era niciun motiv de îngrijorare, căci în fiecare vineri stăteau cu toții o oră la bar și beau o bere.

— Un pic din povestea ta și un pic din povestea mea, Fidelma... și suntem toți prieteni.

Apoi scoase o fotografie cu el de când era adolescent și se pregătea să plece în lume, către multe aventuri. Purta

---

²⁶ Lunaria annua, cunoscută și ca limba cucului, pana zburătorului sau arginții lui Iuda, este o plantă bienală originară din sud-estul Europei și vestul Asiei, folosită adesea în aranjamente florale uscate și denumită și „Planta Banilor”, deoarece păstăile sale au aspectul unor bănuți de argint (n. tr.).

haine sărăcăcioase și pantofi sărăcăcioși, dar zâmbetul fusese cel care îl purtase mai departe. Ce părere avea ea de persoana din fotografie? Ezită. Dacă ar fi să-l descrie într-un singur cuvânt, care ar fi acela? o întrebă el.

— Curajos, îi răspunse ea.

Cuvântul îi fu pe plac. Era sigur că aveau să se înțeleagă de minune. Trebuie să fugă acum – *Ea lunecă-n splendoare...*

Îi făcu semn cu mâna de după ușile turnante.

Praf

Praf maro. Praf alb. Praf negru. Praful negru era cel mai afurisit dintre toate și Fidelmei i se spusese că trebuie îndepărtat din toate colțurile. Sticla se spăla cu apă caldă și se ștergea cu nenumărate bucăți din ziere făcute ghem.

În sacoul ei bleumarin și cu părul pieptănat pe spate, Dara ar fi recunoscut-o greu acum. Nu că s-ar fi uitat în oglinzi, dar din când în când se surprindea în vreuna dintre ferestrele mari care dădeau spre Tamisa, a cărei apă era noaptea ca o pânză a întunericului.

Câteodată, muzica și zgomotul petrecăreților se auzeau dinspre bărcile de agrement prin ferestrele duble.

Îi urmărea pe ceilalți în timp ce ștergeau praful, încercând să le învețe tehnicile, unii vioi, alții întorcând laveta pe partea cealaltă, făcând-o să alunece și rostogolind-o peste suprafețe, în afară de Maria, care se achita de sarcini cu mare zel, pentru că totul, chiar și cel mai mărut lucru, conta.

Asta era filozofia ei, asta și extazul tangoului. Maria credea că într-o noapte avea să apară în chip misterios un bărbat înalt, mare șef în bancă, și, simțind la fel ca ea,

aveau să alunece împreună pe hol, dansând tango. Nu era un vis, cum zicea ea, ci un basm și, în situația grea în care se aflau, basmele erau cruciale.

Erau oameni ai nopții, aproape stafii, și necunoscuți unul pentru altul. Câteva dintre femei erau măritate, ghici ea după verighete, și multe aveau copii, care, contrar regulilor, le sunau noaptea să le anunțe vreo problemă. Mamele, știind că acele telefoane erau interzise, pândeau pe la colțuri ca să asculte. Multe fugiseră de orori, din țări unde nu se mai puteau întoarce niciodată, în timp ce altele încă tânjeau după casă. Toate aveau amintiri și erau impregnate de esența locului de baștină, doar de ele știut. Pentru Fidelma, amintirea asta era una mică, iarba scurtă sclipind în soarele dimineții, acoperită de roua de peste noapte, astfel încât lumina își desfăcea culorile în apă ca într-o prismă și firele ierbii foarte verzi se unduiau pașnice, văzându-și de treaba lor, fără a fi în competiție cu peisajul de țară ce se întindea dincolo de ele.

Era ultima ei dimineață pe teritoriul mănăstirii, iar slujba fusese rostită în cinstea ei.

— Mișcați-vă fundurile... Mișcați-vă fundurile!

Era strigătul de luptă al Medusei, în timp ce trecea de la un etaj la altul în rolul ei important de asistentă a supraveghetorului, femeia cu șerpilor, cu ochii repezindu-i-se în toate părțile, cea care țipa la cea mai mică provocare. Era o femeie micuță, cu ten închis, numai piele și os, cu părul împletit îngrijit în cozile aranjate în vârful capului și cu scalpul maroniu vizibil, care arăta destul de trist.

— Nu te mai uita la mine! fură primele ei vorbe aspre către Fidelma, care îi admira pur și simplu simetria perfectă a codițelor împletite.

— Scuze, spuse ea.

— Aud cumva glăscior de irlandez... Miroase aici cumva a irlandez? Întrebă Meduza, ducând două degete la nas astfel încât ceilalți să guste gluma.

— Bănuiesc că îți place zăpada, zise ea apoi.

— Da, îmi place... zăpada, răspunse Fidelma.

— Ho-ho-ho, Albă-ca-Zăpada iubește zăpada pentru că zăpada e albă, iar eu nu sunt albă, sunt neagră și, zicând asta, se dezlanțui, cotcodăcind și spunând că Doamna Paddy are șase săptămâni de probă, în care trebuie să dovedească ce poate.

— Nu-i da atenție... N-o lăsa să te influențeze, îi șopti Maria, promițând să-i explice mai târziu și ducând un deget la tâmplă ca să-i dea de înțeles că Meduza e sărită de pe fix.

* * *

Dimineața, după ce pontau la plecare, alergau nebunește, alergau ca și când ar fi fugit de o catastrofă. Spaima care le guvernase viața era acum comprimată în graba asta de a prinde un autobuz sau un tren pentru ca un soț, o mamă sau un văr să poată pleca la muncă.

Fidelma se plimba, ca să nu ajungă acasă înainte să plece Jasmineen.

Jasmineen nu era o persoană matinală și avea nevoie de spațiul ei, cum spusese de mai multe ori. Străzile erau goale, în afară de câțiva alergători entuziaști, care sprintau și uneori se opreau lângă vreo balustradă pentru a-și flexa articulațiile. Erau resturile triste ale nopții, sticle de plastic, prezervative, mucuri de țigară, bucăți de ziar umede și saci de dormit abandonați pe trepte sau în fața ușilor. Măturătorii, cu dungile lor ca de șofran, erau ușor

de recunoscut, căci se întâlneau în fiecare dimineață în același loc, străini cu toții, schimbând câteva vorbe, chiar râzând, în timp ce porneau cu tomberoanele lor și cu măturile late, cu paiele în sus, ieșite în afară.

Pe drum se oprea la o căsuță din lemn, unde șoferii de taxi stăteau la coadă să-și cumpere micul dejun. În prima săptămână fuseseră indignați de prezența ei, dar treptat o acceptară, mai mult, o lăsară să treacă în față la coadă și din cine știe ce motiv, îi spuneau Shelagh. *Lăsați-o pe Shelagh să treacă... așa vezi, bravo, Shelagh!* Bărbatul din spatele tejghelei micuțe învățase ce comandă – o cafea fără cofeină, cu puțin lapte, *caldo*.

— *Caldo*, repeta el și ea dădea din cap că da.

Se plimba apoi pe lângă Embankment²⁷, unde erau ancorate restaurantele plutitoare și vapoarele de locuit, toate albe și superbe, ca niște temple, și bărcile de locuit aveau grădini în miniatură pe punte, iar în jardinierile de pe laterale erau plante și rubarbă înaltă, iar apa se izbea de ele încontinuu.

* * *

O fetiță stătea mereu la fereastra lungă și îngustă a apartamentului de lângă cel al lui Jasmeen. Încăpea exact în cadrul ei, așa nemișcată cum era și cam gânditoare. Fidelma bănuia că are cinci-șase ani și se întreba ce așteaptă – atât de statornică – acolo.

Apoi, într-o dimineață, îi făcu cu mâna. O mișcare foarte discretă, ca și cum ar fi răspuns ordinului de a-i face cu mâna vreunui demnitar.

Nu mult după aceea, îi zâmbi.

---

²⁷ Cheiul Tamisei la Londra, în partea de nord a râului (n. tr.).

În cele din urmă, se întâlniră în grădina comună din spate, unde Fidelma își dusesese cana cu ceai, dorind să fie aproape de natură, ca în Cloonoila, chiar dacă natura însemna un pătrat de iarbă ofilită, cu un castan sălbatic într-un capăt, puțini copaci, tufe și patruzeci și opt de seturi de ferestre care spionau tot ce se întâmplă.

Fetița veni pe balcon, îmbrăcată elegant, într-o rochie lila, cu tiv dublat și întărit ca să stea umflată și purta colanți roz și pantofi din piele întoarsă neagră.

Pielea îi era aurie, de culoarea cojilor de nucă. Avea o anumită perfecțiune, ochii, genele obraznice, dinții mici, unghiile turcoaz și cuticulele lor perfect definite.

— Bună! o salută Fidelma.

— Șșș! zise ea și se apropie. E strict interzis să ies în grădină... Pot să ies doar pe balcon, dar nu în grădină.

Își terminase castronul mare cu cereale și acesta era momentul în care ieșea la aer curat, dar cu douăzeci de secunde înainte de și jumătate trebuia să se întoarcă înăuntru.

— Cine ți-a interzis să ieși?

— Tăticul meu... mi-a interzis și să intru într-o altă casă.

— Deci tatăl tău e foarte strict.

— Câteodată, dar când își ia pastilele și adoarme... nu-și mai amintește parola de la televizor și trebuie s-o țin eu minte pentru el, râse ea, mândră de ascendentul pe care îl are asupra lui. Tatăl ei moțăia. Bătrânii moțăie mult.

— Cum te cheamă?

— E interzis să spun, și în clipa aceea un ceas cu alarmă, ascuns undeva în vastitatea buzunarelor ei, sună înăbușit, iar ea fugi în sus pe scări și intră în apartamentul ei, trântind ușa cu putere. La scurtă vreme după această întâmplare sosi primul din multele bilețele. Erau strict

secrete. Scrisori pe care le lăsa să cadă din balconul ei pe o măsuță pentru păsări de pe balconul lui Jasmeen. Scrisul, câteodată caraghios, era de diverse culori, cu o preferință clară pentru mov:

Îmi plac fluturii. Îmi mai plac și urșii panda. Sunt creaturi foarte draguțe, sunt vegetarieni. Mănâncă doar bambus. Nu au gheare.

*

Pot să numesc cele trei părți ale Sfintei Treimi – Tatăl, Fiul și Sfântul Duh.

*

Odată, demult, într-un ținut îndepărtat, bântuia cea mai îngrozitoare bestie care a trăit vreodată. Dimineața îi înfuleca pe oamenii care mergeau să lucreze pământul. După-amiază intra în fermele izolate și le mânca pe mamele și pe copiii lor care erau la masa de prânz.

*

Dacă aș trăi la Oxford, aș lua-o razna.

*

Luni ne-au sosit ouăle. Marți deja le plesnea coaja. Miercuri au început să se crape. Joi au ieșit din găoace unsprezece pui. Vineri aveam deja găinușe.

*

Ca să îmi îmbunătățesc engleza, mătușica mi-a spus să scriu o poveste. E despre o prințesă dintr-o pivniță. Pivnița e mică și gri, cu șobolani și șoareci. Săraca prințesă trebuie să stea cocoțată pe un scăunel toată ziua. E o poveste foarte înfricoșătoare.

* * *

Era vineri, seara aceea când se duceau toate la bar, dar se nimeri să fie și ziua de naștere a Mariei. Toată lumea se îmbrăcase elegant pentru eveniment, eșarfe diferite, rujuri sclipitoare, poșete de seară și toate bijuteriile, cât de mici, pe care le aveau. Maria, în rochia ei neagră, cu decolteul rotund la baza gâtului și trandafirii brodați era regina serii. Cât de tânără părea și ce răpitoare era cu părul desfăcut, lăsat pe umeri, strălucind frumos! La început fură destul de crispate, pentru că nu prea se cunoșteau, și lui Bluey, singurul bărbat printre ele, îi revenea sarcina să le facă să se simtă în largul lor.

Fidelma abia dacă-l văzuse, pentru că aproape imediat ce începuse lucrul el fusese promovat și trebuia să se ocupe acum de personalul din celelalte sucursale ale băncii. Purta o vestă din stofă de lână cu un imprimeu indian, cu linii șerpuite, pe care și-o cumpărase de la talcioc și, cum spunea el, îi aparținuse vreunui amiral. Știa numele tuturor, știa din ce țară e fiecare, ținea minte numele copiilor și faptul că o fetiță anume se pregătea de Prima Împărtășanie. Se aduse *amaretto* în pahare colorate de lichior, cu *tapas* și biscuiți cu aromă de migdale, în hârtie subțire. Ideea era că hârtia, când era răsucită într-o anumită formă, putea fi aprinsă și flacăra creștea, după care devenea invizibilă și hârtia se făcea una cu stratosfera. Își puseră dorințe cu toatele.

Le plăcea să se ia la întrecere a cui hârtie se înălța mai sus și deveniseră vorbărețe, încurajate de lichiorul pe care îl sorbeau, declarându-l mult mai fin decât berea sau amestecurile de bere cu suc cu care erau ele obișnuite.

Maria aranjase locurile la masă și li se spusese deja că după primele cincisprezece minute persoana așezată în dreapta cuiva trebuia să se mute două locuri și așa, în cele din urmă, Fidelma se trezi lângă Meduza. Maria plănuiise așa, astfel încât să scoată șerpii din părul Meduzei.

Meduza era atât de afabilă, o mângâie pe Fidelma pe braț, îi spuse că-și dorise să socializeze și acum iată că se întâmpla. Îi explică de îndată de ce își făcuse părul șuvițe, părul ei era foarte aspru, ca de cal, și voise mereu să aibă părul moale, ca al Fidelmei. Apoi îi arată fotografiile din telefon cu copiii ei, un băiat și o fată la un grătar cu alți copii. Grătarul avusese loc în curtea casei ei, pe care o amenajase prietenul ei Kcool. Kcool avea câteva cluburi de noapte și își construiau împreună o locuință la Mallorca, sus de tot, în munți, o *finca*²⁸. Copiii ei erau primii din clasă la toate materiile și primiseră medalii la concursurile de canto și de pian. Punea multe întrebări. Îi era dor Fidelmei de țara ei? Avea copii mari? Era văduvă? Mergea regulat la biserică? Apoi îi spuse că poate s-o viziteze. Într-o duminică, la vară, Fidelma avea să vină la ea, schimbând trei trenuri și ajungând la gara Hounslow, unde ei ar aștepta-o și ar lua-o pe o scurtătură peste un teren, până la casa ei.

Ar mânca în curtea interioară. Pui Cajun cu diferite salate și apoi, în timp ce ea și Fidelma s-ar întinde pe câte un șezlong ca să stea de vorbă și să se cunoască mai bine, copiii ar călări poneii în padocul mare, spre care dădea grădina lor.

— E timpul, doamnelor, vă rog... E timpul, doamnelor!

Bluey cu fluierul lui aspru trebui să le aducă aminte că mica sărbătoare se terminase și că se băuseră două sticle de *amaretto*.

Maria și Fidelma mai rămaseră puțin, la un ultim păhărel, înainte de culcare.

— Bănuiesc că ai aflat totul despre iubitul ei și despre cluburi.

— Da...

---

²⁸ „Fermă” – în lb. sp. în orig. (n. tr.).

- Și despre *finca* din Mallorca...
- Da...
- Dar mulțumesc lui Dumnezeu și Fecioarei că v-ați împrietenit... Gata cu certurile, gata cu „Doamna Paddy”.

* * *

Fetița trăgea o ramură prea grea pentru ea. Primăria ciuntise copacii și o mulțime de ramuri rătăcite erau răspândite de jur împrejur, dintre care ea încercase să mute multe pe partea cealaltă.

De câteva ori se opri și se dădu bătută, greutatea era prea mare. Dar perseveră și până la urmă adună suficiente crăci pentru a face o ascunzătoare sub copac. Odată ascunzătoarea gata, se așează pe iarbă și întinse brațele, în semn de abandon.

— Îmi place tunsoarea ta, spuse Fidelma.

— Un prieten al mătușii mi-a făcut-o, a venit la ea acasă... Mi-a spus să nu clilesc, dar am clipit ca nebuna, și acum strânse din ochi și râse copilărește, ștregar, surprinsă că erau afară, încălcând regulile și gata să-și facă un culcuș, unde nimeni nu putea să le spioneze.

Mai multe săptămâni se întâlneau în fiecare dimineață, mai puțin când ploua sau când trebuia să vină mătușa ei să spele rufe. Grămezi peste grămezi de rufe. Într-o zi mătușa adusese detergentul greșit, tatăl ei făcuse alergii și se înfuriase. Altă dată se înfuriase când găsisse cutia poștală umplută cu fițuici. Purta tot timpul altă rochie, avea mai multe, toate cu sistem identic de închidere pe piept, și colanți asortați. În unele zile venea cu un colier lung, de lemn, pictat cu flori albe. Părul îi mirosea mereu a curat. De fiecare dată aducea ceva din casă, o sită, o

lingură ruptă de lemn, o bucată de preș vechi, cești din casa păpușilor, din care beau ceai imaginar, cuburi de gheață din plastic și șervețele cu numele restaurantului indian de unde tatăl ei le cumpăra cina în majoritatea serilor.

— Stai singură toată ziua? o întrebă Fidelma

— Nu... suntem un trib. Un trib de fete. Ne luptăm cu dinozaurii... apoi mâncăm la prânz, ne odihnim puțin și ne luptăm din nou. Jap, jap, jap, până obosim rău de tot, ele pleacă și se duc în apartamentele lor de lângă Battersea. Apoi mă întind lângă Greenie... El e dinozaurul meu... A trecut de partea noastră o dată când a fost rănit... Se joacă cu domnul Clovn.

— Deci îți petreci ziua caftindu-i.

— Și zburdând... Am o medalie de bronz de la cursul de judo... Primim note în funcție de cunoștințe și curaj și, zicând asta, se târî afară din ascunziș ca să-i arate: cu o mână ridicată și cu cealaltă lăsată, ataca un dușman imaginar, sângele îi urca în obraji, îl apuca de revere, trăgându-l și împingându-l ca să-l prindă în capcană și să-l pună la pământ.

Făcu așa de câteva ori, cu un efort pătimaș, reușind în sfârșit să-l țină la podea până numără până la zece, moment în care el pierdu runda. Ora de judo e marea aventură a vieții ei, se duce la judo cu autobuzul și mătușa ei în fiecare joi și-și scrie inițialele de multe ori pe geam, când e aburit. Apoi, în vestiar, se dă o mare luptă ca să se îmbrace în costum alb ca spuma laptelui, care se numește *judogi*.

Apoi intră în ring, momentul încercării, pentru lupta cea mare. Fusese pusă la pământ săptămâna trecută, dar se ridicase repede, în mai puțin de zece secunde, se luptase mult, la final câștigase și profesorul îi lăudase rezistența.

Băiatul cu care se luptase era foarte slab și era din Suedia. Fusese foarte fericită să câștige. După aceea, cum era regula, îi strânsese mâna adversarului și amândoi făcuseră o plecăciune, după care reveniseră la locurile lor și mătușa ei îi dăduse premiu o băutură din fructe. Era cu aromă de zmeură, că, dacă și asta ar fi fost tot suc de portocale, chiar că o lua razna.

— Trebuie să fii foarte dură ca să câștigi, spuse ea, explicând că centura ei e roșie cu două dungi galbene, dar că se antrenează ca să ia centura galbenă, apoi portocalie și într-o bună zi neagră, cel mai înalt nivel.

Apoi luă o bucată de hârtie împăturită din caietul ei și încet, ceremonios, o despătură, o întinse în poalele amândurora, pentru marea surpriză. Era un desen cu ea și Fidelma, amândouă cu brațele întinse și urechi ascuțite, de măgar, picioare stângace în pantofi roșii, cu toc și dedesubt, cu majuscule îngroșate, literele din numele ei, fiecare literă separată de cele învecinate, cu umbre groase, mov, desenate între ele...

Numele meu - MISTLETOE.

— Mistletoe²⁹... e un nume frumos...

— Am avut alt nume când m-am născut. Mă chema Mary. Am fost în spital, la Fulham. Nu știam nimic. Nu știam cine sunt toți oamenii ăia, dar știam că sunt cu mama, ea era într-un pat lângă mine și eu eram într-un pătuț. Apoi m-au adus acasă, aici, și am stat toți pe canapea, toți, eu, în pătuțul meu și mami și tati, de o parte și de alta. Mami purta un pulover mare și lălâi, eu trag de el, ea mă ridică și mă strânge în brațe, mă strânge tare, pentru că asta calmează copilul. Mami e în America acum, așa că mătușa mă ia în brațe în locul ei.

— Deci îți e dor de mami?

---

²⁹ „Vâsc” în lb. engl. (n. tr.).

— E interzis să zic.

Pentru aceste întâlniri, de multe ori într-un frig ca de gheață, trăia Fidelma. Îi înmuiau inima împietrită. Acolo, strânse una în alta, Mistletoe pipăindu-i părul, învârtindu-i-l, făcându-i cârlionți, apoi trecându-și degetele peste fața ei și peste gât, sub pretextul că îi caută imperfecțiuni, dar, de fapt, din dragoste. Țsta era acum punctul de sprijin al vieții ei, care îi dădea un sens și oprea monotonia zdrobitoare a slujbei ei, crizele Meduzei și oceanele de praf care se ridicau s-o întâmpine în fiecare seară când semna condica.

* * *

Lucrurile mergeau prost. Primea tot timpul muștrări, unele în scris și câteva prin viu grai. Menajera-șefă, care era englezoaică și pe care Fidelma nu o mai văzuse, îi spuse că existaseră plângeri de la membrii echipei.

Vorbea prea mult în pauze. Nu-și făcea treaba cum trebuie, lăsase calcar pe o chiuvetă și ușa de sticlă de la dușul privat al președintelui rămăsese cu dâre roz de Windolene. Cel mai rău, președintele găsisese o baltă lângă biroul lui. Apoi au început să dispară lucruri, cârpe, bureți, mănușile ei de cauciuc. Știa că i se înscenau toate astea, dar îndura tot ca să-și păstreze slujba. Uita să mănânce, uita să se roage, uita ce anotimp e, deși o dată fulgi de zăpadă îi apărură în minte și bănuia că în parcul pe care îl traversa în fiecare dimineață văzuse fulgi de zăpadă atârând minunat de câțiva copaci. În somn, ștergea praful din jurul glafurilor, de pe tocurele ușilor, curăța mucegaiul, îngenunchea lângă picioarele scaunelor ca să

se asigure că nu există bălți urât mirositoare și se trezea sufocată de praf.

În fiecare dimineață, înainte de a pleca de la serviciu, golea pământurile de praf în interiorul aspiratorului și apoi le spăla și le atârna la uscat în colțul ei de debara, sperând că nu vor dispărea, doar că ele chiar dispăreau. Prima. Apoi mai multe. La fel și produsele din coșul ei. Flacoanele ei de Mr. Muscle, de Duck, de Vim, înălbitorul. Știa că e Meduza, dar nu putea dovedi.

La ceva timp după petrecerea de la bar, Meduza sări la ea.

- Nu-mi mai suna copiii!
- Nu ți-am sunat copiii.
- Îi sperii... Ai sunat de două ori azi-noapte... Fiul meu a trebuit să sune la Poliție...

A fost ideea Mariei să îi scrie o scrisoare inocentă supraveghetorului și să ceară o întrevedere. Numele lui era Herman și era de pe Coasta de Fildes. Era un om cu toane și se inflama ușor, dar îi plăceau mult femeile și tot ce aveau ele de făcut era să-și fluture genele în fața lui. Își petrecea timpul sus, în biroul lui, citind reviste despre motociclete, și devora știrile despre motociclete. Vorbea numai despre motociclete, mai ales cu credulii nou-veniți, despre motocicleta lui, Yamaha Fazer, despre ponei, însemnând caii-putere pe care îi avea, o sută sau mai mulți, și cum o scotea noaptea prin jurul Londrei, iar în weekend pleca în străinătate. Cel mai tare se simțea când ieșea din tunel la Calais și o lua în jos, spre Paris. Herman, din câte se părea, fusese căsătorit de mai multe ori și avea mulți copii.

Stătea cu spatele foarte drept, în biroul lui micuț, iar printre buzele întredeschise i se vedeau dinții sănătoși și limba roz ca jeleul cu fructe. Văzu din prima cât e de rece.

Nu îi plăcea ce-i spunea ea. De ce nu rezolvase aceste furturi direct cu Meduza?

— Dar ea e cea care... spuse ea.

— Insinuezi că... o întrerupse el tăios.

— Am văzut mânușile mele galbene, de cauciuc în dulapul ei...

— Deci ai umblat în dulapul ei.

— Nu... Ea l-a deschis ca să ia ceva dinăuntru.

— E o acuzație foarte serioasă. Ai vreo dovadă? Te rog, răspunde cu da sau nu.

— Nu... Doar că așa simt...

— Așa simți... Și vii și dai din gură aici... Uite ce e, Meduza e un om bun, care merge la biserică și noi punem preț pe contribuția ei la echipă.

— Mi-a făcut viața un iad.

El o auzi, însă alese s-o ignore:

— De ce și-ar dori pământurile tale de praf, când are o grămadă ale ei?

— Stă în natura umană... Din răutate, răspunse ea și, de cum rosti cuvântul, își dădu seama de greșeală.

El se uită la ea indignat. Oare îi atribuia și lui această însușire?

Își plimbă degetul arătător peste scrisoarea pe care Maria o ajutase s-o scrie, murmurând câte un cuvânt, Mr. Muscle, Duck, Vim, și după ce o citi de mai multe ori cu satisfacție o rupse, hârtia se sfâșie cu un fâșâit atât de agresiv, apoi o făcu bucăți și aruncă la coș bucățelele. E surprins s-o vadă încă acolo, ea n-a înțeles semnalul, oare nu știe că există limite?

— Ceea ce mă face să mă gândesc... dar dacă ai inventat totul?

— De ce aș inventa totul?

— Stă în natura umană... Din răutate... Ești o rasistă... spuse el și zâmbi din nou ca s-o înțepe.

— Dacă e cineva rasist... acel cineva e Meduza... Mă strigă „Doamna Paddy”... Zice că îi miroase a irlandez când sunt prin preajmă.

— Îți sugerez să iei toate astea ca pe niște glume de birou, spuse el sarcastic.

— Nu sunt chiar atât de tâmpită, răspunse ea și se ridică, cuprinsă dintr-odată de exaltare, deoarece nu cedase în fața lui.

Camera de așteptare

— Va trebui să așteptați, i se spune Fidelmei. Zona de așteptare este în sala cu recepția, în partea stângă.

— Aș prefera să aștept aici, spune ea, dar degeaba.

Tânăra de la birou e irascibilă și trei telefoane sună în același timp. Ridică două receptoare deodată, cu ambele urechi ocupate, și dă din cap, îndrumând-o pe Fidelma spre zona de așteptare.

Lucrează aici de cinci săptămâni și jumătate, dar azi, când a ajuns la intrarea personalului, n-a putut să intre cu cardul de acces. A încercat de mai multe ori, după care l-a rugat pe unul dintre paznici, care a încercat la rândul lui și n-a reușit. Știa că ar fi putut s-o lase să treacă, dar el a zis că nu prea ar face asta și că mai bine vorbește cu cineva de la recepție. Ea a rugat-o pe recepționeră să-l sune pe Bluey, ceea ce a și făcut, dar era evident din frustrarea ei că nu e de găsit. Sigur bântuia pe undeva. Mesajul urma să-i fie transmis.

Camera cu recepția era mare, cu mai multe fotolii, și pe masă erau ziare englezești și străine, frumos aranjate. Totul era foarte curat și foarte liniștit. Fotoliile adânci erau

față în față, dar ea alese unul îndreptat spre televizor, la care se difuza emisiunea *Indicatorii financiari - În schimbare*. Ecranul era uriaș, cel mai mare pe care-l văzuse vreodată. Mai multe imagini cu steagul Statelor Unite arborat deasupra Casei Albe și, dintr-odată, treptele spre intrarea ei nu mai erau trepte adevărate, ci acoperite de ape. Era și real, și ireal. Limuzine se mișcau cu o viteză amețitoare, elicoptere zburau pe deasupra, bucăți de carne crudă se tranșau, în timp ce oameni de afaceri în costume identice, cu cămașă albă și cravate, soseau la o conferință. Apoi imaginea se schimbă, arătând alte țări, dar, alături de steagul țării respective flutura solidar steagul american.

Foarte curând discuția viră către capitaluri și venituri, nivelul strănerii de fonduri în orașele-capitală, rata ipotecii și acțiunea întreprinsă pentru ca ratele mondiale să rămână la același nivel. Apple avea să deschidă în curând câte un magazin în Brazilia și Puerto Rico, lucrurile se mișcau bine. Apoi, un șir lung de oameni pe un aeroport, despre care ea presupuse că sunt cei din Puerto Rico, care așteaptă ca niște pelerini pierduți, cărora li se prevestise soarta.

Dintr-odată, sări în picioare, dându-și seama că nu e singură în încăpere. Un bărbat, neobișnuit de nemișcat, stătea la unul dintre calculatoarele de pe o platformă ridicată și ei îi trecu prin minte că poate e mort. Plantele dintr-un suport lung părea moarte, erau verzi și țepoase, dar păreau lipsite de viață. Atunci se uită în jur prima dată, la pereții îmbrăcați în marmură și la un zid dominat de o uriașă pictură abstractă, roșu-aprins, în care se mișcau fetuși roșii. Din clipă în clipă avea să apară Bluey, s-o bată ușor pe umăr și s-o întrebe:

— *Care-i treaba, care-i treaba?*

Aude pași, se ridică, dar e doar tânăra în pantofi cu toc cui, care se uită în jur nervoasă, după care trage un scaun, îl așază cu fața la intrare și se uită la telefonul mobil pe care-l ține în poală.

Pe ecran, în timpul pauzei publicitare, femei africane cu turbane uriașe și rochii de ceremonie, asemănătoare cu a lui Jasmeen, defilează pe podiumuri și publicul le primește cavalește. Urmează emisiunea *Femei de urmărit în mediul de afaceri african*. Întreaga lume se află în acea încăpere, și totuși nu mai e nimeni acolo, e fără viață, singuratică, goală, cu excepția femeii care se agită, a bărbatului care pare mort și a aparatelor. Ar vrea să se ducă la recepție și să întrebe dacă l-au găsit pe Bluey, dar îi e frică să n-o enerveze pe recepționera care s-a arătat deranjată și mai devreme. În schimb, se duce în colțul cu băuturi să-și ia apă și în momentul acela lumea i se dă peste cap. Totul în fântâna cu apă este de un albastru vaporos, sticlele, dopurile lor, vaporii în sine, apa, și în timp ce întinde mâna, ea devine moale și inutilă, ca și cum ar fi făcută din plasmă.

Din fericire, la recepție s-a așezat o altă femeie. Are un aer de matroană, cu părul încăruntit prins într-un coc, și ascultă cu atenție în receptor, după care încearcă numărul unei extensii, apoi altul, până când dă în sfârșit de cineva. Ascultă, se încruntă, ascultă din nou, pune receptorul jos cu grijă și spune:

— Îmi pare rău, drăguță... Bluey nu mai vine astăzi.

— Dar am stat aici și-am așteptat... aproape o oră, răspunde Fidelma și, simțindu-i neliniștea, femeia o întreabă cum o cheamă, se uită la cartea ei de identitate și se hotărăște că vor încerca să vorbească cu Lukas.

Închide telefonul perplexă, deoarece Lukas a zis că nu poate face nimic, nu poate să treacă peste Bluey,

sugerându-le să încerce să-l contacteze pe mobil. Este închis. Apelanții sunt rugați să încerce mai târziu și să nu lase un mesaj.

Ploua când sosise ea, dar acum, când iese din nou afară, e potop. Londra e scufundată într-o noapte neagră și oamenii care se mișcă acolo sunt întunecați și încruntați, mânați de la spate unii în alții. Se întâmplă să fie ziua în care e grevă la metrou, dar mulțimea s-a strâns în fața intrării în stație, căci se zvonește că unii vatmani au refuzat să intre în grevă. Rămâne împreună cu ceilalți în fața porților închise și, asemenea lor, acceptă că va trebui să plece acasă pe jos. Pe terasament oamenii se încaieră ca să traverseze, siluete sleite și pe jumătate oarbe se ciocnesc unele de altele. Mașini, autobuze și bicicliști, cu toții înscriși pe o rută a coliziunii, luptându-se pentru terenul lor, și autobuzele turistice care vin câte două sau trei deodată aruncă rafale de apă în toate direcțiile, astfel încât pietonii devin și mai plini de obidă, răbdarea lor e deja irosită, în grabă să ajungă în locul căruia îi aparțin, mai mult sau mai puțin. Conflictul dintre ei ajunge la punctul culminant pe o trecere de pietoni, deoarece verdele nu ține mult la semafor, nu pot să traverseze toți și oamenii își arată furia agitându-și umbrelele și lovind cu palma parbrizele taxiurilor oprite.

În umezeala cețoasă, literele aprinse, roșii și albastre, ale firmelor de deasupra birourilor de vizavi nu sunt atât de impozante, cum nu sunt impozante nici bărcile albe de agrement și nici pontonul din scânduri pe care ajungi la ele, cu apa care tot plescăie ciocnindu-le, vine și se duce, bolborosind înfometată și fără speranță. În diferitele buticuri pe lângă care trece, suvenire hidoase se înfățișează neinteresante și ți pătoare și un scaun din pânză lăsat afară mustește de apă. În depărtare, cabinele din London Eye parcă nici nu mișcă.

Toată supremația financiară a orașului a luat o pauză.

Capela se afla lângă o școală, pe o stradă cu case care, altfel, nu ar fi ieșit în evidență cu nimic, undeva în Chelsea. Nu era semeață, ca aceea de lângă Westminster, unde se rugase odată. Apa Sfințită se afla într-un vas mic, de sticlă, așezat într-un bazin de piatră, mare și rotund, și o întâmpină mirosul de ceară caldă, mirosul familiar de la Cloonoila, din capelă, după slujbă sau după Binecuvântare.

O femeie micuță, încălțată cu o cizmă wellington și cu celălalt picior desculț, îi șopti că tocmai se închide, dar apoi, după ce îi aruncă o privire, îi spuse:

— Intră... creatură mică.

Era Grainne și avea sarcina să închidă capela peste noapte. Era îngrijitoare, se ocupa de altare, de lumânări și mai avea și sarcina deloc plăcută de a curăța ceara de pe suporturile de lumânări. Preoții se purtaseră foarte frumos cu ea, îi dăduseră lucruri. Ca să dovedească, scoase poza cu o icoană cu chipul Domnului privind în jos, cu câteva cuvinte jos: „O, Croix – Sfânta Cruce”. *O, Croix!* optește ea în franceză. Era din țara ei de baștină și mama trebuise s-o abandoneze la trei ani, lăsând-o în grija călugărițelor, unde petrecuse cincisprezece ani. Învățase să gătească și să coasă de la cincisprezece ani și i se găsisse un loc bun într-o familie de la Wimbledon.

Rămăsese alături de ei peste patruzeci de ani, dar ei dispăruseră acum și preoții o ajutaseră să obțină un apartament de la primărie, în același cartier. Avea un picior desculț fiindcă suferea de artrită și tocmai se pregătea să se ungă cu puțină cremă antiinflamatoare înainte de a pleca prin ploaie. Altfel, capela ar fi putut fi deja închisă. „O, Croix!”, spuse ea, mândră de accentul ei franțuzesc. Da, era o zonă foarte frumoasă și sigură și: – Ghici ce – într-o librărie nu departe de aici, pe un perete

era agățat ceasul de bucătărie al lui Dirk Bogarde.³⁰ *Jur, ceasul lui Dirk Bogarde!* Dirk era un prieten al patronilor și un bun client. Că-ți place, că nu-ți place, așa să știi de la mine. Putea să-și dea seama că Fidelma, pe lângă că era udă learcă, era într-un asemenea hal, că nu le mai rămânea decât să apeleze la ajutorul cerurilor.

Îngenuncheară într-una dintre stranele din mijlocul bisericii, aproape cufundată în întuneric, cu excepția razei palide de la cele două lămpi din sacristie, prinse în lanțuri lungi, o lumină roșie pentru Inima Sacră și una albastră pentru Fecioară. Grainne rosti rugăciunea. Vorbea tare și spunea lucruri generale, rugându-se ca ele două să fie protejate de agresiuni și să nu sufere niciodată de foame și se rugau stăruitor la Domnul, acolo sus, în lăcașul Lui de aur, să le păstreze și lor un loc.

— Sunt mulți irlandezi, te ciocnești de ei prin Londra... Deci nu ești singura, zise ea apoi, în timp ce-și punea a doua cizmă, după care o îmbrățișă tare pe Fidelma înainte să-și ia la revedere.

* * *

Jasmeen o strigă, când auzi cheia ei învârtindu-se în broască, după care și apăru, purtând un caftan peste hainele de lucru. Masa era deja pusă în bucătărie, o pânză roșie și trei șervete de masă, cu trei șervețele aranjate ca niște mitre deasupra paharelor. Se auzea muzică și Fidelmei i se păru că vine din camera ei.

— Bună! spuse o voce.

Era o fată despre care ghici că e Emelia, care se mutase de acasă cu ceva timp în urmă și împărțea un apartament

---

³⁰ Actor și scriitor englez (1921-1999) (n. tr.).

din estul Londrei cu câteva prietene. Semăna cu o creatură a Lunii, toată în negru și argintiu, cu genele îngroșate cu negru și cu multe brățări de argint înșirate pe antebraț. Când dădură mâna, îi spuse că mama îi povestise despre discuțiile intime pe care le aveau ele două sâmbătă seara și despre paharele alea afurisite cu vin de Cava.

— Pot să pun o pilotă pe hol, spuse Fidelma, dar Emelia nici să audă, patul era destul de încăpător pentru amândouă și aveau să doarmă ca în puf.

Avea nevoie de somn, pentru că de-abia se întorsese de la Ibiza, unde petrecuse patru zile incredibile cu prietenul și cu prietenele ei, cântând pe plajă până la răsărit și apoi înotând ca să se relaxeze. Drept surpriză, adusese mâncare la pachet, lucruri apetisante, nuci caju cu ardei iute la tigaie, pâine prăjită cu crevete cu susan, pui dulce-acrișor, rață prăjită, orez prăjit cu ou și înghețată de la Jude's Very Vanilla. Sticla de vin era deja desfăcută și ea îl turnă în pahare într-o cantitate generoasă.

În timpul cinei, Emelia vorbi cel mai mult și avea ceva frenetic, dădea întruna din mâini, de-abia atingându-se de mâncare, agitată, așteptând să-i sune telefonul. Se prezentase la un casting pentru manechine, altul pentru cântărețe și altul pentru actrițe și măcar unul dintre ele trebuia să iasă bine.

— Dar e faimoasă în Africa, spuse mama ei cu mândrie, povestind cum chipul Emeliei e prezent în mai multe țări africane, deoarece făcea reclamă la o cremă de față.

— Un produs pentru îngrijirea pielii, mama, o corectă Emelia și apoi îi trimise bezele prin aer.

Jasmeen o rugă să-i povestească Fidelmei despre clubul de noapte unde era hostess, așa că Emelia îi arătă poze cu un club din estul Londrei, care de afară părea urât și

neingrijit, dar înăuntru era grozav, cu covoare pentru celebrități, dansatori cu frizuri de soldați, paznici care veneau devreme ca să zburătăcească mulțimea adunată afară, după care soseau și celebritățile cu alaiul lor, toate cu ochelari negri, ca o armată de ciocli. Mai erau și fetele frumoase, mai ales rusoaicele foarte frumoase, care veneau mereu cu bărbații cei mai bogați și se păruiau uneori dacă bărbații lor aruncau altei femei fie și o singură privire. Din când în când, cineva îi trimitea câte o cupă de șampanie, dar din moment ce angajații nu aveau voie să bea, Huey, un bătrânel care lucra la garderobă, ascundea paharele într-un dulap și dimineța, înainte ca ea să plece acasă cu bicicleta, beau împreună câteva cupe. Huey era cel mai bun prieten al ei de acolo.

Coborâse pe scara socială.

Fusese căsătorit de mai multe ori, o dată chiar cu una dintre doamnele de onoare ale reginei, așa că putea să intre la Palatul Buckingham pe una dintre ușile laterale din curtea interioară. Soția lui era blândă, nu ridica niciodată vocea și broda tot timpul. Altă două neveste fuseseră niște vulturi, care se măritaseră cu el doar pentru bani. Una îl făcuse să renunțe la tot ce are în Anglia, la slujba lui, la prietenii lui, la partidele de table, și să plece la Mallorca, unde deschisese un restaurant, care fusese un fiasco. Nevasta își găsise un amant tânăr și Huey trebuise să înghită asta și să se întoarcă în Anglia, falit. Cu altă nevestă avusese un fiu care avea acum cincisprezece ani și a cărui mamă reușea să-l țină la Eton din venitul ei propriu. Și de ea se despărțise, și nu pe cale amiabilă. Totuși, el le numea pe toate „Rozele” lui. Își vedea fiul ocazional, în vacanțele școlare, dar nu putea niciodată să-l ia la el peste noapte, mama lui considerând că ar fi sub demnitatea lor. Lucruri ciudate se întâmplau în clubul acela – toate păsările de noapte, și bărbați, și femei,

mărșăluiau întruna la toaletă ca să prizeze cocaină, după care ieșeau de acolo chicotind.

— Mi-ai promis, spuse Jasmineen, dintr-odată gânditoare.

— Promit, răspunse Emelia și apoi sări să-și îmbrățișeze mama, citând din psalmul pe care îl știa amândouă pe dinafară – „Doamne, nu cu mânia ta să mă mustri pe mine, nici cu urgia ta să mă cerți”³¹.

În dormitor, Emelia continuă să vorbească, mormăind, deschizând sertare de care Fidelma nu avusese curajul să se atingă, scoțând lucruri, blugi, eșarfe, scarabeul ei norocos, cutia cu rujuri, creioanele de buze, gloss-urile, împrăștiindu-le peste tot, apoi, fără să se gândească, începu să se machieze, deși era deja bine fardată. Probă un bolero din imitație de hermină pe care îl găsi în dulap, și-l trecu peste obraji, făcându-i confidențe Fidelmei în tot acest timp. Vorbea, se certa, postula, un derviş zburător al contradicțiilor. Visul ei era să devină actriță. O jucase pe Portia, soția lui Brutus, într-o piesă de la școală și publicul fusese în extaz. Seară de seară, emoțiile ei înfloreau – „Atât de depărtată mă ține bunu-ți plac?”, după care cedă nervos.

Se așeză pe pat, ca o fetiță, îmbrățișându-se prin boleroul de hermină.

— Rahatul ăsta... șobolanul... și-i povesti tot într-o cascadă și, cum nu putea să-i spună mamei ei, dar se întâmplase ceva îngrozitor și nu avea să-l mai vadă pe Ronnie niciodată.

— Fii atentă! spuse ea și îi povesti cum doar cu câteva ore înainte, ducându-se către un teatru, unde trebuia să se întâlnească cu el ca să meargă la un spectacol cu alți prieteni ai lui, îl văzuse venind spre ea pe stradă. Ce s-a întâmplat? Nu voia să spună. Nu putea să spună.

---

³¹ Verset din al șaselea psalm din „Psalmii lui David”, Biblia (n. tr.).

În cele din urmă, îi spusese și „totul fusese groaznic”. Când ajunsese la ghișeu, aflase că se făcuse o greșală și nu fuseseră rezervate decât cinci bilete, fără nicio șansă de a-l putea cumpăra și pe al șaselea, căci era coadă foarte mare și oamenii așteptau să cumpere biletele rezervate. Nu putea să le facă asta prietenilor lui, nu putea să-i dezamăgească, mai ales că se întorceau în Cornwall și pe Insula Wight a doua zi de dimineață, așa că sărăcuța de ea avea să înțeleagă. Să înțeleagă! Fidelma o auzi apoi înjurându-l în toate felurile, pentru că el se întorsese pur și simplu cu spatele și plecase, în timp ce ea o luase în cealaltă direcție, către Seven Dials³², și se așezase pe trepte plângând în hohote, iar oamenii se uitau la ea, și îl sunase de două ori, dar telefonul lui era închis și apoi sunase la club ca să spună că nu se simțea bine și se machiasse într-o toaletă publică, astfel încât să poată veni acasă la mama, strălucitoare, și să nu-i plângă pe umăr, ci doar să fie acasă. Se terminase. Nu, nu se terminase. Erau suflete pereche. Nu avea să-l mai vadă niciodată. Urma un concert în Hackney în weekend, ea avea să meargă cu prietenii ei, să se așeze la o masă și să-l ignore total.

Apoi se așezară una lângă alta pe pat și Fidelma încercă să o calmeze, spunându-i, fără să creadă cu adevărat, că totul va fi bine.

— Știu că mă iubește, repeta Emelia.

— Sigur că te iubește, zise Fidelma și apoi Emelia făcu un gest brusc și surprinzător.

---

³² Intersecție mică, dar foarte cunoscută, din zona Covent Garden de la Londra, unde se întâlnesc șapte străzi. În mijlocul ei se află o columnă cu numai șase cadrane solare, deoarece columna a fost comandată înainte de modificarea planurilor inițiale ale zonei, conform cărora locul ar fi trebuit să se afle la întretăierea a șase, și nu a șapte străzi (n. tr.).

Își smulse peruca de pe cap și deveni aproape de nerecunoscut, cu părul drept și lung, stăpânirea de sine îi dispăru într-o clipă și începu să plângă năvalnic

— Sunt un copil al Africii... Un copil al Africii... Asta sunt.

Tatăl lui Mistletoe

Era aproape liniște, dar, desigur, niciodată nu putea fi liniște deplină în blocul ăla cu apartamente, cu mai mult de treizeci de familii, copii mici și mereu câte un câine care lătra ca să fie scos afară sau lăsat înăuntru și cu câinii din cartierele din jur, care îi răspundeau pe o altă tonalitate.

Fidelma era în camera ei. În camera de alături, ca în fiecare noapte, Jasmeen se ruga, în fața altarului pe care-l aranjase și îl împodobise cu lumânări, bețișoare parfumate și frunze de eucalipt. Schimba frunzele în fiecare săptămână.

Bătaia în ușă fu foarte puternică.

Era tatăl lui Mistletoe, un bărbat corpolent, ras în cap, îmbrăcat într-o salopetă și cu o vestă cu mâneci scurte, iar Mistletoe era în spatele lui.

— Nu se cuvine... E interzis, sunt primele lui cuvinte, pe care le repetă, pe un ton și mai acuzator.

— Ce nu se cuvine... Ce e interzis? îl întreabă Jasmeen.

Fidelma intuiește că are de-a face cu micile lor ceremonii din grădină.

— Copilul meu e spălat pe creier, zice și, ca să dovedească, deschide repede o valiză roz pe care a adus-o cu el.

— Vedeți, vedeți? spune el și le arată o jachetă, două perechi de ciorapi, rochii, pijamale, un dinozaur de pluș, un săpun mic și un măr, toate cele necesare pentru drum.

Cele două sunt desenate cu creioane mov, două călătoare gata de o călătorie în locuri îndepărtate.

Dedesubt, ea a scris:

Mistletoe și Fidelma într-o ricșă

Mistletoe și Fidelma se alătură unui circ

Mistletoe și Fidelma ajută la strânsul recoltei

Mai e și un desen cu un leu care rage, un arlechin îmbrăcat în culori vesele, care merge pe sfoară și un clown cu lacrimi care-i curg pe obraji. Acest episod se încheie cu Mistletoe și Fidelma în drum spre China și decorul este alcătuit din pagode și palmieri.

— E doar un joc... atâta tot, spune Fidelma.

— Un joc! explodează el la auzul cuvântului.

Ele fie conspirau să fugă, ceea ce era un delict, fie nu, și atunci așteptările copilului erau făcute ferfeniță. Ferfeniță. Se vedea că-i plăcea autoritatea acelui cuvânt.

— Încearcă să-mi răpească fetița, zice el arătând-o pe Fidelma cu degetul și cuvântul este prea mult, prea extrem pentru Mistletoe, care în tot timpul ăsta a ieșit puțin câte puțin din spatele lui.

Stă în fața lor acum, cu ochii aprinși de entuziasm. În curând se va strâmba, dirijându-și plictiseala cu degetul arătător și împingându-l în spate pe tatăl ei, cu împunsături scurte și fără efect.

— E singură toată ziua... nu merge la școală... așa că inventează lucruri și, în timp ce zice asta, Fidelma remarcă panica teribilă și evidentă a bărbatului.

Deci așa stau lucrurile. Toată viața lui lângă propriul copil e făcută din frică, ascunzându-se de autorități, de lege, de poliție, mereu pe marginea prăpastiei. El crede că

ea completează cu mama lui Mistletoe. Nu ajută la nimic să-i spună că n-o cunoaște pe mama lui Mistletoe. Nu ajută la nimic să-i spună că n-a vrut să facă niciun rău, că, din moment ce urlă atât, pare că el e cel judecat.

— Asta n-o să rămână fără consecințe, adaugă el și se oprește brusc, ca și cum n-ar putea să-și amintească despre ce consecințe vorbește.

— Nu se va mai întâmpla, spune Fidelma, și ar vrea să spună mai multe, ar vrea să-i invite înăuntru, dar nu poate, tensiunea provocată de această intruziune e insuportabilă.

— Cred că e timpul să mergem cu toții la culcare, zice Jasmeen acru și el dă s-o apuce pe Mistletoe de mână, dar ea se eliberează din strânsoarea lui.

Imaginea lor parcurgând porțiunea scurtă de coridor, tatăl șchiopătând și copila ținându-se la distanță, avea, în chip straniu, ceva eroic.

În ultima clipă, Mistletoe se întoarce și-i făcu cu mâna. Era un salut anemic, identic cu cel din momentul în care se cunoscuseră, o fluturare a mâinii care cobora cortina asupra lumii ei fanteziste.

— S-a mutat aici acum trei ani și jumătate și n-am schimbat niciodată niciun cuvânt... Și-acum chestia asta... așa de... spune Jasmeen și deși e desculță, dă din picioare în timp ce merge, lovind orice îi iese în cale.

Refugiul

Era o fundătură sub pasarelă unde se auzea permanent zgomotul traficului de deasupra. Era slab luminată și avea de o parte și de cealaltă clădiri abandonate, iar de șoseaua principală o separa un zid. Zidul acela era un simbol al protestului, acoperit centimetru cu centimetru cu graffiti,

în roșu, albastru, alb, galben, mov, indigo, fucsia, terracotta, un tablou al indignărilor feroce. Câțiva trecători fără ocupație zăboveau prin preajmă sau se ghemuiau pe jos, fără să pună întrebări, fără să caute atenție, fără să amenințe, fără să cerșească, pur și simplu stăteau acolo, ca și cum prin nu știu ce edict miraculos ar fi putut fi ridicați și absorbiți în interiorul inimii pulsânde a orașului. Fidelma își făcea griji că s-ar putea ca Maria să fi intrat deja înăuntru. Era un centru unde oameni de peste tot puteau veni să ceară sprijin și, o dată la două săptămâni, un grup se reunea într-o cameră numită „Refugiul”, ca să-și împărtășească poveștile despre viețile lor întrerupte.

Când a ajuns Maria cu prietena ei, Lupa, nu era timp de pălăvrăgeală, așa că s-au grăbit să urce scările de piatră spre camera micuță.

E aproape plină. Sunt acolo pentru că nu au unde altundeva să se ducă. Sunt niște nimeni, simple numere scrise pe hârtie sau pe ecranul calculatorului cei căutați, cei bântuiți, cei violați, cei învinși, cei mutilați, cei alungați, pleava societății, cei care nu se mai pot întoarce acasă, oriunde ar fi acest acasă. Se așază pe unde pot, pe scăunele cu trei picioare, pe scaune de bucătărie, pe perne jerpelite, care au fost donate. Mulți sunt nevoiți să rămână în picioare. Fidelma s-a așezat lângă o masă joasă, pe care se află o mandală făcută din boabe proaspete de cafea, care răspândesc un miros plăcut.

Varya, cea care conduce locul, le urează bun venit, spunându-le unora pe nume. E o femeie înaltă și bine făcută, cu păr scurt, vopsit în mai multe culori vibrante și ochi de culoarea mierii întunecate și are mereu brațele deschise pentru toată lumea. Conduce un centru caritabil în birourile alăturate și, ca toată lumea din încăpere, e și ea o refugiată și, cum le tot reamintește, datoria refugiaților este să-i ajute pe ceilalți. A supraviețuit

asediului oraşului Sarajevo, așa cum a reușit și bătrâna ei mamă, în pofida fricii, foametei și lipsurilor pe care asediul le-a atras după sine, dar, după cum spune ea cu o anumită ironie, a fost o vreme când Sarajevo era considerat cea mai mare problemă din lume, însă vremea aia a trecut. Crease acest refugiu ca să le ofere un adăpost unde puteau să vină la orice oră din zi ca să stea să-și rumege gândurile și să-și recunoască dorul de casă. Joia ea îi încurajează să spună povești, ca să afle cu toții măcar câte ceva unul despre altul, de pildă, cine are copii și cine a trebuit să-și lase copiii într-o țară îndepărtată, cine are acte și cine nu. Știe foarte bine că, spunându-și povestea, unii vor susține că simt exact invers decât simt, unii mint, unii trunchiază, dar ea crede că, fie și doar prin faptul că se află acolo, o mică schimbare se va petrece încet-încet înăuntrul lor și poate se vor simți măcar o idee mai puțin singuri.

Săptămâna trecută a fost rândul Mariei și săptămâna asta este poftită să vorbească Lupa. Cum a fost și la Maria, recunoaște că muzica de tango are un loc special în mintea și în sufletul ei. Vine din Argentina și, deși n-a împlinit încă patruzeci de ani, e deja bunică, aceasta fiind povestea pe care o spune, cum a ajuns să fie bunică și ce răspunderi presupune asta.

Trebuie să aibă două slujbe, una la grădina municipală și alta, câteva nopți pe săptămână, la o morgă. Fiica ei, Isabella, povestește ea, care nu a împlinit încă cincisprezece ani, a fost luată la o petrecere de niște prieteni pe care de-abia îi cunoscuse. Acolo a dansat cu un tânăr care i-a spus că o iubește și s-a dus cu el în noaptea aceea. S-a întors la școală ca de obicei, dar după trei luni a știut că nu i-a venit ciclul, dar a crezut că e ceva normal, până s-au făcut cinci luni și atunci a fost sigură. Prietenii ei n-au vrut s-o ajute. M-am dus la directoarea școlii și ea a

spus: „Țineți secret, nu dați un exemplu rău!” M-am dus la casa unde fusese petrecerea și acolo mi-au zis că veniseră mulți oameni și mulți necunoscuți la petrecerea aia și mi-au închis ușa în nas. N-au vrut să mă creadă că a fost violată. Au zis că e o mincinoasă. Au zis că și eu sunt o mincinoasă dacă mint pentru ea. Îngenunchez și le vorbesc prin fanta cutiei de scrisori, mă rog de ei, spun că fata mea a fost violată, și-i rog să aibă puțină compasiune, dar femeia dinăuntru repetă că suntem niște mincinoase și că, dacă o să mă duc la poliție, o să le fac probleme tuturor pentru că sunt mulți imigranți fără acte acolo.

Din luna a șaptea, fata mea nu s-a mai dus la școală. Nu voia să râdă prietenii ei de ea. Din când în când, se dădea cu capul de zid, iar și iar, striga și spunea *De ce, de ce eu*, după care zicea că vrea să moară. Mai spunea și că, dacă e băiat, o să-l omoare. O să-i pună o pernă pe față. I-a sosit ceasul să nască, eu m-am dus cu ea la spital, mi s-a dat voie să asist și iată că mă uit și-mi țin respirația când îl văd ieșind. E o fetiță și îmi zic că acum nu poate s-o mai omoare și o aducem acasă, a doua Isabella a noastră. Fiică-mea câteodată o iubște, câteodată nu și e prea mult timp deprimată, trăiește prea mult de una singură, nu vrea să se ducă nici în parc, nici la muzeu, nu vrea să se dea jos din pat. Dar pentru că există un bebeluș judecătorul mi-a prelungit viza de ședere cu un an și mă rog la Dumnezeu ca ea să ajungă să-și iubească bebelușul odată ce fetița va începe să meargă, să vorbească și să se joace cu ea.

După ce Maria și-a terminat povestea, cum se întâmplă după fiecare poveste, se lăsă tăcere, din respect pentru ce s-a spus.

Apoi îi veni rândul lui Nahir, dar el era mai tăcut și mai reținut. Începu prin a râde. Era scund, cu părul prins la spate într-o coadă de cal și ochii umbriți de pleoape grele și solemne. Era ceva tulburător în șovăiala lui, ca și cum ar

fi fost gata-gata să cedeze și să se dezlănțuie din spatele acestui calm anormal. Varya îl prezentă, spuse că, asemenea ei, și el e din Bosnia, deși din altă parte, și că fusese dus într-un loc care în mod oficial se numea un centru de recepție, dar care era, de fapt, o fabrică ucigașă.

Fabricile ucigașe aveau nume inofensive – Camera Roșie, Camera Albă, Hangarul și așa mai departe, înseși numele acestea dezmințind carnajul care se întâmpla în interiorul lor.

Auzind cuvântul „Bosnia”, Fidelma îngheță și dori să plece, dar ceva, poate chiar propria ei timiditate, o împiedică.

Încetișor, Nahir începu:

— Eu zic că războiul e o loterie... Numărați-vă stelele norocoase că vă aflați aici... Eu eram foarte serios altădată, acum citesc cărți vechi, cu cowboy. Se râde mult în ele fără motiv. Dacă oamenii dau cu pietre în mine, nu dau și eu, eu râd. Urmăresc meciurile de fotbal din țara mea, deși nu mai trăiesc acolo. Trăiesc în Dagenham și prietena mea locuiește la Oxford și ne vedem o dată pe lună.

— Povestește ce s-a întâmplat! îi zice Varya blând și la îndemnul ei se ridică în picioare, nesigur, ca și cum s-ar ruga să fie ori cruțat, ori sprijinit.

— Într-o dimineață, în zori, au venit soldații și au spart toate ușile caselor de pe strada noastră, una câte una. Fratele meu și cu mine am fost amândoi chemați. Mama a ieșit repede din dormitor și a mers cu noi până la porțiță. O să vă întoarceți, o să vă întoarceți. *Da*, am zis eu pentru amândoi, adică da, da. I-a dat fratelui meu cheia de la casă, pentru că știa că aveau s-o ia și pe ea, că tot satul avea să fie epurat. Ultimul lucru pe care l-am văzut înainte să mă lege la ochi a fost ceața albă din pădure, ceața albă

care intra și ieșea printre copaci, și m-am întrebat dacă o să mai văd vreodată ceața și copacii ăia. Și i-am văzut. Eu sunt unul dintre norocoși, deși poate că moartea ar fi fost un noroc mai mare. Din autobuz, suntem urcați în vagoanele de marfă ale unui tren, știm că e tren pentru că auzim șuieratul locomotivei, și suntem duși pe un câmp, fratele meu într-o casă și eu în alta. Acolo, cadavre înghesuite unele peste altele, o toaletă pentru sute de oameni și tot timpul urlete, gardienii strigau și oamenii erau bătuți, implorând până-și dădeau ultima suflare. Pe anchetatorii noștri îi cunoșteam de dinainte de război. Pe torționarii îi cunoșteam de dinainte de război. Un gând trist mi-a trecut prin minte într-o zi. Impulsul ăla de a tortura și de a omorî fusese acolo de la bun început, chiar și atunci când eram prieteni. Fratele meu încearcă să mă facă să vorbesc despre asta, dar eu nu pot. Îi spun că nu simt nimic, nicio durere, nicio suferință, nicio dorință de răzbunare, adânc scufundat în propriul meu purgatoriu. El e plin de ură. Vede că eu nu am ură și nu-mi poate ierta asta. Îmi zice să încerc să-mi amintesc sau măcar să-mi amintesc țipetele, cum erau bătuți băieții de la noi din sat până-și pierdeau cunoștința, pe cântecul *Pusti me da zivim* – *Lasă-mă să trăiesc* –, dat foarte tare și pus iar și iar și eu îi spun că nu-mi pot imagina decât cum mi se crapă capul pe dinăuntru și că n-a mai rămas loc și pentru memorie. El zice că sigur țin minte cum se măturau bucățile din cadavre, smocurile de păr, tricourile însângerate și e pe punctul de a mă lovi pentru că nu-mi amintesc și îi spun: Nu mă lovi, nu sunt gata și poate că nu am să fiu niciodată.

Eu am scăpat de acolo mai repede decât el. Într-o noapte, un gardian, care fusese profesorul nostru de limbi străine, m-a scos afară și m-a dus în camera cu boilerul. Avea un cuțit. Am crezut că vrea să mă omoare. Dar el mi-

a dat cuțitul și mi-a zis: „Du-te, du-te, du-te!” Poate că a făcut-o pentru că în ziua aceea îl văzusem omorând un om ca pe un porc. Îl priviserăm amândoi și suportaserăm și poate că îl mustrase conștiința sau poate era beat, dar, oricum, mi-a dat drumul. O femeie care locuia în apropiere și le aducea lor grog m-a luat la ea. Îi ura pe soldați. Fiicele tuturor celor din sat erau violate în mod repetat, dar nu vorbeau despre asta, deoarece gardienii le amenințau că, dacă spun, lucruri și mai rele aveau să li se întâmple și casele lor aveau să fie arse din temelii. Părinții lor aveau să fie măcelăriți. De acolo am reușit să ajung într-o tabără a Crucii Roșii și după șaptesprezece luni am fost eliberat, cu condiția să nu mă întorc în Bosnia. Cred că am cedat nervos undeva, într-un centru din Olanda. Râdeam mult și vorbeam cu pomii. Fratele meu nu a scăpat de acolo decât mult mai târziu, a fost dat la schimb în cele din urmă pentru alți prizonieri și s-a întors unde trăiserăm noi înainte, pentru că avea cheia, n-o pierduse. N-a mai rămas nimic din casa noastră, doar o ruină arsă, cioturile de pomi fructiferi și un peisaj înnegrit.

El zice că inima lui e înnegrită și purificată de întoarcerea acasă. Zice că e esențial să ne aducem aminte și că nimic nu trebuie uitat. Eu zic invers. Încet, cu greu, a început să construiască o casă nouă acolo unde se ridica altădată casa noastră. Asta, ca să mă întorc eu. Are și stupi, și albine. Mă duc acasă pentru că așa vrea el. Mierea e densă și apetisantă. El zice să mergem în pădure să ne reconectăm. Mă întreabă ce-mi amintesc noapte de noapte din camera aia a nebuniei. Eu îi spun că-mi amintesc magia râurilor, mai ales primăvara, după dezgheț, când torentul coboară de la munte, și el se înfurie și spune că eu nu am sentimente, că mă port de parcă n-aș fi avut de-a face cu asta și eu îi spun că el urmărește umbre. Nu ne putem conecta. Scoate cheia pe care o

poartă la gât și îmi tot spune „Cheia, cheia”, ca și cum asta ar trebui să ne unească. Îi spun că vreau să fiu un om bun, nu vreau să urăsc. Iertați-mă, dar, după cum vedeți, sunt un om căruia nu-i place să vorbească prea mult.

Se opri brusc și Varya îi mulțumi, după care toată lumea tăcu. Apoi, ca să înlăture stânjeneala și tăcerea forțată, îl întrebă ce cadou i-ar fi plăcut să primească și el spuse că o tigaie, o tigaie din fontă pe care ar putea s-o curețe cum trebuie, nu una din teflon. Auzind ideea, ceilalți râseră! Suni, care stătea lângă el, ridică mâna și spuse că ea își dorește un copil prin inseminare artificială³³, da, sigur asta își dorește, deoarece Crăciunul nu e departe și ea și Mildred sunt un cuplu acum și le povesti încă o dată cum se întâmplase, iute ca fulgerul, pe un teren de tenis, când Mildred o sărutase și-i spusese „Înțelege odată, Suni!”, iar asta fusese tot, deși înainte avusese iubiți bărbați. Da, sigur că un copil, asta își dorea. Asietta își dorea un voucher la un salon de manichiură ca să-și facă unghiile violet metalic. Mai dorea și să vadă luminile din Trafalgar Square în ajunul Anului Nou.

Varya îi anunță apoi că tema pentru ultima parte a serii era „Mama”, fiindcă mama Asiettei murise cu câteva săptămâni în urmă. Aflaseră deja câte ceva despre viața Asiettei. Stătea într-o casă din Acton, la un loc cu alți șaptesprezece, care așteptau cu toții o scrisoare de la Ministerul de Interne și stăteau în picioare pe hol în fiecare zi, așteptând scrisoarea de la Ministerul de Interne. Apoi, într-o zi, o doamnă a acuzat-o că-i furase scrisoarea ce conținea permisul de ședere și ea spusese că nu, dar,

---

³³ În orig., turkey baster, cu sensul propriu de ustensilă de bucătărie, în formă de pipetă, cu care se toarnă grăsimea topită sau sosul peste carnea de curcan care se rumenește la cuptor. În jargon și în context, semnifică o metodă comună de inseminare artificială folosită în mod empiric chiar și acasă (n. tr.).

oricât a încercat ea să-i spună că nu, femeia o hărțuise și o urmărise pe scări, acuzând-o în continuare. Ei știu că ea mănâncă rar în bucătărie și-și aduce orezul în dormitor de trei ori pe zi, cu sau fără sos, și că are obiceiul să asculte emisiunile interactive de pe LBC și vorbește cu postul de radio, întrebând când o să primească vești de la Ministerul de Interne și când o să poată să rămână în Marea Britanie. Asietta se ghemui, rușinată, dar Varya se rugă de ea să se ridice în picioare, spunându-i că povestea ei ar fi un dar pentru ceilalți. Era o fată frumoasă și subțire, cu părul lung, negru și mătăsos, pe care îl mângâia întruna ca și cum ar fi fost un prieten, iar pe măsură ce-și depăna povestea prindea din ce în ce mai multă încredere:

— Aveam cam treisprezece ani și-mi uram părul, așa că o prietenă mi-a recomandat un produs chimic cu care să-l întind. M-am dus la baie și am încuiat ușa. Părul mi s-a făcut curând verde și a început să-mi cadă în smocuri care-mi rămâneau în mână. Am fugit la mama și i-am spus că mi-am pierdut tot părul. „Așa-ți trebuie!” și mi-a tras o palmă zdravănă pe fiecare obraz. Era prost-dispusă. Am simțit întotdeauna că nu m-a vrut. Așa e mentalitatea la noi, femeile vor numai băieți care să crească mari și puternici și să aducă mâncare în casă. Nu eram fericită acasă la noi și lucrurile au devenit și mai rele când mama și tata s-au despărțit. Mă certam cu mama în fiecare zi. Tata s-a dus să trăiască cu o altă femeie într-un alt sat și eu fugeam de mama și mă duceam la el, dar noua lui nevastă nu mă voia acolo. El mă trimitea acasă și-mi spunea s-o accept pe mama așa cum e, pentru că n-o să reușesc niciodată s-o schimb. La șaisprezece ani, o mătușă ne-a propus să mă ia la ea, în Franța, unde să trăiesc la țară, printre vii, și să învăț să storc struguri. Am stat acolo patru ani. Apoi o verișoară mi-a zis că mai bine să vin în Anglia, că acolo sunt mai multe oportunități și engleza e

cea mai vorbită limbă din toată lumea. Verișoara mea locuia în afara Londrei. M-a așteptat la gară. Avea o cameră care era și dormitor și m-a primit foarte bine. A deschis o sticlă de vin. Eu nu mai băusem niciodată vin. A început să-mi spună că ea și prietenul ei nu sunt fericiți. Cunoscuse un italian și urma să se mute cu el la Rimini, dar eu puteam să stau acolo. Am zis că nu vreau să stau în aceeași cameră cu prietenul ei. Ea s-a jurat că el o să mă lase în pace, pentru că avea multe prietene, nenumărate. În prima seară a fost politicos și mi-a oferit batoane de pește la cină. Verișoară-mea plecase deja. Când vine ora de culcare, eu îi spun că o să dorm pe jos și el își bate joc de mine. Iau o pernă și un prosop mare de la baie și mă întind pe jos. El se plimbă prin casă dezbrăcat și nu vrea să înțeleagă de ce nu mă bag în pat cu el. Îmi zice că datorită lui am un acoperiș deasupra capului și că lui îi datorez tot. Pe măsură ce trec zilele săptămânii, devine din ce în ce mai nesuferit. Există o singură cheie de la intrare, pe care el o ia cu el la serviciu, așa că eu nu pot să ies să mă plimb. Într-o duminică m-am dus la biserică în timp ce el dormea și când m-am întors l-am găsit înțolit ca un păun, cu o cămașă albastră și pantofi roșii. În seara aceea a venit acasă foarte târziu, beat și a căzut pe pat, îmbrăcat și încălțat.

În seara următoare, l-am întrebat dacă pot să mă duc să mă plimb, pentru că era vară și era foarte cald în cameră. Am luat-o pe o stradă lungă, apoi pe o străduță și am trecut pe lângă un teren unde niște fete culegeau fructe de pădure din tufișuri. Am rămas așa, uitându-mă un timp la ele.

M-au întrebat dacă vreau să culeg și eu cu ele. Când m-am întors, el n-a vrut să-mi deschidă. Mi-a strigat pe geam că hainele mele sunt în tomberonul de lângă poartă. M-am dus înapoi la biserică unde mergeam în fiecare duminică și

o femeie m-a luat acasă la ea și a doua zi a sunat la mai multe agenții și, după un timp, mi s-a dat o cameră în casa din Acton, împreună cu alți șaptesprezece. S-au făcut trei ani de când am cerut azil. Azilul mi s-a refuzat, dar am făcut recurs și din șase în șase luni mă duc cu un avocat la biroul pentru imigranți ca să-l cer din nou. În toți anii ăștia, m-am gândit la mama și la cum aș vrea să mă împac cu ea, dar când o sunam țipa la mine și îmi spunea că nu exist și să stau departe de ea. I-am trimis un mic cadou cu o pudră compactă. Mi-am găsit o slujbă part-time într-un hotel, pentru când au evenimente speciale și au nevoie de personal suplimentar. Evenimentele au loc într-o sală de bal, cu doamne foarte aranjate, care poartă tone de bijuterii și rochii cu decolteuri adânci. Și care vorbesc tare. Știu că e ilegal să lucrez acolo, dar am nevoie de bani ca să dau telefon în Africa. În fiecare zi, ca toți ceilalți, aștept hotărârea. Apoi, acum patru nopți, era târziu, mi-a sunat telefonul și eu răspund repede. Era tata și era foarte supărat. De când s-a îmbolnăvit mama, el stă mult acasă la ea și îi pare rău pentru ea. Doar că eu nu știam că e bolnavă. Tocmai când îmi spunea că ea are probleme cu respirația, s-a întrerupt convorbirea. Telefonul meu nu mai avea credit. A trebuit să aștept până a doua zi de dimineață ca să mă duc la magazin și să-mi cumpăr o cartelă nouă. L-am sunat pe tata și el acum plângea. Era zgomet pe fundal, erau mulți oameni în casă, mama murise și era întinsă pe pat, unde îi pusese răi flori în jurul părului. Pot să mi-o imaginez, cu fața ei îngustă și ochii închiși, cu coroana proaspătă de flori căzându-i pe pernă. E groaznic să ți se spună așa ceva la telefon. Voiam să fiu acolo să-mi iau rămas-bun de la mama și în clipa aceea mi-am dat seama că cel mai mult pe lumea asta îmi doream ca ea să nu fi murit ca să mă ierte. Îmi doresc asta mai mult decât îmi doresc permisul de a rămâne aici. Tata

mi-a mai zis câteva cuvinte și apoi am rămas singură în cameră și știu că o să-mi doresc întotdeauna ca mama să mă ierte.

Suni e revoltată. O arată prin mișcări bruște și abrupte ale brațelor, ale încheieturilor și ale degetelor. Devine bățăioasă, întrebând de ce trebuie să asculte ei porcăriile astea, când se află aici ca să vorbească despre politică, nu despre mama cuiva. Varya o întrerupe și îi explică, cu multă blândețe, că totul pe lumea asta e despre politică. Pâinea pe care o mănânci, apa pe care o bei, salteaua pe care te culci, războiul sau pacea, toate lucrurile sunt în esența lor politice. Îi mai spune că e lipsă de sensibilitate s-o ocărască pe Asietta și o roagă să-și amintească de legătura primordială dintre mamă și copil, oricine ai fi. Mulți din grup aplaudă, chiar și Nahir.

Onoma e deja în picioare, dornică să-și spună povestea, pe care a repetat-o pe drum, în autobuz. E o femeie corpolentă, într-o rochie albastră, de stambă, cu mânecă scurtă, deși a venit iarna și ceasurile au fost date înapoi în sâmbăta de dinainte. Începe prin a-i aduce mulțumiri Domnului, *Domnul deține controlul*. Apoi urmează povestea:

— Numele meu înseamnă „Unica”. I-am făcut necazuri mamei. Nu voia să păstreze sarcina, așa că s-a dus la vraciul șaman, care i-a dat medicamente. Copilul s-a născut prematur și a murit după câteva zile. Apoi, peste o săptămână, mama mergea pe stradă și a început să simtă durere și contracții în timp ce sângera. Fusesse însărcinată cu gemeni, dar vraciul șaman nu văzuse. S-a dus într-un tufiș și m-a născut pe mine. Ar fi vrut să fiu băiat. Fetele sunt cantitate neglijabilă. Pe mine m-a persecutat de la bun început. M-a dus la vrăjitoare, care a încălzit un vas de pământ cu diferite chestii cu care m-a uns pe tot corpul.

Apoi, m-a tăiat cu lama ca să iasă diavolul din mine, iar ei s-au bucurat cu toții și au spus: „De-acum încolo n-o să mai fii una dintre cei răi.” Dar mama întruna se lua de mine. Ea și cu două mătuși m-au dus într-o noapte într-o colibă dintre tufișuri. Mi-au spus că o să-mi tai clitorisul și eu am întrebat de ce. Mama a spus că pentru ca să fiu curată și să n-am sentimente murdare față de băieți. Mai era o fată care aștepta acolo și ținea în mână o păpușă împletită, pe care o tot strângea. Au chemat-o înaintea mea. Am auzit-o țipând, poate treizeci, patruzeci de minute, poate mai mult. M-au dus înăuntru și mi-au zis să mă întind pe jos. Era pământ pe jos. Mi-am înfipt degetele în pământ, că nu aveam de ce să mă țin. Camera mirosea a dezinfectant și am văzut lame și niște forfecuțe pe masă și am știut. Una dintre ele m-a întrebat dacă voiam să-mi pună o cârpă pe față, dar eu am spus nu, vreau să văd. Chiar și atunci știam că planul lui Dumnezeu pentru mine era să-mi trăiesc viața cu ochii deschiși. Dumnezeu deține controlul.

Apoi mi-a ținut picioarele depărtate, a doua mi-a ridicat brațele și am început să tremur incontrollabil. Mi-au spus să nu tremur, ca să nu greșescă și să iasă mai rău. Asistenta a început să-mi taie clitorisul și eu țipam și urlam ca un animal. Mama le-a zis cât de încăpățânată sunt. Am urlat până nu am mai putut urla, după aceea m-au ridicat în picioare și îmi curgea sânge. M-au pus să mă spăl cu apă caldă cu sare șapte zile și să vin înapoi să-mi scoată firele. Când aveam vreo șaisprezece ani, o verișoară m-a invitat să locuiesc cu ei în Anglia și eu am fost mult mai fericită. Ei merg cu toții la biserică. Acasă citim Psalmii și Sfânta Scriptură, care sunt o sursă de inspirație pentru noi. Duminica mergem la biserică și cântăm laude Domnului și după aceea bem o cafea sau un ceai în curtea bisericii și stăm de vorbă cu alți oameni. După doi ani, am cunoscut

un tânăr din țara mea. Se mutase aici din Olanda și avea viză temporară pentru că lucrase acolo. Mi-a făcut curte, m-a plimbat prin parcuri și ne-am făcut planuri. Am avut o nuntă frumoasă și pastorul ne-a dat voie să ținem recepția pe pajiștea de lângă biserică. Ne-a spus că noi suntem cei mai buni enoriași dintre toți și că nu prididim cu ajutorul dat celorlalți. Când am rămas însărcinată, am știut că va fi o fetiță și așa a și fost. M-a privit cu ochi blânzi încă de la început. Ea e excepțională. Mă ajută. Face curat. La școală, le spune fetelor obraznice să fie politicoase cu doamna învățătoare și să nu-i răspundă urât. În weekend facem o prăjitură pufoasă pentru doamna învățătoare. Pe toate le știe. Dacă plâng, știe de ce plâng. Ca să nu fim trimise înapoi, pentru că, dacă vom fi, atunci îi vor face și fiicei mele ce mi-au făcut mie. Nu știu unde Dumnezeu o fi mama mea acum, dar, dacă ne întoarcem, o să ne găsească. Mi-e frică de ce o să se întâmple atunci. Dumnezeu îmi cunoaște suferința și Dumnezeu deține controlul. El îmi spune să fiu acolo pentru alți oameni, eu sunt și asta mă ajută mult. Vă foarte mulțumesc, spuse ea și apoi încheie, cu brațele cafenii și dezgolite deschise larg, ca un sfânt care se roagă.

Apoi veni rândul Fidelmei. Era dezorientată. Se gândi că ar fi putut să povestească vreun vis sau coșmar care să facă trimitere la povestea ei, dar nu-i venea în minte niciun vis și niciun coșmar. Își căută cuvintele și începu, cu glasul încordat și nefiresc. Auzind de „Sarajevo” și apoi de „Bosnia”, își amintise tot și el îi apăruse în față, el, cel care mersese pe strada lor principală, și îi auzi vocea, vocea lui mătăsoasă, și-l aduse aminte la râu adunând pietre și acea ultimă dojană amară în dimineața în care văzuse graffitiul, avertismentul care era un preludiu a tot ce avea să urmeze.

— Plouă o groază în Irlanda, de-aici și clișeul cu Insula de Smarald, câmpurile verzi și mușchiul care crește pe toate mormintele. Multe s-au schimbat în bine, mai ales în orașe, la țară încă există destule prejudecăți și oamenii de acolo se hrănesc cu scandaluri cum s-ar hrăni cu nectar. Am stricat lucrurile cu soțul meu și am întinat reputația noastră, fiindu-i necredincioasă. S-a dovedit că acest nou-venit, acest profet, acest ispititor, ne păcălise pe toți. Făcuse lucruri îngrozitoare, ordonase și orchestrase mii de ucideri și-și rupsese în bucăți propria sa țară pașnică. Simțeam că, fiind cu el, eram și eu complice la lucrurile alea îngrozitoare și simțeam o vină pe care nu eram îndreptățită s-o simt, era – este – dacă vreți, ca o vină contrafăcută de care eu sunt acuzată. În ultima mea dimineață acolo, m-am dus pe un delușor din fața mănăstirii, unde promisem adăpost după nenorocirea prin care am trecut și am vorbit cu locurile însele, spunând că vreau să-mi curăț casa, sufletul și pe mine însămi. Există o poezie, o poezie frumoasă de Emily Dickinson care spune așa: „Când vine, Totul ascultă/ Umbrele își pierd răsuflarea/ Când pleacă, pe-al Morții chip e depărtarea.”³⁴

Și se opri dintr-odată, știind că nu respectase adevărul, că nu era concludent, prea pompos, și în timp ce lumea ieșea încet, Maria îi făcu semn cu mâna, căci Varya îi dăduse de înțeles să rămână la urmă.

* * *

---

³⁴ Emily Dickinson, „Când piezișă cade raza” (There’s a Certain Slant of Light), traducere de Mihaela Ghelmegeanu, în Antologie de poezie americană de la începuturi până azi, ediție întocmită de Leon Levițchi și Tudor Dorin, Editura Minerva, București, 1977, Colecția Biblioteca pentru Toți (n. tr.).

De cât timp e acolo? O tăcere de plumb s-a așezat peste locul acela, femeia căreia îi venise rândul la curățenie plecase și ele auziseră o ușă închizându-se în urma ei. Fidelma se întorsese în cameră, din nou ea însăși, ea, cea care se arată lumii. E ceva timp de când s-a așezat și vorbește.

Sunt în biroul privat al Varyei, Varya stă pe scaunul ei rotativ, iar Fidelma stă tot pe un scaun confortabil și ține în mână un pahar, dar nu-și amintește să i-l fi oferit cineva. Vede desenul în culori cu floarea sud-africană și diferitele tăieturi din ziare cu articole despre refugiați, drepturile omului și azilanți. Fiecare părticică din ființa ei este turnată în lucrurile pe care le povestește. Îl cunoștea pe bărbatul despre care vorbise Varya, cel care luase în răs moartea tuturor, și a celor care stăteau la coadă să cumpere pâine în piață, spunând că e o scamatorie și că morții și răniții sunt manechine de plastic și cadavre rămase din războaie de demult. Bărbatul acela fusese iubitul ei. Cât de obscen suna acum acest cuvânt, cât de nepotrivită perechea lor. Spune povestea cu convulsii și tresăriri. Cum apăruse el într-o noapte de iarnă și vestea se răspândise ca focul în pădure, ca și cum ar fi fost un profet care venise în mijlocul lor, cum se îndrăgostise de el, mai întâi puțin, ca o pasiune trecătoare, de școlăriță, apoi mai profund, după care până peste cap. După aceea făcuse un plan ca să se întâlnească, îi lăsase bilețele, o piatră runică și adesea grise cu brânză pe care le făcea ea însăși. Mai târziu plecau uneori împreună și, cu timpul, ea a rămas însărcinată, așa cum își dorise, și el i-a confirmat sarcina mișcând pendulul de sticlă pe care-l purta la gât, agățat de o curelușă lungă, și pe care îl folosea pentru previziunile transcendente, și el își trecuse mâna peste tot corpul ei și-i spusese: „Da, un băiețel sau o fetiță, un copilăș micuț și drăguț s-a

implantat acolo.” Asta se întâmplase în sala lui de consultații, în pauza de prânz, fără alți pacienți de față. Urmără bârfele, graffitiul obscen, dispariția lui, întoarcerea din scurt, prinderea lui în autobuz și apoi toată tărășenia cu povestea lui, desfășurată la televizor. Și-apoi, cei trei bărbați. Cizmele lor, mirosul lor, ochelarii lor de soare, una dintre perechi cârpită cu scotch, coliba cu podea de pământ și lipsa unui punct de sprijin atunci când s-a întâmplat.

Când s-a întâmplat. Muzica asurzitoare și țipetele ei. Fiecare împunsătură a răngii ca și cum mai rău nici nu s-ar fi putut, doar că fusese din ce în ce mai rău și țipetele ieșeau din ea, luptându-se pentru viață cu ultimele fufioare de respirație, în timp ce-și dorea să fi murit. După aceea plecarea celor trei și tăcerea întreruptă curând de foiala șobolanilor.

— Parcă n-ar fi scos niciodată ranga aia din mine, spuse ea și se uită pentru prima dată în ochii femeii care se împrietenea cu ea.

— Îl urăsc, vreau să-l pedepsesc în toate felurile cu putință, să-i iau și glasul, să-i smulg laringele din gât și să-l strangulez silabă cu silabă. Vreau ca cei trei bărbați să fie făcuți chiseliță, mă urăsc și-mi urăsc corpul, cred că numai violența va pune capăt violenței. Ura asta îmi umple inima, sufletul și întreaga ființă. Când sunt la ciclu, îmi vine să mă mânjesc pe față cu sângele meu, ca să fiu și mai terfelită. Vezi tu, am pierdut orice legătură între ce e firesc și ce e nefiresc. Aud poveștile celorlalte femei din cameră, destine mult mai grele decât al meu, sfâșietoare, și mă emoționează, dar nu într-atât încât să calc în picioare ura care mă sufocă.

Se uită la Varya, clătină din cap și apoi își feră privirea. Se făcuse târziu. Mai era un singur metrou la ora aceea și, în lumina neoanelor dinăuntru, vagoanele păreau de un

alb decolorat, ca un șir de care mortuare ce înaintau unul după altul către o destinație blestemată.

Vizuine

Fidelma i-a cunoscut pe Violet, Elvis, Beth, Toby, Cher, Holly, Pearl și Benjy. Nu i-a văzut în întuneric, ci în lumina întunecată a cuștilor, pentru că singura fereastră era cea din holul exterior, iar în celelalte părți era plin de umbre.

Lara, o fată, o conduce de-a lungul unui coridor ca s-o familiarizeze cu locul. În rochia ei de bumbac și în cizme de cauciuc, arată ca o vătăreasă, pălăvrăgind și povestind care câine e arțăgos, cine e băiat drăguț, cine e singuratic și așa mai departe și, auzindu-i vocea, ogarii sosesc în salturi s-o miroasă și să-i lingă mâna. Ea îi laudă, le preamărește blana mătăsoasă, care seamănă cu a vițelușilor, urechile moi și inimile care le bat ca inima de om.

În dreptul fiecărei cuști, numele câinilor sunt scrise cu cretă roz pe o tablă neagră, mică și în curând tot dau din coadă prin plasa de sârmă, ca și cum ar instiga la revoltă. Câțiva au rămas în culcușurile lor înălțate, pe jumătate ascunse, pe tronuri de hârtie trecută prin tocător, uitându-se afară cu niște ochi atât de triști, și-atâtea povești triste sunt în ochii lor melancolici.

Dintr-odată, unul începe să mârâie, se avântă și latră, încercând să se elibereze. E Bella, care are epilepsie și de-asta are o cușcă doar a ei. La cel mai mic pas al unui străin, intră în vrie și apoi i se alătură și ceilalți, lovindu-se de plasă, într-un iureș de lătrături sălbatice și discordante, astfel încât cuvintele blânde și liniștitoare ale Larei nu au niciun efect. Locul ăsta e o casă de nebuni. Buimăceala asta este lucrul de care își va aduce aminte Fidelma și la

care se va întoarce cu gândul noaptea, fremătând, în oricare dintre locuințele pe care le vor găsi pentru ea.

S-a întâmplat așa.

* * *

Se află într-un bar de zi de pe o străduță lăturalnică din Londra, lângă zona cu spitale și aziluri pentru bătrâni, unde ambulanțele sunt parcate peste tot și asistente cu halate albastre peste uniformă albă se grăbesc de la o adresă la alta. Este înghesuit, plin de muncitori care stau cu toții în picioare în timp ce-și beau cafeaua, împărțind singurul ziar gratuit și discutând despre favoriții de la cursele de cai de după-amiază. Pe o tăbliță, cu un scris îngrijit și enigmatic, sunt trecute specialitățile casei – Panini, Ciabatta, Covrig, Sandwich cu ton, Cartof Copt, Topping-uri diverse. Cei doi bărbați din spatele tejghelei par gemeni, cu berete identice, și, în ciuda îmbulzelii, reușesc să schimbe câteva cuvinte prietenoase cu fiecare client în parte. Iată-l acolo, același Bluey, cu aceeași nonșalanță, cu același zâmbet, cu cerceul de aur și cu dinții lui perfecți.

— Să mă trăsnească Dumnezeu dacă sunt eu de vină! spune el cu mâinile ridicate în semn de părere de rău.

Nici măcar nu fusese acolo în ziua în care i se refuzase ei accesul și de atunci nici măcar nu mai ieșise la băutele de vineri seara. Meduza voia postul respectiv pentru nepoata ei și trimisese o plângere lungă conducerii.

— Ce fel de plângere? întreabă Fidelma.

— O... chestii...

— Ce fel de chestii?

— Uite ce e... Las-o baltă... Ca femeie de serviciu în tura de noapte, trebuia să fii invizibilă... Nu existai ca persoană... Erai acolo ca să muncești, nu ca să plângi.

— Dar nu am plâns, spune ea, culoarea urcându-i în obraji, cu un nod în gât, căci știe foarte bine că la serviciu s-a stăpânit întotdeauna și că numai dimineața, când se întorcea pe jos acasă, se mai întâmpla să verse câte o lacrimă.

În acel moment, și-o imaginează pe Meduza, micuță, cu pielea cafenie și întinsă ca pâza unei corăbii, cu ochii mereu pe fază și suspicioasă, albul lor de culoarea unui zgârci gălbui și bolnav, și cu codițele împletite aranjate simetric în creștetul capului, ahtiată după o ceartă.

Bluey o dezaprobă sonor, îi spune să nu se mai gândească la trecut, pentru că a venit și vremea ei. Are o slujbă pentru ea. Inima îi sare din piept la auzul veștii. Nu la bancă, ci undeva, la țară, pentru că el știe că ea iubește natura, păsările, copacii, râurile, deși cum de aflase el asta pentru ea rămânea un mister. Era un adăpost pentru ogari, nu departe de Londra. Animale minunate, care când nu mai putuseră alerga la curse din cauza vârstei sau a unei accidentări începuseră s-o ducă rău. Un ogar care nu ieșea pe locurile întâi, doi sau trei în primele cinci curse era dat la rebuturi și apoi soarta lui însemna fie un glonț în cap, fie o cărămidă sau un centru de plasament. Tracy, o prietenă de-ale lui, conducea un astfel de centru și întâmplător avea nevoie de un ajutor temporar, deoarece Cressida rămăsese însărcinată pe neașteptate. Se dusese personal acolo și fusese uluit de cât de devotat era personalul, oameni din toate părțile veneau în fiecare zi să plimbe câinii, iar Tracy se ruga ca unii dintre ogari să fie adoptați, pentru că exista o coadă lungă, la care se aștepta ca să fie primiți în adăpost.

— Nu știu ce să zic, răspunse Fidelma.

— Antrenorii și proprietarii îi ucid adesea pentru bani *cash*, spuse el.

Cuvântul *cash* o surprinse. Nu mai avea bani aproape deloc și, deși nu schimbaseră niciun cuvânt aspru, simțea că începe să fie o povară pentru Jasmineen.

— Nu vrei să mergem până acolo și să aruncăm o privire? Întrebă el și plăti cafeaua, luând un suport curat de pahare drept suvenir.

Străbătură străzi cu blocuri înalte, toate muștar, apoi intrară în sectorul financiar, unde turnuri de oțel și sticlă, care aproape se loveau unul de altul, se înălțau din ce în ce mai sus în cursa lor pentru supremație. El îi spuse cum se numește fiecare. Lumina le dădea acestor clădiri prestața unor temple aprinse. Urmă apoi Turnul Londrei, o clădire cafenie și lăbărțată, care, cu turnulețele și turnurile ei mai mici, arăta ca un oraș în sine. Își dusesese copiii acolo într-un tur ghidat și cel mai mult le plăcuseră poveștile morbide despre prințisorii care o pățiseră.

În tunelurile lungi se văita vântul captiv, așa că se simți ușurată când ieșiră în cele din urmă în spațiul deschis, trecură pe lângă alte câteva clădiri și străbătură apoi ținuturile joase pe deasupra cărora se vedea un cer uriaș, care se întindea de la un capăt la altul și pe care norii se mișcau leneș, adunându-se molatic. Nu mai văzuse un cer atât de vast de când plecase de acasă. Stâlpii de telegraf, deși erau fixați în pământ, parcă mășcăluiau de-a lungul peisajului și printre ei apăreau mori de vânt care ștergeau cerul fără încetare. Bluey avea chef de vorbă. Asta, ca s-o împiedice să se cufunde în gândurile ei. Când intrară în zona estuarului Tamisei, el abera mai departe despre cât de faimoasă fusese această cale fluvială pentru petrolierele și cargoboturile din întreaga lume și cum în 1559 Francis Drake pornise spre America de Sud, la porunca reginei, cu tunurile și cu echipajul lui de optzeci

de oameni, ca să le provoace cât mai multe pagube galioanelor spaniole pe care regina voia să se răzbune. Când se întorsese, peste trei ani, cu numai cincizeci din cei optzeci de oameni cu care plecase, aurul și banii pe care i le adusese reginei depășeau deficitul țării. După aceea începu să vorbească despre natură. Mlaștinile și zonele umede, care se întindeau pe mai mult de trei mii de acri, erau pline de animale sălbatice. Înșiră numele păsărilor, găște Brent, privighetori roșii, ciocârlii, sitari de mal, stoluri de culici și diferite specii de pescăruși. Dar, atunci când privi în jur, Fidelma nu zări nici cerul și nici zonele umede.

Mergeau pe o autostradă suspendată de pe care se întrezăreau benzile aglomerate de dedesubt, mașini și camioane treceau pe lângă ei cu o viteză teribilă, iar iarba din separeul de metal dintre cele două sensuri ale drumului era flască și murdară. Nu era peisajul de țară pe care-l cunoștea ea. Tomberoane mari, fabrici de mașini, depozite mici și firme cu semne scrise cu cerneală: fier vechi, componente de mașini, componente de autocare, uși de garaj și, din când în când, prețurile concurențiale ale fripturilor de duminică în diferite restaurante. Văzu chiar și un îndemn să încerci „golf la asfințit”³⁵. Se întreba din ce în ce mai mult dacă expediția asta are vreo noimă. Ieșind de pe autostradă și intrând pe șoselele adiacente, tot greșeau drumul și dădeau peste zone cu case înstărite cu câte două garaje fiecare și pajiști cu iarba tunsă frumos și, nu o dată, trecură prin fața unei porți late, pe care scria „Centru de echitație”. Camioneta era împrumutată și sistemul ei de navigație, spuse el, își pierduse busola. O femeie cu un accent de persoană educată le tot spunea să cotească la stânga după cincisprezece metri, ceea ce și făcură, doar

---

³⁵ În engl., Twilight Golf. Concept din ce în ce mai răspândit, denumind obiceiul de a juca golf seara, la asfințit (n. tr.).

ca să nimerească înapoi în aceeași zonă cu case și cu poarta albă a centrului de călărie. Când sună la adăpostul pentru câini să ceară instrucțiuni, Fidelma auzi un lătrat neconținut și cum cineva îi spune lui Bluey să se grăbească, pentru că se pregăteau pentru masa de seară a câinilor.

Se afla pe un fel de șantier, cu câteva magazine cu unelte, unele fără acoperiș, și erau acolo multe clădiri mici, pe care scria „Unitate”, numerotate toate.

Erau și muncitori peste tot și un morman de moloz era depozitat la o extremitate ce dădea înspre un teren plat, dincolo de care era doar linia orizontului.

Coborai trei trepte și ajungeai la altă dărăpănătură, unde pilotele erau puse la uscat pe balustradă, iar ghivecele de la ferestre aveau flori viu colorate. Pe o sârmă, între doi stâlpi, stătea un șir de codobaturi, într-o tăcere ciudată.

Ușa de aluminiu, deși închisă, nu era încuiată și, când intrară, Bluey strigă ca să-și facă simțită prezența. Imediat făcu cunoștință cu Tracy, o femeie cu un zâmbet larg, care plesnea de sănătate, purta cizme de cauciuc și îi spuse lui Bluey că știuse ea că nu avea s-o lase baltă.

Mirosul de urină era greșos, chiar dacă locul fusese curățat bine și acum îl spălau cu furtunul.

Pe perete erau zgărzi, lese, botnițe, perii, jucării, pelerine de câini și fotografii color cu ogari faimoși, cu limbi roz, curate, molarii albi, uriași și ochii plini de entuziasm.

* * *

Lara sugerează să scoată o pereche de câini, un el și o ea care împart o cușcă și latră fericiți de surpriză, adică să

iasă din nou la o plimbare. Fidelma are parte de prima ei lecție despre cum să apuce câinele de botul lung ca să-i pună botnița, neliniștea ei transmițându-i-se și animalului, care nu stă locului. „Nici prea larg, nici prea strâns.”

Pe câmp, spre mirarea ei, câinele n-a ros lesa și nici n-a tras prea tare de ea, fericit să se afle departe de întuneric și de spațiul închis. Iarba scurtă acoperă movilele de pământ și e presărată cu bucăți întărite de tină, care au fost răscolite de caii ce sunt acum la capătul celălalt al câmpului, agitați.

Trecând pe lângă ele la întoarcere, alți oameni le salutară veseli, legănând cu nonșalanță punguțele cu excrementele rubinii ale câinilor lor, ca și cum ar fi fost niște poșete de seară. Cu dexteritate, Tracy întoarse punga pe dos și apoi, cu degetele strânse, apucă excrementele în pungă înainte să înnoade cele două capete.

În curând veni și rândul Fidelmei, care de-abia reuși să nu vomite.

Avea nevoie de o a doua pungă și, chiar și cu două pungi, făcu mizerie și în cele din urmă trebui să-și șteargă mâinile pe iarba scurtă și călcată în picioare.

— O să te obișnuiești, spuse Lara când își continuă drumul și zise ce încântată e de noul câine, pe care ea și partenerul ei îl luaseră cu câteva zile în urmă.

Era un collie. Îl văzuseră pe site-ul adăpostului pentru câini de la Battersea și știuseră imediat că are nevoie de ei. Asta însemna că acum aveau unsprezece câini în total, cu ogari cu tot. Trebuse să se ducă singură după el, deoarece partenerul ei lucra, și când ajunsese acolo aflase că mai existase un collie, exact la fel, dar care fusese luat cu o zi înainte. Cei doi câini aveau, în mod evident, aceiași părinți și fuseseră abandonați în fața unei clinici

veterinare. Pe acela chiar trebuia să-l ia. Acolo îi spusese Prudence, dar ea se gândi că nu e un nume potrivit, așa că o botezase Rosie. Asta fusese partea ușoară, dar s-o aducă înapoi la Essex nu fusese ușor. Pentru început, câinile era isteric fiindcă se afla printre oameni, nu răspundea la noul nume și îi era frică în lift, chiar dacă era purtată în brațe, într-atât încât atunci când coborâră la metrou se ascunse sub un scaun și nu mai voia să iasă, așa că rataseră stația și trebuiseră să se întoarcă. Cum în metrou nu era plin, se hotărâse să fie curajoasă și s-o pună pe scaunul de lângă ea, iar pe scaunul din fața câinelui stătea un domn care nu avu nicio obiecție. După ce se întoarseră, Fidelma rămase singură câteva clipe, ca să-și revină puțin. Un copac mare și apoi, la orizont, un șir de copaci înghesuiți unul într-altul, care mărgineau un petic de cer de culoarea cositorului. Preaplinul acela al naturii pe care i-l anunțase Bluey nu se vedea nicăieri. Duse mâna la gât ca să nu cumva să-i scape niciun sunet de exasperare. Avea ori asta, ori nimic.

Dinăuntru se auzeau lătrături, dar fără isteria și veninul de mai devreme, pentru că era ora cinei și câinii știau. O urmări pe Lara pregătindu-le masa — biscuiți uscați, carne din conservă, pâine neagră, fier, alge și ulei de cod, toate amestecate cu apă caldă într-un fel de malaxor, iar în tot timpul asta ei așteptau înnebuniți.

Tracy spuse că, fiind prima ei zi acolo, Fidelma poate să stea jos și să se uite la metoda de lucru, în timp ce câinii erau duși, singuri sau în perechi, înapoi în padoc. Fără nicio fâșie de iarbă, padocul era o podea de ciment, cu o copertină din foaie de cort albastră, ca să protejeze animalele de ploaie și de soare. După ce fiecare vas fu așezat pe un suport, înfulecară tot și apoi linseră toți stropii ce ar mai fi putut sări în jur pe plasa de sârmă. Totul se petrecu rapid, deoarece erau patruzeci și patru de câini de hrănit. Tracy se așeză lângă ea, vorbind despre

caracterele lor, despre personalitățile lor, despre cei care încă aveau cicatrici și despre cei liniștiți, adăugând că, bineînțeles, nu poți ști niciodată toate dedesubturile poveștii. După câinele ei, Mick, termină de înfulecat, i-l dădu să-l țină în brațe, în timp ce ea-i spunea iar povestea lui, Mick sorbindu-i cu sete cuvintele și răsplătind-o cu lovituri ușoare cu lăbuța peste claviculă, ca niște ciocănituri de baghetă. Când îl aduseseră aici, cum spuse ea, Mick era speriat de toate cele, dar mai ales de oameni. Era plin de cicatrici, îi lipsea lobul unei urechi, era plin de purici, avea dinții stricați și ar fi fost prea periculos pentru el să fie pus la un loc cu ceilalți câini. Își arunca farfuria de colo-colo pe podea, își rosese păturica, refuza orice fel de delicatese, toate astea aproape un an întreg, dar ea perseverase, știind că e un duel al voințelor și că într-o bună zi finalul avea să fie fericit și așa și fusese.

— O să ajungi să-l iubești pe unul dintre ei și-asta o să fie tot... Așa se întâmplă... O să-ți amintești de ziua asta ca de un moment de cotitură din viața ta.

Era timpul să închidă câinii peste noapte. Se făcuse întuneric cu mult înainte să se facă noapte. Oare ei visau pe culcușurile lor ridicate, unul aproape de celălalt sau poate dormind separat?

După spusele lui Tracy, da. Visau, alergau la curse, cu picioarele zbârnâindu-le, alergau în Cursa Națională³⁶, iar și iar și iar. Au memorie scurtă, îi zise apoi, și dorm profund până ce îi trezește a doua zi de dimineață sunetul primei mașini care trece.

---

³⁶ Cursa hipică națională din Marea Britanie, ținută anual pe hipodromul Aintree de lângă Liverpool. Este cea mai importantă cursă cu obstacole din Europa, în anul 2017 premiile acordate fiind în valoare de 1 milion de lire sterline (n. tr.).

Pe când ieșeau în vârful picioarelor, urcând scările și traversând curtea, Fidelma întoarse privirea către clădirea ce rămânea în spate, atât de tăcută acum, calitate pe care, altfel, și-o pierduse de mult.

* * *

Din camera ei de deasupra barului, Fidelma auzi șoapte, dar nu foarte tare. Se distingea zumzetul constant al celor două ecrane mari de televizor și, cum era noaptea de poker, toți erau liniștiți și concentrați. Își cumpărase pește cu cartofi prăjiți de la furgoneta-chioșc parcată în apropiere, o combinație de moluște, melci de mare, creveți și midii și le mănca repede, dar cartofii erau cam fazi. Apoi luă o înghițitură din sticla cu sirop de prune, pe care o cumpărase pe drum de la Costcutter, unde se opriase Bluey să caute o miere specială pentru soția lui pretențioasă. Gustul dulce al siropului îi declanșă o cavalcadă de amintiri. Îl văzu dintr-odată pe Jack în bucătăria lor, descurcându-se de unul singur, ca și cum ar fi fost doi oameni în mijlocul unor ruine imense care, deși nu puteau să comunice, știau unul de existența celuilalt și într-o zi trebuiau să se întâlnească din nou. „Și deasupra micului mormânt ne-am sărutat din nou, în lacrimi”³⁷. Ridică una dintre broșurile din teancul de la Lara și citi despre ogarii împinși până la limita lor fizică, despre carierele lor scurte și despre accidentările de la întrecerile pe piste înguste și cu curbe strânse, care deveneau curând nedoriți și erau lăsați pradă unui viitor nesigur.

Grăbită, puse broșura deoparte și coborî din cameră.

---

³⁷ Vers din poemul Prințesa (1847) de Lord Alfred Tennyson (1809–1892) (n. tr.).

În bar, nimeni nu o deranjă. Jucătorii de poker erau foarte concentrați și vorbeau foarte puțin, doar când se arătau nemulțumiți sau aveau o carte câștigătoare.

— Bine, păpușă! strigă un bărbat din celălalt capăt și prietenul lui îi spuse să nu-l bage în seamă.

(Aproape nemișcați, priveau în gol, în largul lor, corpul femeii mulat după cel al bărbatului.) Pe banca de alături stătea o femeie într-o rochie verzuie, cu mâneci scurte, bufante, și un volan în jurul tivului. Era foarte corpolentă, așezată atât de aproape de bărbatul ei, încât părea o meduză lipită de el. De-abia dacă-și vorbeau, dar erau ca unul. Totul era atât de măsurat și de imobil. Fidelma bău un amestec de apă minerală cu cremă de mentă, pe care fata din spatele tejghelei i l-a recomandat drept sedativ. În spatele ei, pe pervaz, erau câteva flori într-o vază mică, atinse una și sări în sus îngrozită, speriată de tandrețea aceea, de atingerea ei moale.

O scrisoare

Antetul scrisorii purta numele mănăstirii și scrisul era scrijelit.

Ei bine, draga mea Fidelma, trebuie că te-ai întrebat ce s-a întâmplat cu bătrâna ta Bony, care n-a mai ținut legătura cu tine. Aproape că am părăsit pământul ăsta pentru Împărăția cerească. S-a întâmplat așa: îi aduceam un veșmânt frumos unui tânăr preot din Manor Hamilton și m-am oprit aici la capelă să iau câteva sticle cu apă sfințită, dar când m-am urcat în mașină să plec m-am simțit foarte ciudat în mintea mea, parcă nu mai eram acolo. Așa că mi-am zis „Nu conduce, Bony, stai aici și las-o să treacă” și așa am și făcut și se pare că am stat vreo oră sau chiar și mai bine. Harul divin a făcut ca părintele

Eustace să treacă pe-acolo exact atunci, în drum spre capelă pentru slujba de seară și să mă vadă aplecată deasupra volanului. Deznodământul a fost că am ajuns la spitalul regional, neștiind unde mă aflu sau cine sunt. Avusesem un atac de cord, care-mi afectase toată partea dreaptă a corpului, inclusiv creierul. Nu puteam să vorbesc, nu puteam să mă mișc, nu puteam să fac nimic. Timp de două săptămâni n-am știut de mine și apoi am fost mutată la un alt spital pentru o recuperare lentă, care a presupus fizioterapie și psihoterapie în mod susținut. Să învăț să merg și să vorbesc din nou, ca un copil, a fost o lecție despre cât de fragili suntem noi, oamenii, și cât de recunoscători ar trebui să fim. Boala mea și recuperarea aparent miraculoasă au apărut în ziarul local, cu o fotografie a subsemnatei, una din talcioc, lângă borcanele mele cu gem și marmeladă.

Am primit peste o mie de mesaje de simpatie și felicitări cu rugăciuni și, imediat ce am putut să le citesc, am început să mă simt mai bine și mi-am dat seama că existența mea este dorită. Cred că gândurile bune, în toată sinceritatea lor, împreună cu asistentele și doctorii minunați, L-au implorat pe Domnul să facă o minune. După multe săptămâni, pot să merg încet și să vorbesc din nou, deși se întâmplă să uit brusc câte un nume și asta mă enervează. Domnul nostru și Sfânta Fecioară au vegheat asupra mea și credința îmi este stâncă. M-am gândit mult la tine și nu voi înceta să mă rog să-l văd pe Jack întinzându-ți mâna în semn de iertare. Mă rog pentru asta. Cred că a slăbit foarte mult și refuză adesea să mănânce. Peggy spune că se înfometează ca să ne pedepsească. Cum te descurci în orașul ăla mare și singuratic, unde am auzit că se vorbesc peste o sută de limbi? Încerc să nu mă uit la zidul închisorii vieții, ci să privesc în sus, spre cer,

pentru că e mai frumos și mai cuprinzător. Încearcă să faci și tu asta și să-ți amintești că existența ta este dorită.

*Buna ta prietena,
bătrâna Bonaventure*

Vreme este să plângi și vreme să râzi

Un tip pe care-l chema James se întorsese să-și ia câinele, pe Jenny, care se afla aici de câteva zile. Jenny se agita, nu mânca și nu se amesteca printre ceilalți câini, ci aștepta tot timpul să audă, cu urechile ciulite și ochii atenți, semnalele întoarcerii stăpânului. Când îl văzu, sări pe plasa de sârmă, lovind-o cu labelle, înnebunită de bucurie să-l revadă, iar când o scoaseră din cușcă aproape că-l doborî, sărind în întâmpinarea lui. Apoi se rostogoli pe jos iar și iar ca să-și arate bucuria.

Era un bărbat înalt și zvelt, cu piele pământie și păr cărunt și purta o vestă din piele peste puloverul tricatat. Ochii adânci îi erau cenușii și blânzi și, totuși, era în ei o vioiciune minunată. Abordă subiectul pe ocolite, mângâind-o pe Jenny în tot acest timp, și spuse că are o cameră liberă la el acasă, în care ea e bine-venită, dacă ar vrea. Oare vorbise Tracy cu el și-i pomenise ceva?

Barul era un loc prietenos, dar e drept că și puțin haotic și o atrăgea perspectiva unei camere liniștite într-o casă adevărată și probabil și aceea de a folosi bucătăria. Apoi, îi spuse că el pleacă o dată la șase săptămâni și ea poate să rămână singură, doar cu spiridușii.

— Are o casă minunată, zise Tracy, care îl auzise, și-i pomeni de o vizită la el dintr-o vară, când băuseră ceai și mâncaseră briose cu gem și frișcă în grădina cu nalbe cât el de înalte.

— Sunt sigură că e minunată, vorbi Fidelma timid, deși pe dinăuntru era euforică.

Sâmbăta următoare, în ziua ei liberă, veni s-o ia cu mașina.

Nu avea decât o valiză micuță, restul lucrurilor ei încropite erau într-un coș fără capac.

Personalul de la bar vru să-și ia un rămas-bun exemplar ieșind să o conducă, deși nu se ducea decât la cinci mile distanță și managerul îi oferă o sticlă de vin de Porto. James decapotă mașina și în curând mergeau pe un drum îngust, odată autostradă, principala cale de acces între Londra și ținuturile mai îndepărtate din teritoriu. Trunchiuri de copaci de pe malul înalt al râului dintr-o parte se aplecaseră deasupra, parcă gata-gata să se prăbușească peste drum. Lumina verde și frunzele se amestecau într-un foșnet neîncetat, în timp ce el trecea prin cătune, unul după altul, toate cu nume de demult, Pilgrim's Hatch, South Weald, Sandpit Lane, și după alte câteva mile ajunseră în sătucul lui, de fapt tot un cătun. Avea un bar, o poștă, câteva case din cherestea colorată și o biserică al cărei turn cu ceas fusese construit, cum spuse el, din cărămizi și piatră de pe vremea romanilor. Căsuța lui, o fostă casă ridicată de biserică în scopuri caritabile, era una din cele patru aflate chiar la capătul satului, lângă o alee ce se continua cu o cărare spre câmpurile și pădurile de dincolo. Veranda mică era sufocată de glicină, ciorchini bleu în desişuri de verde, cu albine grase, care zumzăiau în ele.

Bucătăria avea dale de piatră și era întunecată, pentru că nu intra multă lumină prin fereastra cu vergele de metal, și el îi arată câteva lucruri practice, inclusiv unde se aflau chibriturile, într-o nișă de deasupra aragazului. Apoi îi arată camera micuță, unde cârpe de muselină acopereau brânza și untul, deoarece el credea că frigiderele omoară

gustul anumitor lucruri. Pe o masă făcută din căpriori era un frigider mic, care scotea din când în când, voinicește, brusc, un zgomot nervos. De cele mai multe ori aveau să mănânce separat, îi zise, el avea un program ciudat, puțin cam necioplit cum era el, pentru că se obișnuise să trăiască singur. Cu toate astea, locul era al ei și putea să se simtă ca acasă. Cu oarecare emfază, o conduse în următoarea încăpere, pe care el o numi „bârlogul lui confortabil”. Locul gemea de cărți și ghiduri de călătorie, peste tot erau ziare, pe masă și pe un taburet lung, de sub masă, pe birou, pe jos și pe singurul pervaz din cameră. Îi mărturisi că de când se pensionase și nu mai era profesor, scria ceva, ceva ce nu crede că are să se termine niciodată și ceva ce probabil că nici nu avea de gând să termine. Văzu într-un colț, pe un raft, o tavă din argint, pe care se aflau o sticlă cu whisky, o carafă cu apă și un singur pahar de cristal. Un foc încropit pâlpâia în șemineul mic și el spuse că lasă întotdeauna aprins un mic foc de turbă, fiindcă îi place mirosul de turbă arsă și lui Jenny la fel – *Nu-i așa?* Jenny sări în picioare și le-o luă înainte pe scările abrupte, spre camera care avea să fie a Fidelmei.

O cameră micuță, cu vedere spre grădină, unde se aflau flori în diferite mănunchiuri, tufișuri înflorite, piesa centrală fiind un bloc uriaș de piatră, despre care el îi spuse că e din granit scoțian și pe care el și soția lui o transportaseră într-o sâmbătă de la un magazin cu produse pentru grădină. Fusese amenajată împreună cu o fântână și un timp fântâna mersese. Camera părea aranjată de o femeie, pledul de bumbac de pe patul mic era de un alb scrobit, cu urme de trandafiri, și mai era acolo și o poză cu o fetiță desculță, cu o claie de păr blond, scăldată într-o rază aurie de soare, cu siguranță soția lui absentă. Ieși brusc din încăpere, ca și cum ar fi uitat. Rămasă singură, stătu ca vrăjită în fața unui birouaș cu un bord din dantelă

și se gândi: „Pot să mă așez aici, pot să-mi citesc cărțile aici, pot să-mi scriu jurnalul aici și pot să mă simt în siguranță.” Apoi atinse scoicile dintr-un vas, pe care alte mâini le adunaseră de pe un țărm și le puseseră acolo. El se întoarse cu un balansoar din lemn, pe care-l așeză în fața ferestrei și în tot timpul ăsta Jenny fremăta de entuziasm. Când îl întrebă de chirie, el fu evaziv, îi zise să-i plătească atât cât își permite, să lase banii într-o cană de pe pervazul din bucătărie și, dacă uneori vrea să se răsfete cu moda de cea mai bună calitate din Brentwood, poate să amâne plata chiriei.

* * *

Era o vară toridă. Mai fierbinte decât Sahara, cum spuneau oamenii și muncitorii care se îngrijeau de cuștile câinilor și care umblau cu pieptul gol, în pantaloni scurți, și se stropeau cu găleți cu apă unul pe altul. Și câinii se simțeau la fel. Mulți se retrăgeau în fundul cuștii să scape de orice rază de soare și alții respirau greu sau tremurau în aerul fierbinte.

Fidelma trebuia să pună cârpe ude peste ei, ca să le ofere puțină răcoare și, ciudat, începu să se atașeze un pic de ei. Era ceva legat de bucata de material dintre ei și ea, ca un scut, ca și cum intimitatea goală ar fi fost îndepărtată și acum nu-i mai venea să vomite de la mirosul pătrunzător. Avea o slăbiciune pentru unul dintre câini, pentru Lola, care era mai mică decât ceilalți și avea niște ochi plini de afecțiune, dar marea legătură, acel „O să te îndrăgostești de unul dintre ei și asta o să fie” pe care i-l prezisese Tracy, nu se întâmplă. Totuși, observă care erau lucrurile mărunte care îi făceau fericiți și bucuria

lor de fiecare dimineață, când ea și Lara soseau la șase și jumătate, recunoștința lor că noaptea s-a sfârșit.

Mai era și rutina sprintenă de dimineață, verificau ca nu cumva să se fi îmbolnăvit vreunul, apoi îi scoteau într-un țarc care dădea spre câmp, le curățau culcușurile, rearanjau sau strângeau hârtia tocată, apoi podelele, mai întâi frecate bine și apoi limpezite una după alta și, în sfârșit, spălau cu furtunul tot locul. Voluntarii soseau pe la opt și holul din față fremăta de nerăbdare, pălăvrăgeli, cești de ceai sau de cafea, radioul dat încet, fie pe muzică sau pe emisiuni și, din oră în oră, buletinele de știri, pe care ea nu le asculta, pentru că nu voia să afle nimic despre lumea dinafară.

* * *

Era ziua ei liberă, dar tot se trezi la ora cinci și se grăbi să iasă și să se așeze în grădină, unde iarba era încă plină de rouă și de un strat de flori liliachii, care-și deschideau petalele spre lume, exact ca margaretele. Deși se culca după miezul nopții, James se trezea și el devreme, că așa voia Jenny, care părea să facă parte dintr-un cult al soarelui și trebuia să fie în pădure la răsărit ca să-l salute. În mod normal, trecea pe lângă ea cu cana cu ceai în mână și o saluta scurt dând din cap, dar în dimineața asta voia să-i arate ceva.

Merseră pe o cărare dintre lanuri de porumb și rapiță, auriu și galben, într-un amestec pestriț și glorios, iar Jenny mirosea pământul și din când în când se întorcea spre stăpânul ei, clămpănind prietenește din dinți. De aceea o alesese pe ea, după ce plimbase mai mulți câini din cuști,

încercând să se hotărască pe care să-l adopte, dar Jenny îl vrăjise cu vorbele ei.

Pădurea în care intrară era imensă, un sanctuar de frunziș, fagi și castani, mesteceni și mai ales stejari, în toată splendoarea lor, iar pământul de sub tălpile lor era un covor din mlădițe unduitoare de ferigi. Drumul era sinuos și merșeră în tăcere până ajunseră la ce promisese el să-i arate. Îl recunoscă în timp ce se apropiau. Era un stejar, despicat de trăsnet, cu coaja neagră și arsă, un copac care murise și care, totuși, după cum spuse el, încă trăia într-o parte a lui. Pe partea opusă, ramuri tinere și înverzite se întindeau în toate direcțiile, o ciudățenie a naturii, mort pe o parte și viu pe cealaltă, un temei pentru speranță. De jur-împrejurul lui erau vizuini de bursuci, cu deschizăturile lor rotunde, clisoase și cu tunelurile lungi, care se întindeau până departe în adânc. Bursucii înșiși erau deja la pândă. Jenny schelălăi și se supără că era în lesă, fiindcă simțea prada, dar, cum spuse el, dacă i-ar fi dat drumul, ar fi dispărut în zece secunde; cu instinctul de ogar odată revenit, ar fi iuțit pasul ca un ghepard.

— Poate că te-ai întrebat, începu el, dat fiind că prin dulapuri mai există câteva dintre lucrurile soției mele, pelerina ei de ploaie și săculeții cu levănțică pe care-i atârna peste tot. Am avut un copil care s-a născut mort. Ea se învinuia singură. Asta a terminat-o. Nu voia să-i dea drumul. N-a lăsat făptura aia din brațe ore în șir, rugându-o să respire, ținându-i o oglindă la nas ca să vadă dacă se aburește. I-ar fi dat numele Gabriel. Când s-a întors de la spital, au început necazurile. Viața ei era o jale continuă.

Nu făcea nimic, doar stătea și se uita în gol. Veneam acasă de la serviciu după șapte seara – predam la facultate pe vremea aceea – , iar ea era deja în pijama, pregătită de culcare, și de-abia dacă-mi arunca o privire, iar eu îi mulțumeam Domnului dacă-mi zâmbea. Știam că

stătuse toată ziua în fața calculatorului, studiind fetuși, copii născuți morți și toate anomaliiile despre ovare. Annie, Annie. La fel de bine puteam să vorbesc cu pereții. Încă o iubeam, dar o doream înapoi pe Annie cea de altădată, fata căreia îi făcusem curte, fata care pregătea supă chinezească de legume cu carne și ștrudel cu mere, fata care îmi ieșea în întâmpinare pe stradă la jumătatea drumului, dacă primeam vreo veste bună, cum ar fi faptul că ni se aprobase planul de a construi magazia din capătul grădinii. În cele din urmă, a sosit și momentul când doctorul a spus că o să-i facă bine timpul petrecut într-un ospiciu, nu că ar fi folosit cuvântul. Avea nevoie să plece undeva departe, să schimbe decorul, avea nevoie de aerul mării, de liniște, de tot tacâmul. După o căutare temeinică, au găsit un loc în peisajul de țară minunat din Dorset și, într-o luni, am plecat acolo cu mașina. Era ca toate locurile acelea, cu porți și cu o alee largă spre clădirea principală, dar grandoarea și spiritul prietenos au încetat odată ce i-au trecut pragul, pentru că erau mai mult de formă. O cameristă micuță ne-a primit, s-a speriat brusc, a scos un „O, lisuse!” consternat, s-a aplecat de mai multe ori și a lovit în mod repetat clopoțelul de alamă de pe masă.

Suna așa de tare, că se auzea până și-n Timbaktu. Annie m-a strâns de mână, ca un copil care se întoarce la internat. Mă duceam s-o văd un weekend din două. Ne plimbam prin împrejurimi, întotdeauna cu alți pacienți după noi, deoarece ea era așa de populară. Taca-taca-taca întruna, și un bărbat cu o undiță arunca firul în apă, cu un cârlig atât de mare, că putea să-ți scoată și un ochi. Se declară un confident al lui Charles Darwin, dinainte ca Darwin să-și facă teoriile cunoscute lumii întregi. După cunoștințele mele destul de modeste, oamenii duși cu pluta aspiră întotdeauna să fie vreun rege sau vreo regină, Napoleon, niciodată Neica Nimeni. Annie și cu mine rar

vorbeam despre întoarcerea ei acasă sau mai degrabă ea o tot amâna. Era ceva cu camera, camera în care stai tu acum. Nu putea s-o suporte. Cheltuiala era considerabilă, dar eu aveam o mașină de colecție, un Railton cam din 1927, pe care am vândut-o pe-o sumă frumoasă. Trebuie să subliniez ceva, în caz că i-am pictat soției mele un tablou coleric. Ea a fost una dintre cele mai generoase și mai darnice ființe care au trăit vreodată. N-ar fi vrut ca eu să vând mașina. Într-o zi, m-am dus acolo și era euforică. Ploua și noi ne aflam în grădină, ploaia plesăia în ghivecele cu ochiul-boului din rondurile cu flori și pescarul nostru era în plină desfășurare când ea mi-a spus în șoaptă planul ei. Trebuia să luăm cina săptămâna următoare într-un local de cinci stele, nu foarte departe de acolo. Îl căutase ea pe internet. Era un conac vechi, de pe vremea regelui William și a reginei Mary, cu firide tapetate cu tafta pentru ca vizitatorii să se simtă într-un mediu exclusivist. Pentru ca seara să fie atât de specială pe cât trebuia să fie, trebuia să vin s-o iau cu Railtonul, nu cu furgoneta mea veche. A trebuit să mint și să-i spun că Railtonul are nevoie de reparații, așa că închiriasem un Rolls Royce de la Jerry, din oraș – pe care ea îl cunoștea – , pe care el îl închiriază pentru nunți. A coborât treptele ca o mireasă în drum spre biserică, într-o fustă din in, albă, pe care i-o făcuse Maggie, una dintre paciente, cu o bluză de dantelă crem și cu mănuși albe, din satin, până la cot. Le cumpărase dintr-un magazin local care vindea lucruri vechi. Cei mai puțin duși cu pluta aveau voie să iasă, supravegheați, și să bea ceai cu briose cu gem și frișcă în anumite cafenele și li se permitea întotdeauna o vizită la consignație, ca să probeze pălării, manșoane și vestoane militare. Își făcuse părul ondulat la vârfuri și îi cădea într-o buclă continuă pe ceafă. Arăta fabulos. Meniul era foarte ciudat. Era un meniu de degustare. Am mâncat măduvă cu

pastă de anșoa, urmată de pui de baltă cu pătrunjel și leuștean. Am luat apoi melci, fiertură de ovăz și caracatiță și toate au fost delicioase. Am băut. Am făcut planuri pentru viitor. Ea voia două paravane din fier forjat, separate și puse în două jardiniere așezate în fața ferestrei de la dormitor, unde să planteze sângele-voinicului, pentru că mirosul acestei flori era cel mai dulce, cel mai curat și îl simțea când voia numai gândindu-se la el. Soția mea era o artistă ratată. Îi plăceau multe tablouri cu flori, mai ales ultimele livezi tumultuoase ale lui Van Gogh. Îi mai plăceau și cele mai potolite, crenguțele, frunzele și bobocii de trandafir ai lui Redon, Chardin, un buchet liniștit de flori roșii și albe înghesuite într-o vază albastră. Avea tone de cărți poștale pe care le înșirase pe pervaz sau le pusese în cufărul ăla de pe hol. Pe unele le adusese din vacanțe și cumpăra întotdeauna câteva când ne duceam la Londra și vizitam un muzeu. Cât îi plăcea să se uite la tablouri! Stăteam adesea acolo și le priveam îndelung, în timp ce ceilalți se vânturau pe lângă noi, astfel încât să vadă tot.

Odată am văzut casele izolate și singuratice ale lui Edvard Munch și oamenii lui singuri și izolați, ceea ce a și întristat-o, dar a și entuziasmat-o. Nu avea curaj să picteze, motivul fiind că-i e frică de artificial. Detesta lipsa de autenticitate. Până-ntr-acolo încât ajunsese să spună că unii nebuni din ospiciu își exagerau starea bolii. O femeie străină, care citise despre un doctor dintr-o clinică europeană care folosea măști pentru a preveni țipetele pacienților, se plimba de colo până colo tot probând măștile grosolane, din carton, pe care le făcea încontinuu. Annie își ascundea sentimentele, nu era nimic exagerat în comportamentul ei, totul era ascuns, ca și cum ar fi trăit într-o gaură neagră sau poate că era o gaură gri, ceea ce e și mai rău. Am dus-o înapoi cu mașina în locul ăla și într-un moment din noaptea aia festivă pe care o petrecuserăm

împreună a făcut-o. Ca un tablou era. Își tăiasse venele de pe partea din față a corpului și de jur împrejurul abdomenului, dar nu-și scosese bluza crem. Semăna mai mult cu un abator decât cu livezile violente ale lui Van Gogh. Nu-mi dădusem seama ce răătăcită era și ce groază îi era de întoarcerea acasă, de fantomă. Nu-i cunoaștem pe ceilalți. Ei sunt o enigmă. Nu putem să-i cunoaștem, mai ales pe cei care ne sunt cei mai apropiați, fiindcă obișnuința ne înceteșează vederea și speranța ne face orbi în fața adevărului. Mi-a lăsat un bilet. *Mă simt atât de liniștită acum*, asta scria în el.

Aici se opri, se întoarse într-o parte și peste abia câteva minute își reluă povestirea

— Dacă o iert... Uneori da, alteori nu. Din când în când, văd un apus de soare, un carnaval splendid de culoare, care apoi își pierde urma în cele patru zări și aș vrea ca ea să fie acolo și să-l vadă împreună cu mine. Familia ei a dat vina pe mine, bineînțeles, și i-a dus rămășițele pământești în cavoul familiei, dintr-un cimitir din Northumberland. Ai ei erau neam de mineri și erau foarte uniți. Am distrus toate vederile cu buchete drăgălașe de flori primite de la ei, am făcut focul cu ele. N-a fost un gest prea frumos, dar trebuia să distrug ceva. Mă gândesc adesea la ceva. La bilet. Când a fost scris. Cu o săptămână înainte. Cu o zi înainte. Chiar în seara aceea în timp ce se pregătea pentru cină și Maggie trebuise să-i încheie nasturii albi, micuți, de pe antebraț. Sau poate chiar după ce ne-am spus noapte bună atât de afectuos. Vezi tu, cred că ea nu voia s-o facă tot atât de mult pe cât voia s-o facă și asta e cel mai greu de suportat. De ce îți spun ție toate astea?

Vorbise încet, apoi răspunse tot el:

— Știam că am să-ți spun lucrurile astea într-o zi. Ai ceva ce am văzut și la ea, e o asemănare între voi. Mâinile mici și albe, atât de timide, atât de modeste, ca o

evanescentă, o încredere pe care o găsești de obicei la copii. Avea un fel de magie spontană, dar îi lipsea ceva, duritatea, se pleca așa cum se pleacă trestia. Nu era capabilă să facă diferența între ce i se întâmplă ei și ce făcea ea în privința lucrurilor care i se întâmplă. Se agăța de întuneric. Vezi tu, Fidelma (ea tresări la auzul numelui său rostit de el), „Vreme este să plângi și vreme să râzi, vreme este să jelești și vreme să dănțuiești, vreme este să arunci pietre și vreme să le strângi, vreme este să îmbrățișezi și vreme să fugi de îmbrățișare.”³⁸

— Înțeleg, răspunse ea.

El se ridicase deja și pornise, căci Jenny stătea bosumflată pentru că fusese legată.

— Uite! strigă el, arătând în sus, unde un șorecar, fără să scoată un sunet, se învârtea în înălțimi, în aerul termal, cum îl numi el, în cercuri și urcând tot mai sus, până ce își zărea prada de jos, departe, și-apoi plonja cu o agilitate precisă și ucigașă.

Ciori, mierle, guguștiuci și porumbei sălbatici își așteptau deja rândul la resturi.

— Mama Natură, spuse el și zâmbi.

*Penge*³⁹

Aerul era mușcător și stelele erau reci în ceruri. Înghețul îngreuna vițele moarte și țiglele de pe acoperiș străluceau ca salpetrul. Crengile de glicină care se cățarau pe

---

³⁸ Versete din Ecclesiastul, capitolul 3 (n. tr.).

³⁹ Cartier din sud-estul Londrei, cunoscut în cultura populară drept arhetipul suburbiei din și către care se face naveta, dar care a fost o zonă la modă în secolul al XIX-lea, rău-famată mai ales din cauza crimelor comise acolo în anii 1870 (n. tr.).

verandă erau cenușii, asemenea oaselor vechi, și se agățau disperate să supraviețuiască. Pajiștea era acoperită de o pojghiță intactă de gheață.

James ieșise afară cu ceva de băut pentru amândoi, ca să se încălzească, în timp ce așteptau taxiul. Jenny era pe verandă, cu hăinuța ecosez, ezitând să se aventureze afară.

„O, bărbați subțiri din Haddam
De ce vă gândiți la păsări de aur?
Nu vedeți că mierla se plimbă pe lângă
Tălpile femeilor din jurul vostru?”⁴⁰

Amândoi învățaseră poezii pe dinafară. Seara o invita uneori în bârlogul lui confortabil și acolo se familiarizaseră cu John Clare, John Keats, Wallace Stevens, Elizabeth Bishop, Marianne Moore și mulți alții.

Se întrebau cum fuseseră poeții aceștia, cât de semeți sau cât de maleabili. Keats se ascundea, prespunea el, ca o micuță pitulice în iederă, de frica formidabilei, pieptoasei Marianne. Ciudat, spuse el, că ea, care prefera liniștea, scria tone de poezii, dar, la urma urmei, ea e cea care dăduse lumii un vers precum: „Prin întuneric, o stea se desăvârșește.”⁴¹

Dar acum, dinadins absent, el ciocnește ușor în termometru de câteva ori și leagă un trandafir cățărător cu un capăt de sfoară, pe care o scoase din buzunar. El o

---

⁴⁰ Versuri din poemul lui Wallace Stevens (1879–1955), *Thirteen Ways of Looking at a Blackbird* („Treisprezece feluri de a privi o mierlă”), publicat prima dată în 1917 și inclus în primul lui volum de poezii *Harmonium* (1954) (n. tr.).

⁴¹ *By Disposition of Angels* („Așa orânduiri îngerii”) de Marianne Craig Moore (1887–1972), poetă modernistă americană, critic literar, traducătoare și editoare (n. tr.).

încurajase să plece, și totuși valiza ei goală pe aleea cu pietriș îi pare un afront.

Se lăsă apoi o liniște adâncă, păsările se ascunseră în copaci și prin hornuri, cu excepția unei creaturi micuțe care, cu penele pline de zăpadă, părea mesagerul lumii înfometate a păsărilor. Ascultau atent ca să audă taxiul, temându-se că nu mai vine. Dar, în cele din urmă, o mașină țâșni pe alee cu o viteză nebunească și tânărul șofer volubil, crezând că merg amândoi, deschise ambele uși din spate. James, surprins pe moment, spuse:

— Cineva trebuie să rămână acasă și să aibă grijă de ea, zise James.

Fu un moment îngrozitor.

Apoi dădu mâna cu ea prima dată, gest prin care spuse toate lucrurile care nu puteau fi spuse.

* * *

Când metroul intra în stația Liverpool Street, simți zumzetul orașului, cu oamenii care se grăbeau în toate direcțiile și treceau printre turnicheți ca niște vrăjmași, iar din cafenele venea miros de cafea și de chifle calde. Crăciunul se întrezărea deja, cu șase săptămâni mai devreme. Apăruseră noutăți în magazinele cu suvenire, iar colierele și lăntișoarele din magazinele cu bijuterii erau expuse printre betea, ca să le sporească strălucirea. Pomul de Crăciun ajungea aproape până la acoperișul în formă de cupolă și era plin de clopoței, flecuștețe, aripi de tifon alb, care imitau fluturii și cutiuțe împachetate în hârtie purpurie. Cadourile pentru copiii din spitale erau adunate într-un morman și din stradă se auzeau colindele de Crăciun, pentru că Moșul își zăngănea cutia muzicală.

Un tânăr cu o șapcă de baseball îi oferi o mică băutură și Fidelma rămase cu ea în mână, de parcă băutura ar fi fost un trofeu. La metrou, înainte s-o deschidă, citi pe ea că e o bere foarte slabă, aseasonată cu un strop de lămâie.

Păstrează planeta curată, recicleaz-o pe micuța asta, scria cu litere mici pe spatele cutiei. Era prea dulce, dar o bău totuși, căci se simțea cu inima ușoară.

Penge nu se gătise încă pentru Crăciun, dar pregătirile începuseră deja. În jurul fiecărui stâlp de iluminat, erau aranjamente de metal, în formă de harpe, asemenea spițelor unei biciclete și un bătrân îi spuse, arătând în sus:

— Se aprind în curând și luminițele și o să fim mai grozavi decât cei de pe Regent Street.

Jasmeen descuie ușa de la intrare și, când Fidelma trecu pe lângă fereastra alăturată, o văzu pe Mistletoe, care stătea acolo și se uita la ea. Parcă n-ar fi lipsit de acolo în lunile care trecuseră, o efigie care purta urmele unei răni.

Jasmeen o îmbrățișă ca pe o soră și Emilia apăru în boleroul ei de hermină, căscând, spunând că pune de cafea. Vorbeau amândouă odată.

Trebuia să vadă noua plită electrică, cu cuptorul înalt, datorită căruia nu mai trebuia să te apleci, iar Emilia se alăturase unei trupe a cărei solistă era și cu care cânta două cântece ale căror versuri erau scrise chiar de ea, pe care ei le pusese pe muzică. Jasmeen fusese promovată și primise o mașină nouă-nouță și fâșneată.

— A, scrisoarea... spuse ea și se duse s-o aducă din hol, de sub un bibelou.

Avusese de gând să i-o trimită prin poștă, dar bineînțeles că uitase.

Pe plic era numele avocatului Fidelmei din Galway. Tremura când deschise plicul.

Dragă Fidelma,

Ce mult a trecut. Sper că Londra se poartă frumos cu tine. Îți scriu să te informez că, din momentul acesta, este datoria mea ca în fiecare lună să depun suma de două mii șase sute de lire în contul tău de la bancă de acolo. Te rog să-mi trimiți detaliile, numele băncii, numărul de cont, codul de transfer și IBAN-ul. Donatorul dorește să rămână anonim și, pentru că sunt băiat bun, când mi se spune să fac ceva, aia fac. Dă-ne un semn când treci pe-aici.

*Al tău,
Gerry*

Deci Jack o iertase, dar nu de tot. Cât de bine își aduce aminte cum se sfârșise tot cu mult înainte ca sfârșitul să vină cu adevărat. Se întâmplase după ce începuseră bănuielile că ea îl înșală, când spunea, plin de sarcasm, ce micuță călătoare devenise ea. Într-o seară coborî după ce-și făcuse siesta, îmbrăcat cu haina de la costumul maro de catifea, ca și cum ar fi așteptat musafiri, deși nu aștepta. Apoi își scosese toate discurile vechi de vinil și-și pusese piesa lui favorită de jazz la gramofon. Întâi ascultase și ochii i se umpluseră de emoție, iar apoi, ca un cavaler, o invitase la dans. Dansaseră lent, din ce în ce mai înlănțuiți, ea-i simțea erecția împungând-o și, odată cu ea, nevoia lui, bănuiala lui, dragostea lui și ura care înmugurea în el. Rămăsese împietrită, corpul detașându-i-se de al lui, și chiar dacă dansaseră în continuare până se terminase discul, fusese ca un dans al morții.

* * *

Aproape că se repeta ce se mai întâmplase o dată, tatăl lui Mistletoe era în fața ușii, în maioul lui, doar că de data

asta nu mai era indignat, ci rugător. Fetița nu se simțea bine. Spuse asta pe un ton amenințător și nu o singură dată. Refuzase să mănânce la cină, să vorbească și tremura de febră. Venise să întrebe dacă doamnele n-ar fi putut cumva să-și dea cu părerea despre ce se întâmplă cu ea.

Le conduse afară din casă și pe holul lui micuț, care mirosea a creozot și unde se afla un mic banc de lucru plin de unelte, care ocupa cea mai mare parte din spațiu, astfel încât fură nevoite să se strecoare pe lângă acesta ca să intre în cameră. Hainele fetiței erau pe podea, alături de papucii ei și de teancuri de hârtii pe care desenase și un Greenie schilod stătea pe un calorifer cu vopseaua scorojită. Ochii ei, negri și strălucitori, i se ițeau pe deasupra pledului, ca ochii unui animal micuț.

— Vedeți... Vedeți, spunea tatăl întruna și nu era clar dacă se referă la cum arăta încăperea sau la starea lui Mistletoe.

Tremura într-adevăr și dinții îi clănțăneau în timp ce încerca să respire adânc. Fidelmei îi era limpede că fetița e surescitată de-a binelea, dar, de când veniseră ele, era și mai supărată. Dintr-odată, începu să plângă, tare și înduioșător, forțându-se să plângă și mai tare ca să le pedepsească, dar mai ales ca să îl pedepsească pe tatăl ei, asupra căruia era clar că acum are putere totală, iar el continua să se uite la ea, rușinat, întrebându-l pe Dumnezeu ce să facă pentru ea și ce are să se întâmple cu ei.

— Vedeți, vedeți? repeta el încontinuu.

— Ce s-a întâmplat, Mistletoe? o întrebă Fidelma, dar fetița o ignoră, după care urmară oferte de fructe, stafide, cacao, ciocolată caldă sau pâine prăjită cu unt de arahide, prezentate cu umilință.

— Poate că, dacă ar reuși să doarmă... spuse Jasmeen, dar nu asta-și dorea Mistletoe, ea voia să aibă publicul ei și începuse să se scalde în toată atenția primită.

Totuși, gheața nu se topise și fetița începu pur și simplu s-o tragă pe Fidelma de mânecă, și trase, și trase, de parcă mâneca ar fi fost de cauciuc. Apoi trecu la părul ei, pe care îl lovi cu palma, ca să-și arate nemulțumirea.

— Știi că aveam părul lung, spuse ea în cele din urmă, adresându-i-se direct Fidelmei, dar pedeapsa era pentru tatăl ei.

Nu-i stătea bine cu părul scurt și asta îi dădea un aer înțepat și mult mai matur.

— Știi asta, repetă ea, după care urmă un șir de rele.

Nu fusese lăsată la joacă împreună cu ceilalți copii în seara în care făcuseră focul de tabără, jacheta era cu câteva numere mai mare, profesorul de judo îi spusese că e egoistă și mai și răcise cât stătuse afară în grădină în timpul zilei, când toată lumea o ignorase.

Cireașa de pe tort era că Greenie nu se simțea deloc bine și ea pomeni de multele bătălii prin care trecuse recent. Când i-l aduseseră înapoi, observase locurile goale unde fuseseră odată ochii lui de chihlimbar și spusese că săracul Greenie urma să iasă la pensie.

În curând o ridicară în capul oaselor, proptită pe perne, cu părul netezit pe spate, iar Fidelma îi șterse fața cu o cârpă caldă. După care scoate o batistă de mătase cu care o șterse pe față. Batista avea desene cu căpșuni și ea începu să le numere, conștiincioasă, una câte una, semn că va mânca.

— La Barcelona... am mâncat friptură în fiecare seară, le spuse ea.

— Hai că nu-i așa, zise Fidelma, dar tatăl ei răspunse pentru ea și povesti că angajatorul lui l-a trimis într-o

călătorie de afaceri, în speranța că gama lor de mobilă de grădină avea să îi atragă pe spanioli, cum se întâmplase în Lituania.

Când terminase cu întâlnirile, se plimbase cu Mistletoe pe o arteră largă, cunoscută sub numele de Las Ramblas, și după aceea mâncaseră în mai multe restaurante, unde Mistletoe comandase friptură.

Apoi, într-o seară, spre surprinderea lor, avu loc o paradă, cu cai albi care defilau pe strada aceea, călăreți cu căciuli de blană roșii și negre, privitorii fuseseră împinși pe macadam, unii încercau să le imite pe dansatoare, în fustele lor cu volane, pocnind din castaniete și, în spatele lor, cocoțat pe o mașinărie, un bărbat în uniformă aduna bălegarul de la cai. Mistletoe râse, semn pentru tatăl ei să înceapă să imite un cal. Ținându-se de hățuri imaginare, el ridică piciorul stâng și, complet absorbit de ce făcea, alergă în jurul patului schimonosidu-se la față cum credea el că arată un cal. După aceea urmă un dans, ținându-se prin spațiul mic, sforăind și nechezând, entuziast, nătâng, ciudat și mai ales disperat să-i facă ei pe plac. În final, se aplecă peste patul ei, se înclină și îi zise „prințesă”. Mistletoe râse în hohote, râsetele devenindu-i acum isterice ca plânsul de mai devreme.

Venise vremea ca ele să plece. Din ușă, Fidelma văzu degetul fetei îndoindu-se, semn că trebuie să-i spună ceva.

— Am crezut că n-o să te mai văd niciodată, spuse Mistletoe, atât de serioasă, cu spaimă în ochii negri și cu amintirea nestrămutată a abandonului de altădată.

În dimineața următoare, Jasmineen găsi o foaie împăturită în două strecurată sub ușa de la intrare. Două pagini cu scrisul ei obișnuit, cu creionul violet, însoțite de desene realiste.

La scurt timp după ce am adormit, zombie au venit fără niciun avertisment. Aveau oameni noi, ciudățenii mici, cu arme invizibile și ne tot înjunghiau pe mine și pe Greenie, până când a trebuit să cer ajutoare, că nu puteam să ne luptăm singuri cu ei. Din fericire, T-Rex, dinozaurul acela mare, și echipa lui au venit să ne salveze. A fost o noapte sângeroasă, cu multe victime de ambele părți și lupta a durat ore. Până în zori, cei mai mulți zombie erau morți și unii dintre ei fugiseră.

T-Rex s-a întins sub un copac să se odihnească și, drept răsplată, i-am dat o medalie, un abțibild și ficații mai multor zombie. Carnea era crudă și ațoasă, cum le place dinozaurilor. După aceea au plecat spre Battersea, unde locuiesc ei.

La sfârșit, cu un creion de o altă culoare, scrisese:

Putem să mergem pe bulevard să bem un cappuccino și să mâncăm o plăcintă cu carne tocată?

Farul

— Ei cred că știu... dar n-au fost acolo.

Ea e Nelic, e beată și-și bate joc de cuvintele ei, în timp ce ea privește în gol. Fidelma o cunoaște de la serile de joi organizate în Refugiu, unde venea adesea și stătea liniștită și retrasă, dar acum, în fusta ei de piele și cu cizmele până la genunchi, petrecând teribil, e exuberantă și are chef de vorbă.

Sarajevo, orașul ei, cum spune ea, nu mai e același, sufletul lui a dispărut. A fost odată ca niciodată când stătea cu prietenii ei în cafenele și vorbeau despre Nietzsche și existențialism, dar acum nu mai sunt decât bărbați fără serviciu, care se uită la televizor la manechine, evaluând cât sunt de bune. Dar lumea încă

fumează acolo și asta e ceva. Da, avea să se ducă acasă de Crăciun, avea cadouri pentru mama ei și pentru toți oamenii care o ajută, cadouri pentru fiecare dintre ei, da, și bani, sigur că da. Mama ei devenise puțin ciudată și nici nu era de mirare. Colac peste pupăză, primește telefoane de amenințare și crede că sunt de la vreo sectă bizară, care vrea să-i facă rău și a început să strângă bani ca să-și construiască o biserică în care să se simtă în siguranță. Unchiul ei se întorsese în munți.

— Ce piele frumoasă ai! spune ea, dându-i părul pe spate, ca să vadă mai bine fața Fidelmei.

Părul castaniu și des îi tot cade peste față, ea și-l tot dă la o parte; sunt una lângă alta. Dar intimitatea asta, această mirare legată de faptul că drumurile li se intersectează din nou, o neliniștește pe Fidelma.

Se află într-una din încăperile mici din jurul sălii principale, unde petrecerea e în toi. E organizată de Varya în cinstea femeilor imigrante din toate colțurile lumii. Un semn pictat pe un banner alb de deasupra scenei spune: *Le ajutăm pe victime să devină eroine*. Fidelma aude râsete, pocnetul ingenios și efervescenta artificiiilor, precum și valuri ocazionale de exuberanță. Stau la o măsuță pe care arde o lumânare albă, flacăra legănându-se când într-o parte, când în alta, iar pe celelalte mese ard și tremură în van lumânări albe.

Nelic o atrage în discuția asta și-i pune colierul ei lung în jurul amândurora, legând-o de ea. Colierul e cu pietre de labradorit, cumpărat de pe Portobello Road de la o țigancă, care-ți face și horoscopul.

— Vremuri tulburi, vremuri tulburi, continuă ea, înghesuiți în apartamentul nostru ca într-un coteț, morți de foame, cu unchiul meu care înnebunea acolo, întrebându-se întruna *De ce am coborât eu din munți*. Venise ca să ne

apere. Într-o seară, o fetiță, cred că de vreo doisprezece ani, atârna spânzurată de un copac din parc și tuturor le era prea frică să se ducă la ea, cum stătea ea acolo, bâțându-se. Familia ei locuia deasupra noastră și părinții ei plecaseră brusc. O familie mixtă, cu un părinte sârb și altul musulman. Poate că plecaseră să găsească alt loc unde să locuiască și urma să trimită apoi după ea, dar, așa cum se întâmplară lucrurile, n-a mai fost nevoie de asta. După începerea asediului, se retrăseseră în ei înșiși, fără să mai scoată un cuvânt, nici măcar pe scări. Asta face războiul din oameni. Nu aveam curent electric, dar unchiul meu improvizase un aragaz vechi, cu gaz, pe care să gătim. O dată pe săptămână primeam orez și fasole, dar, cum nu aveam lemne, am ajuns să ardem lucrurile de prin casă, perdele, cuverturi de pat și-apoi pantofi. Pantofii put când ard, mai ales dacă sunt de cauciuc. Eram o familie de șoareci de bibliotecă. Ne iubeam cărțile, dar nu după mult timp le-am aliniat lângă sobă și mama și unchiul meu s-au certat aprig care trebuie arse primele și care salvate, până la ultima. *Iliada* era o frumoasă ediție princeps, mândria bibliotecii noastre, dar și ea s-a dus: Agamemnon, rege printre bărbați, Nestor, floarea cavaleriei din Aheon, corăbiile negre, cadavrul lui Patrocle, brățările Elenei, țipetele Cassandrei, toate au pierit în flăcări, de dragul a două sau trei cine. „Să-i ard eu pe Mark Twain... Pe Huckleberry Finn și fluviul lui... Nu meritau ei un sfârșit așa de înjositor”, spunea unchiu-meu. El a fost cel care s-a dus, a dat-o jos pe fetiță din pom tăind frânghia și ne-a zis că buzele ei erau picurate cu rouă, ca și cum încă ar fi respirat.

Se uită cu atenție la chipul Fidelmei, studiindu-i reacțiile.

— Nu te-ai îngrozit, spune ea tăios.

— Ba m-am îngrozit, replică Fidelma.

Dar nu era suficient. Cumva, știa că lucrurile aveau să ia o întorsătură urâtă.

— Trebuie să-ți spun că... îndrăznește ea, pe un ton din ce în ce mai confidențial. Am avut visul ăsta despre tine. Eram cu toții într-un fel de hangar care era și centru medical... Erau mulți pacienți acolo și o asistentă îi lua sânge fiecăruia dintre noi. După aceea am devenit asistenții ei. Stăteam la rând, așteptând, și dintr-odată tu m-ai împuns cu un cuțit în spate, chiar în mijloc, între omoplați, tu, care n-ai face rău nici măcar unei muște – Ce părere ai de asta, Fidelma?

— Nu prea știu ce părere să am... e visul tău.

— Măcar futaiul a fost bun? vine întrebarea ca o săgeată.

Oare vorbește serios? Sigur că se poate să vorbească serios. De-asta a provocat discuția între patru ochi.

— Bestia din Bosnia... și-a pompat răul în tine... ți-a băgat o baionetă în vagin... cuvintele lui... poezia lui, și, zicând asta, scoate din fiecare buzunar câte un telefon, unul argintiu, celălalt negru.

Mângâie telefonul negru, așa cum ar face cu un cățeluș, după care îl apucă din nou, deschide repede albumul de fotografii și, în timp ce derulează pozele în sus și în jos pe ecran, o forțează pe Fidelma să vadă imagine după imagine cu doctorul Vlad, omul pe care credea că și-l ștersese din minte. E una recentă în care el e grăsun, clovnul zâmbitor și jovial, și-apoi vin unele mai vechi, de când era în floarea vârstei, Prometeu cu părul fluturând în vânt, și încă una, în care era comandantul sinistru, în haina lui lungă și neagră, care își trecea în revistă trupele pe un câmp din estul Bosniei. Printre ele se află poze cu gropari, pământul răscolit fiind presărat cu oase, și poze

cu femei îmbătrânite înainte de vreme, încovoiate, frânte, ghemuite sub pietrele mormintelor.

Ceea ce urmează este un rezumat al gândirii și opiniilor lui:

Eu sunt autor, scriitor, om de litere, psihiatru. Căcat!

Sarajevo n-a fost niciodată sub asediu. Căcat!

Ca psihiatru, pot să spun că ceea ce se întâmplă în mințile noastre nu are nimic de-a face cu evenimentele reale. Toată disciplina psihatriei se învâртеște în jurul irealității, iluziilor și înșelăciunii. Și mai mult căcat!

— Nu vreau să văd asta... Nu vreau, spune Fidelma și-și acoperă ochii, dar cuțitul intră adânc, din ce în ce mai adânc, în timp ce femeia asta roasă de ură și de setea de răzbunare nu vrea să se lase.

— Ce-a fost, pe lângă fiori... Ce te-a atras la el, trebuie că ai prins izul a ceva rău... a ceva foarte rău... ești complicea lui, curva lui, târfa lui.

E plină acum de bucurie, de exuberanță, toată suferința ei, nenorocirile prin care a trecut, fetița spânzurată, unchiul ei, toate sunt descărcate acum în această orgie a umilirii.

— Știi care e problema ta? continuă ea. Ești în faza de negare, sincer, cred că ai tupeu să te afli aici... Aici au venit niște femei extraordinare.

Mersese prea departe.

— Da, sunt convinsă că sunt femei extraordinare aici, începu ea, și oricine ar fi îndreptățit să creadă că suntem cu toatele unite... Surori... Toate venind din locuri sângărânde... Aducem flori și vin și daruri... Dar nu tu...tu, Nelic, tu aduci otravă, aduci rottweilerii... M-ai adus aici... ca să mă lovești, ca să-mi arunci măscări în față, ca să-ți dai frâu liber emoțiilor.

Spunând asta, tot trăgea de colier și, în cele din urmă, șiragul cedă și mărgelile se rostogoliră și se împrăștiară speriate pe podea.

— Căcat! zise Nelic și se aplecă să le adune, după care se clătină și se sprijini de masa cea mai apropiată, la care se așează, lăsă capul în jos și umerii i se ridicară și-i coborâră, ca și cum ar fi gata să plângă.

Telefonul negru se află pe cealaltă masă și Fidelma își trece degetele peste el, ezitând, ca și cum ar putea, printr-o vrajă, să exorcizeze conținutul înmagazinat în craterul lui fără inimă.

Se simți înfricoșată. Se rugă atunci să vină cineva din cealaltă cameră, să se așeze lângă ea și să-i vorbească prietenos și cu bunăvoință despre lucruri care nu contează. Asta e tot ce-și dorea.

Partea a treia

Sala de judecată

*Soarele se va preface în întuneric și luna în sânge*⁴². Dar nu era deloc așa. Fidelma ajunsese devreme, temându-se că o să fie înghesuială teribilă la audierea finală și că locul o să roiască de lume. Dar ușile nici măcar nu erau deschise și două semne – „VIP” și „Presă” – o nedumureau și mai tare.

Era o clădire lungă și joasă, care nu ieșea cu nimic în evidență, cu o fațadă din plăci de faianță crem, în fața

---

⁴² „Soarele se va preface în întuneric, și luna în sânge, înainte de a veni ziua Domnului, ziua aceea mare și înfricoșată” – Ioel, 2: 31, în Biblia, traducere de Dumitru Cornilescu (n. tr.).

căreia se afla un bazin în formă de semilună, cu două fântâni din care apa se ridica și cădea cu o predictibilitate reconfortantă. Strada din apropiere era tivită cu steagurile aliniate ale diferitelor popoare și vedeai dintr-o singură privire că domină roșul, roșul ca vărsarea de sânge; și totuși, veselia și fluturarea lor condamnau orice catastrofă.

Un bărbat strângea toate resturile din apa măloasă și, arătând spre o sculptură ce înfățișa o barză, spuse că e simbolul oficial al Den Haag, o barză pe un blazon aurit, cu un țipar în plisc.

— Că-ți place, că nu-ți place, ia de-aici, zise el cu un accent irlandez și fu o ușurare pentru ea că n-o cunoște.

Venise sperând că nu avea să afle nimeni că e acolo. Varya o convinsese să vină, o rugase chiar, spunându-i că ar fi fost o victorie pentru ei toți.

— Nu știi de la mine... dar lacul e pedeapsa vieții mele... Rahat de pasăre, mai ales rahat de porumbel, spune el, în timp ce curăță îndârjit cu săpăliga, bombănind că trebuie drenat și curățat de mai multe ori pe an.

— Credeam că e mult mai multă lume, zice ea.

— O, Doamne... În ziua în care a venit... a fost haos... a trebuit să-i pregătim celula, să aducem mobilă nouă... un birou mai mare... perne cu puf... Nu mi-am văzut capul de treabă, în sus și-n jos prin oraș, pe la toți furnizorii...

— Deci tu ești șeful spălătorilor de sticle de aici? Întrebă ea zâmbind.

— Ce vânt te-aduce aici? deveni el prietenos.

— Dumnezeu știe, spuse ea și trecu mai departe.

Fusese simplu să treacă de controlul de securitate și nebunia fusese mult mai mică decât cea de pe aeroportul din Londra cu o seară înainte. Apoi trecuse de turnicheți, o luase pe un culoar îngust și în sus pe scări, spre o sală mare, grandioasă, cu coloane solide, de marmură, clădită

pentru banchete, dar, cu toate astea, nu era nicio urmă de îndoială în privința locului în care se afla. „Aducem criminalii de război în fața Justiției și victimelor le aducem justiție”, scria pe un afiș mare.

Scările erau tot de marmură, cu trepte abrupte și fără balustradă. La primul etaj exista un basorelief cu războinici și cohortele lor, unii înarmați, alții simpli cărăuși de lemne și apă, toți cu penisuri de marmură erecte, sculptate cu grijă. Femeile, care erau doar câteva, stăteau în spatele lor, smerite, una ducea un vas cu mâncare, alta hrănea un nou-născut, iar a treia era cufundată într-o așteptare mută.

Urcară scările, primiră căștile și atmosfera era atât de tăcută și de neutră, încât era imposibil să-ți dai seama cine ți-e prieten și cine dușman.

Locul ei era în primul rând, lângă patru femei îmbrăcate la fel, care stăteau foarte aproape una de alta și o priveau cu suspiciune, de parcă ar fi fost o trădătoare.

Dincolo de peretele gros de sticlă, avocații și asistenții lor se mișcau, cu dosarele la subraț, iar robele lor negre se ștergeau una de alta în timp ce se grăbeau să se consulte, nelăsând nimic la voia întâmplării.

Când Vlad intră în sala de judecată, o străbătu un fior, de parcă văzuse un om care se întorsese din morți. Era de neconceput faptul că era încă în viață sau că nu coborâse în infernul nebuniei ori al infirmității. Dar iată-l acolo, într-un costum elegant, cu o cravată fără model, politicos, dezarmant, având încă puterile nestăvilite care-l făcuseră atât de temut. Paznicul lui stătea stană de piatră în spatele său, purtând la centură un set de chei și un pistol, și se tot uita în jur, neașteptat de interesat de ce se întâmplă în sală. Cu coada ochiului, Fidelma văzu cum cele patru femei profitară de moment. O energie subită parcă pusese

stăpânire pe ele, pline de importanță, în timp ce se uitau într-un singur punct din sala de judecată, făcându-și cunoscută repulsia. El nu privi spre sală și, când își luă locul, cineva din apărarea lui, o femeie tânără, traversă sala și îi șopti ceva, la care el răspunse cu un zâmbet afirmativ, de-abia schițat.

„Ridicați-vă!” strigă un aprod, toată lumea se supuse și cei patru judecători, în robe stacojii, înaintară către jilțurile lor și într-o stare de spirit care părea excelentă, schimbă cuvinte amabile și saluturi – *Bună dimineața... Bună dimineața tuturor... Onorată instanță... Onorați colegi... Excelențele voastre... Vă rog să primiți scuzele mele...*

Judecătorul vorbi primul, spunând că, respectând Regula 86 și după mulți ani, curtea ajunsese la acest protocol pentru desfășurarea audierilor. Acuzarea și apărarea aveau dreptul la zece ore fiecare pentru a-și prezenta argumentele concluzive și apoi fiecare avea o oră și jumătate pentru contraargumente și răspunsuri la obiecții.

După aceea se ridică procurorul, cu brațele desfăcute și, aproape învins de patos, luă cuvântul:

— Dați-mi voie să vă prezint tristul tablou.

Apoi, cu calm și asiduitate, rezumă evenimentele începând din 1992, când comunitățile de musulmani bosniaci și de croați bosniaci fuseseră terorizate și distruse, în carnajul de care, cu timpul, lumea avea să afle. Enumeră miile de civili arestați, brutalizați, uciși, zecile de mii de oameni mutați cu forța din locurile lor, sutele de mii asediați cu lunile, cu anii, episoadele de furie ucigașă, cicloanele de răz bunare, deținuții închiși în locuri de detenție îngrozitoare și sutele de oameni executați.

Dar, când fu confruntat cu crimele multiple, acuzatul le respinse, pretinzând că e victimă sau oferind explicații neplauzibile. El era forța care se fălea cu strategiile pe

care le concepusese și tot el era cel care susținea acum că lucrurile acestea nu se întâmplaseră sau care dădea vina pe executanții care comisese crimele, în timp ce el orchestrase întregul jaf și-și pregătise apărarea în baza unor dovezi false.

La început, Vlad asculta, mormăind în sinea lui, și-și mișca mâinile în ritmul gândirii, după care, groaznic de irascibil, se apucă să ia notițe pentru ca apoi, cu gesturi ample, să respingă ce se spusese cu puțin timp înainte sau ce urma să se spună. Femeile continuau să se uite la el cu privirile lor de basilisc.

Completul ascultă apoi povestea celor trei cazuri selectate din corpul imens de probe. Un bărbat din Sarajevo nu-și mai văzuse niciodată soția care se aventurase până la piață ca să caute lapte praf pentru copiii lor. Fusesse ucisă de un obuz și îngropată noaptea, acesta fiind singurul moment când familiile în doliu îndrăzneau să riște să-și îngroape morții, de frica unui atac.

Apoi urmă un băiat de șaptesprezece ani din Srebrenica, care încercase, împreună cu tatăl lui, să se alăture unui convoi ce înainta către Tuzia, dar fuseseră despărțiți.

După aceea băiatul se alăturase altui convoi care, din nefericire, trebuise să se predea și toți membrii lui fuseseră urcați într-un autobuz, duși undeva și executați. Într-o clădire sufocantă, bătuți și abuzați, lăncezind în propria lor urină, atât de disperată era scena, că strigaseră: „Dați-ne apă și apoi omorâți-ne!” Băiatul scăpase cu viață în mod miraculos și, rostogolindu-se peste cadavre, găsisese un alt supraviețuitor și împreună se târâseră zile în șir către o zonă mai sigură.

De partea cealaltă a Fidelmei, un artist desenează mai multe portrete ale lui Vlad, care, cu fiecare nouă

dezvăluire, e din ce în ce mai indignat. Creionul cu care desenează e portocaliu și artistul lucrează repede, cu mișcări iuți, acoperind câteva pagini din caietul de schițe, asemănarea devenind din ce în ce mare cu fiecare linie desenată, redându-i tot părul, tendoanele încordate ale gâtului, fălcile, dar nu și ochii. În desen, ochii au o compasiune supusă ce nu seamănă deloc cu bărbatul din fața lor, care clocotește de mânie.

Al treilea caz citat era un doctor care lucrase în Africa pentru ONU și devenise prizonier în lagărul Omarska, unde făcuse tot ce putuse ca să-i ajute pe cei năpăstuiți de soartă. Dar într-o dimineață, când numele lui fu strigat amenințător și i se spuse să-și adune lucrurile, strânsese câteva țigări într-o pungă de plastic, apoi își luase cămașa și ceilalți prizonieri îi mulțumiseră solemn, știind că n-au să-l mai vadă niciodată.

Iar și iar, fără încetare, bătăi în lagăre, ucideri în masă, femei obligate să curețe podeaua de ciment în depozite după execuții, unde erau pe jos tricouri însângerate, dinți scoși, smocuri de păr. Noaptea mamele auzeau neputincioase țipetele fiicelor lor, care erau violate în mod repetat, iar soldați beți și scoși din minți țineau evidența acestor victorii pe scândurile de lemn ale paturilor de campanie. La sfârșitul celei de-a doua zile, cazul fusese deja expus de procuror, iar cele patru femei se ridicară când Doctorul Vlad era scos din sală. După care înaintară în tăcere către panoul despărțitor de sticlă, sfidătoare, proferând blesteme.

— Nu puteți interacționa cu acuzatul, le spuse un aprod furios și, văzând că-l ignoră, strigă tare și amenințător: Vă rog să plecați acum, imediat!

Doar că ele nu plecară, ci așteptară să termine cu toată afurisenia.

În momentele acelea, ca la ordinele cuiva, un stor activat electric începu, încet-încet, să coboare de cealaltă parte, pânda lui bleumarin lăsându-se în jos centimetru cu centimetru și acoperind panoul de sticlă, eliminând posibilitatea oricărei confruntări, tăind orice legătură dintre el și lume.

La parter, una dintre ele îi dădu Fidelmei o carte de vizită și o privi în timp ce o citea. *Mamele din Srebrenica*, scria pe ea în engleză și în ceea ce ea presupunea că e sârbă. Nu avea să uite niciodată expresia din ochii lor, o dezolare rece, o înstrăinare de viață, de speranță, de milă, de acest întreg aparat al Justiției, care nu putea să-i conducă la locul unde zăceau morți fiii lor, cărora nu li se permisesse niciodată sfântul ritual al îngropăciunii.

În a treia dimineață, când venise timpul ca el să depună mărturie și să se apere, intră în sala de judecată, nonșalant, ca un om care pleca în vacanță. Avocații lui nu pregetau să se agite în jurul lui, acoliți la porunca lui, în timp ce jurnaliștii și vizitatorii stăteau în suspans, ca și cum avea să urmeze ceva foarte periculos. Cele patru scaune unde mamele stătuseră în zilele anterioare erau acum goale.

În cuvântul de deschidere, fu împăciuitoare și mărturisă că se simte dezavantajat în pledoaria lui și că are să pară mai degrabă un amator, așa că își cerea scuza în fața instanței pentru că nu e în formă. Dar apoi, cu un zel schematic, se apucă să reamintească instanței că lumea nu cunoaște îndeaproape detaliile conflictului. El fusese un martir al poporului său, făcuse tot posibilul să evite războiul și le spusese membrilor Parlamentului său că o să se ducă totul de răpă în mod catastrofal. Abia atunci când își dăduse seama că țara și poporul lui o să fie făcuți bucăți devenise un jucător ezitant. Trupele lui nu trecuseră niciodată cu vederea legile războiului și obiceiurile lui legitime,

comportându-se întotdeauna cu maximă responsabilitate. Ca președinte, supraveghease livrarea ajutoarelor umanitare și făcuse multe acte caritabile. Da, trasase granițe, deoarece fusese nevoit s-o facă. Dacă într-o societate multiethnică, argumentă el, popoarele nu pot trăi laolaltă, cu siguranță că bunul-simț cere ca ele să trăiască separat.

Oamenii care-și părăsiseră teritoriile, lucru pentru care fusese acuzat de epurare etnică, plecaseră de bună voie, mulțimi nenumărate, care fuseseră văzute la șase dimineața traversând podul. El făcuse apel la opoziții să se adăpostească la prietenii lor din alte părți, îi invitasă pe croați și pe musulmani să-și înființeze propriile lor organizații administrative și, în calitate de comandant al trupelor, își oprise de multe ori armata când aceasta era la un pas de victorie.

Dar atitudinea rezonabilă dură foarte puțin și, pe măsură ce orele treceau, în strofe vivace și cu un dispreț mușcător descrise greșelile acuzării. Își construisese cazul Sarajevo pe teoria că existase o politică sârbă de terorizare și intimidare a cetățenilor, ceea ce nu era adevărat. Minciuni, lucruri false, dovezi fantasmagorice smulse de la martori și, în mod evident, trunchiate.

Observatorii militari stăteau în adăposturile lor, adunând informații de la musulmani și din alte surse, cu o totală lipsă de profesionalism, incapabili și să deslușească cine murise pe front și cine murise din cauze naturale. Gropi comune, oase, amputați, toate erau moștenirea războaielor vechi și nu proveneau din războiul lui, îi spuse el instanței cu o siguranță blazată. Inamicul făcuse manevre, adunând și transportând arme, incluzând unele de calibru mare, cu intenția de a-și masacra propriii oameni și de a da apoi vina pe sârbi. Apoi același inamic își asumase constant rolul de victimă, folosise sigla ONU

până la abuz, își vopsise vehiculele în alb ca să-i inducă în eroare pe observatorii internaționali și recursese la orice tertip sub soare ca să pară inofensiv.

„Genocid, genocid, genocid”, tuna el, spunând că da, sute de mii de oameni fuseseră uciși, dar de cine, din moment ce nu se stabilise dincolo de orice îndoială de unde veniseră obuzele trăgătorilor de elită sau atacurile cu mortiere ale artileriei grele? Fatima se află într-un tramvai din Sarajevo, vede o rachetă și presupune că știe direcția din care vine obuzul. Capul ei era răsturnat, așa cum harta orașului Sarajevo fusese răsturnată. Azimutul, direcția nordului, se schimbase cu nouăzeci de grade, ca să se pretindă că un anume proiectil fusese tras dintre oamenii lui. Prostii. Sminteli. La Sarajevo, din cauza multiplelor denivelări de teren și a numeroaselor dealuri care înconjurau centrul urban, era imposibil, din punct de vedere balistic, să identifiți locul de unde se trăseseră obuzele. Generalul Francis Ray, reprezentantul forțelor ONU, spusese el însuși că poziția din care fusese tras obuzul era foarte imprecisă și că trebuiau luate în calcul mai multe posibilități. În plus, nu pe apărare contau reprezentanții ONU ca să dovedească locul de unde proveniseră obuzele lunetiștilor, ci era ceva ce trebuie demonstrat de acuzare. Sarajevo, spuse el apoi, coborându-și vocea până la nivelul unui plânset, Sarajevo era orașul lui adoptiv, orașul pe care-l iubea, și fiecare obuz care căzuse acolo îl rănise pe el personal.

Așa cum se uita la publicul redus la tăcere, semăna cu un bărbat care e pe punctul de a crea ceva.

Publicul stătea politicos, lovit cu leuca în cap de măcelărirea crasă a retoricii și a dovezilor, în timp ce el cita document după document, delira, declama, se repeta. În cele din urmă, declară că serbii n-au avut nicio intenție

de a cuceri orașul, că nu existase niciun asediu și că toate erau o înșelăciune și o invenție scornite de inamic.

Locul era înăbușitor. Începu să transpire și, dintr-odată, își dădu seama că i-a venit ciclul prima dată după ce se întâmplase pe munte. Simțea cum îi vine sângele din toată ființa, prin haine, prin pardesiu, ceva rușinos, o întoarcere la viață în mijlocul unei suferințe atât de mari.

Interpreților le era greu să țină pasul cu el și uneori cuvintele erau amestecate și sensul precis al celor spuse se pierdea pentru cei care ascultau la căști. Judecătorul îl rugă să vorbească mai rar și el se înfurie, dar după câteva clipe își dădu seama și-și regăsi calmul, spunând că el prezintă faptele cât poate de bine și că e în interesul tuturor să afle adevărul.

În ultima zi, când seara se apropia și lumina apusului se prelingea pe pereții clădirii și peste șirurile de biciclete și se lăsa ca o ceață peste lac, el se înveșmântă într-un calm mesianic, făcând apel la tot ce e mai bun și mai rezonabil în omenire. Dintr-odată, cu un dramatism exagerat, izbucni în engleză, cu vocea răsunătoare, care invada fiecare colțișor al sălii, susținută de propria sa bravură: „Dacă eu sunt nebun, atunci patriotismul însuși e un lucru nebunesc.” Apoi cu o mișcare amplă a mâinii, le spuse celor patru judecători și celor care ar fi putut să-l condamne că, cel mai probabil, avea să părăsească sala de judecată ca un om liber.

Se lăsă tăcere. Nu vorbea nimeni. Ședința se suspendă și judecătorii informară că verdictul se va pronunța peste opt-nouă luni. Fidelma se uită la fețele celor din jur, dar nimeni nu scoase niciun sunet sau țipăt și nu vărsă nicio lacrimă; fără înjurături sau fluierături, o amortire, o negare, ca și cum ar fi fost cu toții absorbiți într-un vârtej, ca într-o halucinație în masă, sau prefăcuți în stane de

piatră, doar o mână de oameni preocupați să iasă din sală și să coboare pe scări, în timp ce fugeau spre uitare.

Avocatul lui se apropie de ea pe hol, numai zâmbet. Era un bărbat entuziast, care se minuna de cât de bine decuseseră lucrurile, de elanul clientului său, de siguranță cunoașterii lui, de lipsa de fatalism și de siguranța nevinovăției lui. Apoi, cu un zel și mai mare, îi zise mândru că i se aprobase cererea de a-i face o vizită, iar ea se cutremură la gândul că putuse s-o ceară.

— Cred că o să-ți placă chiar prea mult de el, îi spuse el.

Presupunerea o făcu să roșească, aproape că simțea în nări mirosul, pământul acelei grădini, amestecat cu parfumul florilor și al unui tufiș înflorit, care mirosea mult prea dulce, și sufletul îi era îmbătătat în timp ce se simțea purtată spre soarta pe care nu și-o dorise.

Vizita la închisoare

Închisoarea unde era deținut se afla la câțiva kilometri de centru, într-o suburbie de la malul mării. Șoferul taxiului alegea un drum pitoresc, astfel încât Fidelma văzu Marea Nordului în treacăt și un vas care își croia drum prin apele gri, întunecate, făcând valuri mari în jur, o mare rece și stingheră ca un întins nesfârșit de singurătate.

Pe faleză, câțiva stoici își plimbau câinii, magazinele din oraș erau luminate, se zăreau câteva indicatoare spre muzee și unul mai îndrăzneț, în roșu, pe care se aprindeau intermitent literele „Casino Casino”.

Închisoarea era străjuită de două turnuri înalte și afară se întuneca, deși era abia patru după-amiază, iar fațada de cărămidă a clădirii avea culoarea sângelui închegat.

Controlul de securitate fu mult mai riguros decât la tribunal și ea trecu de la un gardian la altul, cu chipurile lor

palide și identice în lumina neoanelor, chipuri acrite și resemnate, care o priveau cu suspiciune. Centrul de detenție unde erau închiși el și alți cinci-șase ca el se afla la capătul unui coridor lung și, în timp ce înainta după un gardian lat în spate, nu mai era așa de hotărâtă.

El o primi cu căldură, cu brațele deschise:

— Dă-mi voie să mă uit la tine... Tot frumoasă... dar poate puțin cam prea slabă.

După complimentele excesive, nu părea să fi observat prezența gardianului, care era tot acolo în timp ce el continua cu multe alte laude la adresa ei. Sosise în momentul în care el avea nevoie de cineva.

— Ce mai faci, Vlad?

El zâmbeste la amintirea vechiului său nume și a vremurilor de odinioară. Stau la o măsuță de metal, pe care se află teancuri de hârtii și el începe să le aranjeze.

— Ți-am adus asta, spuse ea și scoase eșarfa din șifon negru, care mirosea a verbină, cu care o legase atunci la ochi.

El părea să n-o vadă.

— Nu-ți amintești... zise ea și o ridică astfel încât s-o vadă și poate s-o și miroasă.

Se purta de parcă n-ar fi înțeleș ce spune ea sau poate ca și cum ea ar fi fost o prostituță pe care o cunoscuse cu mult timp în urmă.

— Ai fost la proces, Fidelma, îi răsună vocea acum... Ai văzut și tu... Ai auzit... Mi-au făcut un portret de monstru, când în tot timpul ăsta eu am căutat să creez un loc omogen... Tu mă cunoști doar... M-ai cunoscut... În interacțiunea noastră personală, tu m-ai văzut ca pe un monstru?

— E singura amintire bună pe care o am despre noi doi, spuse ea, strângând eșarfa între degete.

— Sunt un poet, sunt un artist, sunt un umanist, pentru numele lui Dumnezeu, închis ca într-o cușcă în universul ăsta împutit, pentru crime pe care nu le-am comis.

— Am vrut să-ți scriu, dar n-am știut cum să-ți spun ce voiam să-ți spun, continuă ea, aplecându-se spre el, din ce în ce mai agitată.

— O, Kafka, întoarce-te și ajută-mă să trec peste aceste doamne și acești domni de căcat, în robele lor și jilțurile lor înalte, căci adevărul a murit și eu sunt cel care trebuie s-o dovedească!

— În dimineața în care te-au luat din autobuz... veștile au circulat cu viteza luminii... la TJ's era plin de lume... Oamenii au venit de peste tot ca să se uite la știri pe ecranul mare... la tine, ei nu cunoșteau... eu nu te cunoșteam, dar apoi martorii și-au spus poveștile și oamenii și-au scos pantofii și ți i-au aruncat în față, ție, cel de pe ecran... Fifi a leșinat...

Nici urmă de emoție sau măcar de surprindere nu se văzu pe chipul lui și el ridică un teanc de hârtii pe care voia să i le arate.

— N-am semnat niciodată vreun document care să demonstreze că am ordonat comiterea vreunei atrocități.

Hârtiile erau mâzgălite în culori diferite, pline de semne de întrebare și de adnotări.

— Eu vedeam toate astea la televizor. La mine acasă, cu soțul meu... El nu știa nimic despre... dragostea noastră, continuă ea.

— De exemplu, și el începe să le înșire, pagina și paragraful, 1329, 2335, 2986, D2168, D2170, D3575, D3302, D2172, D2336, D2512, D2513, D2605606...

Nu mai era doar o chestiune de voință acum, ci de viață și de moarte, de care pe care...

— Eram însărcinată în zece săptămâni... n-aveam cui să-i spun... Nici măcar ție... tatăl lui.

El o privi, după care clătină încet din cap, dintr-o parte în alta, sever. Cum îndrăzneala să-l compromită în prezența unui trespăduș?

— Nu sunt naționalist, spuse el, adresându-i-se acum gardianului, dar cred că rasele n-ar trebui să se amestece... când întâlnesc un francez adevărat sau un german adevărat sau un irlandez adevărat... ei au ceva specific florilor... un miros numai al lor.

Spuse asta ca să-i abată ei atenția, dar ea e și mai hotărâtă acum și furia îi crește.

— Trei bărbați au bătut la ușa noastră... Soțul meu le-a deschis... Aveau treabă cu mine sau, mai bine zis cu tine, pentru care veniseră...

— Da, continuă el, am primit numeroase premii prestigioase... Am scris cărți în mai multe limbi, precum și o comedie și un roman, *Extraordinarele cronici ale nopții...*

— M-au dus undeva sus pe munte, departe, într-o colibă (refuzând să fie întreruptă)... și cel căruia îi spuneau Medico a scos o rangă...

— Nu vorbești de funie, Fidelma, în casa spânzuratului, spune el.

— Trebuie să mă ascuți! răspunde ea cu vocea ascuțită.

— Nu trebuie să dramatizezi, Fidelma, zice el rece.

— Lumea mea s-a făcut țandări... Iar copilul...

— Oamenii care vorbesc cu Dumnezeu știu că sunt nevinovat, urlă el acum în urechile ei.

— Știi prea bine tot ce ai făcut... Într-un fel, aș vrea să fi fost nebun... dar nu ești nebun... Ești unul dintre mincinoșii lui Lucifer... un monstru.

El se ridică în picioare, izbucnește instantaneu, și hârtiile zboară în toate direcțiile. „*Uit Uit: Out Out*”, îi ordonă gardianului în olandeză și engleză.

E apucată de coate, din spate, ridicată într-o secundă și apoi scoasă afară, unde gardianul corpulent stă jos și împreună continuă să meargă pe coridor, către paznicul de la intrarea din capăt. Cei doi care au ținut-o i-au vorbit pe limba lor și ea se întreabă ce-și spun – că l-a atacat pe prizonier, că e nebună de legat, că trebuie arestată.

— N-am făcut nimic rău, zice ea, dar e ignorată.

Știe că ei înțeleg, dar vor s-o intimideze. Trebuie să aștepte după placul lor, după capriciile și tirania lor. Cu o smucitură alarmantă, paznicul de la intrare îi ia geanta și-i varsă conținutul pe masă. Lucrurile obișnuite – un portofel, un pieptene, o pudră compactă, monede rătăcite și biscuiți sfărâmați, căci venise la tribunal în fiecare zi cu biscuiți la ea pentru masa de prânz și pe majoritatea nu-i mâncase. Paznicul vede biletul de intrare în sala de judecată numărul 2. Îl interesează foarte mult bucățița asta de hârtie albă, pe care scrie cu litere negre și roșii: *Pledoariile finale*.

Celălalt paznic, cel cu sprâncenele stufoase, o studiază la rândul lui cu atenție, ca și cum ar căuta un indiciu. Apoi paznicul de la intrare ia o hârtie cu antet și încet, meticolos, notează fiecare lucru din geanta ei. Ea se gândește: brutele astea au putere absolută asupra mea acum. Atunci când termină, o semnează și o ștampilează, parcurge jumătate din coridor și dispare printr-o ușă, iar colegul lui rămâne lângă ea. Nu s-a uitat nicio clipă în ochii ei și a rămas surd la întrebarea ei repetată în legătură cu

ce avea să se întâmple cu ea. Singura persoană pe care ar putea s-o sune dacă ar avea voie să dea un telefon e tânăra de la tribunal, care era interpretă, dar nu are numărul ei la ea.

— Stau la Hotel des Indes, spuse ea ca și cum asta ar exonera-o.

Un zâmbet disprețuitor apăru pe fața gardianului, care nu se șterse cât așteptară împreună, doar ei doi.

În cele din urmă, aude voci și doi bărbați, unul deja cunoscut și al doilea, o figură nefamiliară, vin spre ei. Ea aleargă spre ei, cu lacrimi în ochi, și spune prosteste:

— Tot ce-mi doresc e să mă duc acasă.

Cu o indiferență tenace, ei se fac că nu aud și continuă să șușotească între ei când, dintr-odată, cel care a golit conținutul genții ei, exasperat sau ca și cum și-ar fi dat seama brusc că s-a făcut ora mesei de seară, îi face semn celui de-al treilea să-i așeze lucrurile la loc în geantă și să termine odată. O pune să semneze scrisoarea pe care a scris-o el și apoi, încet, scoate o cheie și, și mai încet, o întoarce în broască, iar ei scârțâitul acela al metalului îi va rămâne pe veci în memorie.

Străzile erau pustii, iar farurile din turnul închisorii făceau vizibilă ceața de pe peticul de iarbă spre care alergă, furibundă, neîndrăznind să se uite înapoi nici măcar o dată, trecând pe lângă câteva căsuțe înșiruite, cu plante și câini de porțelan în ferestre, apoi ieși în stradă, în căutarea unui taxi, doar că nu zărea niciunul.

După ce se urcă în primul autobuz, urmează o pauză, deoarece nu-și poate aminti numele străzii pe care se afla hotelul.

— Den Haag Holland Spoor, spune șoferul și ea clatină din cap. Salonboot Rondvaart Den Haag, spune el și ea e și mai confuză.

— Holland Spoor... Rijnspeer... Staatsspoor, continuă el și se folosește de răgazul ăsta ca să se scobească în dinți.

Oamenii din autobuz încep să-și piardă răbdarea și șoptesc între ei.

— Unde vreți să mergeți? o întreabă o femeie din față.

— În centru, răspunde ea.

— Centraal, zice femeia și șoferul repetă și acum „Centraal”, asemenea clopotelor din diminețile de duminică, răsună triumfător în timp ce autobuzul pornește.

În fereastră, trecând prin cartiere elegante, își vede propriul sine speriat și-apoi fața lui apare și plutește acolo, cu ochii lui răzbunători, buzele contorsionate într-un rânjete strâmb, *Uit Uit* și ea se strânge și mai tare în haină, căutând protecție.

Camera conjugală

Camera conjugală era funcțională, cu un pat, o chiuvetă de zinc, un duș separat printr-o ușă culisantă și câteva prosoape cafenii. Era mai mare decât celula de dinainte și nu era păzită de niciun gardian.

Cât de bine arăta, *très chic*, cu gulerul ei de blană, parcă era Anna Karenina. Îl purta conform rolului pe care și-l asumase, cel de amazoaă, îl văzuse într-un magazin elegant, de pe o străduță de lângă hotel, în fața căruia se oprise ca să se uite în vitrină, dar era duminică și magazinul era închis. Totuși, o femeie care locuia alături o anunțase pe proprietăreasă și, în scurt timp, aceasta îi aranja Fidelmei gulerul de blană în jurul gâtului și o ducea în fața oglinzilor mobile, în care putea să se vadă și din față, și din spate. Se dusese până sus să facă niște găluște din carne pentru supa de pui pe care i-o gătea soțului ei, care era foarte bolnav, de fapt, era chiar pe moarte.

Gulerul de blană era ultimul din colecția de iarnă și banii nu mai contau acum, conta doar ca soțul ei, soțul ei bun, să fie bine îngrijit în ultimele șase săptămâni ale vieții lui.

— Ce mai călătorești! spuse Dr. Vlad, venind către ea încet, dându-i târcoale, cum făcuse altădată, atunci când corpul lui era înfierbântat de al ei și când putea să simtă căldura testiculelor lui și legănarea aceea de sub pantalonii lui bleumarin, de zi.

Era pe punctul de a o săruta când ea îl opri cu o mișcare scurtă din încheietura mâinii. Îi dădea voie să-i pieptene părul?

— Îți dau, zise el.

Atitudinea ei de curtezană îl face fericit și, cu cuminenția jucată a unui băiețel, se așază pe un scaun, cu fața la fereastra cu zăbrele.

Pieptenele pe care îl alesese era mare și alb, un pieptene de la țară, pe care bunica ei l-ar fi numit „greblă”, cu dinții rari, ca să adune mizeria. Clăia lui de păr spălat recent era ușor de pieptănat și curiozitatea lui era fără limite, în legătură cu trucurile feminine pe care ea avea de gând să le folosească.

Dintr-odată, fără nicio presiune necuvenită, pieptenele se rupe și ea rămâne cu cele două jumătăți în mână, uluită și nevenindu-i să-și creadă ochilor. Deci era adevărat ce spunea smintitul ăla bătrân, că în toți anii în care fusese bărbier pe vas pieptănase multe capete, faimoase sau anonime, și acolo unde înăuntru era rău se rupea întotdeauna pieptenele ca să spună povestea, ca s-o confirme.

— Rău, spuse ea.

— Rău, zici.

Se întorsese brusc să se uite la ea.

— Rău, am spus.

Și ea îi repetă povestea despre bărbierul de pe vas și convingerea lui că un caracter se poate descifra cu un pieptene.

O clipă, el tace, apoi, eliberându-se din strânsoarea precauției, se ridică în picioare atât de repede, încât scaunul cade pe spate și, privind-o cu ură, apucă pieptenele rupt și-l face fărâme.

— Mai am și alți piepteni, spune ea, scuturând pe podea o pungă de cumpărături, iar ei cad și se adună într-un morman de piepteni negri, maro, albi și de бага.

Poate că bravura asta neobișnuită îl neliniște, căci observă că el tremura. Repurtase o mică victorie asupra lui.

Îl apucase furia. Ce sunt prostiile astea, prostiile astea electromagnetice, maimuțarea asta alarmistă țigănească. Înjură și se învinui pentru vizita asta atât de intimă, după care o maimuțări, micuța nevastă a negustorului de postavuri, în blana ei ieftină, într-o cruciadă a adevărului, dreptății și ispășirii.

— Cine zice că ai vreun drept asupra mea, cine – cine? întreabă el.

— Nu am niciun drept asupra ta... doar acela că odată ne-am cunoscut.

Rămase tăcut o vreme, apoi o surprinse, tratând întreaga întâmplare ca pe o glumă, și iată-l acum adunând de pe podea pieptenii, cântă la ei, ciupindu-le dinții, și îi trece prin păr, apoi prin părul ei, fără vreo consecință gravă și-și amintește de cum roșește ea, de cât de minunat de atrăgătoare e atunci când roșește, o operă de artă în curs de facere.

— Vrei să dansăm? întreabă el, deși a luat-o deja în brațe și o conduce în pași de dans pe care ea nu-i știe.

Asta, ca s-o poată domina. În curând, se încolăcesc unul în jurul celuilalt, fără să scoată un cuvânt, dar ea știe că nu e decât un șiretlic, deoarece conturile trebuie reglate, iar el e un om răzbunător.

— „Rău” e un cuvânt care sună ciudat în gura ta, îi spune el.

— Nu atât de ciudat... dacă te gândești la atrocitățile împotriva umanității pe care le-ai comis.

O privi de parcă avea de gând s-o lovească și poate că ar fi și lovit-o, dacă s-ar fi aflat în altă parte, fără niciun gardian de partea cealaltă a ușii. Fața lui se află la câțiva centimetri de a ei, iar albul ochilor lui se împăienjenește cu sânge.

— Cine te-a trimis... ce organizație e în spatele... demersului ăstuia murdar?

— Nimeni... Am venit singură... a trebuit să vin.

Răspunsul ei îl descumpăni, se dădu câțiva pași înapoi și se întoarse cu spatele, ca să-și regăsească stăpânirea de sine.

— Când am făcut dragoste, la ce te gândeai? îl întreabă ea în șoaptă.

— La plăcere, răspunde el.

— Când îți ciopârțeai patria ta cea pură, cu armele tale care deschideau focul chiar și asupra ambulanțelor, la ce te gândeai? Sau pur și simplu cifrele, sutele alea de mii, au redus tot adevărul la tăcere?

O clipă îl îngheță îndrăzneala întrebării ei și ea îngheță la rândul ei.

— Ce s-a întâmplat cu tine? o întrebă, măsurând-o din cap până-n picioare.

— Multe, spuse ea, fără să clipească, hotărâtă să-i țină piept.

— Dar acum ești bine, zise el, brusc, fals, săritor.

Îi dă drumul, se duce la fereastră și se uită afară, ca un om conștient că e închis.

— Am așteptat cu nerăbdare vizita asta... M-am pregătit și m-am aranjat pentru ea, spune el, fără să se întoarcă.

— Și eu am așteptat-o cu nerăbdare.

— Atunci, de ce vrei să strici lucrurile... De ce vrei să aduci răul în camera asta?

— Pentru că e aici, aici... în fiecare por din ființa ta.

— Retrage-ți cuvintele... Retrageți-le! spune el violent, lovind aerul cu brațele, unde răul atârna ca o viperă, ca un cuib de vipere, pumnalele nevăzute ale lui Macbeth.

— Nu pot să le retrag, Vlad, și el tresare la auzul numelui său vechi, numelui lui de alint, apoi începe să-și smulgă părul, să se tragă de cap, cu o îndârjire infantilă.

— Amestecătura asta gargantuelică de crime de care sunt acuzat e falsă, spune el înaintând către ea, neadevărată, capcane lingvistice... Din cauza dezmembrării țării mele, a poporului meu, a psihicului meu, ce ar fi trebuit să fac, să mă fi întins ca un miel în fața lupilor și să-i fi așteptat să sosească?!...

— Nu ai vise rele, coșmaruri? întreabă ea.

— Nu... Dorm bine... Visez frumos... Visez femeii... Visez munții mei... Visez ceasul în care mă voi întoarce acasă și voi săruta pământul strămoșilor mei...

Corpul ei răspunse pentru ea, toată ființa ei respingând lucrurile pe care tocmai le auzise.

— S-a terminat... S-a terminat, spune ea fără frică.

— Terminat?... Nu...

Pare aproape surprins.

— Îți amintești când la Cloonoila... într-o zi, în clasă, le-ai citit copiilor un discurs din Shakespeare despre cele

Șapte Vârste ale Omului – „Lumea întreagă e o scenă,/ Toți bărbații și femeile doar niște actori,/ Au intrările și ieșirile lor; Iar un singur om joacă multe roluri în viață,/ Actele lui fiind cele șapte vârste.”⁴³ Sigur ai știut atunci că aleseseși drumul greșit, calea cea mai rea, așa cum știi acum... Și că lucrurile ar fi putut fi altfel, că ai fi putut fi poetul care te lauzi că ești, nu unul dintre damnați... Te va găsi în curând... În toată singurătatea aia...întotdeauna se întâmplă așa...

— Nu pleca! spune el și în clipa aceea dă socoteală și aproape că se căiește, cu mâinile întinse cerând îndurare, un Faust înfrânt.

Ceva căzu pe jos. Se auzi un zgomot înfundat și ea se trezi din vis și înțelese că nu se afla în camera conjugală, ci la hotel, unde camerista cu mica bonetă de muselină intrase în cameră și se împiedicase de ceva.

— Mă scuzați, doamnă, revin mai târziu, spune femeia și ea se ridică în capul oaselor, speriată, uitându-se la ceasul de pe noptieră.

Ce n-ar fi dat să poată aluneca din nou în visul acela!

Bar Den Haag

Seară de seară, Fidelma cobora în barul de la subsol. Ajunsese la concluzia că acolo se duc nomazii. Slab luminat sau poate luminat doar cât să-l vezi pe barman și un aranjament de sticle cu tărie și lichior de pe rafturi, lichidele chihlimbarii și etichetele reflectându-se în oglinzile din spatele lor. Visul oricărui bețiv.

---

⁴³ Fragment din celebrul monolog al lui Jaques Melancolicul din Cum vă place de William Shakespeare, actul II, scena VII, traducere de Ioana Ieronim (n. tr.).

Orbul fu condus înăuntru cu grijă de unul dintre angajații hotelului, așezat în același colț și servit cu aceeași tratație ca de obicei – vin de Porto cald, într-o cană de sticlă, cu mânerul curbat, pe care putea s-o pipăie cu degetele. Uneori, un cuplu de îndrăgostiți comanda câte o băutură pentru amândoi și se înfruptau cu alune. Mai era acolo un student aplecat deasupra iPad-ului, înfășurat într-o haină din blană de oaie. Nimeni nu vorbea, dar atmosfera era prietenoasă.

Astă-seară era singură. Ziua se dusesse, ca de obicei, la galerie, pe același drum în fiecare dimineață, pe sub tei, unde, după spusele unei broșuri: *Lumina soarelui se strecura de-a lungul unuia dintre cele mai distinse bulevarde din Haga, Lange Voorhoot, străjuită de vile elegante și palate neoclasiche, în inima destinației celei mai pitorești din Europa, la câțiva pași de țărmurile scăldate de soare ale Mării Nordului.* La câțiva pași, de asemenea, de pereții lipsiți de lumina soarelui ai centrului de detenție. Era un timp suspendat, în care ezita între impulsul de a se duce acasă și cel de a-l mai vedea pentru ultima dată.

Ca întotdeauna, la intersecția aglomerată unde se întâlneau trei benzi, aștepta să traverseze odată cu ceilalți pietoni, astfel încât să fie sigură că se uită în direcția bună. În stația de tramvai, erau mereu studenți gălăgioși, care mâncau mere și aruncau pe jos cotoarele, iar oameni în vârstă coborau în fiecare dimineață din autobuzele care făceau turul orașului, îndreptându-se, ca și ea, către muzeu.

Rămânea alături de grup, ascultând ce zice unul sau altul dintre ghizi, în fața unui tablou uriaș cu un tăuraș, care domina holul de la intrare. Pielea lui maronie ca de catifea avea o singură pată răzleață de alb, ca o tăietură și, inevitabil, ghidul le atrăgea atenția asupra ei și asupra figurilor întâmplătoare din tablou, un ied, un miel, o

mioară și un țăran cu pălărie, dar fără a pomeni ceva de împerecherea pe cale să aibă loc.

În sala următoare erau flori, panouri întregi, crini, iriși și trandafiri într-un amestec atât de fermecător, în vasele pline până la refuz, atât de vii, ca și cum ar fi urmat să se desprindă de tulpinile lor ruginii și să-și ia zborul. *Vederea din Delft*⁴⁴ din încăperea alăturată era hipnotizantă, dacă te așezai în fața ei, ca o semnătură a dimineții și, expusă, fâșia de apă albastră părea și ea spălată, iar bucla de cer care încingea tabloul era tot de un albastru răpitor.

Seara, când se întorcea și întreba la recepție, același recepționar sau altul la fel de brutal îi răspundea că, dacă ar fi sosit vreun mesaj pentru ea, i-ar fi fost trimis în cameră, doar că nu primise niciunul.

Era acolo un bărbat înalt și lat, buhăit la față și cu ochi împăienjeniți de la băutură. Îl recunosc din sala de judecată, unde stătea mereu în rândul de vizavi de ea, lângă simpatizanții lui Vlad, și în pauze cobora scările în grabă, fără să se oprească lângă bazinul cu apă, și ieșea repede afară să fumeze. Și el își amintea de ea, vag, nu venise aici s-o caute pe ea, ci pur și simplu se plimba pe stradă și fusese captivat, poate, de aerul elegant al locului și de portarii în livrea din cap până-n picioare.

— Îmi dați voie? întrebă el, dar se așezase deja, cu corpul lui prea mare și prea stângace pentru scaunul fragil, capitonat cu catifea.

Apoi, se plesni peste coapse ca să arate că se așeza mai confortabil.

Vocea îi rămânea uneori în aer:

— Cum mă simt? Nu prea rău. Tu cum ești? Nu prea rău. Elveția e un loc foarte frumos, foarte rece. Mă duc cu

---

⁴⁴ Celebrul tablou pictat de Johannes Vermeer la 1660-1661, expus la Mauritshuis, la Haga (n. tr.).

mașina peste tot. Belgia nu e primitoare, are șosele mizerabile, ai trecut doi kilometri în Franța și-ai scăpat. N-a fost așa o mare surpriză la tribunal, cum se aștepta toată lumea. Și-a jucat bine rolul, a fost mare crai la vremea lui. S-a mai îngrășat. El le gătește ăloră din închisoare, șase în total în aripa lui, VIP-urile, altfel dușmani, dar acum sunt cu toții prieteni la cataramă, uniți în ura lor față de Tribunalul Internațional de la Haga. Fotbal de masă, cursuri de olărit, cursuri de limbi străine și noaptea fac schimb de bancuri. Care-i diferența între un musulman, un croat și un sârb? Musulmanul îți va zâmbi în față și te va înjunghia pe la spate, croatul nu va zâmbi, dar poate nu te va înjunghia pe la spate, iar sârbul o să te privească mândru și o să-ți facă de hac ca un bărbat adevărat. Cântă cântecele vechi, cântecele din patria lor. Poate ai auzit că am avut probleme cu frontierele în partea de lume din care vin eu. Dă-le VIP-urilor ocazia, dă-le drumul și ei vor face aceleași lucruri iar și iar, vor lua pământul și se vor omorî unii pe alții. Mă crezi italian, râse el și-i strigă barmanului, care nu se vedea pe nicăieri, să-i mai aducă un pahar. Dacă beau, beau toată noaptea, continuă el, privind-o ca să se asigure că n-are de gând să se ridice și să plece. Trăim unii lângă alții, religii diferite, catolici, ortodocși și musulmani, ne ținem sărbătorile, Crăciunul, Boboteaza, Sfântul Bartolomeu, Paștele. Nu discutăm niciodată despre religie, bem, cântăm, dar vechile răni supurează mai departe. A dracului chestie, șaizeci de ani de pace au fost prea mulți pentru niște bărbați războinici. Negativitate. Neliniște. Ideologia ne-a ajuns din urmă. Recrutarea gloatelor. Frontul nostru. Frontul lor. Mizeria se întâmplă. Căinii noștri știu înaintea noastră. Poc, poc. Expansiune, consolidare, eliminare. El ajunge președinte, comandantul suprem al forțelor armate. Cu o limbă de înger – *războiul e alchimie*. Joacă

rolul tiranului când trebuie. Întărcat de o lupoaică, la fel ca Romulus, întărcat de o lupoaică în munții din Muntenegru, care e și țara mea. *Curățați de pleavă locul ăla nenorocit!* Prietenii devin dușmani, o necesitate a istoriei. Câini care înnebunesc să ajungă la cadavrele ce înfundă canalele de scurgere ale barajelor. Șoferi de autobuz cărora li se ordonă să împuște și ei prizonieri, astfel încât toată lumea să fie implicată. Primesc scrisoarea cu antetul Armatei – *Trebuie să vă prezentați la baza militară*. Sunt trimis în Kosovo ca tanchist. Îi spun mamei că aduc alimente pentru nevoiași de la cartierul general al ONU, și ea mă crede. Pe un tanc mare. Patruzeci și opt de tone de metal.

Un tanc cât locul ăsta. Noi suntem șase, doi șoferi, un mecanic, un încărcător, doi artileriști și comandantul care ne dă ordine – *Foc, foc, douăzeci de grade mai la stânga, douăzeci de grade mai la dreapta*, pe câmpuri și în sate. Echipajul se schimbă în fiecare săptămână, ca să nu ne întâlnim niciodată, să nu avem timp să ne împrietenim. Îmi place să fiu prietenos, de aceea și stau acum de vorbă cu tine, și îi aruncă o privire ca să-i vadă reacția.

— Am venit aici să beau ceva în liniște, spune ea, încercând să scape de el.

— Scuze, mii de scuze. Zi-mi să plec... Vezi tu, trebuie să mă descarc, azi e o ocazie importantă, un punct de cotitură. Eu sunt un pește mic în contextul mai larg, mă-nțelegi, un pic instabil, dar n-ai de ce să-ți faci griji. Acum sunt șofer de meserie. Transport bunuri electrice dintr-o țară în alta. Se mai întâmplă. Amintiri fulger. Drumul frumos, țara plată, vaci grase și frumoase rumegând pe câmpii și deodată, iată-i, băieți și bărbați pe mijlocul drumului, rugându-se, strigându-i pe cei dragi. Chipuri pe care le cunosc de la școală. *Saber, cel asupra căruia pogoară fericirea*. Trebuie să opresc camionul, să trag pe

dreapta. Spaima continuă multe minute. Dacă ar fi un vis, ar fi în regulă, dar nu e...

Tot ce ieșea din gura lui era atât de sălbatic și de trunchiat și ea își dorea să nu mai tot dispară barmanul, de parcă pândea o situație urgentă, iminentă.

— Într-o zi, ajungem la o trecătoare din munți, pe drum, aproape de căderea întunericului, continuă el, erau probleme într-un sat de la opt kilometri depărtare și în mijlocul drumului zăceau corpuri... Așteptau să fie împușcați sau duși la locul execuției. *Treci peste ei, treci peste ei*, a strigat comandantul. Sunt soldat, urmez ordinele.

Șenilele se cuplează, tancul se opintește și noi stăm la pândă la vreo sută de metri... Nu văd nimic, nu simt nimic, cred că va fi masacru, bucăți lipite de șenile când ajungem în oraș, unde alt necaz. Pe câțiva dintre băieții ăștia îi știu de la școală, numele lor sunt acum cunoscute, scrise pe o dală de piatră. Terapeuta mea zice că trebuie să mă împrietenesc cu ei, că ei sunt morți și n-o să-mi facă rău, *Saber, cel asupra căruia pogoară fericirea, Sayed, cel recunoscător pentru toate*, recunoscător că a fost strivit de viu. Iisuse! Terapeuta mea zice că ei au iertat. Vorbește de conectare. De discuții între mine și ei. Detalii nesemnificative, detalii nesemnificative. Eu îi spun: Deconectează-mă, deconectează-mă. Prietenul meu de la Bruxelles, dac-ar fi acum aici, ar crede că sunt nebun de legat, uneori chiar sunt nebun de legat. Asta face războiul din oameni.

Toate crimele alea și nimănui nu i-a fost mai bine. Mă duc în bar cu el la Bruxelles, bem grappa și vorbim despre noaptea în care am dezertat cinci dintre noi, pe întuneric... cu pistoale și grenade pe sub uniforme, strânse la piept. Tot locul era minat. Unul dintre tovarășii noștri, Miloș, a călcat pe o mină, la numai șapte minute distanță de

libertate, de granița cu Albania. Finito. Spulberat. Prietenul meu de la Bruxelles zice că ce norocoși suntem, că totul e roz. Avem ce mânca, avem de lucru. El are copii. Zice că ei îl fac să treacă peste toate cele, că ascultă și sunt drăgăstoși, ce zici de asta, crezi că dacă ai copii ei te ajută să treci peste toate cele...

— Nu știu...

— Nu mi-a plăcut votca niciodată, e răspunsul lui și comandă tare o grappa și niște vin pentru doamna.

— Am suficient, spune ea.

— Te-am văzut la tribunal, lângă mame... Era multă amărăciune în sala aia. O adunătură pestriță, jurnaliști, diplomați, prieteni, dușmani et cetera. Prietenii sunt foarte credincioși, mai ales femeile. Țin portretul lui la piept, el cântând la guslă. Ei știu că el nu avea crima la inimă, ei știu că e mâhnit din cauza locurilor din copilăria lui.

Ești o cunoștință sau poate o psiholoagă, o doamnă englezoaică, drăguță, care a venit să dea o mână de ajutor în fața traumei, să separi întunericul, prostiile astea. Psihologii ăștia mă zăpăcesc de cap, prea mare bătaia de cap cu ei. Terapeuta mea mă pune să vorbesc întruna. Anulez ședința, zic că e nevoie de mine la Anvers și în Saxonia de Jos. Terapeuții nu sunt de cine știe ce ajutor, prea multă vorbărie. Rahaturi de inter-relaționare. Ai prins ideea. Dar nu ai de gând să-mi spui de ce ai venit la Den Haag? Poate e ceva aproape romantic. Doamnele s-au îndrăgostit întotdeauna de el. Să fi văzut ce păr avea pe vremuri, un păr criminal, mai tare decât al lui Charles Bronson, fiul Lituaniei! *Cel mai rău bărbat din Vest, Charles Bronson*. A zburat în douăzeci și cinci de misiuni, a primit Inima⁴⁵ pentru rănilor suferite în Al Doilea Război

---

⁴⁵ The Purple Heart - în engl. în orig. Decorație militară acordată în Statele Unite ale Americii, în numele președintelui american, celor

Mondial. Crezi că o să primească douăzeci, treizeci de ani sau mai mult? E ceva între voi doi, aveți un istoric, cum se zice, l-ai cunoscut, el s-a deschis în fața ta, ți-a spus lucruri pe care nu le-a mai spus nimănui, în clipele dulci. Așa că tu îl vizitezi o dată la șase săptămâni și între vizite îi scrii scrisori pline de tandrețe – *Iubitule, mi-e teamă că m-am atașat îngrozitor de tine... Căcat.*

— Da, un căcat... Vorbești prea mult.

— Fără resentimente, domniță... Hai să mai bem unul, pentru drum, cum zic englezii... Churchill ne-a împărțit pământurile... ne-a trasat granițe... am ajuns până la Dover... Sunt mulți, mulți albanezi în High Wycombe... Poate că ai întâlnit și tu câțiva, poate că ai băut cu ei...

— Nu sunt iubita nimănui, nu sunt psiholoagă și n-am băut cu albanezii din High Wycombe.

— Crezi că o să primească închisoare pe viață... Mamele asta speră, să-l închidă undeva unde e foarte frig, unde soarele nu răsare niciodată.

— Habar n-am ce sentință o să primească.

— Sigur ai o idee... o părere, ceva, fie pro, fie contra... Ai bățut tot drumul în haina ta frumoasă și cu poșeta ta elegantă ca să auzi o versiune distorsionată a adevărului și, spunând asta, el se ridică pe jumătate, ațâțat, dominând-o.

— M-am săturat de melița ta și de nenorocitul tău de tanc și de „detaliile tale nesemnificative”, cum le zici tu.

— Aș putea să fac praf locul ăsta, spune el.

— Știu că ai putea, dar n-ai s-o faci.

— De ce ești așa de sigură?

---

care au fost răniți sau uciși în timpul serviciului militar, începând din 5 aprilie 1917 (n. tr.).

— Din două motive. Primul: ai fi prins în câteva secunde. Al doilea: n-ar ajuta la nimic... Băieții, bărbații, toți Saber și Sayed ăia te așteaptă... sunt pe drum... niciodată nu vor mai pleca din drum, sunt în tine...

— Iisuse Hristoase!

El o privi acum cu groază, pe ea, mesagerul, după care se uită în jos la mâinile lui, instrumentele masacrului, continuând să se privească astfel cu o neajutorare nestăvilită.

— Nu trebuia să fi venit... Îmi aduc aminte tot... apropierea, și apoi mormăi din nou în barbă, în timp ce transpirația îi curge pe față, se șterse cu fularul gros, de lână pe care îl poartă, încercând s-o oprească, dar degeaba.

Tremura. Era îngrozitor să vezi un bărbat atât de mare pierzându-se cu firea în câteva clipe și nu numai mâinile, ci și trunchiul, tălpile, toate tremurau neconținut. Atât de stingher de privit, ca și cum te-ai fi uitat la cineva care aluneca în moarte cu totul, cu excepția unei mici părți a minții lui, care înțelegea grozăvia.

— Suntem în aceeași situație, spuse ea, aplecându-se către el, vorbind în șoaptă, dar fără să-l atingă.

Stătură astfel încă multe minute și uneori el aproape că simți că-și revine, dar apoi era târât din nou acolo.

După aceea se așeză, recunoscător, tulburat, incapabil să-și ridice privirea.

— Vreau să-ți dau ceva, zise el.

Căută prin toate buzunarele și, în cele din urmă, scoase o carte de vizită mică, împăturită, ruptă la un capăt. Purta numele salonului de coafură al surorii lui de la Zagreb. Josefina. Dacă avea să se ducă vreodată la Zagreb, sora lui avea să o coafeze și să-i facă un preț foarte bun.

— Unde locuiești... Locuiești aici? îl întrebă ea, și se uită de la el la cartea de vizită și invers.

— Îmi spun uneori că mi-ar plăcea să am o nevastă, aș lua-o în brațe și ea m-ar face să mă simt bine, cel puțin o vreme, am vorbi, mi-ar spune „S-a terminat, s-a terminat, nu are rost să mai zăbovești în trecut”. Și am merge la căsuța noastră de la marginea pădurii și fumul ar ieși deja pe horn, deoarece unul dintre vecinii noștri prietenoși ne va fi făcut focul, fără probleme cu granițe, ci doar pacea care plimbă înțelegerea de la unii la alții.

— L-am cunoscut pe președintele vostru, spuse ea și, deși se ridicase să plece, el ezită.

— Am jucat un rol în viața lui, un rol episodic... dar semnificativ... A venit în satul nostru drept vindecător – *Să vă purtați cu străinul care locuiește între voi ca și cu un băștinaș din mijlocul vostru*⁴⁶. Oamenii au fost vrăjiți de el, mai ales femeile. M-a lăsat însărcinată, la propriile mele insistențe... S-a sfârșit prost... Eu am venit aici.

— Ai venit pentru el...

— Da...

— De ce... de ce... Ce greșală!

— Am vrut să cred că o să arate vreun strop de remușcare... un singur cuvânt... ce se întâmplă în interiorul lui... filmul lui interior... ce este lucrul acela... nevoia aceea de a ucide... dorința aceea de a ucide... ce este... spune-mi, spune-mi!

El își luă un aer bătaios, apoi întrebă cu voce tare unde se duseseră toți oamenii și, întorcându-se în timp ce se îndepărta, îi strigă:

— Vrei răspunsuri... Vrei să-ți explice motivele... N-o să obții asta... Nu poate... Nu are aceleași sentimente...

---

⁴⁶ Leviticul, 19: 34 .

Distanța de la locul în care ești tu la locul în care e el e...
Urișă... Du-te acasă!

Așteptă, dar el nu se întoarce. Fularul lui era încă acolo, o spirală în roșu, lăsată pe masă.

Lumina din tavan se stinse, apoi și luminile de la bar, cufundând-o într-un întuneric aproape total, cu excepția micilor mărgelile de lumină de pe marginea mesei de sticlă.

— E din partea casei, zise barmanul, punându-i în față paharul de vin, și ieși.

Fantoma

Fidelma putea să jure că e același măcăleandru, cu același piept mic și umflat, roșiatic, cu aceeași înclinare a capului, un cochec micuț, cu trururile lui, așezându-se undeva și-apoi zbughind-o înapoi în crâng. O seară lină, cu aerul atât de blând, cu crengile copacilor ude și acoperite de mușchi. Se întorsese câteva zile s-o vadă pe sora Bonaventure, iar camera ei din aripa mănăstirii era exact cum o lăsase. Fereastra era întredeschisă și pe pernă se afla un crucifix de metal. Singura schimbare avusese loc cu sărmana Boney, a cărei vorbire devenise mult mai lentă și care acum își căuta cuvintele ce-i tot zăngăneau undeva în minte.

Era ca o statornicie aici, o familiaritate, pădurea era atât de liniștită, crengile copacilor ude și acoperite cu mușchi, ramurile maronii, subțiri tăind aerul, o încremenire, trecerea scurtă de la seară la noapte. Se așeză și ca să-și amintească, și ca să uite, și măcăleandru, cu înnebunitoarea lui dovadă că se afla în apropiere, se tot învârtea în aer primprejur. Telefonul din buzunar începu să vibreze și ea presupuse că e compania de telefonie mobilă, care îi ura bun venit în Irlanda și o anunța tarifele

pentru apelurile locale și internaționale. Rămase așa, privind apa care ajungea până la linia refluxului, după care se retrăgea din nou, înainte și înapoi și tot așa și în curând avea să se întunece, avea să se întunece cam în douăzeci de minute și apa avea să se facă neagră.

Apoi telefonul vibră o dată și încă o dată și în cele din urmă îl scoase din buzunar și în lumina înserării, citi mesajul de la soțul de care se despărțise – *Du-te la apă, Fidelma, și botează-te așa cum ai făcut odată, cu mult timp în urmă*. De unde știa el asta? Cum de ghicise? Cine îi dăduse numărul ei de telefon.

Îl citi de câteva ori și după aceea, ca o somnambulă, coborî cărarea noroioasă spre râu, se aplecă, băgă mâinile în apă, apoi și fața, așa cum făcuse și atunci. Apa era rece ca gheața, dar curată și o înprospătă și îi dădu curaj.

Casa era cufundată în întuneric și, mergând pe aleea din față, văzu crenguțele de măceș aplecate deasupra ușii de la intrare. Atinse ușa înainte s-o deschidă, ca un fel de împăcare. Cheia ei era pe inelul brelocului, alături de cele trei chei ale vieții ei londoneze.

Jack veni pe hol târșâindu-și papucii, ținând în mână ceva care zăngănea. Era sfera de sticlă a lămpii cu ulei, care nu se înșurubase niciodată strâns. Picase curentul. Se duse în camera din față și ea îl urmă. Aprinse chibrit după chibrit după chibrit, deoarece feștila murdară nu fusese aprinsă sau tăiată de secole. În cele din urmă, o flăcăruie nesigură pâlpâi în sus. Era praf peste tot. Praful, vechiul ei prieten, se așezase pe obiectele pe care ea le prețuise odată, pecetluindu-le, pe tipsia de argint, pe zăbrelele semineului, pe ciobănița din porțelan, un strat gros de praf, ca într-o cameră dintr-o casă de licitații, în care toate lucrurile erau puse în vânzare. Rugina apărută în urma ploii se prelingea pe tapetul crem și tocul ușii de lemn se înmuiase din cauza umezelii. Pe măsuta cu roțile se afla

vechiul sifon și, într-un colț, setul lui de crose de golf, lumina tremurătoare a lămpii învăluind tot locul într-o aură de păraginare.

Jack se așeză pe brațul canapelei și ea pe scaunul de răchită, cu spătar drept, cu fața spre el. El avea respirația întretăiată și vocea îi era mai mult o șoptă.

— Fidelma, spuse el și o luă de mână, noi ne-am iubit... Am fost unul drăguțul celuilalt, ca Derby și Joan, ne plimbam pe țarm de mână, oamenii râdeau în spatele nostru... Dar apoi... a venit răul, un rău mai mare decât vom putea noi vreodată înțelege, și a căzut pe tine, copilă, tu ai fost vulnerabilă în fața... Prințului Întunericului... Tu ești cea pentru care a bătut clopotul... și acum te-ai întors acasă, copilă.

Apoi, strânsoarea mâinii lui slăbi și el se lăsă pe spate în scobitura canapelei, papucul din piele de căprioară căzându-i ușor, ca un fir de praf, iar gura i se contorsionă și ochii îi rămăseseră larg deschiși și goi, iar sclipirea nebună și albastră de ură dispăru.

Îi luă pulsul, dar nu mai era viu. Nu-și dădea seama când murise. Cu ceva timp în urmă. Fantoma lui o chemase din pădure și fantoma lui o întâmpinase, cu globul de sticlă al lămpii zăngănind în căușul lui. Fantoma lui o iertase. Poate că doar morții, se gândi ea, ajung să-i ierte pe vii din toată inima.

— Sărmanul Jack! spuse ea, de parcă el ar mai fi putut s-o audă.

Apoi îi dădu drumul mâinii lui. Ciudat era că deodată părea foarte tânăr, tânăr și împăcat cu sine. Pe fruntea lui era deja fiorul rece al morții.

Revelații

Nu mai sunt o străină aici. Mă cunosc toți și-mi zic Delphi. E o ilustrată cu Delphi pe perete, un templu gol, cu stâlpi de piatră, unde Oracolul dinăuntru își rostea profețiile în ghicitori.

Sunt multe tăieturi din ziare, toate despre oameni în dificultate, imigranți cu bebeluși în brațe, care fug din calea atrocităților către niciunde. În fiecare zi, mai multe tăieturi din ziare și tot mai multe, astfel încât peretele e acum un tablou istoric supraaglomerat.

Mai e și o fotografie mărită a unei margarete din Africa de Sud, numită Jerawala.

Lumea intră aici în fiecare zi. Își târăsc picioarele pe scările alea din momentul în care se deschide ușa. Nu știm niciodată cine vine. Un tată. O mamă. Un frate. O soră. Lumi pierdute. Imensități făcute țăndări.

O familie cu cinci membri a venit ieri, un tată tânăr, o mamă foarte tânără, un bebeluș și doi copilași care nu aveau unde să doarmă. Încălțăminte copiilor era făcută din bucăți de plapumă înfășurate în jurul tălpilor, legate cu sfoară. Au stat acolo pe hol ore în șir, tăcuți și bine-crescuți, ca figurile dintr-o friză. Am sunat la centru după centru și numai după rugăminți îndelungi o femeie a cedat și a spus că pot să doarmă o noapte în holul hostelului ei deja foarte plin. Acea singură noapte petrecută acolo, pe podeaua aia, a fost pentru ei ca acasă. Apoi, în dimineața următoare, s-au trezit și au plecat, ca până la căderea nopții să fie iarăși istoviți și cu picioarele obosite, visând la văi și clipe de îndurare.

Totul se petrece foarte repede, e foarte aglomerat aici și atmosfera e veselă în cea mai mare parte a timpului. Masa

e frugală, dar vizitatorii primesc întotdeauna câte ceva, de obicei biscuiți, deoarece avem o cutie mare cu biscuiți din care pot să se înfrupte. Varya s-a ocupat. Ea m-a adus aici sau, mai bine zis, m-a încurajat să vin.

Eram într-un pub când m-a întrebat: *De ce nu mă duc eu acasă, casă mare, patru dormitoare, o grădină de zarzavaturi împrejmuită de un zid, o verandă, tot pachetul.* I-am spus că nu mă pot duce acasă până nu mă întorc acasă în mine însămi.

— Știu, mi-a spus ea, și știam că știe.

Ce aduce liniștea? Ce aduce siguranța?

Am rugat-o pe interpreta de la Haga să le întrebe pe mame, ele au ascultat cu atenție și una a vorbit: *Un os*, a zis. Să găsească cea mai mărunță bucățică din oasele copiilor ei sau, și mai bine, să găsească oasele fiecăruia dintre cei trei copii ai ei. Ochii le sclipeau de speranță și de durere.

Micuța Assietta a fost din nou refuzată de Ministerul de Interne. Trebuie să mai aștepte. A trebuit să plece din casa din Acton și Varya i-a găsit un loc temporar într-o comună mare de la țară, unde un filantrop le oferă adăpost indezirabililor, care, în schimb, trebuie să muncească la fermă. Acum, în loc de orez, se hrănește cu cartofi. Ei își înscriu soiurile de cartofi la diferite concursuri de horticultură și se pare că jurizarea înseamnă că șase bărbați se uită gânditori la cartofii așezați pe o farfurie și apoi, ca niște docheri din port, îi despică pentru a ajunge la măruntaiele lor.

O văd pe Mistletoe o dată la două săptămâni. Tatăl sau mătușa ei o lasă în stația Ladbroke Grove și ea urcă în fugă scările abrupte, ca împinsă de vânt. Bem un ceai într-o cafenea, unde fac clătite asortate la comandă. Îmi atinge fața ca și altădată, își plimbă degetele peste gâtul meu,

ignorând imperfecțiunile. La primăvară am stabilit să facem o excursie. *Stonehenge*. De ce la Stonehenge, am întrebat-o? *Zeî*, a spus ea. *Zeî*.

De Crăciun am pregătit un spectacol. O adaptare foarte liberă după *Visul unei nopți de vară*.

Actorii se plimbau pe scenă în ținute pestrițe, îmbrăcați în togi, cu coroane pe cap, cu bărbii rare, tinichele, panglici și pantofi cu toc nepotriviti. Leii răgeau, măgarii la fel, îndrăgosteală era din belșug, lumea zânelor se amesteca cu cea câmpenească și Robin Goodfellow-Puck, cu spiridușii lui, storcea o zeamă de dragoste în ochii celor care nu bănuiau nimic.

Jade a rostit primele versuri ca să introducă tema iubirii:
O să ne facem pernă din trifoi.

*Un pat, un gând, un suflet amândoi.*⁴⁷

Legat la ochi și călare pe bicicletă, Cupid trebuia să livreze astfel mai multe pizza ale iubirii la adrese greșite, prevestind nebunia ce avea să urmeze.

Sărmanul Botișor, jucat de brutar, care era un zid, prin care Pyram și Thysbe, „își șopteau”, primi în față o avalanșă de pământ. Nathaniel, fiul antrenorului de sport, adusese găletușa și lopățica de nisip ale copilului său și împrósca fără discriminare în stânga și-n dreapta, spunând: „Nămol la tine-n ochi, nămol la tine-n ochi.”

Pădurea era reprezentată de niște plante obosite de ricin și de un papagal cu gura spurcată, agățat într-o colivie, care spunea: „Curve proaste, curve proaste” și întruchipa natura.

---

⁴⁷ Lysander în „*Visul unei nopți de vară*” de William Shakespeare, actul II, scena II, în românește de Dan Grigorescu, în William Shakespeare, Opere alese, Editura pentru Literatura Universală, București, 1964 (n. tr.).

Buze sărutau cireșe, picături de rouă erau perle, mulți de „somn ușor” și „nani-nani” însoțeau momentele dulci ce-aveau să se transforme curând în marasm. Dragostea adevărată se topi ca zăpada, nebunia era contagioasă, logodnele erau rupte, iar iubii înșelați, cu creierele clocotind, umblau bezmetici prin pădure, căutând răzbunare.

Helena, fecioara respinsă, fu auzită spunând:

*Eu câine credincios îți sunt: mă bați,
Și eu mă gudur...*⁴⁸

Cât despre Demetrius, el o avertiză să nu-i ațâțe prea mult mânia.

Regii și reginele își pierdură răceala obișnuită. Tezeu, regele, care câștigase iubirea Hyppolitei prin rănile pe care i le provocase în luptă, îi ridică faldurile rochiei cu sulita, pentru ca ea să-și poată arăta vânătăile. Onoma, în calitate de soție a lui, începu să desfacă fiecare moș și babă de la corsetului ei din dantelă neagră, mândră de stigmat, ceea ce încetini desfășurarea acțiunii din piesă.

Titania, jucată de Maria, care ar fi trebuit să rămână adormită până mult mai târziu în piesă, se ridică în capul oaselor din somnul ei greu și, văzându-l pe țesător, pe Nick Fundulea, cu cap de măgar, exclamă foarte tare:

— *Ce înger mă trezește dintre flori?*⁴⁹

Până și ea, părându-i-se totul atât de delicios de ridicol, izbucni în râs, iar soțul ei, care se dezisese de ea, strigă tare, încălcând regula strictă a pentametrului: „Mișcă-ți fundu’- ncoa’, Titania!”⁵⁰, spre delectarea publicului.

⁴⁸ Idem, actul II, scena I (n. tr.).

⁴⁹ Idem, actul III, scena I (n. tr.).

⁵⁰ Joc de cuvinte bazat pe dubla semnificație a cuvântului ass, în engleză „măgar” și „fund, posterior”. În piesa lui William Shakespeare,

Și Nahir încalcă tradiția strictă, pentru că, după ce se achitase cu bine de rolul de maimuță băgăcioasă, se metamorfozase acum în clown: „Vedeți, mă pricep și la glume, dacă e vorba.”⁵¹

Înarmat cu o mică lupă, se duse să adulmece secretele altor perechi de îndrăgostiți, doar că-și uitase replicile curtenitoare, așa că, plescăind pios din buze, strigă: „Mi-a fugit replica”, ceea ce, clar, se și întâmplase.

— Hei, tu, fugarule! strigară unii actori și-l urmară în public, unde acesta fugise și unde era în plină desfășurare, apoi ieșea din personaj și se oprea să-și întrebe prietenii sau familia dacă se distrează bine.

Deși din cauza unei scăpări tehnice din culise, și nu din rațiuni artistice, sala rămase în întuneric, se auziră țipete și strigăte și actorii continuară să repete pe un ton răgușit: „*O, noapte neagră! Noapte de catran!*”⁵²

Pe scenă, Assiettei și Menadelor ei, învelite în eșarfe lungi, de șifon și cu lanterne de buzunar, le reveni sarcina de a continua actul de seducție, cu bucle și hore, încurajând publicul să li se alăture.

Distracția ajunsese la final, Robin Băiat-Bun îi strigă pe toți să iasă la rampă și toți actorii se prinseră de mâini, toate relele fură îndreptate, adevărata dragoste și însușirile ei virtuozice se repuseră în drepturi, căsătoriile fură sărbătorite, se schimbă inele din sfoară și pachete de

---

Titania, regina zânelor, pradă vrăjii lui Puck, duh bun, zis și Robin Băiat-Bun (Robin Goodfellow), și slujitor devotat al lui Oberon, regele zânelor, se îndrăgostește de Fundulea, al cărui cap tot Puck îl preface în cap de măgar (n. tr.).

⁵¹ Idem, actul III, scena I (n. tr.).

⁵² Idem, Fundulea drept Pyram, actul V, scena I (n. tr.).

orez, gratuite, li se azvârliră celor legați pe veci și abandonăți.

*Dați-mi toți câte o mână,
Și prietenii buni vom fi...
Căci Robin va face pace
Între noi toți, dragi copii!*⁵³

Pentru final, cuvântul *Acasă* trebuia cântat și incantat în cele treizeci și cinci de limbi diferite ale actorilor.

La început, chiar și după multe repetiții, era un haos, vocile îți zgâriau timpanul, armonia la care aspiraseră lipsea cu desăvârșire, dar apoi, o femeie făcu un pas înainte și preluă conducerea, vocea-i era ca un râu ce curgea și le dădea curaj, ceilalți i se alăturară, iar în cele din urmă treizeci și cinci de limbi se uniră într-una, într-un glorios, transcendent și surprinzător *magnificat. Acasă. Acasă. Acasă.* Se înălța și creștea, ajungea până la câpriorii de lemn și trecea prin pereți, până afară, în strada luminată, spre zonele rurale cu mlaștinile și pășunile lor, pe lângă cimitire și țarcuri cu oi, prin păduri uluite, către savanele singuratice și mahalalele urât mirositoare, peste mări și țări, spre destinații nesfârșite, îndelung dorite.

N-ai crede câte cuvinte există pentru *acasă* și ce muzică sălbatică se poate storce din ele.

Mulțumiri

Pentru scrierea acestei cărți le sunt nespus de îndatorată unor oameni din Galway, Rascommon, Londra, New York, Bosnia și ICTT, Haga. Cuvintele mele sunt prea sărace pentru a-mi exprima enorma recunoștință, iar lista ar putea continua la nesfârșit. Aș dori să le mulțumesc din tot sufletul editorilor mei inspirați și atât de răbdători, Lee

---

⁵³ Idem, Puck, actul V, scena II (n. tr.).

Brackstone și July Clain, precum și lui Ed Victor, cel mai credincios agent și aliat, și Nadie Proudian, care a cules pagină cu pagină textul, cu toată disponibilitatea și cu toată experiența ei.

Citatul din *Epopoea lui Gilgamesh* l-am folosit cu acordul proprietarilor ediției Robert Temple.

La adăpostul de câini Pilgrims Hatch am fost bine primită de multe ori.

Cuprins

- Despre autor
- Partea întâi
  - o Cloonoila
  - o Fifi
  - o Slujitorii Domnului
  - o Sora Bonaventure
  - o Cu-cu
  - o Pe verandă
  - o În pădure
  - o Fidelma
  - o Dido
  - o Rendez-vous
  - o Ciclopi
  - o Mujo
  - o Jack
  - o Unde se coțăie lupii
  - o Prinderea

- Partea a doua
  - o Sudul Londrei
  - o Visuri
  - o Bluey
  - o Praf
  - o Camera de așteptare
  - o Tatăl lui Mistletoe
  - o Refugiul
  - o Vizuine
  - o O scrisoare
  - o Vreme este să plângi și vreme să râzi
  - o Penge
  - o Farul
- Partea a treia
  - o Sala de judecată
  - o Vizita la închisoare
  - o Camera conjugală
  - o Bar Den Haag
  - o Fantoma
  - o Revelații
- Mulțumiri